PETRI STROZAE
DE DOGMATIBVS CHALDAEORVM DISPVTATIO,

AD PATREM ADMOD. REVER. ADAM
Cameræ Patriarchalis Babylonis Archidiaconum,
Monachorum Chaldæorum Archimandritam.

REVERENDISS. DOMINI ELIAE
PATRIARCHAE BABYLONIS
AD SANCTISS. DOMINVM NOSTRVM
PAVLVM PAPAM V.
LEGATVM.

ROMÆ, Ex Typographia Bartholomæi Zannetti. MDCXVII.

SVPERIORVM PERMISSV.

PETRI STROZAE

DE DOGMATIBVS CHALDAEORVM

DISPVTATIO,

AD PATREM ADMOD. REVER. ADAM

[illegible] Babylonis Archidiaconum,

[illegible] Archimandritam.

REVERENDISS. DOMINI ELIAE

PATRIARCHAE BABYLONIS

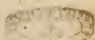
AD SANCTISS. DOMINVM NOSTRVM

PAVLVM PAPAM V.

LEGATVM.

ROMAE, Ex Typographia Bartholomaei Zannetti. MDCXVII.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur, si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro Sacri Palatij Apostolici.

Cæsar Fidelis Vicesg.

DE mandato Reuerendissimi Patris F. Hiacynthi Petronij Magistri Sacri Palatij, legi, & consideraui cum maxima animi voluptate, disputationem hanc de Dogmatibus Chaldæorum, compositam à Domino Petro Strozza, Sanctissimo Domino Nostro Papæ Paulo V. à Secretis, & non solum illam reperi Fidei nostræ, & bonis moribus consonam, verum etiam dignam iudico, vt in publicum prodire possit, & typis mandari propter illius non vulgarem eruditionem. Datum Romæ in Conuentu sanctæ Mariæ super Mineruam die 3. Septembris 1616.

Fr. Damianus à Fonseca.

EX commiſſione Reuerendiſſimi Patris Fr. Hiacynti Petronij, Sacri Palatij Magiſtri. Ego infraſcriptus, diligenter perlegi Opuſculum inſcriptum: *Sermo Adæ Archidiaconi Cameræ Patriarchalis Babylonis, de Fide Catholica, ad fratres ſuos Chaldæos*; cuius initium eſt: *De Fide Catholica, deq; profeſſione Orthodoxa Fidei loqui volumus fratres, &c.* Abſoluitur autem: *Ne declinent à ſemitis tuis, Fidei tuæ rectæ: Amen.* Et veræ, ac Catholicæ, & Romanæ Fidei conſonum, atque nihil ab ea aborrens inueni.

Fr. Angelus Corteſius, Ordinis Prædicatorum Sac. Theol. Magiſter proprio chirographo.

Imprimatur.

Fr. Gregorius Donatus Magiſter, & Reuerendiſſimi Patris Fr. Hiacynti Petronij Sacri Pal. Apoſt. Magiſtri, Socius, &c.

ILLVSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO D.
D. SCIPIONI
S. R. E. CARDINALI
BVRGHESIO
MAIORI POENITENTIARIO
ac Sedis Apoſtolicæ Bibliothecario.

PETRVS STROZA SAL. PL. Q. FEL.

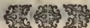
BSOLVTO, miſericordis Dei ope (Cardinalis Ampliſſime) grauiſsimo negocio reconciliationis Eccleſiæ Babylonicę cum ſancta Apoſtolica Sede; quod ab vſque huius fœliciſſimi Pontificatus initio inchoatum eſt: facilè paſſus ſum mihi perſuaderi, vt in lucem ederem, quæ inter nos diſſeruimus ego, & Legatus Patriarchæ Babylonis, toto tempore, quo in Vrbe manſit, vt veritatem Catholicæ Fidei agnoſceret, quam Patriarchæ ſui nomine, Archiepiſcoporum, Epiſcoporumq; eius obedientiæ ſubiectorum poſtulatum venerat. Rede-

geram quippe cuncta certis distincta capitibus in breuem commentarium; idq; feci non tantùm vt vberiorem notitiam haberet eorum, quæ cum Apostolico Breui ei dederam, iussu S. D. N. deferenda ad suum Patriarcham; verùm etiam vt aliquo solatio minuerem tædium, vel angorem potius, quem prorogatio sui ab Vrbe discessus illi afferebat molestissimum. Quam meam lucubratiunculam postmodum cum nonnulli viri, pietate, ac doctrina præstantes, meiq; amãtissimi vidissent; vt euulgarem, non modo mihi suadere; sed etiã acriter à me contendere ceperunt. Legerant enim, quanto pietatis zelo Patriarcha Babylonis petebat à S.D.N. vt recognosceret Fidem, quam ipse, & Chaldæi sibi subiecti profitentur; prompti, paratiq; suscipere propriorum errorum correctionem, eiq; obedire, tanquã supremo Ecclesię Capiti, atque Doctori. Nam literæ ipsius Patriarchæ ad Summum Pontificem præponendæ necessariò fuerunt; vt causa suscepti nostri laboris innotesceret; & ea, de quibus in hac disputatione agitur, commodius intelligerentur. Affirmabant itaque disputationis editionem valde opportunã esse hisce temporibus: saltem vel ex occasione qua habita est. Fieri nãque facile posse aiebant, vt non pauci ad salutem confunderentur ex miseris illis, qui in partibus Septemtrionalibus auitæ pietatis

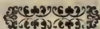
obli-

obliti, supremam auctoritatem Romani Pontificis, eiusq; de Catholica Fide orthodoxam doctrinam oppugnant: cum ex altera parte vidissent Orientales tantopere vtramque hoc tempore venerari. Præterea actionis huius notitiam ob rei nouitatem, & Ecclesiæ Catholicæ gloriam, eximiamq; paternæ charitatis S.D.N. laudem (nam re vera negotium hoc ab ipsa exordium cepit) fore bonis omnibus gratam; & studiosis etiã sacræ Theologiæ non parum vtilitatis allaturã. Etenim Nestoriani Orientales imbuti pessima, callidissimaq; Theodori Mopsuesteni doctrina; multa profitẽtur, quæ longe diuersa apparent ab ijs, quæ in scholis communiter de Nestorio disputantur: ita vt si quando contigit nostris cum illis de Fide disserere; visi sint Orientales, etiamsi bona fide agerent; voluisse nos decipere, hæreticumq; sensum vocibus ad orthodoxiam appropinquãtibus, palliare. Quod Chaldæorũ deceptor Theodorus Mopsuestenus, teterrimus hæresiarcha maximè conatus est; qui hac de causa quãuis pessimus extitisset hæreticus, inter sanctos Patres nihilominus diu habitus fuit. Sanè obtemperauissem voluntati, atque consilio virorum, qui apud me auctoritate, ac beneuolentia plurimum possunt. Verùm remorabatur me, quòd verebar, ne si hoc egissem, antequam huius tractationis pateret exitus;

tus; id fortasse alicui videri posset affectata nimis industriæ, atque diligentiæ nostræ ostentatio. Nunc autẽ de negotij perfectione cum certiores nos reddiderit suis literis vir æquè prudens, ac pius, F. Thomas Nouariensis Franciscanæ familiæ Alepi in Syria Custos; qui mandato Summi Pontificis Synodo interfuit, habitæ à Babylonis Patriarcha cum Archiepiscopis, & Episcopis suis in ciuitate Amed in Mesopotamia; omnis suspicio remota est. Propterea alacri animo nostrã disputationem euulgo; eoq; libentius, quòd ipsa veluti præparatio quædam erit ad Synodi Patriarchæ Babylonis acta, quę propediem missurum se scripsit idẽ Alepi Custos; melius percipienda. Prodit autem Amplitudini tuæ Card. Illustriss. commẽdata, tibiq; à me summo studio dicata; primùm vt si quid dignitati materię ingenij mei culpa detractum est; splendore tui nominis restituatur: deinde vt officio meo satisfaciã. Nostra enim qualiacunque sunt, Amplitudini tuæ debentur; siue ex munere, in quo Pont. Max. Auunculo tuo, tibiq; inseruio; siue propria voluntate tuis in me beneficijs, atque gratijs deuincta. Omnipotẽs, ac misericors Deus pijs, ac generosis consilijs tuis benignus aspiret, tuisq; votis clemẽter annuat semper.

DE
CHALDAEORVM NATIONE
EORVMQVE PATRIARCHA.

HALDAEORVM gens olim ſapientia, opibus, imperio adeò celebris, hodie miſera ſeruitute oppreſſa, Turcis, ac Perſis ſubiacet; diuerſisq; nationibus admiſta, Meſopotamiam incolit, per vicinas regiones Indiam vſque Orientalem diſperſa. Chriſti fidem profitetur; ſed erroribus infectam grauiſſimis, pro quorum differentia Chaldæi quoque diuiduntur inter ſe. Nam alij ex ipſis appellantur Iacobitæ, alij Neſtoriani. Iacobitæ à Iacobo Dioſcori diſcipulo dicti, hæreſim Eutychianam ſequuntur, quamquam Eutychem anathematizent. Neſtoriani Neſtorianam: atque vtraque pars proprium habet Patriarcham. Qui Iacobitas regit, Antiochenum ſe Patriarcham nominat, etiamſi minimè illam Eccleſiam obtineat: ſed Amed, ſeu Charemet reſideat; quæ ciuitas eſt valdè nobilis, & ampla in Meſopotamia. Ad quem Gregorius XIII. Nuncium Apoſtolicum miſit, cum confirmatione Patriarchatus, ac Patriarchali pallio, Leonardum Epiſcopum Sidonienſem anno ſalutis

lutis

lutis M. D. LXXXIII. ſpe motus, quam in eo excitauerat reconciliationis illius Patriarchæ cum ſancta Apoſtolica Sede Nehemes eius frater, olim & ipſe Iacobitarum Patriarcha; qui declinandæ Turcarum perſecutionis cauſa, ad Gregorij charitatem confugerat. Legationis ſuæ ſucceſſum parum fœlicem Epiſcopus Sidonienſis reuerſus, infecta re, renunciauit poſtea Sixto Quinto, commentario diligenter conſcripto, in quo multa ſcitu digna leguntur de hac natione. Neſtorianorum autem Patriarcha Eccleſiæ Babylonis præeſt, eiusq; reſidentiæ locus eſt Monaſterium ad oppidum Muſul, in ruinis antiquæ Niniuis, vt aiunt; ædificatum. Diſſident inter ſe Iacobitæ, atque Neſtoriani odio implacabili: ſed Neſtoriani numero, atque opibus præſtant; quorum ad trecenta millia, & amplius domorum recenſentur: cum familiæ Iacobitarum numerum octoginta millium non excedant. Itaque Patriarchæ Neſtorianorum ampliſſima eſt auctoritas, eaque in Indiam ſe extendit. Nam Chaldæi, qui Goæ, Cocchini, Angamalæ, atque in Inſula Sancti Thomæ ante aduentum Patrum Societatis Ieſu reperiebantur; omnes pariter profeſſione Neſtoriani; obediebant Patriarchæ Babylonis. Nunc quidem magna eorum pars, ſtudio, ac diligentia Ieſuitarum, ad Eccleſiam ſanctam Catholicam reuerſa, Summum Pontificem colit. Defunctoq; nuper Metropolitano Chaldæo, ſucceſſorem ab Apoſtolica Sede ſuſcepit Archiepiſcopum Angamalenſem à Clemente VIII. ex Societate Ieſu ordinatum. Ante Pontificatum Iulij III. nomen huius

Pa-

Patriarchæ ignotum penè noſtris fuiſſe videtur: neque de ipſo, neque de Chaldæorum natione mentionem vllam factam fuiſſe in Pontificum Romanorum monumentis reperio. Sedente verò Iulio III. cum nonnulli ex Chaldæis Neſtorianis ſe ab obedientia Patriarchæ ſubtraxiſſent; deteſtataq; Neſtoriana hæreſi, in communionem veniſſent Catholicæ Eccleſiæ; illis Summus Pontifex, vt poſtulauerant, Patriarcham ordinauit, eundem, quem ipſi hac de cauſa legauerant; Simonem Sulacham ordinis ſancti Pachomij Monachum. Is cum Patriarchali pallio, atque titulo Patriarchæ Aſſyriorum Orientalium ad ſuos redijt; & Charemet, ſiue Amed reſidens, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, ac Sacerdotes quamplurimos ordinauit. Sic igitur Chaldæorum natio vni Patriarchæ Babylonis vſque ad illa tempora ſubiecta; in duas partes diuiſa fuit. Sulacha deinde à Turcis, aduerſariorum opera, vt fertur; è viuis ſublato, ſufficitur in eius locum Abdieſu eiuſdem ordinis Monachus, vir mirificæ eruditionis, linguarum varietate, & ſacrarum literarum notitia; de quo in vita Pij IV. præclara fit mentio; cuius Pontificatu Romam venit pro confirmatione; qui & Tridentino Concilio interfuit. Eius autem effigies depicta conſpicitur in Aula Regia Palatij Vaticani inter Cardinales, ceteroſq; Prælatos Alexandro III. aſſiſtentes, Imperatorem Fridericum pœnitentem Venetijs recipienti. Plurimum quidem profecit Abdieſu, multoſq; ex Neſtorianis ad Eccleſiam Catholicam conuertit; acceptamq; ab Apoſtolica Sede auctoritatem valdè propagauit; quam eius ſucceſſores poſtea conſeruare ſibi, aut neſcie-

nescierunt, aut non potuerunt. Nam qui ei successit, Ahathalla, & ipse Monachus eiusdem ordinis; parũ vixit. Et Denha Simon postea ex Archiepiscopo Gelu, & Seert factus Patriarcha, nec ætate, neque doctrina idoneus tanto muneri; tempore, quo Episcopus Sidoniensis in Oriẽtem profectus est Nuncius Apostolicus; relicto Charemet, vbi alij Patriarchæ Orientalium Assyriorum resederant; in Prouinciam Zeinalbech secesserat ad fines Persidis; potentiæ cedens Patriarchæ Babylonis. Quo loco etiam hodie manet eius successor, Simon quoque & ipse vocatus; existimatione, ac numero subiectorum, vt accepimus; prædecessoribus longè inferior. Ita vt Patriarchæ Babylonis status nunc videatur in pristinum restitutus, æmulo sponte sua quasi in exilium relegato. Igitur qui modo sedem Babylonis obtinet, Mar Elia Chaldæorum Patriarcha multò minus, quàm prædecessores sui domestico dissidio laborat; subiectamq; eius obedientiæ nationem pacificè gubernat: Metropolitis, & Episcopis, Cleroq; non modò obtemperantibus ei, sed ipsum valdè diligentibus. De dogmatibus igitur Fidei horum Chaldæorum, qui hactenus vocati sunt Nestoriani; disputatio nostra instituta est.

PROLEGOMENA.

DISPVTATIONIS OCCASIO.

ONTIGIT (ita disponente diuina prouidentia) vt inter eos pauperes, quibus anno primo sui Pontificatus Sanctissimus D. N. PAVLVS QVINTVS solemni ritu pedes lauit quinta feria Maioris hebdomadæ; duo reperirentur Chaldæi, vnus monachus, alter laicus, qui sanctorum Apostolorum limina visitaturi, paulò ante Romam venerant. Hi postea domum reuersi, cum renunciassent Eliæ Babylonis Patriarchæ, cuius obedientiæ subiacebant; quanta paterni amoris significatione eos Summus Pontifex excepisset, eiusque nomine nonnulla munera illi attulissent;

& libellum reddidissent professionis Fidei, quæ Orientalibus ad Vrbem venientibus credenda, confitendaq; proponitur; ipse tanta in se, suosq; commotus charitate, quamprimum legatos ad Summum Pontificem decreuit, qui ei gratias agerent; vtq; communem patrem, ac dominum agnoscerent; & illius obedientiæ subiectum se esse significarent. Profitebatur enim Patriarcha vnum, idemq; cum sancta Romana Ecclesia de Fide sentire. Nam Chaldæi Sedem Babylonis ab Apostolica Sede constitutam; & subinde Fidei doctrinam ab eadem accepisse; constanter asserunt. Et quamquam manifestissimis implicati sint Nestorij erroribus, atque hæresibus; ostendere nihilominus omni studio contendunt, differentiam inter nos, & ipsos consistere in verbis tantummodo, non autem in sensu verborum. Legati statim ac iter ingressi sunt, in latrones inciderunt, itaque alios decernere oportuit. Multis & hi quoque calamitatibus afflicti, etsi Romam peruenerint; nihil egerunt, immo legationem suã suspectam reddiderunt. Perterriti enim quia audiuissent, quam execrabile esset, & quàm odiosum apud nos Nestorij nomen; vt nestorianæ hæresis inuidiam declinarent, nonnullas abstulerunt paginas ex libris, quos ad recognoscendam doctrinam fidei, quam profitentur, & Ecclesiasticos eorum ritus; obtulerant; ita persuasi à subdolo quodam interprete neophyto antea hebræo; propterea dimissi re infecta abierunt. Quod cum in eorum reditu Patriarcha postea intellexisset; & ex his quæ legatis in Vrbe acciderant; cognouisset, negocium imprudentia eorum perturba-

turbatum, inuersumq; fuisse; statuit, inito cum Episcopis suis consilio; denuo legatum mittere, qui non tantum officia obedientiæ, atque obseruantiæ Summo Pontifici debita præstaret; sed rationem Fidei quam Chaldæi profitentur; redderet, ac si error aliquis in eorum professione reperiretur, correctionem humiliter ab eo postularet. Legatio demandatur Adæ Archidiacono Cameræ Patriarchalis Monachorum Chaldæorum Archimandritæ, viro docto & prudenti. Is ad Vrbem anno tertio à discessu priorum legatorum venit, & Sanctissimo D.N. literas Patriarchæ sui reddidit; & cum illis Fidei professionem, atque commentarium à se iussu Patriarchæ sui compositum de conciliatione dogmatum Chaldæorum cum Fide Catholica; postulauitq; summa animi demissione, vt cuncta diligenter examinarentur, expenderenturque, & pro necessitate saluti eorum consuleretur.

Harum scripturarum recognitione occasio sumpta est habitæ disputationis; propterea existimauimus, illarum quoque exempla necessario præponenda esse.

EPISTOLA

PATRIARCHAE BABYLONIS

AD S. D. N.

PAVLVM PAPAM V.

EX CVBICVLO PATRIARCHALI orationes, & benedictiones concedantur vobis.

B humili Elia Orientali, qui per gratiam Dei Sedi sanctæ Babylonis inseruit, adorationes continuæ, & inclinationes perpetuæ; genuflexionesque sempiternæ ante sanctos pedes tuos, ô Pater benedicte, & caput Patrum, Sol Christianitatis, & nomen in quo situm est ædificium Ecclesiæ Ecclesiarum. Dominus meus, & Pater meus Papa, Dominus Pater Patriarcharum omnium, qui in vniuerso sunt.

Sciat tua erga nos Charitas, quòd peruenerunt ad nos literæ, & Fides tua firma, & benedictiones quas misisti humilitati meæ, & accepi benedictionem simul cum populo meo, & gratias Christo egi, eo quòd dignus benedictionibus Sanctitatis tuæ, atque memoria illustri factus sum, & numerasti

me inter filios tuæ Paternitatis præter mea merita. Ego verò statim misi gratiarum actionem, & literas, & Fidem meam. Sed obuiam venerunt legatis meis pessimi homines, & omnia abstulerunt ab eis, & euacuati reuersi sunt ad me, & iterum misi alios, nec etiam hi venerunt ad tuam Sanctitatem, quod ægretuli simul cum Episcopis, & Archiepiscopis meis; & dixi: Quid faciam, non possum ire, quoniam non relinquunt me Principes oppressores nostri, neque etiam Ierusalem adire, tenent nos tamquam seruos, & non relinquunt nos facere voluntatem nostram. Tandem misi tuam Fidem, literasq; tuæ puritatis cum filio meo fideli, consiliorumq; meorum conscio Patre Ada, vt ostenderet eas in omnibus regionibus nostris, vt videremus quid nobis Orientalibus faciendum esset: & permansit in his regionibus per annum integrum, & simul omnes consuluimus, & misimus ad tuam Sanctitatem hunc ipsum Patrem Adam, & misi cum eo Fidem, literasq; meas, & dixi de his, vt coram Paternitate tua extra ea, quæ scripta sunt ageret; quoniam ipse est caput Patrum, & Abbas monachorum Orientalium, & neminem habemus eo nobiliorem, vt tota pars Orientalis fatetur. Atque nunc, ò Pater, submisso capite adoramus ante Sedem tuam sine fraude & dolo, & præceptum tuum à me est receptum ex præcepto illius, qui claues tradidit tibi. Neque negabo illam vocem dictam Petro; quod tibi tradidi claues Regni, & quod ligabis in terra, sit ligatum in cælis, & quod solueris in terra, sit solutum in cælo. Et non obsistam sicuti reliqui hæretici contra præceptum sanctorum Apostolorum, & Patrum orthodoxorum, qui affirmauerunt, quòd Sedes Romæ Magnæ teneret principatum; & ipsa est caput omnium se-

dium; absit à me; sed fateor, quod Ecclesia Romana sit Mater Ecclesiarum. Et qui hoc non ita fatetur, sit anathema: Et sedes nostra Babylonica non ex se electa est, sicut aliorum hæreticorum, qui sine lege multiplicauerunt Patriarchas in mundo, sine Sede Ecclesiæ Magnæ Romæ; sed ex præcepto Papæ, & ex consilio Ecclesiæ Romanæ electa est sedes Babylonis, & ita scriptum inuenitur apud nos in annalibus: quod videlicet Patres Orientales Romæ ordinabantur. Sed factum est postea, vt cum mitterent homines propter confirmationem; in itinere interficerentur: & cum diu hoc fecissent omnes peribant. Hoc autem Ecclesiæ & Pontifici narrato; Pontifex consilio inito decreuit, & dixit: ordinemus eis Patriarcham, & permittamus, vt Patriarchas sibi eligant, ne in via intereant propter confirmationem, neque eis mala accidant, & nos peccemus, aut ipsi sint extra ouile Romæ. Sic itaque accepimus potestatem vsque adhuc, & non à nobis ipsis aliquid fecimus, vt reliqui qui Apostolorum canones conculcauerunt, & leges Patrum; & impleuerunt terram Patriarchis sine necessitate. Propter hoc vocata est Sedes Babylonis quinta; propter quattuor Sedes quattuor Euangelistarum; & ex eo quòd electus est Patriarcha cum confirmatione Romana, & dedit nobis facultatem vt constituamus pastores, tunc vocata est sedes Babylonis, quæ quattuor comitatur sedes, & quinta numerata est sicut vna ex his. Etenim, ò Pater, ecce Fides mea peruenit ad tuam Sanctitatem cum epistolis, & videas si est dolus in professione nostra, aut est error, aut recessio quædam à Matre nostra Ecclesia Romana; ADMONE, ET FACIEMVS, DOCE, ET OBEDIEMVS. *Et si in omnibus veri sumus*

mus ante Sedem tuam, & non est dolus in Fide nostra; petimus à benignitate tua, ne paupertatis seruorum tuorum obliuiscaris; quoniam multi ex professione nostra pericula tulerunt, cum apud vos venerint. Aliqui enim ex his mortui sunt; alij interfecti ab hostibus; & pauci reuersi sunt, & peruenerunt ad nos. Et hoc sufficiat Sanctitati tuæ à nostra humilitate, quòd ex vltimis Orientis partibus, super capita & oculos nostros, præcepta tua feramus, & venimus contra omnes nationes sanguine nostro & sustinemus calamitates, vt ante excellentiam vestram adoremus, & benedictionem à Matre Ecclesia Magna Pauli & Petri accipiamus nos humiles & subditi. Quis vrget nos, vt hoc faciamus, nisi fides Christiana & amor vester erga humilitatem nostram? Et hoc, quod vestræ sapientiæ indicauimus, sufficiat; sed hunc totum laborem sustinemus propter Romanam Ecclesiam. Et ministri vestri Ierusalem tenent omnes qui sunt ex professione mea tamquam exteros, atque rebelles ab Ecclesia Romana; & non gratificantur nobis sicut antea; quoniam interpretes eorum sunt ex professionibus, quæ nos habent odio, & ipsi ministri vestri non inquirunt veritatem. Petimus à Sanctitate tua, vt admoneas eos, vt tamquam eos, qui sunt ex professione tua, nos teneant, & beneuolos se reddant ijs, qui sunt ex professione nostra. Ego verò litteras misi ad præceptores vestros, vt dominarentur in Ierusalem ijs, qui sunt ex professione nostra, quoniam apud nos scriptum est in annalibus, quòd Archiepiscopus noster, qui erat in Cypro, & ij, qui sunt ex professione nostra, qui habitant Ierusalem, & Clerus qui erat in Monasterio sancti Iacobi Nisibi, inter filios Ecclesiæ Romanæ numerantur, propter amorem Paternitatis

vestræ erga humilitatem nostram. Et nunc qui sum ego, & omnes mei, & omnis pars Orientalis? Nos tamquam balbutientes coram Sanctitate tua, sed tamquam serui obedientes tuæ Dominationi subdimur, & intellectu à scissionibus alieno pedes sanctos tuos deosculamur, & summa cupiditate salutem Sanctitati tuæ desideramus, & ad orationes vestras, & conseruorum tuorum Petri & Pauli confugimus, vt digni efficiamur peccatorum remissione in die Iudicij terribilis Dei Verbi; cui & Patri suo, & Spiritui sancto sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

PROFESSIO FIDEI PATRIARCHÆ BABYLONIS.

EX CVBICVLO PATRIARchali orationes, & benedictiones concedantur vobis.

Fides Domini Eliæ Patriarchæ Babylonis est ad Dominum Papam Patrem omnium Patrum, anno secundum Græcos 1920. nimirum anno 1610. per Patrem Adam.

Ego Elias humillimus, & alienigena, & seruus minimus Iesu Christi, qui est Deus verus ex Deo vero, cui per gratiam & præter mea merita, credita est sedes quinta Babylonis; genuflecto ante te, & totum me submitto ante pedes sanctos tuos, ò Pater, qui locum obtines sancti Petri patrisfamilias Iesu Christi mediatoris inter Deum & gentes; ò Domine Papa, custos Sedis, & caput omnium Sedium. Ego balbutio ante

tuam

tuam Paternitatem tamquam puerulus ante matrem ſuam miſericordem, & repeto meam Fidem, quæ nullo modo aliena eſt à tua Fide, etiamſi aliquando diminuta, aut addita videatur; ſed vnus eſt finis & ſenſus, ſicut vnus eſt Deus, & vnus eſt mediator inter Deum & homines, filius hominis Ieſus Chriſtus, Deus ſuper omnia; ita etiam vna eſt Fides in eo. Ac in primis demonſtrabo Fidem meam in Trinitate ſancta, & æquali in ſubſtantia Patris, & Filij, & Spiritus ſanctitatis, perſonæ æquales, & non diuiſæ.

CREDIMVS *in Deum Patrem, qui eſt factor cæli, & terræ, & omnium quæ in eis ſunt, ex ijs quæ videntur, & non videntur.*

Et in Filium, qui eſt ex eo, & qui eſt æqualis cum eo in eſſentia; & non eſt minor ſuo genitore, & factore omnium creaturarum.

Et in Spiritum ſanctitatis, qui procedit ex Patre, & non eſt genitor, neque genitus; & ipſe eſt ſubſtantia glorioſa, & æqualis in ſubſtantia cum Patre, & Filio.

Pater genitor, & non genitus eſt; & Filius genitus, & non genitor eſt; & Spiritus ſanctitatis procedens non genitor, neque genitus eſt.

Et confitemur etiam, quòd hæc eſt vna natura Trinitatis ſanctæ, quæ glorificatur in tribus perſonis; non eſt mortalis, neque comprehenſibilis, neque variabilis, neque paſſibilis. Cum in fine temporum propter nos, & propter noſtram ſalutem, & propter noſtra debita Filius Dei perſona adorata filiationis deſcendit ad nos, & ſuſcepit corpus ex Virgine Maria ſancta filia Dauid; & eſt perfectus in anima,

ma, & intellectu, & in omnibus humanis, sicut nos, præter peccatum; cum salutationem ipsam plenam vitæ nuncius pacis Gabriel attulerit Beatæ Virgini, in cuius responsione ipsa dixit: Ecce ego ancilla Domini sum, fiat mihi secundum verbum tuum.

Descendit Deus Verbum in Virginem, & coniunctus est cum homine, qui in ea compactus est in virtute Spiritus sanctitatis; & factus est vnum cum ipso homine, sicut coniunctio ignis cum ferro.

Et confitemur quod corpus, & animam, & intellectum accepit, & non sine anima, & intellectu, sicut existimant errantes.

Et hoc fieri non potuit, quòd in sua natura appareat creatis; sumpsit corpus naturam secundam, hominem perfectum è genere Adæ, ad salutem ipsius Adæ.

Et in eo corpore in quo reuelatus est mortalibus, eis locutus est; & fuit sicut illi in vnione, quæ non diuiditur, & filiatione, quæ non separatur. Ille, qui natus est ex Patre ante sæcula in sua Deitate, natus est in fine temporum ex Virgine Maria in sua humanitate; cum naturæ & proprietates in vna persona vnius filiationis conseruentur.

Non Deitas sua ex natura Matris, neque humanitas ex natura Patris.

Sed vnitas sine comixtione, & confusione, atque permixtione; dum credimus Paulo, qui dixit, quod ille qui est species Dei, ipse accepit speciem serui.

Quem fortè vocauit speciem Dei, nisi Christum in sua diuinitate? & quem fortè speciem serui, nisi ipsum Christum in sua humanitate?

Ergo

Ergo non possunt corrumpi proprietates naturæ post vnionem.
Non enim Deitas conuersa est in humanitatem, & humanitas in Deitatem.
Esti Deitas mutata esset, non quidem vnio, sed corruptio in Deitate fieret; & si tandem humanitas mutata esset, non vera salus, sed detrimentum in humanitate fieret.
Ita credimus in cordibus nostris, & confitemur labijs; vnum Deum Iesum Christum Filium Dei, cuius Deitas non celatur, neque humanitas aufertur, sed Deus perfectus, & homo perfectus.
Et dum Deum Christum vocamus, non Trinitatem nuncupamus, sed vnam ex personis gloriosæ Trinitatis: & dum hominem Christum dicimus, non omnes homines vocamus: sed illud corpus quod scienter acceptum est pro nostra salute, propter vnionem cum Deo Verbo.
Propter hoc Dominus Iesus Christus ille, qui genitus est in sua Deitate ex Patre ab æterno; temporibus vltimis, propter nos natus est ex Maria Virgine, vnitus cum natura suæ humanitatis.
Et dum in natura suæ Deitatis sine passione, necessitate, & variatione permansit in natura humanitatis; circumcisus est, & creuit secundum testimonium Lucæ: Quòd Iesus crescebat in statura, & sapientia, & gratia apud Deum, & homines; seruauit leges; baptismum sumpsit; dum in virtute Deitatis suæ miracula operabatur, nimirum emundationem leprosorum, apertionem oculorum, & dæmonum expulsionem. In natura humanitatis esuriuit, & sitiuit, ac manducauit, & aquam bibit: passus, crucifixus, & mortuus est.
Dum Deitas ex ipso non discessit, neque demigrauit neque in

ven-

ventre, neque in cruce, neque in sepulchro. Dum enim in sepulchro positus est post tres dies surrexit, in virtute ineffabili suæ deitatis; & os eius viuificans dixit Iudæis; Destruite templum hoc, & post tres dies reædificabo illud: & declarat Euangelista, dum dicit, quòd de sui corporis templo intellexit.

Et postquam surrexit conuersatus est in terra cum discipulis suis quadraginta diebus, & ostendebat eis manus, & pedes, dicens ex ore suo sancto: Palpate me, & scitote, quòd spiritus carnem & ossa non habet, vt me videtis habere; vt confirmet eos de resurrectione in verbo, & opere.

Etiam afferre possumus multas auctoritates in medium Domini mei, quòd nos Orientales afflicti, atque vexati non præuaricati sumus, neque defecimus à sententia Apostolorum, & fundamento fortissimo, quod tradiderunt nobis; sed hæc amantibus veritatem sufficiant, & eis, qui non sunt perturbati fulminibus inuidiæ, & odij immeritò contra baptizatos.

Etsi dicunt contra nos, quòd non fatemur, quòd Virgo sit Deipara, nimirum Mater Dei; sed Christipara, hoc est Mater Christi Dei super omnia; & propter hoc nos in causa sumus. Sed hoc nihil est; hoc enim positum est propter confirmationem, & reprobationem falsæ opinionis Apollinaris, qui dicebat Deitatem esse sine humanitate; & ad confusionem sceleris Semistij, qui ponebat hominem simplicem esse Christum, nimirum humanitatem sine diuinitate.

Et duæ partes anathema sunt, & expulsæ, atque ab Ecclesia Romana profligatæ, dum testis verus Matthæus in principio sui libri ita dixit: Liber generationis Iesu Christi, &

& ge-

generatio Iesu Christi ita fuit. Et Paulus dixit: Et illis apparuit Christus in carne, qui est Deus super omnia. Et Petrus Princeps Apostolorum dixit: Tu es Christus Filius Dei viui; in qua responsione beatitudine dignus factus est. Et si propter hanc responsionem expulsione digni sumus, nescio quid respondeant Apostolis, qui hoc affirmauerunt: quoniam nos in hac denominatione Christi, duas naturas Deitatis, & humanitatis continemus, & non simplicitatem in Christo confitemur sicut de nobis obloquuntur.

Etiam suscipio omne id, quod docet Sedes sancta Apostolica & Catholica Ecclesia Romana omni amore, & veneratione; & teneo, ac recipio omnes etiam Doctores Ecclesiæ Romanæ; & teneo, quòd Sedes sancta Romana sit Apostolica, & Papa Romæ sit tenens locum illius, & sancti Petri Principis discipulorum; & ipse verè personam Christi referat; & ipse sit vicem gerens, & Caput super omnes Ecclesias; & sit pater doctorum omnium Christianorum, & quòd ei tradiderit, mediante sancto Petro, potestatem perfectã, vt oues illius pascat; atque etiam credo in vnam congregationem suæ Ecclesiæ. Etiam confiteor neminem posse saluari sine Ecclesia sancta Catholica prædicta, neque vitæ æternæ esse participem.

Item credo sicut filius obediens; & semper obtemperabo ordinibus, & confirmationibus, atque legibus Pontificis Magnæ Romæ, qui nostro tempore viget; & etiam omnibus, qui ei succedent in Pontificatu Romæ.

Etiam credo in Trinitatem, quæ est immensa, vt cognoscatur, quæ est vna, & vna, & vna.

De vna natura essentiæ verificatur sicut dicitur: Dominus

Deus

Deus tuus Dominus vnus est, Dominus omnipotens: idest Pater, & Filius, & Spiritus sanctitatis.

De varietate personarum essentiæ verificatur, sicut habet traditio Euangelij Christi viuificantis: Exite, & docete omnes populos, & baptizate in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sanctitatis.

Illud verò, quod addiderunt Patres; Deus, Dominus, & Spiritus sanctitatis apertè demonstrauerunt, nomina esse communitatis; & singulas earum, scilicet omnes tres personas esse nomina communitatis, quod est apertè sine diuisione; quòd Deus sit causa Filij, & Spiritus.

Non causa naturæ, sed proprietatum.

Et Filius est genitus à Patre sine quando, vbi, & quomodo.

Et Spiritus sanctitatis est procedens ex Patre sine diuisione.

Et omne id, quod habet Filius, habet Pater & Spiritus, præter proprietatem esse geniti.

Et omne id, quod Spiritus habet, habet & Pater & Filius, præter proprietatem processus.

Vnus Deus, qui non comprehenditur in vno. Tres personæ, quæ non diuiduntur in numerum vnius, duorum, & trium. Quæ sunt vnitæ & diuisæ; & diuisæ & vnitæ; quæ non comprehenduntur à creatis, sicut testatur diuus Paulus, & Ioannes Theologus.

In hac Fide viuo, & morior Ego humilis, & minimus Elias, per gratiam Patriarcha Sedis Babylonis, & testis mihi sit Deus, & Angeli eius sancti, & Principatus nostræ nationis Iesus Christus, & omnes Apostoli beati; cui, & Patri suo, & Spiritui sanctitatis honor, & gloria, confessio, adoratio in sæcula sæculorum.

COM-

COMMENTARIVS

Adæ Archimandritæ Monachorum Chaldæorum, Cameræ Patriarchalis Babylonis Archidiaconi.

DE CONCILIATIONE FIDEI Orientalium, cum Fide S. R. E.

EPISTOLA ELIAE PATRIARCHAE Babylonis ad Sanctißimum D. N.

PAVLVM PAPAM QVINTVM.

De huiusmodi Commentario.

EX CVBICVLO PATRIARCHALI orationes, & benedictiones concedantur vobis.

FIDES, *serui fidelis est, qui Domino suo nihil abscondit, sed omnia sicut sunt, Domino suo aperit. Propter hoc, me seruum humilem, & peccatorem Eliam Sedem Babylonis custodientem, decet aperire verum ante Paternitatem sanctam tuam, ò Domine Papa Paule Quinte, corona Christianitatis, & caput capitum, & Pastorum Ecclesiæ sanctæ, & alienæ ab omni hæresi.*

Diu

DIu perquisiuimus; & diligenter perscrutati sumus nos Orientales de Fide secunda hac vice, qua ad nos tuas literas misisti; & vocaui Dominum Gabrielem seniorem omnibus Archiepiscopis, & Sacerdotem Israel, maximum omnium Grammaticorum, & Dominum Adam Abbatem, & dixi eis: Quoniam in nostra natione nullus est perspicacior vobis, determinemus quid faciendum. Nam ecce libri nostri admonent nos de Ecclesia sancta, & Sede Apostolica Domini Papæ Romæ, quoniam ipse est Pater Patrum, caput Pastorum, eum audite, & non declinate à præcepto suo. Et Patres nostri Orientales, omnes eos, qui ab Ecclesia Romana defecerunt; excommunicauerunt, & simul omnes conculcatores præcepti Domini Papæ, qui est loco sancti Petri fundamenti Ecclesiarum, & capitis Apostolorum. Sed video in professione nostra, quòd sit aliquid, quod non videatur iuxta professionem Papæ; & Patres nostri de hoc nihil scripserunt, sed hoc solum admonuerunt: Ne nos ab Ecclesia Romana deficeremus, neque à præcepto Domini Papæ habentis claues Regni declinaremus; & definiuerunt, & excommunicauerunt omnes transgressores horum verborum.

Variationes vero, & quæ non sunt iuxta Ecclesiam Romanam, hæ sunt.

Dominus Papa, cum omnibus Patribus magnæ Ecclesiæ Romæ vocant Virginem sanctam Mariam, Dei Genitricem. Nos verò Orientales eam Genitricem Christi vocamus.

Illi duas naturas Christi confitentur, duas virtutes, & duas voluntates. Nos autem fatemur vnam virtutem, & vnam voluntatem.

Illi

Illi etiam vnam personam fatentur in Christo. Nos quidem fatemur duas personas.

Et dicunt, quòd Spiritus ex Patre & Filio procedit. Nos verò fatemur, quòd ex Patre Spiritus procedat.

Etiam Patres Romæ dicunt, quòd illud, quod egreditur ex sepulchro Domini nostri non sit verum lumen. Nos verò cum omnibus nostris illud tamquam lumen accipimus.

Et Dominus Gabriel mihi respondit: quòd nos ita accepimus à nostris antecessoribus, quòd non sit diuisio inter nos, & Ecclesiam Romanam, nisi per ceremonias; & illi ita in omnibus regionibus suis suas ceremonias tenent. Et dixit mihi senior Israel: Quantum ego è libris nostris antiquis percepi, sanè non est vlla alia diuisio, nisi quòd alter alterum non intelligit. Verum de hac petitione tua: ecce Pater Adam ante te, qui ex adolescentia in solitudine probatus est, si aliquid potest tibi respondere. Et Patri nostro Adæ dixi: quid dicis de ijs? Respondit, concede spatium trium dierum, & respondebo tibi tertia die, quantum potest infirmitas mea, & quantum sufficiat. Et dixi, concedatur tibi spatium; & iuit ad cubiculum suum, & tertia die hanc scripturam attulit. Et placuit mihi, & omnibus meis, qui mecum fuerunt; & dedi illi literas simul cum Fide mea, & tuis epistolis, atque Fide; & misi illum ad regiones, & gregem nostrum scribens; quòd si quis habeat aliquid respondendum, afferat. Et benedictionem omnibus filij Orientis à Fide tua acceperunt ex epistolis sanctis, & anni curriculo reuersus est ad me, afferens mihi literas, in quibus erat, quòd illi omnes, qui sunt ex professione nostra sese submittebant. Et magnum gaudium de his omnibus percepimus; & sublatæ sunt omnes falsæ opiniones contra

tra id, quod dicebatur, quòd nostra Fides cum vestra non conueniebat. Hoc opus Patri Adæ filio meo dilectissimo, cubiculi mei Archidiacono tradidi, & ecce eum misi, vt ante vestigia pedum sanctorum tuorum ex parte omnium Orientalium adoret. Et omne id, quod dicit, & admittit tua Sanctitas, receptum apud nos Orientales est. Et omne id, quod præcipis, & cum eo mittis; confirma exemplis & auctoritatibus, vt omnibus circumuicinis gentibus prædicemus; & nemo verbis tuæ Sanctitatis contradicere audeat; & responsum illorum omnium scribe: an receptum est apud tuam Sanctitatem, nec ne; & nobis præcipe id omne, quod scis & decet, atque conuenit; & nostrum caput submissum est ante præceptum tuæ Dominationis. Et scriptura quam Pater Adam attulit; hæc est, cuius exemplum tuæ Sanctitati misi, & hoc modo scripta est.

SERMO DE FIDE DOMINI PAPAE ROMAE MAGNAE,

Et Domini Eliæ Patriarchæ Orientis.

HABITVS A PATRE ADAM Abbate Monachorum Orientis.

PROEMIVM IN QVO profitetur imbecillitatem ingenij sui, ad tam eximiam, ac præstantem disputationem suscipiendam.

I filij non debent thesauros reponere patribus, sicut præcipit Paulus; ergo multo minus debent serui dominis suis. Sed ne pericliter supplicio legum transgressorum illius vocis Apostoli: Serui obedite præpositis vestris in omnibus rebus; audi modo submissionem meam, & breuiter ante tuam Paternitatem honorabilem balbutiam, Pater & educator mi, Domine mi, Elias Catholice Patriar-

cha Orientis; id, quod sub pedibus tuis edoctus sum, eloquar ego pauper & humilis Adam, seruus seruorum minimus. Quoniam ex me ipso nihil possum; & quicquid spiritus, & corporis habeo, à tua Paternitate cognosco, vt notum est Dominationi tuæ; propterea quòd à pueritia mea enutritus sum è micis tuæ mensæ, & sub alis tuæ Paternitatis educatus sum; & nunc quidem, eo quòd Paternitas tua præcepit mihi, vt pertractarem de Fide tuâ, & de Fide Patris vniuersalis, & Patris Patrum, & Rectorum, Patris & Domini Papæ Pauli Quinti, quam misit ad tuam Paternitatem anno secundum Græcos 1920. Ego autem de hac re nihil scio, & super vires meas hoc onus suscipio. At fortè me orationibus tuis adiuuabit Deus; cuius virtus in abiectis demonstrari solet, & stultorum insipientiam sua sapientia infinita docere consueuit. Etenim, Deo iuuante, & orationum tuarum auxilio, dicere incipiam ante tuam Dominationem, id quod in ore meo ponit ille, qui loqui fecit Asinam, & perfluere aquas fecit à lapide, & qui lignum siccum florere fecit, vt daret fructus, & demonstrari fecit electum suum coram populo Israelitico.

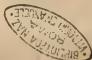
EX-

EXCELLENTIAM DOCTRINÆ Fidei, quam profitetur S. R. Ecclesia, & principatum Summi Pontificis in Ecclesia sancta Catholica ex comparatione Abrahæ, & B. Petri Principis Apostolorum, ostendit.

CAP. I.

ORTHODOXIS, *& sapientibus notum est, quòd tota gubernatio veteris legis sit parabola, & exemplum nouæ legis; ibi enim idæa & figura, hic autem est corpus & perfectio: quoniam id omne, quod scriptum est in Glossa, scilicet in sacra Scriptura, & Prophetis; in Christo completum est: & ex plenitudine eius nos omnes gratiam pro gratia accepimus; quoniam lex per Moysem data est, veritas autem & gratia per Christum; vt testatus est Ioannes. Sed quoniam de Fide nobis dicendum est in præsentia, de ipsa agamus. Fidem enim apud Abraham in veteri illustratam esse videmus, quoniam Deo credidit, & viuificatus est; pater gentibus datus est. In noua verò apud Petrum celebrata, & completa ipsa Fides est, & constitutus lapis fundamento Ecclesiæ Dei; & omne ædificium, cuius fundamenta non iaciuntur super hoc fundamentum; non erigitur, nec perfici potest culmen, quod est Christus. Itaque omne id, quod est*

B 3 apud

apud Abraham, figuratè, & partialiter, atque temporaliter intelligite; & quod est apud sanctum Petrum spiritualiter, & perfectè, & in sempiternum comparate. Abraham autem in fide à regione sua, & à domo patris sui discessit, & exijt, quo iturus sit inscius, vt Apostolus testatus est. Petrus autem in fide reliquit omnia perfectè, & Dominum est secutus; quoniam verè sciebat, quòd esset Christus filius Dei viui. Et quemadmodum Abraham fuit Pater Patrùm in lege veteri, sic fuit Petrus in noua. Quies Abrahæ in occasu solis fuit, & timor, ac tenebræ super eum ceciderunt, & per animalia, & volatilia quæ offerebat; futura, quæ in terra fieri assolent, didicit. Petrus autem hora sexta perterritus est, & vidit cælos apertos; & per vas in quo erant animalia quadrupeda, & reptilia terræ & volatilia cæli, reuelata sunt mysteria, quæ fiunt in cælo; eo quòd apertè vidit, quicquid sublatum est in cælum. Abrahæ autem nomini, addita est vna litera, quæ est Fides; non enim amplius nomen tuum vocabitur Abram, sed Abraham; quoniam Patrem multarum gentium constitui te. Petrus autem perfectè deposuit hominem veterem, & renouatus est Christo: Tu es Simon Bar Iona, & Petra vocaberis; & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Abrahæ dictum est: Benedicam benedicentes te, maledicam maledicentes te. Petro decretum est: Tibi dabo claues Regni cælorum; & quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum in cælo; & quodcumque solueris super terram, erit solutum in cælo. Promissio Abrahæ, sunt, terra populorum, & regna gentium. Promissio Petri est, potestas super ciuitates animarum, & sessio super sedes in cælo. Abraham autem dignus factus est benedictione Melchisedec

Regis Solim, quæ est Ierusalem; & panem alimentum corporeum ei, socijsq; suis obtulit. Petrus autem, in fide benedictione factus est dignus à summo Sacerdote veritatis Ierusalem, cuius est factor, & auctor Deus; & in aula Syon dedit panem & vinum alimentum spirituale ei, & socijs suis. Ex Abraha autem circumcisio carnis incepit, & circumcisus est cum omnibus suis, ac etiam ex alienis gentibus aliquos circumcisit. Et ex Petro circumcisio spiritualis cordis; & propagata est ad gentes alienas, ad propagationem Fidei; sicut ipse dixit: A primis autem diebus per os meum elegit Deus, vt audirent gentes sermonem Euangelij & crederent; & Deus qui nouit corda, dedit, suffragatusq; est eis; deditq; eius Spiritum sanctitatis sicut & nobis; nihilq; discreuit inter nos & eos, quoniam purgauit fide corda eorum. In lege verò naturali familia Abrahæ ab vno ad alium in carne, & naturaliter producta est, donec terminata esset in reuelatione Dei, qui incarnatus est. In lege spirituali Petri producitur à Papa ad Papam, vsque ad secundum aduentum filij hominis, qui deificatus est. Quemadmodum antem ij, qui non sunt nati naturaliter ex Patribus, qui descenderunt à semine Abrahæ; à filiatione Abrahæ prohibentur, & alieni sunt ab ea voce, quæ est in Propheta: Dominus sors nostra est: quoniam ista filiatio est domus Abrahæ; & non gentium externarum; quia promissionem promisit Dominus cum eo, & cum omni semine suo in æternum; ita illi homines qui non generantur spiritualiter à Patribus Petri ab vnoquoque Papa sui temporis, prohibentur à filiatione spirituali Petri; & nullo modo possunt vocare Deum, Patrem nostrum, qui es in cælis; quoniam familiæ Petri concessit Dominus Deus, vt ita vocarent

rent eum; & non alienis à fide Petralium. Et omnis vir, qui non conciliatur, & regitur sub sceptro horum pastorum Petri, non est ex grege Christi; quoniam Dominus Petro dixit: Pasce agnos meos, pasce ouiculas meas, & pasce oues meas: & nemini præter eum. Magna est fides Abrahæ, & verus est amor eius, qui accepit cultrum, & posuit ad collum sui dilectissimi, & non prohibuit vnigenitum à Domino suo. Sed maior est fides Petri, ipsiusq; amor; quia ipsemet mortem suscepit pro Domino suo; mors autem crucis, & crucis contrario modo, vt parem gratiam referret Christo, qui lauit pedes eius in sudore faciei suæ; & lacrymis oculorum, & sanguine suo obtulit tria holocausta, iuxta tres confessiones, quibus respondit Domino suo: Tu Domine scis quia amo te: & pro remissione trium negationum inuoluntariarum, & non verarum. Et quemadmodum tercenti decem & octo viri ex familia Abrahæ corroborati sunt à Domino; & ipse Dominus fuit dux eorum; & comitatus est eos, & victoriam perfectam reportauerunt; hostes profligauerunt; ac virtutes eorum dissipauerunt, & liberauerunt seruos; & reuocauerunt eos ad opus suum: ita CCCXVIII. Patres Orthodoxi familiæ sancti Petri corroborati armis sanctitatis per Christum Dominum nostrum; & fuit Deus cum eis, & confirmauit verba eorum, & dissipauit superbos corde mentis suæ; sedauitq; errores hæreticorum, & dedit victoriam perfectam Ecclesiæ sanctæ, & confirmauit, & corroborauit fidem: & hoc modo oues Christi pauerunt in pratis gloriæ suorum canonum, & prope flumina aquarum placidarum, quæ à corpore eorum defluxerunt; & hortos plantauerunt fructibus salutaribus plenos, vt alimento essent omnibus fidelibus veris, se-

quenti-

quentibus eos. Igitur omnis, qui desiderat requirere veritatem, ad doctrinam Doctorum tercentorum decem & octo Petronicorum accedat, & non indigebit eleemosyna alienorum; quorum mysterium figuratur in tercentis decem & octo Abrahamitis. Et qui est confirmatus in suâ fide, seruet eorum canones tamquam pupillam oculi, sine additione & diminutione; quoniam cum eis est Christus, & sicut voluit, cum eis fecit. Neque ego abiectus Adam volo de Fide quicquam dicere, præter id, quod docuerunt Apostoli, & Patres Orthodoxi; quoniam graue hoc onus mihi esse fateor; sed tantum desidero falsas opiniones contra nos immeritò dictas extirpare, & si possum pro eis amorem plantabo verum, quem generat fides; nutrit spes; & perficitur à charitate omnimoda, & perfusa bonis & malis, quæ est Deus omnipotens: quoniam Deus charitas est, vt scriptum est.

QVOMODO EXISTIMET POSSE conciliari cum veritate Catholica dogma Chaldæorum, quo tenent Virginem beatissimam esse tantum Matrem Christi. Cap. II.

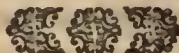
De illo enim, quod Orientales dicunt: Mariam Virginem sanctam, Christiparam esse; Patres verò Ecclesiæ Romanæ dicunt Deiparam; nunc dicere debemus. Perspicuum enim est sapientibus, quòd Deitas non generat, nec generatur; & non minuitur, neque crescit, neque variatur, neque diuiditur, neque comprehenditur: propter hoc Maria

genuit

genuit naturaliter Iesum; qui habet tria nomina propria & correcta: quorum testimonia in omnibus libris habentur, hoc est, Iesus, Christus, Dominus noster: Iesus autem nomen humanitatis; Christus nomen Deitatis & humanitatis; Dominus noster est nomen Deitatis. Propter hoc Maria genuit Iesum naturaliter hominem perfectum, sicut demonstrauit in principio Euangelij Matthæus: Liber generationis Iesu Christi: &, Cum impleti sunt octo dies, vt circumcideretur puer; vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab Angelo antequam in ventre conciperetur: & etiam: Iesus crescebat in statura & sapientia apud Deum & homines. Et dum conceptus est, verè Deus erat; sed in gradibus ascendit ad eam, scilicet Deitatem, vt erudiret nostram pueritiam. Etenim hic Iesus non est homo simplex, absit; sed ex illa hora compactionis humanitatis suæ de Spiritu sancto, incarnatus est; eo quòd persona Dei Verbi vnita sit, vnitione perfecta in illa humanitate; sine commixtione, confusione, & compositione constricta; & fuit vnus filius verus, Deus perfectus, & homo perfectus. Deus humanatus est, & homo deificatus est; dum nec ille diuisus est, nec iste variatus est. Non enim duo filij sunt, alius Deus, qui humanatus est, & alius Filius qui deificatus; (absit) sed ille qui humanatus est, & qui deificatus est; vnus est Filius verus, vna est species, vnus est visus, vnum Parsopa, vna filiatio. Et vocatus est Christus, hoc est Deus perfectus & homo perfectus. Et propter hoc Orientales vocant Virginem Christiparam, vt didicerunt à beatis Apostolis; & vera est ista confessio, vt testantur libri. Et id, quod vocant Patres Ecclesiæ Magna Deiparam, verum est: & eodem modo intelliguntur, vt definiunt & testantur Theo-

logi,

logi, nempe Ioannes Euangelista, Paulus Apostolus, Gregorius Nazianzenus; hos omnes Theologos tenet Ecclesia. Ioannes enim testatur, quòd: In principio erat Verbum, & ipsum Verbum erat in principio apud Deum, & Deus erat Verbum. Et beatus Paulus: Deum super omnia vocat Christum. Et Gregorius Nazianzenus confirmauit: Omnis, qui non fatetur Mariam esse Matrem Dei, sine Deo est. Ergo omnis, qui est contra hæc verba horum trium Theologorum; alienus est ab Ecclesia, quoniam ipsi asseruerunt Virginem esse Genitricem Dei, verum est: & Genitricem Christi, verum est. Et Ioannes testatus est: quòd, Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Et Paulus dixit: quòd, Vnus est Deus, & vnus est mediator inter Deum & homines homo Iesus Christus. Et Gregorius dixit: Ille, qui sine principio principium habuit, & sine comprehensione comprehensus est. Nunc verò est vnus sensus, vna sententia, vnus finis, & vna interpretatio de illa voce Christipara & Deipara apud fideles orthodoxos: quoniam dum aliquam personam trium personarum sanctæ Trinitatis corde suo cogitat, totam Diuinitatem cogitat, ac etiam humanitatem sine separatione cogitat. Et dum aliquis humanitatem Christi cogitat, simul cum ea cogitat sine discessu, suam Diuinitatem. Propter hoc Patres Romæ fatentur Virginem esse Dei Genitricem: & Orientales dicunt Mariam esse Christi Genitricem; & vtraque pars vera est.

E X-

EXPENDIT DOGMA CHALDÆORVM de duabus personis in Christo, & quo pacto conciliari possit cum doctrina Catholica de vnitate personæ Christi Domini Nostri. Cap. III.

DE duabus in Christo naturis, & de vna persona, & vno Parsopa in Christo, quas Ecclesia Magnæ Romæ profitetur; & Orietales confitentur duas esse naturas, duas personas, vnum Parsopa: si Orientales Ecclesiæ Romæ obijciant: Quare duas naturas in Christo, & vnam personam fatemini? ecce nulla natura est sine persona, & vna natura ex persona demonstratur; & si non est persona, neque est natura. Et etiam Ecclesia Romæ obijcit Orientalibus; etiam vos, quare duas esse personas, & vnum Parsopa fatemini? ecce nulla est persona sine parsopa. Hic potest esse aliqua imperfectio, nisi vtraque pars incidat in illam vocem, nimirum esse vnum Parsopa: & hoc vnum Parsopa, quod vtraque pars fatetur, cogit vtramque partem ad eundem sensum intelligendum, & idem sentiendum; velit, nolit. Et alia ratio est. Orientales enim iuxta duas naturas dicunt, quòd mente cognoscatur duabus personis, & oculis videatur in vno Parsopa vnius filiationis. Et Patres Ecclesiæ magnæ nunc non curant hic demonstrare naturas; eo quòd completè demonstrauerunt in duabus virtutibus, & duabus voluntatibus, quas fatentur. Nunc verò vnam filiationem demonstrare vo-

re volunt, & dicunt, quòd videtur & demonstratur in vna specie, vna magnitudine, & vno Parsopa vnius filiationis; & vtraque pars veritatem fatetur. Et duæ virtutes, quas Patres Ecclesiæ Magnæ Romæ fatentur veræ sunt; quoniam nulla est natura, quæ non habeat virtutem: & si in Christo duæ sunt naturæ, ergo duæ virtutes necessariò. Sed quid est hoc, quòd vtraque pars ponit incommixtionem, & incompositionem sine constrictione? nonne propter virtutem, quæ est in naturis, ne sit mutatio in vnitione Christi; quoniam vbicumque est compositio, necessario est mutatio, propter virtutem, quæ est in naturis; vt est commixtio aquæ, & vini, quæ cum commiscentur, virtus aquæ mutat vinum, & non erit vt erat antea; & potentia vini mutat aquam, & non erit vt antea. Et Dominus noster Iesus Christus non est mutatus neque in Deitate, neque in humanitate; & Angeli testantur, quoniam resurrexit: Viri Galilæi, quid statis, & suspicitis in cælum? hic Iesus, qui eleuatus est à vobis in cælum, ita veniet, quemadmodum vidistis eum ascendere in cælum. Et confirmauit beatus Paulus: Iesus autem Christus heri & hodie, & in æternum est. Orientales verò vnam virtutem fatentur; nec propter virtutem naturarum dicunt vnam virtutem, quia refugiunt vocem illam, commixtionis, veluti filij Ecclesiæ Magnæ; ne faciant mutationem, causa duarum naturarum, duarum virtutum perfectarum in Christo. Sed patet, quod non propter virtutem naturarum vnam virtutem fatentur; sed propter vnam vnionem perfectam veram, & sempiternam fatentur vnam potentiam; vnam potestatem, vnam dominationem, vnam gloriam vnius filiationis. Et quemadmodum Patres Ecclesiæ Magnæ vnam per-

sonam

ſonam fatentur propter vnam filiationem; ita Orientales vnam virtutem fatentur propter vnam filiationem. Neque Orientales per virtutes demonſtrant naturas; neque filij Eccleſiæ Magnæ per virtutes demonſtrant perſonas: ſed vtrique vnam filiationem demonſtrare debent; & vtraque pars eſt vera.

QVO PACTO EXISTIMET POſitionem Chaldæorum de vnica voluntate, & operatione in Chriſto non repugnare veritati duarum voluntatum, & operationum Chriſti. Cap. IV.

ET duæ voluntates, quas filij Eccleſiæ Magnæ fatentur veræ ſunt, eo quòd Chriſtus ſit Deus perfectus & homo perfectus; & omne rationale neceſſario habet voluntatem, & ſi careat voluntate, non eſt perfectus. Orientales verò vnam voluntatem in Chriſto fatentur, non eo quòd alteram voluntatem conculcent, ſic dicunt; ſed ne ſit confuſio in vna filiatione vnita Chriſto, dicendo voluntatem, & voluntatem humanam, & diuinam. Dicunt enim vnam voluntatem; ſcilicet voluntas voluntatem ſecuta eſt; nimirum coniuncta eſt vna voluntas cum alia; & duæ voluntates vnum quid ſimul ſunt, ſicut vox Patris, qui exclamauit: Hic eſt Filius meus dilectus, in quo mihi complacui. Et ipſe Filius teſtatus eſt; Non veni facere voluntatem meam, ſed volun-

voluntatem illius, qui misit me. Et si Orientales unam voluntatem fatentur in duabus naturis rationalibus, & perfectis Christi, quare dicunt de eo: Homo completus, & Deus completus? sed patet, quod dicunt propter coniunctionem perfectam. Sic autem asserunt: in alio sæculo, quod est Spiritus; non sunt voluntates contrariæ, neque multiplices, ut Pater Arsenius testatus est. Dum enim refugiebat habitare cum multis, dixit: Supra in cælo omnes choros Angelorum unam voluntatem habere; homines verò, qui sunt in terra, tot sunt quot voluntates. Non enim habent unam voluntatem, quæ non vult cogitare, nisi, ut voluntates suæ uni voluntati Dei subdantur. Sicut enim Dauid cantauit: Serui enim sui sunt, qui faciunt suam voluntatem. Et si inter se, & inter facturam manuum suarum non est discordia voluntatis; quomodo potest etiam inter Deitatem suam & humanitatem Filij, qui habet unitionem in æternum? Inuenitur ne dualitas voluntatum contrariarum? (absit,) sed Filius voluntate humanitatis suæ volenter, & non vi subditur voluntati Deitatis suæ, eo quòd dixit Patri: At non fiat voluntas mea, sed tua. Hoc modo subditur Filius illi, qui subdidit ei omnia; & sic Deus est omnia in omnibus, iuxta verbum Diui Pauli.

DE

DE PROCESSIONE SPIRITVS sancti à Patre, & quomodo Chaldæi non dissentiant in hoc à Sancta Romana Ecclesia. Cap. V.

DE Spiritu verò sancto, qui à Patre procedit, vt fatentur Orientales; & Patres Ecclesiæ Magnæ Romæ, qui profitentur, quòd ex Patre, & Filio procedat; vtraque pars veritatem agnoscit, & vnum testimonium verum veris fidelibus sufficit; illa nempe vox, quæ ex ore dilectissimi Iesu prolata est, quæ est: Ego enim & Pater meus vnum sumus; & quod sint vnum, ipse dixit; & non dixit; ad inuicem similes sumus: sed vnum sunt, & non duo. Et si sunt vnum & non duo, quæ diuisio est inter illam vocem, quam confitemur, nimirum quòd Spiritus sanctus à Patre procedat, ab ea; quòd ex Patre & Filio procedat? Ecce vnum sunt, & non duo; & nulla diuisio est inter illos. Etiam dixit: Ego sum in Patre, & Pater meus in me est; &: Qui me videt, videt illum, qui misit me. De Spiritu autem sancto dixit: Ille de meo accipiet, & renuntiabit vobis: Omne, quod habet Pater meus, meum est. Et si ita non est diuisio inter personas incomprehensibiles Deitatis absconditæ sine prioritate, & posterioritate; sine paruitate, & magnitudine; sine habitione, & priuatione in omnibus; quis vnquam discrimen ponet inter illam vocem: Spiritus ex Patre procedit; ab illa: Spiritus ex Patre & Filio procedit? Sed Orientales dicunt, quod ex Pa-

tre procedit, quia ſciunt, quòd nihil poſſidet Pater, præter id, quod habet Filius; neque Filius præter Patrem, quemadmodum didicerunt ex Filio viuo, qui dixit Patri: Omne quod habeo tuum eſt, & quod habes meum eſt. Et Patres Eccleſiæ Magnæ volunt oſtendere, quòd Filius non eſt abiectior Patre vlla in re; non in eſſentia, non in filiatione, neque in poteſtate, neque in creatione; quoniam ipſe eſt radius gloriæ ſuæ, & idæa eſſentiæ, & tenens omnia in virtute Verbi ſui; Deus verus de Deo vero, connaturalis Patri ſuo, in cuius manibus facta ſunt omnia. Dicunt igitur, quòd ex Patre & Filio procedit Spiritus ſalutari, & vera eſt profeſſio illorum ſine dubio.

PROGREDITVR EXCVSANS propriam inſufficientiam. Cap. VI.

AD iram concitauit cor meum calamus, & volo eum rumpere, quoniam veritatem dicere non vult, ſed veritatis ſimilitudinem ſcribere nititur; quoniam hic coopertum videtur id, quod eſt verum; illud, quod Patres acutiſſimi, & Philoſophi ſpirituales apertè demonſtrauerunt; Pater Marcus, inquam, in ſuis libris, & Dominus Euagrius in ſuis centenarijs, & Dominus Ammonius in ſuis dictis; & reliqui omnes, & ceteri Philoſophi. Omne id, quod fuit, eſt, & futurum eſt, viſibile, & inuiſibile comprehenderunt in nouem Cathegorijs; & ad incomprehenſibilitatem Dei, manus ad os ſuum poſuerunt, & retro reuerſi ſunt. Sed vnus ex præceptoribus ſuis, Plato (inquam); qui tempore Samuelis, & Dauid vixit; intuitus eſt in illum ſermonem ſacræ Scripturæ: Scito Iſrael,

quòd Deus tuus Deus vnus est; & admiratus hac voce, in solitudinem se recepit, tuguriumque ibi sibi elegit; & accepit sacram Scripturam; & hunc sermonem trium annorum spatio, meditatus est. Et vidit Deus submissionem, & laborem suum, & reuelauit ei incomprehensibilem Trinitatem trium personarum Deitatis adorandæ; & reuersus est corripiens Iudæos dicens: Affirmant vnum esse Deum nostrum; vnus est & trinus, trinus & vnus: & de hoc doctrinam magnam scripsit, & hodie ista doctrina posita est in Ecclesia ad Iudæorum confusionem, negantium Trinitatem incomprehensibilem essentiæ Dei, quæ est abscondita; illa, quam nullus homo vidit, neque potest videre; vt scriptum est. Etiam beatus Paulus exclamauit mirabiliter, dicens: O altitudo diuitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei, nemo scrutatus est iudicia eius, & viæ eius sunt incomprehensibiles: sed multò magis suffocatur in hoc mari incomprehensibili; & pleraque pars stultorum ad barathrum damni sui expulsi sunt in hoc torrenti impertransibili, quem vidit Barabuz; quoniam desiderauerunt dulcedinem mellis inscienter, & spreuerunt monita Sapientis, qui dixit: Mel inuenisti, comede quod sufficit tibi, ne fortè satiatus euomas illud; hoc est: Sine scientia ne inquiras verba diuina supra tuam mensuram, ne fortè mensuram tuæ scientiæ perdas: quoniam non potest lingua carnis demonstrare id, quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec super cor hominis ascendit. Et testificatur Diuus Paulus, quòd audiuit arcana, quæ non licet homini loqui. Et si hæc vera sunt, vt reuera sunt; quis audet regulas determinatas sub comprehensibilitate, Deo ponere, à quo plena sunt omnia? Et omnis, qui audaciam habet contra hæc

verba

verba aerem verberat, & volatiles aues apprehendere conatur, & de sua insipientia prædicare vult. Sed nos cibum solidum discretionem habentibus relinquemus, & lac inde sugamus, iuxta nostram possibilitatem, & nostræ scientiæ sapientiam: & obediamus, & subdamus nos sermoni vniuersali, qui viuat.

AGIT DE LVMINE, quod à multis creditur miraculosè accendi in die Sabbathi sancti, ad sanctissimum Domini Nostri sepulchrum; & finem imponit tractationi. Cap. VII.

LVMEN *verò, quod in Ierusalem lampadibus ostenditur; Patres Ecclesiæ Magnæ Romanæ meritò affirmant falsum, & apparens esse; quoniam lumen verum, & naturale non eget materia ceræ, aut olei, vt illuminare possit; neque in sæculo Spiritus aliquid compositum reperitur. Eleuate oculos vestros in cœlum, & videte luminaria nocturna, & diurna, quæ splendent, & fulgent à principio sæculi, & hucusque; fortè ne in materia aliqua illuminat Deus? Et si in materia splenderent, iam extincta essent; quia extingueretur materia, quæ causa illuminationis eorum est; & lumen eorum cum ea deficeret necessariò, sicut hoc lumen, quod est in Ierusalem. Sed patet, quòd Deus non corporaliter illuminat, sed ab eo simpliciter*

illuminantur, quoniam Pater luminis est, vt scriptum est. Si Christus est Deus verus ex Deo vero, & per manus suas omnia creata, & constituta sunt, quæ sunt in cœlo; non est necessarium, vt lumen artificiale credatur: sed opera manuum eius teneantur, agmina Angelorum, & artificium elegans cœli, & cœli cœlorum, & positio terræ, & omne, quod est in ea, & aquæ fluidæ cum omnibus ordinibus aereis mirabilibus. Quid dicitis? hæc ne sunt abiecta & nulla, vt celsitudinem Deitatis demōstrent, quasi egeat lumine artificiali? Et si lumen est, quare in ignem conuertitur? & si omne lumen mutatur, & conuertitur in lumen, ergo lumen non est, sed ignis est? Fortè ne probi homines propter eorum opera bona igne induuntur? absit: iuxta sententiam errantium ita locutus sum, qui afferunt ignominiam lumini totali & vero; & lumini creatoris, qui non pertransit, nec mutatur, nec perit, nec diminuitur, neque variatur, neque paruus fit. O animi perculsio magna; quoniam aliquis homo ingreditur, portamq; obserat, & ille homo Deum orat, vt super sepulchrum sui filij lumen descendere faciat, & si ille homo non vult, qui mediatorem inter Deum & hominem facit; lumen non descendit. Et si mihi dicitis, quòd lumen verum est, & horæ spatio durat, dum non accendit; quare cera liquefit, & lampas splendescit? Et ne decipiamini hac frigiditate, quam videtis vnius horæ spatio durare; ecce sanctus Gregorius Nysæ, qui pluribus Cantica Canticorum Salomonis commentatus est; & scripsit de Cinamomo, quòd dum parum Cinamomi in ollam feruentem proijcitur, statim frigesit, & erit ac si non iniectus esset ignis sub eam. Est etiam lapis quem inuoluunt pannis lineis puris & candidis, & adproximant ad carbones ardentes, & nunquam illi panni

linei

linei comburuntur, quoniam influxus lapidis à parte interiori caliditatem ignis prohibet, & nunquam ille pannus interiectus inter lapidem & ignem comburitur; hoc enim oculis nostris vidimus. Etiam est auis, quæ fidenter in fornacem ignis ingreditur, & nunquam læditur. Etiã sunt panni, qui in igne mundantur; dumq; ignis comburit eorum sordes, à natura pannorum cohibetur ignis. Ignis etiam coopertus parum caliditatis suæ naturæ ostendit, dũ verò flat ventus tunc magis, & magis exardescit; hoc omnes fabri ferrarij artifices faciunt, etenim cum volunt liquefacere opus manuum suarum, aerem addunt per follem igni, atque ita liquefaciunt sua opera. Hoc modo igne isto cooperto per artificium, & velamina: parum caliditas eius diminuitur; & dum depromunt eum foras, & à vento percutitur, statim se ad pristinam naturam suam redijt. Ignis verò diuinus apud Moysem rogum accendebat, & rogus non comburebatur. Quare lumen ex sepulchro Christi Domini dum exit comburit? lumen ne Dei comburit, & ignis eius non comburit? hoc est absurdum. Verumtamen errorem errantibus relinquamus, & sequamur vestigia Orthodoxorum virorum arcana explorantium; ne impingamus in lapidem offendiculi, ne in Fide debilitemur, & sit pars nostra cum hypocritis, & opprimentibus veritatem Dei veri. Et ipse concedat nobis, vt eum cognoscamus sicuti est, vt debilitas nostra potest, per gratiam multæ suæ misericordiæ in sæcula sæculorum. Amen.

DISPVTATIO DE DOGMATIBVS CHALDAEORVM.

ADMODVM REVER. AC DILECTISS.
IN CHRISTO PATRI
ADÆ ARCHIDIACONO CAMERÆ
PATRIARCHALIS BABYLONIS
ET
MONACHORVM CHALDÆORVM
ARCHIMANDRITÆ
REVERENDISSIMI D. ELIAE
PATRIARCHÆ BABYLONIS
AD SANCTISS. D. N.
D. PAVLVM PAPAM V.
LEGATO.

PETRVS STROZA VENERABILIS
Basilicæ Principis Apostolorum humilis Canonicus, eidem Sanctiss. D.N. ab epistolis Apostolicis secretis ad Principes.

A occasionem sapienti, & addetur ei scientia. His ego verbis Salomonis admonitus, Reuerentiæ tuæ Pater in Christo, mihi dilectissime atque obseruandissime; exponere nón sum veritus, quæ in libello professionis Fidei, à Reuerédissimo Patre Domino Elia Babylonis Patriarcha, per te ad Sanctissimũ Do-

minum Nostrum PAVLVM Papam V. misso, notaui; ac similiter in commentario à te, iussu eiusdem Patriarchæ tui composito de conciliatione vestrorum dogmatum cum orthodoxa veritate, quam sancta Catholica Apostolica Romana Ecclesia docet. Optimè namque noui diligentiam, & assiduitatem, quam in veri inuestigatione adhibes; ac studium pariter, imò zelum, quo flagras instaurandæ vnitatis, qua Ecclesia vestra ab initio, vt profitemini; cum Apostolica Sede coniuncta erat. Quare facilè mihi persuasi, fore tibi pergratum, si iuxta Sapientis sententiam, occasionem tibi proponerem augendæ non mediocriter scientiæ tuæ. Neque sanè audaciæ notam, reprehensionem ve verebor; aut ingenij mei imbecillitatem, vel propriam infantiam excusabo; quippe ex mea sententia nihil dicturus sum. Haud enim tantum mihi arrogo, vt audeam de ineffabilibus mysterijs nostræ Fidei à me ipso loqui: sed quæ in medium afferam, cuncta ex sacris Oecumenicis Concilijs, aut ex Sanctorum, probatissimorumq; Patrum monumentis decerpta erunt. Ad hæc, sermo mihi tecum habendus est; cum viro videlicet mei amantissimo, qui quod doctrinæ nostræ deerit, reperire nouerit in charitate, qua coniuncti in Christo arctissimè sumus. Igitur illius auxilio fretus, qui dat intellectum paruulis, ac linguas infantium facit esse disertas, sanctissimoq; eius nomine inuocato; dicere incipiam.

PRO-

PROFESSIO FIDEI PATRIARCHÆ Babylonis recenſetur, & dogmatibus Orientalium adiuncta expenditur. Cap. I.

PLanè; profiteri ſe cum ſancta Romana Eccleſia credere, Deum vnum eſſe in natura, trinum in perſonis, Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum; atque Trinitatem venerari ſine ſubſtantiæ diuiſione, aut perſonarum confuſione: ſimiliter confiteri Deum Verbum Patris æterni Filium ab æterno genitum, in fine temporum propter noſtram ſalutem deſcendiſſe in vterum immaculatæ Virginis, humanamq; ex ea carnem rationali anima præditam virtute Spiritus ſancti aſſumpſiſſe; ac vtriuſque naturæ diuinæ, & humanæ, veritate ſeruata, in vnitate perſonæ; vnum eſſe, eundemque, qui natus eſt, qui ætate, & gratia proficiebat; qui cum ieiunaſſet, eſuriuit, & quinque millium hominum famem exiguo pane ſatiauit; cuius dum membra labore laſſeſcerent, verba ægros ſanarent, cæcis lumen reſtituerent, mortuos ad vitam reuocarent; qui patiebatur humana, & operabatur diuina; qui demum mortuus eſt, & reſurrexit, vt credere, atque confiteri ſe ſcribit venerabilis Dominus Elias Patriarcha Babylonis; Fides quidem hæc, ſi nihil aliud contineret; à veritate quidem non diſſentiret. Sed ex altera parte Beatiſſimam Virginem non matrem Dei, ſed matrem Chriſti, appellare; Redemptori noſtro Domino Ieſu Chriſto cum duabus naturis, duas

quo-

quoque perſonas tribuere; voluntatem & operationem vnicam pro ſuppoſiti vnitate, non duplices iuxta naturas in eo agnoſcere; & hæc dogmata, aut non contraria veritati modo expoſitæ; aut, cum manifeſtè damnata ſint à Sanctis Patribus; velle appoſita declaratione redigere ad rectum ſenſum; ſuſpectam omnino reddit hanc Fidei profeſſionem. Neque enim ſufficit profiteri Fidem cum Orthodoxis, ſi poſtmodum ea cum hæreticis exponatur. Hoc autem illud eſt, quod ſancti Patres Neſtorio profeſſionem Nicænæ Fidei iactanti, obijciebant his verbis: *Ceterum minime ſat eſſe putamus, ſi Reuerentia tua Fidei ſymbolum, quod à magna illa Synodo, quæ in Spiritu ſancto in vrbe Nicæa quondam conuenerat; expoſitum eſt, nobiſcum confiteatur. Nam etſi vocetenus illud profiteri videare, attamen neque rectè intelligis, neque ſincere quoque, ſed peruersè planè, præpoſtereq; interpretaris.* Verùm, vt ego arbitror, ſatis probabile eſt, errorem hunc modo apud Chaldæos obedientiæ Patriarchæ tui ſubiectos non in voluntate, ſed in intellectu tantum conſiſtere. Perſuadet hoc mihi Patriarchæ zelus, & alacritas, qua ſanctam Sedem conſulere ſtuduit: deinde reſponſio Epiſcoporum, quos ipſe de hac grauiſſima difficultate tanta animi ſollicitudine, vt ſcribit; interrogauerat. Neque ſanè Epiſcopi Patriarchę reſpondiſſent, diuerſitatem, quæ inter noſtram, veſtramq; Fidem intercedit; conſiſtere tantum in ceremonijs, atque ritibus; ac ſolum verbis, non autem verborum ſenſu differre, ſi ſanctorum Conciliorum acta, atque decreta aliquando legiſſent. Etenim Concilia Oecumenica nunquam congregata fue-

runt

runt ab eo tempore, quo primùm illa pessima dogmata damnata sint; quin sancti Patres post orthodoxam Fidei confessionem; ea denuò damnauerint, & anathema non solùm in illorum nefarios auctores, sed etiam in eorum expositores, ac defensores grauissimè iterauerint. Ideò operepretium facturum existimo, si antequàm aggrediamur expendere singillatim vnumquodque vestrorum dogmatum; proposuero ex actis sanctorum Conciliorum, atque ex alijs probatis Scriptoribus; quidquid cognitioni Chaldæorum necessarium esse iudico.

HÆRESIM, QVA NEGATVR sanctissima Virgo esse Dei Mater, à Nestorio incœpisse, & quis fuerit Nestorius. Cap. II.

IMpius Nestorius primus ausus est, palàm negare sanctissimam Virginem esse Dei matrem. Quo tempore, quáve occasione hoc egerit, narrat Theodoretus Cyri Episcopus, qui non modò Nestorij contemporaneus fuit; sed aliquando acerrimè illi fauit. Is ad saniorem mentem conuersus in epistola, quam ad Sporadium de Nestorio, eiusq; impietate scripsit; hæc habet: *Vt primum maximam illam Sedem occupauit* (nempe Constantinopolitanam) *ac si tyrannidem quandam Sacerdotij præfecturam rapuisset; non amplius in seipso impietatem, quam antea mente conceperat; continere valuit, sed ex potestate licentiam quandam stultam adeptus, in medium illam profert, & omnibus patefacit, quam antea aduersus Dominum* con-

conceperat blasphemiam. Sed quia Theodoretus in hac epistola describit nobis ad vnguem Nestorium; adijciamus, quæ ante, & quæ post relata à nobis modo ipsius verba; de Nestorio scribit. Inquit autem.

Ex Germanicia ciuitate ortus homo iste, cuinam exercitio deditus initio fuerit, ignoro. Ex alia verò aliam regionem peragrans instar Aegyptiacæ plagæ, ad magnam Antiochensium peruenit vrbem; in qua liberalibus artibus mediocriter institutus, & imbutus, & pulcherrima, & maxima præditus voce in Ecclesiam Dei cum certa eius pernicie irrepsit; & Sacerdotum numero adscriptus; populi Dei regendi cura suscepta; in ipsomet principio, qualis in tota vita futurus esset; apertè ostendit. Non enim ingenuum illum, & fructuosum dicendi characterem imitatus est, qui hominum animos pascere posset: sed ad popularem auram declinando, & vanum populi applausum, vt quiuis aucupando; instabile, & abiectum vulgus ad sui desiderium concitauit. Sordida quidem indutus veste, mæstus, ac tristis incedens; forenses tumultus deuitans; corporis pallore, & macie abstinentiam simulans; libris domi, vt plurimum incumbens, & intentus, & quiete sibi viuens; his artibus, & simulationibus plerosque alliciebat ad sui imitationem, quousque ad grauiorem peruenit ætatem; videri potius quam esse Christianus, & suam magis, quam Christi gloriam quærere studens. Quoniam verò, iuxta Domini dictum: Nihil occultum, quod non reueletur, & nihil absconditum, quod non prodeat in lucem: & bona opera manifesta fiunt, & quæ mala sunt occultari minimè possunt; imperscrutabili iudiciorum Dei abysso, Nestorius eorum calculo, qui rerum potiebantur, & Ecclesiam administrabant;

bant; nec non ipsius, qui tunc temporis vniuersi orbis sceptrum tenebat; Catholicæ Orthodoxorum Ecclesiæ Constantinopolitanæ sedem obtinet, quin etiam parum abest totius orbis. Hinc deinde secutæ sunt tragœdiæ illæ, quarum vniuersa terra, ac mare repletum est. Vt primum enim maximam illam sedem occupauit, ac si tyrannidem quandam sacerdotij præfecturam rapuisset; non amplius impietatem in seipso, quam mente conceperat; continere valuit: sed ex potestate licentiam quandam stultam adeptus, in medium illam profert, & omnibus patefacit, quam antea aduersus Dominum conceperat blasphemiam: & contra Apostolica dogmata suscepit bellum; contra etiam sanctos Patres, qui ab ipsis Euangelij cunabulis Orthodoxæ Fidei duces, & magistri fuerant; eorum sententias nititur conculcare, Regiæ Ciuitatis Ecclesiam perturbando, & vniuersum orbem commouendo; nihil veritus diuinum Paulum clamantem: Qui vos conturbat, iudicium portabit quicumque ille est: sed supra sacri altaris principum Sacerdotum candelabrum, non lucernam veritatis, sed impietatis tenebras collocat; & excogitatur ab illo primum nouitatis facinus, & exordium: Quòd non oporteat videlicet, sanctam Virginem Dei Verbi secundum carnem Genitricem, Dei matrem confiteri, sed Christi tantum matrem: licet iam diu, & diutissimè, Orthodoxæ Fidei præcones, iuxta Apostolorum traditionem, Dei genitricem illam ore confiteri, & corde credere nos docuerint Domini matrem. Hactenus Theodoretus. Sed vt, quæ ab eo dicta sunt, melius percipiantur; addamus, quod de electione Nestorij in Constantinopolitanum Antistitem; scribit Socrates lib. vij. cap. xxix. historiæ suæ. *Post mortem Sisinij visum est*

Impe-

Imperatori (nempe Theodosio) *propter homines inanium rerum appetentes, neminem ex illa Ecclesia (licet multi Philippum, complures Proclum designatum cuperent) ad Episcopatum illum eligere: sed aduenam Antiochia accersere constituit. Erat nanque illic Nestorius ex Germanicia oriundus, voce in primis sonora, linguaq; diserta, & ob eam causam tanquam ad docendum populum admodum accommodatus; de illorum sententia accersitur.* En quàm apposite declarat Socrates, quod dixerat Theodoretus: Nestorium imperscrutabili iudiciorum Dei abysso, sedem obtinuisse Constantinopolitanam, eorum suffragio, qui rerum potiebantur. Nam nulla alia de causa Imperator Theodosius Nestorium Ecclesiæ Constantinopolitanæ pręficiendum curauit; nisi vt peregrina virtute domestica scandala remouerentur; persuasus ex his, quæ de virtute Nestorij ferebantur; fore, vt per eum renouaretur disciplina sancti Ioannis Chrysostomi, qui pariter ex Antiochia euocatus Constantinopolim fuerat. Quod Nestorio exprobrat Ioannes Cassianus libro vij. de Incarnatione his verbis: *Quòd de Antiochena te sibi sumeret Sacerdotem, ex qua illum* (Ioannem Chrysostomum videlicet) *ante prælegerat; accidit, quia recepturam se in te credidit, quicquid in illo habere desijsset.* Itaque subdit eodem loco Socrates: *Antiochia Constantinopolim deducitur Nestorius, qui à plerisque ob temperantiam laude, & prædicatione efferebatur.* De qua laude sanctus Cœlestinus Papa sub initio eius epistolæ, qua Nestorium erroris sui admonuit; sic scribit: *Tanta ante opinione vixisti, vt te aliena Ciuitas inuideret.* Et paulò superius, dixerat: *Lætificauit animam nostram venien-*

nientium enarratio nunciorum, quam mox firmauit eorum, qui interfuerunt ordinationi tuæ relatio collegarum. Narratum fuisse Cœlestino facilè credere possumus, quod Socrates scribit, prosequens narrationem ordinationis Nestorij, nempe: *Simul ac Episcopus quarto Idus Aprilis ordinatus fuit Felice & Tauro Consulibus; extemplo cum orationem haberet apud Imperatorem; hanc sententiam, quæ multis in ore est; coràm vniuerso populo protulit: Mihi, ò Imperator, terram hæreticis purgatam tribue, & ego tibi cœlum tribuam. Tu mihi in profligandis hæreticis subueni, & ego tibi in profligandis Persis subueniam.* His pollicitationibus opinioni de ipso iam conceptæ congruentibus; cum decepisset Imperatorem, eiusq; gratiam arctissimè sibi deuinxisset; munitus firmissimo hoc propugnaculo, impietatem suam detegere postea cœpit.

DE VERSVTIA QVA NESTORIVS hæresim suam in Ecclesiam inducere curauit; & de immanitate qua sibi repugnantes Orthodoxos persecutus est. Cap. III.

SED operepretium est, vt rationem, & modum, quem in propalanda scelestissima opinione sua Nestorius tenuit; animaduertamus. Non enim proprio ore homo callidissimus, & nequissimus hoc fecit, ne ipse videretur perturbationem in Ecclesia excitasse: sed vafro, subdoloq; consilio alienā operam adhibuit; vt Socrates refert

fert his verbis · *Erat cum eo Anastasius præsbyter ab Antiochia pariter destinatus, quem nimis honorabat, & veluti consiliarium habebat in causis. Aliquando igitur coràm Ecclesia docens, Anastasius dixit: Dei Genitricem Mariam nullus appellet; Maria enim homo fuit, & Deum ab homine generari nimis est impossibile.* Sed adhuc manifestius declarat hoc Cyrillus Episcopus Alexandrinus in epistola ad Cœlestinum Papam; dum quod contigit præsente ipso Nestorio, narrat. *Accidit* (inquit Cyrillus) *inter cætera, vt Episcopus quidam Dorotheus nomine, Constantinopoli præsto esset, eadem, quæ Nestorius sapiens, ac sentiens; vir quæstus causa adulationi impensè deditus; lingua ad temeritatem vsque, vt scriptum est; promptus. Hic enim Constantinopolitanæ Ecclesiæ synaxi præsente Nestorio, cathedram cum occupasset; magna sublataq; voce inclamare ausus est. Si quis Mariam Deiparam dixerit, anathema sit. Mox ingens vniuersi populi clamor, & discessio consecuta est. Nolebat enim diutius cum eo communionem habere, qui temerè, taliq; sententia præditus esset.* Deinde exponens Cyrillus quomodo in tanta populi perturbatione se gessisset Nestorius; subdit: *Quamuis enim id ore suo facere noluerit; attamen sedens, & audiens alterum, nempe memoratum Dorotheum; vt hoc diceret, induxit, subornauitq;. Cui etiam confestim, vbi è cathedra descendisset; in diuinorum mysteriorum celebratione communicauit.* Hæc Cyrillus ad Cœlestinum. Itaque Nestorius impietate sua iam detecta, non amplius latenter, ac subdolè; sed impudenter repagulis omnibus verecundiæ effractis, ex potestate licentiam, vt inquit Theodoretus; stultam adeptus, blasphemias à se conce-

ptas,

ptas, ipſemet audacter prædicare, atque in vulgus ſerere cœpit. Quod hunc in modum contigiſſe Euagrius narrat libro 1.cap.ij.hiſtoriæ ſuæ, videlicet: *Quæ verba* (nempe prohibentia vocari Mariam Deiparam) *cum populus Chriſto conſecratus grauiter, & acerbè ferret, & diſputationem illam non ſine cauſa haberet pro blaſphemia; Neſtorius iſtius blaſphemiæ auctor, & dux, non ſolum prohibuit illum; neque ſanam doctrinam tutatus eſt: verùm etiam verba in primis roborare contendit; & in iiſdem defendendis acrius inſtitit, atque ſui ipſius opinione adiuncta, atque adeò adſcripta, venenoq; animi ſui in Eccleſiam effuſo, atque eiecto; multò maiorem blaſphemiam dicere conatus eſt; adeò vt ad ipſius capitis perniciem, hanc impiam ſententiam proferre non dubitauerit, nimirum: Ego eum, qui ſpatijs menſtruis, hoc eſt bimeſtri, & trimeſtri, & ita deinceps adoleuerit; Deum certè non appellauero*. hucuſque Euagrius. Sed Neſtorius his verbis impudentiſſimis minimè contentus, vim quoque adhibuit Orthodoxis ſibi repugnantibus, gratia potiſſimum atque præſidio Imperatoris nixus. Quàm verò miſerè atque crudeliter; exponit Baſilius Archimandrita in libello ad Theodoſium Imperatorem, vt habemus in actis Concilij Epheſini. Inquit autem Baſilius: *Accidit, vt populus vſitatam, pridemq; receptam Fidei doctrinam requirens, publicè aliquando inclamauerit. REGVLVM HABEMVS, EPISCOPVM NON HABEMVS. Verum hic populi conatus neutiquam manſit impunitus; pars namque illo temporis articulo comprehenſa, & in Regia hac Ciuitate ad Tribunal abſtracta, tali immanitate diuerberata, exceptaq; eſt, qualis ne apud bar-*

baras quidem nationes quandoque vsitatum fuit. Hæc de populo fideli recenset Basilius; at quid postea de ipsis Monachis narret, prosequamur. *Porrò quæ nos ab illo perpessi sumus, ea omnem fidem, omnemq; opinionem longè superant. Etenim quò perfectè edoceremur, vera ne essent, an falsa, quæ de eo acceperamus; in Episcopale palatium illius iussu, hortatuq; conscendimus, aliquoties autem in aliud, & aliud tempus reiecti. Vix tandem prodiens: quæ (inquit) vultis, ea paucis exponite. Postquam verò ex nobis audiuit, quæ docuerat; puta sacram Virginem nihil aliud peperisse, quàm hominem sibi coëssentialem; nihil rursus ex carne nasci posse, nisi carnem; ea rectæ Fidei non satis consentanea videri; quamprimum decurionibus, vt nos à turba abreptos cædant; seriò mandat. Cæsi autem inde ad Ecclesiasticum tribunal abducimur; ibidemq; veluti nequam, & scelerati summum supplicium promeriti denudamur; denudati indignis modis vapulamus, iactamur, calcibus impetimur. Quid multis? eiusmodi nos in Ecclesia iniustè ab iniustis perpessi sumus, cuiusmodi ne infimæ quidem sortis homines, in foro ciuili, ne dum Clerici, & Monachi, & Archimandritæ experti sunt aliquando. Cæterum diu, multumq; in Episcopali consistorio diuexati, rursus fame tabescentes, inde ad supplicum ergastulum abripimur; eoq; in loco non modico tempore conclusi asseruamur. Neque illius furiæ his contentæ quieuerunt; verùm per quandam imposturam magnificentissimo celeberrimæ huius Ciuitatis Præfecto tradi nos curauit. Per hunc ergo ferro onusti, ad publicum reorum carcerem abstrahimur. Hinc iterum extracti, catenatiq;, vt ante impediti Prætorio sistimur. Cumq; ibidem nullus planè, qui nos accusaret,*

cusaret, præsto esset; ordine rursum ad Ecclesiasticum Concilium deducimur; hucq; redacti denuò ab illo in faciem cadimur. Hæc de immanitate Nestorij Basilius, ita vt iure de eo dixerit Theodoretus, vt superius recensuimus; illum cathedram Episcopalem occupasse, ac si tyrannidem quandam rapuisset. Et hæc quidem agebat Constantinopoli Nestorius, ac pariter reliquum Christianum orbem veneno suo inficere conabatur, scriptis, euulgatisq; quamplurimis de scelerato hoc suo dogmate homilijs. Quod illi obijcit Alexandrina Synodus epistola, qua illum erroris sui admonuit; videlicet: *Quòd si dum hæc sentis, & doces, te ipsum tantummodo læderes; fortassis minor nos sollicitudo teneret: at quia totam Ecclesiam grauiter offendisti, ac non ijs modo, qui Constantinopoli versantur; nouæ, insolitæq; hæreseos fermentum; sed omnibus vbiuis locorum degentibus obiecisti (circumferuntur enim passim tuarum exegeseon libelli) quæ oratiò silentio nostro defendendo idonea reperietur?* Sed & Ioannes Episcopus Antiochenus, qui adeò beneuolus, ac fautor Nestorio fuit, vt eius gratia ab vniuersali Concilio dissentire aliquando non dubitauerit; quamuis postmodum errorem suum, sicuti Theodoretus, emendauerit; in epistola, qua cohortatur Nestorium, vt cum Ecclesiæ Catholicæ sanctis Patribus vocare velit sanctam Virginem Dei Matrem; mentionem quoque facit harum grauissimarum perturbationum. Inquit enim: *Eas namque mihi crede; Deo dilecte, cum apud finitimos, tum apud longè quoque positos turbas concitasti, quæ ingentem ex insperato Ecclesiis tempestatem pepererе. Constat enim fideles cir-*

cumquaque degentes huius quæstionis, & controuersiæ causa inter se conflictari, quotidieq; à se inuicem diuelli. Verum quid clarius suo ipsius testimonio? ipse namque ad Cœlestinum Papam scribens, & quid egerit Constantinopoli, & quàm latè diffusa sit eius concertatio, ostendit: quippe famam Romam vsque peruenisse se scribit; ait enim: *Quanta certamina sustinuimus, existimo famam præcedentem docuisse Beatitudinem tuam.* Sed quoniam ex hac epistola non modo Nestorij contentio, eiusq; pessimæ opinionis declaratio manifestè habetur: sed etiam agnoscere apertè possumus calliditatem, atque versutiam, qua vti consueuerat; illam hic totam describamus, vt in actis sanctæ Ephesinæ Synodi habetur. Prætentaturus enim Nestorius Cœlestini animum, simulauit se de alio negocio ad eum scribere, quo tamquam insinuatione vsus; quasi per occasionem, & non ex professo suam illi pessimam sententiam exponeret. Scribit autem sic.

EPI-

EPISTOLA NESTORII AD Cœleſtinum Papam Vrbis Romæ, ex codice manuſcripto veteris editionis latinæ Epheſini Concilij. Cap. IIII.

FRATERNAS *nobis inuicem debemus collocutiones, vnanimiter nobiſcum obtinente concordia, impugnaturi diabolum pacis inimicum. Quorſum hoc antiloquium? Iulianus quidam, & Florus, & Orontius, & Fabius dicentes ſe Occidentalium partium Epiſcopos, ſæpè, & pijſſimum, & prædicatiſſimum Imperatorem adierunt, ac ſuas cauſas defleuerunt, tanquam Orthodoxi temporibus Orthodoxis perſecutionem paſſi; ſæpè eadem apud nos lamentantes, ac ſæpe reiecti, eadem facere non deſierunt: ſed inſiſtunt per dies ſingulos implentes aures omnium vocibus lacrymoſis. His quidem ad eos ſermonibus, quibus oportuit, vſi ſumus; cum negocij eorum, veram Fidem neſciremus. Sed quoniam apertiore nobis de cauſis eorum notitia opus eſt, ne pijſſimus, & Chriſtianiſſimus Imperator noſter moleſtiam ſæpe ab his ſuſtineat; ne nos ignorantes eorum cauſas, circa negocij defenſionem diuidamur; dignare nobis notitiam de his largiri, ne vel quidam ignorando iuſtitiam veritatis, importuna commiſeratione conturbentur; vel canonicam indignationem Beatitudinis tuæ, quæ contra eos pro ſectis religionis fortè probata eſt; aliud quiddam, quàm hoc exiſtiment. Nam ſectarum nouitas nullam meretur defenſionem à veris paſtoribus. Vnde nos non modicam corruptionem Orthodoxiæ apud quoſdam hic reperientes,*

 & ira,

& ira, & lenitate circa ægros quotidie vtimur. Est enim ægritudo non parua, sed affinis putredini Apollinaris, & Arij. Dominicam enim in homine vnionem ad cuiusdam contemperationis confusionem passim commiscent; adeò vt quidam apud nos Clerici, quorum alij ex imperitia, alij ex hæretica fraude in se olim celata (quia plurima, & Apostolorum temporibus contigerunt) tanquam hæretici ægrotent, & apertè blasphement Deum Verbum Patri homousion, tanquam originis initium de Christotoco Virgine sumpsisse, & cum templo suo ædificatus esset, & carni consepultus; eandem dicunt post resurrectionem commiscuisse carnem, sed in naturam transiisse Deitatis; (vt in compendio dicam) & Deitatem vnigeniti ad originem coniunctæ carnis referunt, & commortificant carni. Carnem verò coniunctam Deitati ad Deitatem transiisse blasphemant in ipso Verbo Deificationis, quod nihil est aliud, nisi vtrumque corrumpere. Sed & Virginem Christotocon ausi sunt cum modo quodam Theotocon dicere. Hanc enim Theotocon vocantes non perhorrescunt, quòd Sancti illi, & supra omnem prædicationem per Nicæam nihil amplius de sancta Virgine dixisse leguntur, nisi quia Dominus Noster Iesus Christus incarnatus est ex Spiritu sancto, & Maria Virgine. Et taceo scripturas, quæ vbique Virginem Mariam matrem Christi, non Dei Verbi: & per Angelos: & per Apostolos prædicarunt. Propter quæ quanta certamina sustinuimus, existimo famam præcedentem docuisse Beatitudinem tuã, hoc quoque attendentem, quòd non frustra certauerimus, sed emendati sunt gratia Domini multi ex his, qui peruersi erant discedentes à nobis. Siquis autem hoc nomen Theotocon propter natam humanitatem coniunctam Deo Verbo, non propter parentem

rentem proponet; dicimus quidem hoc vocabulum in ea, quæ peperit non esse conueniens. Oportet enim veram matrem de eadem esse essentia, qua est ex se natum. Ferri tamen potest hoc vocabulum propter ipsam considerationem, & quod solum nominetur de Virgine hoc verbum, propter inseparabile templum Dei ex ipsa; non quia ipsa mater sit Dei Verbi: nemo enim antiquiorem se parit. Hæc quidem existimo præcedentem famam significasse; exponimus etiam nos quæ contigerunt. Rebus ostendimus, quia fraterno animo negotium eorum, quos prædiximus nosse cupimus, non desiderio curiositatis importunæ; cum, & nostra narramus tanquam fratres fratribus; veritatem sectarum nobis inuicem publicantes, vt sit mihi principium literarum verissimum. Dixi enim cum has literas inciperem, quia fraternas nobis debemus inuicem collocutiones. Omnem, quæ tecum est in Christo fraternitatem, ego, & qui mecum sunt, salutamus.

Quam astutè, quàm callidè scripta est hæc epistola? A commendatione concordiæ exorditur, vt ipsa vigente impugnetur diabolus pacis inimicus. Negocij Episcoporũ cognitionem exquirit, vt fidelium quieti, & existimationi Cœlestini prospiciat. *Dignare* (inquit) *nobis notitiam de his largiri, ne vel quidam ignorando iustitiam veritatis; importuna commiseratione conturbetur: vel canonicam indignationem Beatitudinis tuæ, quæ contra eos pro sectis religionis satis probata est; aliud quiddam, quam hoc æstimet.* At quanto zelo postulat hæc Nestorius? *Nam sectarum nouitas* (dicit ille) *nullam meretur defensionem à veris pastoribus.* Præclarè sanè; sed quorsum? declarat ipse subdens: *Vnde & nos non modicam corruptionem Orthodoxiæ apud quos-*

dam hic reperientes, & ira, & lenitate circa ægros quotidie vtimur.

Pacis cupidus; de existimatione Cælestini sollicitus; sectarum nouitatis aduersarius, quid tandem sibi volebat intelleximus; nempe vt simulata pietate, impietatem suam Cœlestino insinuaret. Meritò igitur de ipso Theodoretus dixerat; non esse imitatum ingenuum dicendi characterem; qui simulatè, ac fictè ageret, impudenterq; mentiretur. Et quidem quot quantaq; mendacia sunt in hac epistola? nempe Orthodoxos in vnitate personæ naturarum confusionem ponere cum Apollinari; Deitatem vnigeniti ad originem assumptæ carnis referre, tanquam originis initium de ipsa Virgine sumpserit; & profiteri carnem post resurrectionem in naturam transisse Diuinitatis. De quibus etiam altera epistola ad eundem Cœlestinum, quæ ibidem inter acta Concilij redacta est; eos accusat paulò differentibus verbis, videlicet: *Multus enim etiam nobis labor hic celebratur, dum elaboramus eruere sordidissimam impietatem pessimæ opinionis Apollinaris, & Arij de Ecclesia Dei. Nescio enim quemadmodum quidam de Ecclesiasticis quandam contemperationis imaginem Deitate, & humanitate Vnigeniti accipientes, ægrotant ægritudine prædictorum hæreticorum, dum & corporis passiones audent superfundere Deitati Vnigeniti, & immutabilitatem Deitatis ad naturam corporis transisse confingunt; & vtramque naturam, quæ per coniunctionem summam, & inconfusam in vna persona vnigeniti adoratur; contemperationis mutabilitate confundant. Cœci, qui nec sanctorum illorum Patrum expositionem meminerunt; apertè ad eos reclamantes:*

Cre-

Credimus in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei incarnatum ex Spiritu sancto, & Maria Virgine. Hæc enim vox in nomine, quod significat vtramque naturam, id est Christus; & Deitati Patris homousios, humanitas verò posterioribus temporibus nata est ex sancta Virgine, quæ propter coniunctionem Deitatis ab Angelis, & hominibus simul colitur: & cetera quæ sequuntur.

PATRES BLASPHEMIA Nestorij audita, illum amanter admonent, vt suum errorem corrigat. Cap. V.

IAM verò ex ore ipsius Nestorij nefandam, execrabilemq; eius blasphemiam habemus in Dei Matrem Virginem sanctissimam, & in mysterium ineffabile diuinæ dispensationis pro generis humani salute. Vt autem inauditum hoc antea scelus propalatum fuit; statim commouetur grauissimè Catholica Ecclesia. Exurgunt incensi zelo domus Dei Orthodoxi Patres, & primo Nestorium admonent erroris sui. Idq; præcipuè facit sanctus Cyrillus Alexandriæ Episcopus, cuius verba hæc sunt: *Ego verò ad id denuò reuersus, quod me potissimum decere existimo; te veluti fratrem in Domino etiamnum admonere non grauabor, vt doctrinæ sermonem, Fideiq; sententiam cum omni cautione populo proponas, cogitesq; serio; si vehementer illi Deum irritant, qui è pusillorum numero vel vnum tantum in Christum credentem scandalizauerint; quanta dili-*

diligentia, quantaq; dexteritate opus sit, si tota quæpiam multitudo grauius offensa sit, vt scandalis prudenter præcisis, sanum Fidei sensum, sermonemq; veritatis studiosis afferamus.

Non modo fama impietatis Nestorij, vt arbitrari se scripserat ad Cœlestinum, Romam peruenerat; sed nefandæ eius quoque homiliæ. Propterea Cœlestinus Cyrillo mandauit, diligenter inquireret, essent ne Nestorij, aut cuiusquam alterius. Non enim acceperat adhuc Cœlestinus descriptas superius epistolas. Et quia Cyrillus dum Cœlestini mandata curabat, simul ab huius pestilentis hæreseos contagione fideles præseruare studebat; eaq; de causa Monachos prouinciæ suæ literis summa pietate, ac doctrina scriptis monuerat; Nestorius epistolam hanc Cyrilli ad Monachos cum vidisset, vehementer indignatus est. Scripsit itaque ad eum Cyrillus, & quid accepisset in mandatis à Cœlestino illi significauit, pariterq; illum admonuit, vt sententiam suam in melius mutaret: sed cum parum profecisset, iterum eum commonet verbis amantissimis, à nobis modo relatis. Sed fortasse importunum non erit, vt ex priori quoque Cyrilli epistola nonnulla describamus; augebunt quidem non mediocriter huius tractationis notitiam.

Cyrilli Episcopi Alexandriæ ad Nestorium, cum resciuit eum male sentire. Ex prima parte sanctæ Ephesinæ Synodi, capite sexto.

RELIGIOSISSIMO, *Deiq; amantissimo Episcopo, & comministro Nestorio, Cyrillus Episcopus in Domino*

mino salutem. Aduenerunt Alexandriam viri aliquot veneratione, ac fide digni, qui pietatem tuam grauiter stomachari, nullumq; mei lædendi causa; lapidem non mouere mihi renunciarunt. Cupienti autem mihi cognoscere vnde nam pietas tua in hanc ægritudinem incidisset; Alexandrinos quosdam epistolam illam, quam ad sanctos Monachos miseram circumferre, eamq; rem odij, & offensionis causam esse; responderunt. Ego verò miratus sum maiorem in modum pietatem tuam illud potius non perpendisse, secumq; reputasse, eas in fide turbas, non propter hanc quam scripsi epistolam; sed potius ex quibusdam pietatis tuæ, siue alterius sermonibus excitatas fuisse: quinimo cum carthæ quædam, vel commentarij circumferrentur, insignem molestiam pertulimus, quorundam hac de causa peruersorum emendationi studentes. Eò namque malum hoc paulatim serpendo peruenit, vt Christum nonnulli Deum appellari ægrè patiantur: sed potius Diuinitatis organum, & instrumentum, hominemq; Deiferum, & alia his ineptiora. Noster proinde hic animi dolor ex ijs natus est, quæ pietas tua dixit, aut etiam non dixit; si quidem schedis, quæ ea de re feruntur, parum fidei habeo. Cum igitur Fides tam insigniter lederetur, totq; passim peruerterentur; qui tandem tacere hic licuit? An non ante tribunal Christi sistemur? An intempestiui silentij rationem reddituri non sumus, præsertim nos, qui ea de re hunc in locum ab eo euecti sumus, vt quæ oportet prædicemus? Ecquid nunc, obsecro, consilij capiam? tuam hic namque pietatem appellare compellor: quandoquidem Cœlestino religiosissimo Romanæ Ecclesiæ Episcopo iubente, cæterisq; pijssimis Episcopis, qui ipsi adfuere, ita postulantibus inuestigare cogor, chartulæ ne illæ & exegeses, quæ illuc nescio quo-

quomodo perlatæ sunt, à tua pietate, an verò ab alio quopiam profectæ sint? Scribunt enim, vt qui grauissimè videntur offensi. Quomodo verò eos, qui ab omnibus totius Orientis Ecclesiis subinde huc ventitant, & contra hæc schedia grauissimè murmurant; quandoque sedabimus? Omnes enixè sudamus, vt eos omnes, qui nescio quo pacto, vt secus quàm oportebat saperent, persuasi sunt; ad rectum veritatis tramitem reducamus; impendio laboramus. Cum autem pietas tua hanc murmurandi necessitatem attulerit, quo quæso iure me incusat? cur odio me prosequitur? cur contra me, ac temere exclamat? cur potius emendata oratione sua Orbis offensionem non sanat? Nam etsi præterfluxit sermo, vtpote in populo excurrens; tamen seria retractatione emendetur. Ne graueris, obsecro, iis qui non leuiter offensi sunt, vnam hanc Theotocos vocem largiri, sacramque Virginem Deiparam appellare; quo illis, qui non leuem hinc mæstitiam cœperunt; medentes in populorum pace, animorumque consensione Ecclesiasticos conuentus celebremus.

Neque tantummodo Cyrillus hoc egit, sed & Ioannes Episcopus Antiochenus Nestorij studiosissimus; quamquam id ab eo factum fuerit, postquam error Nestorij Romæ à Cœlestino fuit in Synodali Episcoporum conuentu recognitus. Subijciamus itaque ex superius à nobis citata Ioannis Antiocheni epistola ad Nestorium nonnulla ex multis, quibus eius duritiam flectere conatus est. Inquit autem: *Equidem non ad probrosam aliquam orationis correctionem, atque ad puerilem palinodiam, vt sic loquar, pietatem tuam inuito; sed quia multi, vt intelligo, non infrequenter ex te audierunt, quòd ipsam solam vocem non*

piam

piam quoque ipsius vocis notionem auersaris: si qui verò celebrioris famæ Ecclesiastici auctores tibi fuerint, vt ipso quoque nomine admisso sacram Virginem Mariam Deiparam appelles; te istud neutiquam recusaturum esse. Hanc ob rem te iterum, atque iterum moneo, hortorque, vt libera id voce depromas, quod citra errorem sapere certò dignosceris. Age inquam, rei quam rectè tenes, nomen quod à multis Patribus vsurpatum, scriptum, ac pronunciatum est, adiungere ne graueris; neque vocabulum, quod piam, rectamq; notionem in animo gignit; refutare pergas. Etenim nomen hoc Theotocos, nullus vnquam Ecclesiasticorum Doctorum repudiauit: qui autem illo subinde vsi sunt, & multi reperiuntur, & apprimè celebres. Quòd si qui sunt, qui illud non vsurparunt, illi nunquam erroris alicuius eos insimularunt, qui illo fortè vsi fuissent. Sanè dum superuacanea quadam ad vanas hæreticorum opiniones solùm spectante curiositate incitati, nomen cuius sententiam rectè tenemus; pertinaciter respuimus; aliud nihil, vt videmus, facimus, quàm quòd fratrum nostrorum conscientias temere, & absque vlla vtilitate grauiter offendimus, planeq; contemnimus. Etenim si id, quod nominis significatione offertur non recipimus, restat vt in grauissimum errorem prolabamur: immo verò, vt circa inexplicabilem illam vnigeniti Filij Dei œconomiam periculosissimè versemur; quandoquidem nomine hoc sublato, vel huius potius nominis notione repudiata; sequitur mox illum non esse Deum, qui admirabilem illam dispensationem nostræ salutis causa suscepit; tùm Dei Verbum neque se exinaniuisse, neque in serui formam sese demissum, ineffabilem quandam benignitatis mansuetu-

dinem

dinem humano generi exhibuisse. Hanc enim Dei erga nos clementiam diuinæ scripturæ hinc præcipuè confirmant, quòd vnicum illum, sempiternumq; Dei Filium ante omnia sæcula natum, impatibili modo ex sacra quoque Virgine ortum ostendunt. Huc namque diuinus tendit Apostolus, dum ita ait: Misit Deus Filium suum factum ex muliere. Clarè hic ostendit non alium, sed ipsummet Dei vnigenitum admirabili ortu ex Virgine in lucem prodiisse, vt paulò ante dixi. Quòd si Virgo à sanctis Patribus propter hanc generationem Deipara nominatur, vt verè hoc nomine ab illis nominatur; nescio quorsum attinuerit, vt quæstionem hanc nequaquam necessariam (bona venia tua dictum sit) & contra illos ipsos, & contra Ecclesiasticam pacem agitandam susceperimus. Et hæc quidem Ioannes Antiochiæ Episcopus ad Nestorium, quem tantoperè diligebat: ita vt satis manifestè appareat, vt diximus Nestorium, & ante, & posteaquam eius blasphemiæ delatæ fuerunt ad sanctam Apostolicam Sedem; fraternè admonitum, vtq; resipisceret cohortatum, atque requisitum fuisse.

REFRAGANTE NESTORIO ſanctorum Patrum admonitionibus, eiuſque impietate ad ſanctam Apoſtolicam Sedem delata; ipſius correctio Cœleſtini Papæ decreto demandatur Cyrillo Alexandrinæ Eccleſiæ Præſuli. Cap. VI.

SED cum nihil Patres blandè, ſuauiterq; agendo profeciſſent; rem ad ſanctum Cœleſtinum Papam zelo tuendæ Catholicæ veritatis coacti deferunt. Cœleſtinus, qui iam ex ipſius etiam Neſtorij literis idipſum deprehenderat; ſceleris nouitate, atque Orthodoxæ Fidei diſcrimine grauiſſimo commotus, Concilium conuocat. Expenduntur diligentiſſimè Neſtorij blaſphemiæ, & tamquam execrabiles vnanimi Epiſcoporum ſententia damnantur; & Neſtorio ſpatium decem dierum præfinitur ad reſipiſcendum. In quo non præproperè feſtinatum eſt; quamuis negocij grauitas proculdubio id exegiſſet: cum, vt Cœleſtinus in epiſtola ſua ad Neſtorium dicit: *Aegritudinis tuæ qualitas non recipit, aut præſtari permittit inducias*, (& vt ſuperius dixerat) *omnium diſputationum vias, breuis tuarum literarum ſermo concludit*. Sed ſeruata fuit ſacrorum Canonum ratio, vt habetur in eadem epiſtola his verbis: *Itaque quamuis frater Cyrillus ſecundis te epiſtolis ſuis aſſerat eſſe conuentum; intelligas volo poſt primam, & ſecundam illius, & hanc correptionem noſtram,*

ſtram, quam conſtat eſſe iam tertiam; ab Vniuerſitate Collegij, & Conuentu Chriſtianorum te prorſus eſſe ſeiunctum; niſi mox quæ male dicta ſunt corrigantur; niſi in eam viam redeas, quam ſe Chriſtus eſſe teſtatur. De quo temporis ſpacio Ioannes Epiſcopus Antiochenus in eadem epiſtola, cuius ſupra mentionem fecimus, hæc habet: *Enimuerò licet Dominus meus Cœleſtinus Deo deuotiſſimus Epiſcopus, decem tantum dierum interuallum terminum vſque reſponſioni præfinitum valdè anguſtum literis ſuis interpoſuerit; tamen res eiuſmodi eſt, vt non dico decem diebus, ſed vno; immo verò paucis horis tota confici poſſe, videatur. Nam quid facilius eſt, quàm nomine commodo, multisq; ſanctis Patribus vſitato, & vero nihilominus, ſalutariq; ex Virgine ortui percongruo, in Chriſti omnium noſtrũ Regis diſpenſatione vti. Cum ergo neque periculoſum hoc ſit, æquum non eſt, vt Sanctitas tua illud refutet.* Decreti huius Apoſtolici executio demandatur Cyrillo Alexandriæ Epiſcopo, cui quoque vicem ſuam Cœleſtinus tradidit, vt ex verbis in fine epiſtolæ apparet; quam hac de cauſa ad eum dedit Poſſidonio Alexandrinæ Eccleſiæ diacono deferendam. Hæc autem ſunt verba: *Quamobrem noſtræ Sedis auctoritate aſcita, noſtraq; vice, & loco cum poteſtate vſus, eiuſmodi, non abſque exquiſita ſeueritate, ſententiam exequèris; nempè, vt niſi decem dierum interuallo ab huius noſtræ admonitionis die numerandorum, nefariam doctrinam ſuam conceptis verbis anathematizet; eamq; de Chriſti Dei noſtri generatione Fidem in poſterum confeſſurum ſe ſpondeat, quam Romana, & tuæ ſanctitatis Eccleſia, & vniuerſa denique religio Chriſtiana prædicat; illicò Sanctitas tua illi Eccleſiæ proſpiciat.* Vt autem

tem

tem Cyrillus mandata ſibi ab Apoſtolica Sede prudenter, ac ſedulò curaret, omnemq; vitaret ſuſpicionem priuatæ æmulationis, aut odij in Neſtorium ; Synodum Alexandriæ congregat; & grauiſſimam illam epiſtolam, cui adiuncti ſunt duodecim anathematiſmi, ad Neſtorium ſcribit: quam Patres in ſancta Oecumenica Epheſina Synodo approbauerunt; & aduerſus quam Neſtorij fautores poſtea tanta animi acerbitate inſurrexerunt: cuius exemplum ex actis eiuſdem ſanctæ Epheſinæ Synodi hìc deſcribendum modò duximus. Sed vt faciliùs epiſtolæ ſententia percipiatur, vtq; Chaldæi Fidei doctrinam, quam profitentur, melius agnoſcant; errores, vel potius blaſphemias Neſtorij proponemus, vt poſtea in ſancta Epheſina Synodo recitatæ fuerunt, Patribus iubentibus, actione prima.

CATALOGVS BLASPHEMIARVM Neſtorij, vt in Concilio coram Patribus recitatæ fuerunt. Ex ſecunda parte ſanctæ vniuerſalis Synodi Epheſinæ, actione prima. Et epiſtola Synodi Alexandrinæ ad Neſtorium. Cap. VII.

PETRVS *presbyter Alexandriæ, & Notariorum Primicerius dixit: Habemus etiam præ manibus Reuerendiſſimi Neſtorij blaſphemiarum commentarios; è quorum vno capita ſelegimus: quæ, ſi ſanctæ huic Synodo placet, prælegemus.*

Flauianus Philippenſium Epiſcopus dixit: Legantur, &

E in

in acta referantur. Similiter ceteri Episcopi dixerunt: Omnes eadem dicimus.

Ex libro Nestorij, quaternione xvij. in dogmate. Lecta autem hæc sunt hunc in modum: *Cum igitur diuina Scriptura de Christi ortu ex Maria Virgine, aut de eiusdem morte aliquid dictura est, nusquam Dei, sed semper Christi, aut Filij, aut Domini nomen ponere deprehenditur: quandoquidem tria hæc duarum naturarum notionem complectuntur: & modò quidem hanc, modò verò illam, nonnunquam autem vtramque simul insinuant. Exempli causa: Cum Scriptura generationem Christi ex Virgine nobis exponit, non dicit: Misit Deus Verbum Deum; sed ait: Misit Deus Filium suum. Illud enim nomen accipit, quod vtriusque naturæ significatiuum est. Quia enim Filius simul Deus, & homo est; ideò dicit: Misit Deus Filium suum factum ex muliere. Vt cum audieris illud: Factum ex muliere; deinde videris nomen, quod vtramque naturam denotat, & præmittitur; natiuitatem, quæ ex sancta Virgine est, Filij quidem voces: (siquidem & Christipara Virgo Filium Dei genuit) attamen quia Filius Dei duplicis naturæ existit, non Dei Filium, sed humanitatem genuisse cogites; quæ propter Filium adiunctum, Filius quoque dicitur.*

Ex eodem, quaternione xxj. *Quid contingat, aduerte hæretice. Non inuideo Christiparæ Virgini vocem. agnosco enim illam venerandam esse, quæ Deum suscepit, per quam vniuersorum Dominus processit, per quam Sol iustitiæ emicuit. At rursus plausum suspectum habeo: quomodo intellexistis illud, Processit? Non idem ego interpretor illud, Processit, &, Genitus est. neque enim tam citò nostri obliuiscimur: siquidem Deum ex Christipara Virgine processisse, id per diuinam Scripturam edoctus*

sum:

ſum: quod autem Deus ex ipſa natus ſit, id nuſquam ſcriptum comperi,

Et poſt alia: *Diuina proinde Scriptura, Deum ex Chriſtipara Virgine genitum eſſe nuſquam affirmat; ſed Ieſum Chriſtum, ſed Filium, ſed Dominum. Atque hæc fatemur omnes. Neque enim miſer eſſe non poteſt, qui, quæ diuina Scriptura prodit, non ſtatim recipit. Angelorum vox eſt: Surge, & accipe puerum, & matrem eius. Atqui certum eſt, Archangelos natiuitatis myſterium te longè exactius cognouiſſe. Neque tamen dicunt: Surge, & accipe Deum, & matrem eius; ſed, Surge, & accipe puerum, & matrem eius.*

Eiuſdem, ex quaternione xxiiij. *Quod ergo dicebamus, eiuſmodi eſt: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. quod enim in ea natum, vel factum eſt, (nihil enim obeſt ſenſui, vtrum dixeris) de Spiritu ſancto eſt: neque etiam obeſt, ſi dixerimus, quòd Deus Verbum natus ſit in carne. Aliud enim eſt, ſimul eſſe cum nato; & aliud, naſci. Dicit itaque: Quod enim in ea natum eſt, de Spiritu ſancto eſt: hoc eſt, Spiritus ſanctus, quod in ea eſt condidit. Animaduerterunt ergo Patres, vt diuinarum Scripturarum peritiſſimi, ſi pro eo quod incarnatum dicimus, genitum diceremus; neceſſario conſecuturum, Deum Verbum, vel filium eſſe Spiritus ſancti, vel duos habere patres: ſi verò factum aſſereremus, hinc rurſum inferri, Deum Verbum Spiritus ſancti creaturam eſſe. Quare generationis vocem fugientes poſuerunt: Qui deſcendit propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, & incarnatus eſt. At quid eſt, inquis, hoc: Et incarnatus eſt? Non conuerſus ex diuinitate in carnē. Quod autem dixerunt: Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto; in hoc Euangeliſtam ſecuti ſunt. Euangeliſta enim inhumanationis*

myſterium explicans,fugit generationis vocabulum Verbo tribuere,& incarnationis vocem poſuit. Vbi? Audi: Et Verbum caro factum eſt. Non dixit, Verbum per carnem natum eſt: nam vbicumque Apoſtoli,aut Euangeliſtæ filij meminerunt; ſemper ponunt,quòd ex muliere natus ſit. Attende,obſecro, quid dicam. Vbicumque,inquã,Filij nomen recolunt,ſemper ibi natiuitatis vocabulum vſurpant; vel quòd ex muliere ortus ſit, affirmãt. At verò vbi in Verbi mentionem inciderunt,ibi nullus eorum,quòd per humanam naturam natum ſit,aſſerere audet: Audi quid beatus Ioannes Euangeliſta,cum in Verbum, illiusq́; humanationem incidiſſet,dicat:Et Verbum,inquit,caro factũ eſt, (hoc eſt carnem ſumpſit,)& habitauit in nobis,(hoc eſt noſtram naturam induit,)& habitauit in nobis;& vidimus gloriam eius, (nempe Filij).Non dixit autem: Vidimus natiuitatem Verbi.

Eiuſdem,ex quaternione xv. in dogmate:*Sic & ſecundum carnem Chriſtum,quòd Dei Verbo coniunctus ſit, Deum nominamus,in hominis ſimilitudinem apparuiſſe non ignari. Paulum vtrumque prædicantem audi: Ex Iudæis, inquit, eſt Chriſtus ſecundum carnem,qui eſt Deus ſuper omnia. Primo hominem eſſe fatetur; mox ob eam,quam cum Deo ſortitus eſt ſocietatem,hominem illum,Deum, appellat; ne quis videlicet Chriſtianos hominem colere ſuſpicetur.*

Eiuſdem,ex quaternione xxvij. *Verum, vt rerum omnium opificem,Deum,appellamus;& rurſum Moyſen,Deum. ait enim: Conſtitui te Deum Pharaonis.& Iſrael Filium Dei. Nam filius,inquit,meus primogenitus Iſrael eſt:& ſicut Saul appellatur Chriſtus:Non enim,inquit,iniÿciam manum meam in eum,quia Chriſtus Domini eſt. Et de Cyro ſimiliter dictum*

eſt: Hæc dicit Dominus Chriſto meo Cyro. & Babylonios ſanctos: Ego enim, ait, præcipiam eis; ſanctificati enim ſunt; & ego ducam eos. ita quoque Chriſtum Dominum, & Deum, & Filium, & Sanctum, & Chriſtum appellamus. Verumtamen licèt nominum communicatio ſimilis ſit; dignitas tamen non eadem exiſtit.

Item eiuſdem, ex quaternione xv. *Hoc ſapite in vobis, quod & in Chriſto Ieſu: qui cum in forma Dei eſſet, exinaniuit ſemetipſum, formam ſerui accipiens. Non dixit: hoc ſapite in vobis, quod & in Deo Verbo, quod cum in forma Dei eſſet, ſeruilem formam accepit: ſed voce Chriſti, tanquam vtriuſque naturæ notionem complectente, accepta; ſine periculo illum, & ſerui formam ſumpſiſſe aſſeuerat, & Deum nominat; dictorum vim in naturarum dualitatem inoffensè partiens.*

Item eiuſdem, ex quaternione xvj. *Vt in nomine, inquit, Ieſu omne genu flectatur, cæleſtium, & terreſtrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus eſt Ieſus Chriſtus. Propter induentem indutũ veneror: propter latentem adoro apparentem. inſeparabilis à viſibili Deus: atque ideò eius qui non ſeparatur, honorem non ſeparo: naturas ſeparo, ſed adorationem coniungo.*

Item eiuſdem, ex quaternione xvij. *Erat quidem Deus Verbum ante incarnationem, & Filius, & Deus, & Patri coexiſtens: at verò in vltimis temporibus ſerui quoque formam aſſumpſit. Cæterum cum ante Filius eſſet, & Filius appellaretur; poſt carnem tamen aſſumptam ſeorſum per ſe Filij nomine appellari non debet, ne duos Filios videamur inducere. Sed quoniam illi vnitus eſt, qui in principio Filius erat, & ipſi coniunctus eſt; quod quidem ad filiationis dignitatem attinet, non*

quod ad naturas; propterea etiam diuisionem nequaquam recipit: secundum dignitatem dico filiationis, non secundum naturas. Vnde & Deus Verbum nominatur Christus, quoniam perpetuam cum Christo vnionem habet.

Item eiusdem, ex quaternione xv. in dogmate. *Inconfusam igitur naturarum coniunctionem retineamus: Deum in homine confiteamur; hominem colamus, ob coniunctionem cum omnipotenti Deo simul adorandum.*

Item eiusdem, ex quaternione vj. *Perpende quod his statim subiungitur: vt misericors, inquit, fieret & fidelis Pontifex in his, quæ sunt ad Deum. In quo enim passus est ipse tentatus, potest tentatis subuenire. Pontifex igitur, qui passus est, misericors est: passibile autem extitit templum, non Deus, qui viuificat illum, qui passus est.*

Item eiusdem, ex quaternione xvij. *Vt discatis, inquit, quàm eximia extiterit illa diuinitatis, & carnis Dominicæ, quæ in infante cernebatur, coniunctio. Ipse enim & infans erat, & infantis Dominus. Laudastis vocem, verùm ne temerè, ac sine examinatione illi applaudatis. Dixi enim, idem omninò & infans erat, & infantis inhabitator.*

Eiusdem, ex quaternione j. *Communes enim sunt Trinitatis operationes; soláq; hypostaseon distinctione secernuntur. Quamobrem vnigeniti gloria aliquando adscribitur Patri: ait enim: Est Pater meus, qui glorificat me. interdum verò Spiritui: Spiritus enim, inquit, veritatis glorificabit me. nonnunquam verò Christi potentiæ.*

Item eiusdem, ex quaternione xvj. vbi de Christo loquitur. *Hic est qui dicebat: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? Hic est, qui triduo mortuus fuit: hunc autē tāquam*

diuinæ

diuinæ maiestatis cooperatorem, vnà cum diuinitate adoro. Et post alia: *Non per se, & secundum se Deus est, quod in vtero formatum est: non per se, & secundum se Deus est, quod Spiritus sancti opera effectum est: non per se, & secundum se Deus est, quod in monumento conditum est. Sic enim hominũ, mortuorumq́ manifesti cultores essemus. At verò, quia Deus in homine assumpto existit; assumptus, vt assumenti coniunctus, propter assumentem, Deus, appellatur.*

Item eiusdem, ex quaternione iij. contra hæreticos, vbi de Spiritu loquitur. *Quomodo is, inquit, seruus esse queat, qui vna cum Patre, & Filio operatur? Quod si quis Spiritus functiones quærat, eas nulla sui parte Patris, & Filij inferiores esse comperiet. Non quòd vna diuinitas in plures partes diuisa sit: sed quòd diuina Scriptura ad ostendendam Trinitatis æqualitatem, ea singulis hypostasibus nonnunquam impertiri soleat, quæ vnius alioqui sunt potentiæ. Hoc verum esse, ex ijs operibus spectare licet, quæ in tempore sunt suscepta. Deus Verbum factũ est caro, & habitauit in nobis. Humanam porrò naturam assumptam Pater sibi consedere fecit. Ait enim: Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis. Spiritus denique veniens, assumpti gloriam promouit, & inuulgauit. Cum venerit, inquit, Spiritus veritatis, ille me glorificabit.*

Item eiusdem, ex quaternione vj. vbi de Christo agit. *Missus est enim captiuis prædicare remissionem, & cæcis restitutionem visus: & vt Apostolus subiungit, & ait: Hic est ille, qui fidelis Põtifex à Deo factus est. Factus enim is est, qui ab æterno non præexistebat. Hic, heretice, ille ipse est, qui ad pontificiam dignitatem paulatim euectus est. Audi vocem hoc tibi clarius intonantem: In diebus illis, inquit, carnis suæ preces, &*

supplicationes ad eum, qui possit illum saluum facere à morte, cũ clamore valido, & lacrymis offerens, & exauditus est pro sua reuerẽtia. Et quidem cũ esset Filius, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiã; & consummatus, factus est omnibus obtẽperantibus sibi causa salutis æternæ. Consummatur autẽ, hæretice, id quod paulatim proficit. Qua de re & Ioannes in Euangelijs clamat: Iesus, inquit, proficiebat ætate, sapientia, & gratia. Quibus Paulus consona pronuntians, ait: Consummatus, factus est omnibus obtẽperantibus sibi causa salutis æternæ; appellatus à Deo Põtifex secundum ordinem Melchisedech. & infra: Pontifex appellatus. Quid igitur contra mentem Pauli, impassibile Deum Verbum interpretaris, terrenæ similitudini ipsum commiscens, & passibilem Pontificem faciens?

Item eiusdem, ex quaternione xvij. *Vnde fratres vocationis supercælestis participes, considerate Apostolũ, & Pontificẽ confessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei, qui fecit illũ.* Et infra: *Cũ igitur vnus hic nobis Pontifex sit, cõpatiens, nobis cognatus, & stabilis; nolite à Fide, quæ in ipsum est, recedere. Ipse enim promissæ nobis benedictionis ex semine Abrahæ missus est, tanquam pro se, & cognato sibi genere sacrificium offerens. Sed aduerte: Cum omnem Pontificem sacrificio egere fateatur; Christũq; veluti qui illius non indiguerit, excipiat; hìc tamen tàm pro se, quàm pro cognato sibi genere sacrificium obtulisse affirmat.*

Item eiusdem, ex quaternione iiij. *Audite itaque, & his quæ dicuntur, animum aduertite. Qui manducat, inquit, meam carnẽ. Memineritis, de carne sermonem hìc esse, & carnis vocabulum à me adiectum non esse, ne illis forsan perperam interpretari videar. Qui, inquit, manducat meam carnẽ, & bibit meũ sanguinem. non dixit: Qui mãducat meam diuinitatem,*

aut qui bibit meã diuinitatem; ſed: Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo.

Et poſt alia: *Verum ad id, quod propoſitum eſt, reuertamur: Qui manducat meã carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo. Mementote quòd de carne hic verba fiant. Sicut miſit me viuẽs Pater: me, inquam, quem cernitis. Sed fortè aliquando perperam interpretor. Audiamus ex ſequentibus: Sicut miſit me viuens Pater. Ille diuinitatẽ exponit, ego verò humanitatẽ. Iam videamus quis perperam interpretetur illud: Sicut miſit me viuens Pater. Hæreticus etiã dicit: Diuinitatem hic exprimit. Senſus eſt enim: Miſit me Deũ Verbum. Secundũ illos, Chriſti verba hanc ſententiã habent: Sicut miſit me viuẽs Pater, & ego Deus Verbũ viuo propter Patrẽ. Deinde quod mox ſequitur, quomodo accipiendũ eſt: Qui mãducat me, & ipſe viuet? Quid quæſo manducamus, diuinitatẽ ne, an humanitatẽ?*

Item eiuſdem, ex quaternione xvj. *Et omnino ait, ſi totũ nouum teſtamentũ ſimul accuratè ſcrutatus fueris, nuſquã in eo mortẽ Deo adſcriptam cõperies: ſed vel Chriſto, aut Domino, aut Filio. Hæ autẽ voces, Chriſtus, & Filius, & Dominus, quũ Vnigenito in Scripturis tribuuntur, naturarum duarũ indices exiſtunt: & aliquando quidẽ diuinitatem, nonnunquam verò humanitatẽ; interdum autem vtrãque ſimul exprimũt. Exempli cauſa, quando Apoſtolus Paulus per epiſtolã ita prædicat: Cũ inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo, per mortem Filij eius; Filij humanitatẽ clarè indicat. At verò cũ idem rurſus ad Hebræos ſcribens, ait: Deus nobis locutus eſt in Filio, per quem fecit & ſæcula; diuinitatẽ Filij indicat. Neque enim caro ſæcula condidit, vt quæ multa poſt ſæcula formata ſit.* Et infra: *Neque deitas Iacobum fratrẽ habuit, neque Dei Verbi mor-*

tem annuntiamus, dũ corpore, & sanguine Dominico reficimur.

Item eiusdem, ex quaternione xxiij. *Animaduerto, inquit, plebem nostram multũ religionis, & maximum pietatis feruorẽ habere: verũ propter dogmatum notitiæ diuinæ ignorationẽ grauiter errare, ac labi. Hoc tamen ipsi populo vitio vertendum non est; sed doctoribus (quod qua modestia dixerim?) tribuendum, quibus otium non suppetit, vt vobis aliquid de exactioribus dogmatibus proponant.*

Petrus Presbyter Alexandrinus, & notariorum primicerius dixit: En hic apertè affirmat, neminẽ ex doctoribus, qui ante illum extiterunt, ea populis locutum, quæ ipse locutus est.

Flauianus Philippensium Episcopus dixit: Quandoquidem horrenda, ac blasphema sunt Nestorij dicta, neque aures nostræ hisce amplius inquinari ferũt; blasphemæ illius voces, ad perpetuã auctoris accusationem, & notã; singillatim actis; inferãtur.

Hæ igitur sunt blasphemiæ impij Nestorij, vt vidimus: transeamus modò ad epistolam sancti Cyrilli, & Alexandrinæ Synodi.

Religiosissimo, ac Deo amabilissimo Consacerdoti Nestorio, Cyrillus, & congregata in Alexandria Synodus ex Aegypti prouincia, salutem in Domino.

CVM *Saluator noster apertè pronuntiet: Qui diligit patrẽ, aut matrem super me, non est me dignus; & qui diligit filium, aut filiã super me, non est me dignus: quid nos faciemus, qui deposcimur à tua religione, vt te super Christum Saluatorẽ omnium nostrũ diligamus? Quis enim nobis in die Iudicij patrocinabitur, aut quã defensionem reperire poterimus propter tã diuturnũ silentium, de prolatis à te contra eum blasphemijs? Et si quidẽ te tantummodo læderes, docens ista, vel sentiens; sollici-*

tudo nobis minor existeret. Cum autẽ totam ſcandalizaueris Eccleſiam, & fermentum inſolitæ prauitatis, & nouæ hæreſis miſcueris in populis, nec tantùm ibidẽ poſitis, ſed vbique conſiſtentibus; (nã tuarum expoſitionũ libri per cuncta vulgati ſunt) pro noſtro ſilentio, quæ ratio vltra, vel excuſationis ſermo ſufficiat? Aut quomodo non neceſſe ſit meminiſſe Chriſti Domini, ſic dicẽtis: Non putetis quòd venerim pacem mittere in terrã; non veni pacẽ mittere, ſed gladium. Veni enim ſeparare hominem aduerſus patrem ſuũ, & filiã aduerſus matrem ſuam? Nam cum læditur Fides, parentũ reuerentia velut inutilis, & noxia deſpiciatur: & amor erga filios, fratresq; vitetur. Ad poſtremum etiã ſuper ipſam vitã mors potius à pijs viris eligatur, vt meliorem reſurrectionẽ (ſicut ſcriptũ eſt) conſequantur. Ecce itaque te ſimul cum ſancta Synodo, quæ apud magnã Vrbem Romam congregata eſt, præſidente Sanctiſſimo, ac reuerentiſſimo fratre, & conſacerdote noſtro Cæleſtino Epiſcopo; his ſcriptis Synodicis, te etiam tertio conuenimus; conſiliũ dantes, vt à tã prauis abſtineas, diſtortisq; dogmatibus, quæ & ſentire cognoſceris, & docere: recipias verò Fidem rectã, Eccleſiis per ſanctos Apoſtolos, & Euangeliſtas ab initio traditã; qui & oculis inſpexerunt, & miniſtri verbi fuerunt. Quòd ſi hoc religio tua facere diſtulerit, iuxta dilationem præfinitã literis Sãctiſſimi, & Reuerentiſſimi fratris, & conſacerdotis noſtri Romanæ Præſulis Eccleſiæ Cæleſtini; ſcias te nullam ſortem habere nobiſcũ; nec locum, aut colloquiũ cum Dei Sacerdotibus, & Epiſcopis obtinere. Non enim fas eſt negligere Eccleſias ita turbatas, & ſcãdalizatos populos, Fidemq; rectiſſimã violatã, diſſipatumq; gregem; quem cuſtodire debueras, ſi iuxta nos amator recti dogmatis extitiſſes, ſanctorũ Patrũ veſtigia pia conſectans. Omnes itaque, quos propter Fidẽ

tua religio à cõmunione remouit, aut ab ordine suo deposuit laicos,& clericos;in nostrã cõmunionem recipimus.Non enim iustum est eos tuis decretis opprimi,qui nouerunt recta sentire;qui etiam benefacientes,tibi prudentissimè restiterunt. Hoc quidem namque in epistola quam misisti ad Præsulem Magnæ Romæ sanctũ,& Coepiscopum nostrũ Cœlestinum,significare curasti. Non autẽ sufficiet tuæ religioni tantũmodo Fidei symbolũ confiteri, quod expositũ est per idem tempus, Spiritu sancto largiente, à venerando & magno Concilio apud Nicæam congregato. Hoc enim non intellexisti,nec rectè interpretatus es; quinimmò peruersè,licèt sono vocis eadem verba protuleris.Sed consequens est,te scripto, ac iureiurando fateri, quòd anathematizas quidem tua scelesta,& prophana dogmata; senties autem, & docebis,quæ nos vniuersi per Orientem,seu per Occidentem Episcopi, & magistri, Præsulesq́ populorum credimus, & docemus. Epistolis autem ab Alexandrina Ecclesia tuæ religioni directis; consensum præbuit,tàm ea,quæ apud Vrbem Romanam conuenit sancta Synodus,quàm etiam nos omnes,velut rectè,irreprehensibiliterq́ conscriptis.Subdimus autem his nostris,quæ te sentire oporteat,& docere;& ea à quibus abstinere conueniat. Hæc est enim Fides Catholicæ Ecclesiæ, cui cuncti consentiunt Orthodoxi per Occidentem, Orientemq́ Pontifices.

Credimus in vnum Deum Patrem omnipotentem,omnium visibilium,& inuisibilium factorem. Et in vnũ Dominum Iesum Christũ Filium Dei; natum de Patre vnigenitum, hoc est ex substantia Patris. Deũ ex Deo,lumen de lumine,Deum verum ex Deo vero. Natũ,non factum homousion Patris,hoc est vnius cum Patre substantiæ; per quem omnia facta sunt in cælo,& interra. Qui propter nos homines, & propter nostram

salu-

salutẽ descendit de cœlis. Et incarnatus est, & homo factus, passus est. Et resurgens tertia die ascendit in cœlos, inde venturus iudicare viuos, & mortuos. Et in Spiritum sanctũ. Eos autem qui dicunt: Erat tẽpus quando non erat, & antequam nasceretur nõ erat; & quia ex nullis existentibus factus est; aut ex alia substantia, vel essentia esse dicunt; aut conuertibilem, vel commutabilem Dei Filium; anathematizat Catholica, & Apostolica Ecclesia. Sequentes itaque omnium Sanctorum Patrũ confessiones, quas loquente in eis sancto Spiritu protulerunt; & intentioni, quæ est in eorũ intellectibus, æquis vestigijs inhærentes, atque iter ambulantes regium; profitemur quòd ipsum vnigenitum Dei Verbum, natum ex ipsa Patris essentia, de Deo vero Deus verus, lumen de lumine; per quẽ omnia facta sunt, siue in cœlis, siue in terra; salutis nostræ causa descendens, ad exinanitionem sese dignatus est inclinare; incarnatus, & homo factus, id est carnem de Virgine sancta suscipiens, eamq; propriam faciens; natiuitatem nostrã ex vulua sustinuit, homo de muliere procedens; nec quod erat abijciens. Nã licet factus sit in assumptione carnis, & sanguinis; tamen etiã sic quod erat; Deus natura scilicet, & veritate perstitit. Nec carnem itaque dicimus in naturã Deitatis esse conuersam; nec in substantiã carnis ineffabilem Dei Verbi essentiã cõmutatam. Inconuertibilis est enim, & inalterabilis omnino; idemq; ipse, iuxta Scripturas, iugiter permanens. Visus est autem & paruulus, positusq; in cunabulis; & sinibus Genitricis Virginis constitutus, vniuersam creaturã replebat vt Deus, genitori suo assidens: diuinum enim sine quantitate, & sine mole est, nec vllis terminis continetur. Vnitum esse carni Verbũ secundum subsistentiã confitentes, vnum adoramus Filiũ, & Dominum Iesum Christum; non seorsum

ponen-

ponentes, neque determinantes hominem, & Deum, velut inuicem sibi dignitatis, & auctoritatis vnitate cōiunctos: hoc enim nouitas vocis est, & nihil aliud. Nec itē Christum specialiter nominantes Dei Verbum, quod ex Deo est; nec alterum similiter Christū specialiter, qui de muliere natus est: sed vnū solummodo Christum, Dei Patris Verbum cum propria carne cognoscimus. Tunc enim ex humana cognitione nobiscum vnctus est; etiā si ipse sit, qui dat dignis accipere, Spiritum sanctum: & nō ad mensurā; sicut beatus Ioannes Euangelista asseruit. Sed nec illud dicimus, quòd Dei Verbum velut in homine cōmuni, qui de sancta Virgine natus est; habitauerit: ne existimetur Christus homo Deifer. Quāuis enim habitauerit Verbum in nobis; & dictum sit, in Christo habitasse omnē plenitudinem Deitatis corporaliter; attamen intelligimus, quòd caro factus, non sicut in Sanctis habitare dicatur; nec talem in ipso habitationem factā diffinire tentauimus: sed vnitus naturaliter, nec in carnem cōmutatus, talem sibi fecit habitationem, qualem & anima hominis habere creditur ad proprium corpus. Vnus igitur est Christus Filius, & Dominus; non velut coniunctione qualibet in vnitate dignitatis, & auctoritatis hominis habentis ad Deum. Nō enim vnit naturas dignitatis æqualitas. Etenim Petrus & Ioannes æquales sunt ad alterutrum dignitatis, quatenus sunt Apostoli, & sancti discipuli: verumtamen duo nō sunt vnus. Nec secundum appositionē modum coniunctionis aduertimus: hoc enim ad vnitatem non sufficit naturalem. Nec secundum participationem relatiuā, sicut nos etiam adhærentes Domino, vnus cum eo spiritus sumus; secundum quod scriptum est: imò potius coniunctionis nomen euitamus, tanquam nō existens idoneum ad significandam vnitatē. Sed neque Deum, aut Dominum

num Christi, Verbũ Dei Patris nominamus, ne iterum manifestè in duos diuidamus vnũ Christum Filium, & Dominum, & in crimen blasphemiæ recidamus; Deũ illi seipsum facientes, & Dominũ. Vnitus quippe (sicuti superius diximus) Deus Verbũ carni secundum hypostasim; Deus quidẽ est omnium, & dominator vniuersitatis: verumtamen nec seruus est sibi ipse, nec dominus; quoniã ineptum est, vel potius impium, hoc sic sentire, vel dicere. Quamuis enim dicat Deum, suum Patrẽ; cum sit natura Deus, & de substãtia eius; tamen nullatenus ignoramus, quòd manẽs Deus, homo quoque factus sit, qui sub Deo, iuxta legem naturæ humanitatis conuenientem, existeret: ipse verò sibi quomodo, vel Deus poterit esse, vel Dominus? Ergo sicut homo, quantùm decenter exinanitionis mensuræ cõgruit: sub Deo se nobiscũ esse dicit. Hoc pacto sub lege factus est; quãuis ipse dederit legẽ, & legislator, vt Deus, existeret. Caueamus de Christo dicere: Propter assumentẽ veneror assumptũ: & propter inuisibilem adoro visibilem. Horrendum verò super hoc est etiã illud dicere: Is, qui susceptus est, cum eo, qui suscipit, connuncupatur Deus. Qui enim hoc dicit, diuidit iterũ in duos Christos eum qui vnus est; hominẽ seorsum in parte, & Deum similiter in parte constituens. Euidenter enim denegat vnitatẽ, secundum quam non alter in altero coadoratur, neque connuncupatur Deus; sed vnus intelligitur Christus Iesus Filius vnigenitus, vna adoratione cum propria carne venerandus. Confitemur etiam quòd idẽ ipse, qui ex Deo Patre natus est Filius, & Deus vnigenitus, licet iuxta naturã propriam impassibilis extiterit; pro nobis tamen, secundũ Scripturas, carne perpessus sit; & erat in crucifixo corpore, propriæ carnis impassibiliter sibi approprians passiones. Gratia verò Dei pro omnibus gustauit mortẽ, tradens & proprium

prium corpus; quãuis & naturaliter ipse vita sit, & resurrectio mortuorum. Nã vt mortem ineffabili potentia proculcaret; ac prius in sua carne primogenitus ex mortuis fieret, & primitiæ dormientium; viamq́ faceret humanæ naturæ ad incorruptionis recursum; gratia Dei (sicut supra dictum est) pro omnibus gustauit mortẽ, & tertia die resurrexit, & expoliauit infernũ. Idcirco quãuis dicatur, quòd per hominem facta sit resurrectio mortuorum; tamen intelligimus hominem, qui est Verbum ex Deo genitum; & per ipsum, mortis imperiũ fuisse destructum. Veniet autem temporibus præfinitis (tanquã vnus Filius, & Dominus) in gloria Patris, vt iudicet orbem terrarum in iustitia; vt scriptum est. Necessariò quoque, & hoc adijciemus: Annunciantes enim mortem secundum carnẽ Vnigeniti Filij Dei, id est Iesu Christi; & ex mortuis resurrectionem eius; & in cœlis ascensionem pariter confitentes; incruentum celebramus in Ecclesiis sacrificium. Sic enim ad mysticas benedictiones accedimus, & sanctificamur, participes sanctæ carnis, & pretiosi sanguinis Christi omnium nostrum Redemptoris effecti; non vt communem carnem percipientes (quod absit) nec vt viri sanctificati, & Verbo coniuncti, secundum dignitatis vnitatem; aut sicut diuinam possidentis habitationem: sed verè viuificatricem, & ipsius Verbi propriam factam. Vita enim naturaliter vt Deus existens, quia vnus factus cum propria carne; viuificantem eam esse declarauit. Et ideò quamuis dicat ad nos: Amen, Amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem: non tamen eam, vt hominis vnius ex nobis existimare debemus, (quomodo enim iuxta naturam suam viuificatrix esse caro poterit hominis?) sed vt verè propriam eius factam, qui propter nos Filius hominis

minis est factus, & vocatus. Eas autẽ voces, quas Saluator noster in Euangelijs protulit; nõ in duabus subsistentijs, aut personis partimur: non enim duplex est, vnus, & solus Christus; quãuis ex duabus, & differentibus rebus ad vnitatẽ cognoscitur indiuiduã cõuenisse. Sicut homo quoque ex anima intelligitur esse, & corpore; nõ duplex, sed vnus potius est ex vtroque. Humanas ergo, & diuinas insuper voces ab vno Christo dictas, animaduertẽtes rectè sentimus. Cũ enim loquitur de seipso: Qui me videt, videt & Patrẽ; &, Ego & Pater vnũ sumus; diuinã eius intelligimus, ineffabilemq́ naturã, secundum quam vnũ est cum Patre suo propter identitatẽ substantiæ; imago & character, splendorq́ gloriæ eius existens. Cũ verò humanæ naturæ conditionẽ minimè aspernans, Iudæos alloquitur: Nunc me quæritis occidere hominem, qui veritatem loquutus sum vobis; rursum nihilominus cũ, qui in similitudine, & æqualitate Patris est; Deum Verbũ, etiam in conditionibus humanitatis eius, agnoscimus. Etenim si necessariũ est credere, quòd natura Deus existens, factus sit caro; immò potius homo animatus anima rationali: quæ causa est, vt in eius quibuslibet vocibus aliquis erubescat, si eas homine dignas effatus est? Quòd si sermones homini congruentes abijcit; iuxta nos hominẽ fieri, quis coegit? Cum verò se propter nos ad exinanitionẽ spontaneam misericorditer inclinauerit; quã ob causam dignos exinanitione sermones effugerit? Vni igitur personæ cunctæ voces eius in Euangelio adscribendæ; vni subsistentiæ Verbi (scilicet) incarnati; quia vnus est Dominus Iesus Christus, secundũ Scripturas. Quamuis autem appelletur, & Apostolus, & Pontifex confessionis nostræ, tanquã offerens Deo, & Patri, ac etiam Spiritui sancto Fidei confessionẽ; ipsum rursus esse dicimus ex Deo Filium Vnigenitum;

nec

nec homini alteri ab eo, Sacerdotij nomen, & vsum tribuimus: factus est enim mediator Dei & hominum, & reconciliator ad pacem, semetipsum Deo, & Patri offerens in odorem suauitatis. Ideoq; dicebat: Sacrificiũ & oblationem noluisti: corpus autem perfecisti mihi. holocausta, & pro peccato nõ tibi placuerunt. tũc dixi: Ecce venio. In capite libri scriptum est de me, vt facerẽ, Deus, voluntatem tuam. Obtulit enim proprium corpus non pro se, sed pro nobis in odorem suauitatis. Nam qua pro se vel oblatione, vel sacrificio indigeret, omni peccato existens liber, vt Deus? Quòd si omnes peccauerunt, & egent gloria Dei, secundum hoc quod sumus ad mutabilitatis excessum proniores effecti; & peccatis ægrotauit humana natura; ipse verò non ita: ideoq; & nos à gloria eius superamur; cur erit vltra iã dubium, quòd agnus verus sit pro nobis immolatus? Qui autem dicit, quia seipsum tàm pro se, quàm pro nobis obtulerit; nullatenus impietatis crimen effugiet: cũ nihil prorsus iste deliquerit, nec vllum fecerit omnino peccatum. Qua igitur egeret oblatione, nullo suo existente facinore? pro quo (si esset) satis admodum conuenienter offerret. De Spiritu quoque cum dicit: Ille me clarificabit; hoc rectissimè sentientes, vnum Christum Dominũ, & Filium, non velut alterius egentem gloria, confitemur, à Spiritu sancto gloriam consecutum: quia eius Spiritus nec melior, nec superior ipso est; sed quia magna opera faciens ad demonstrationem suæ Deitatis, proprio Spiritu vtebatur: sicuti si quis fortè nostrũ de existente in se robore, vel scientia in quolibet; ipsa me clarificabit; diceret. Quãuis enim in propria sit subsistentia Spiritus; & intelligatur per se iuxta id, quod Spiritus est, & non Filius; attamẽ alienus nõ est. Nã Spiritus appellatus est veritatis, & veritas Christus est; & ab isto similiter, sicut ex Deo Patre, procedit.

dit. Denique hic ipse Spiritus, etiã per sanctorũ manus Apostolorum miracula gloriosa perficiens, Dominum glorificauit Iesum Christum, postquã ascendit in cælum. Nam creditus est Christus, natura Deus existens; per suũ Spiritum virtutes efficiens: ideoq; dicebat: de meo accipiet, & annuntiabit vobis. Nequaquã verò participatione alterius idẽ Spiritus sapiens, aut potens dicitur; quia per omnia perfectus est, & nullo prorsus indigens bono. Nã paternæ virtutis, & sapiẽtiæ, id est Filij Spiritus est: & ideò ipsa re virtus, & sapientia est, & potentia. Igitur, quia Deum carne vnitũ, iuxta subsistentiam sancta Virgo corporaliter peperit; idcirco eam Dei genitricem esse profitemur: non quòd Verbi natura existendi principium de carne sortita sit; (erat enim in principio Verbũ, & Deus erat Verbum, & Verbũ erat apud Deum, & ipse conditor sæculorum Patri coæternus, & vniuersitatis creator:) sed vt superius diximus; quoniã iuxta subsistentiam sibimet vniens humanam naturã; natiuitatem sustineret ex ipsa vulua corporea. Non quòd eguerit necessario propter suam naturam, natiuitate, quæ est in extremis sæculi facta temporibus; sed vt ipsas benediceret et substãtiæ nostræ primitias: & dum Deum carni vnitum mulier edidisset; illa, quæ aduersus omne genus humanum maledictio fuerat prolata, desineret; nec iam morti nostra corpora destinaret. Illud quoque, quod dictũ est: In tristitia paries filios, ipse dissoluens; verũ esse monstraret, quod Prophetæ voce prædixerat: Absorpta est mors in victoria. Et iterum: Abstulit Deus omnem lacrymã ab omni facie. Propter hanc enim causam dicimus, eũ dispensatoriè & ipsis tũc benedixisse nuptijs; cũ in Cana Galilææ cum sanctis vocatus fuit Apostolis. Hæc sapere edocti sumus, tàm à sanctis Apostolis, quàm Euangelistis, & ab omni Scriptura diuinitus inspi-

inspirata, necnon & à beatis Patrum confessionibus veritate submixis. His omnibus etiam religionem tuam concordare, & præter aliquem dolũ consentire, conuenit. Quæ verò religionem tuã anathematizare necesse est, huic epistolæ nostræ subiecta sunt.

I. Si quis non confitetur, Deum esse veraciter Emanuel; & propterea Dei genitricem sanctam Virginem: (peperit enim secundum carnem, carnem factum Dei Verbum, secundum quod scriptum est: Verbum caro factum est) anathema sit.

II. Si quis non confitetur, carni secundum hypostasim vnitum Dei Patris Verbum; vnumq́ esse Christum cum propria carne; eundem scilicet Deum simul, & hominẽ: anathema sit.

III. Si quis in vno Christo diuidit subsistentias post vnitatem, sola eas connexione coniungens; eaq́, quæ secundum carnis dignitatem sit, vel etiã auctoritatẽ & potestatem; ac non potius conuentu, qui per vnitatẽ factus est naturalem: anathema sit.

IV. Si quis in personis duabus, vel subsistentijs eas voces quæ in Euangelicis, Apostolicisq́ scriptis continentur, diuidit; vel quæ de Christo dicuntur à Sanctis, vel ab ipso de seipso; & aliquas quidem ex his, veluti homini, qui præter Dei Verbum specialiter intelligatur, adscribit; alias verò, tanquam conuenientes Deo, soli Dei Patris Verbo: anathema sit.

V. Si quis audeat dicere hominẽ Christum Theophoron, id est Deiferũ; ac non potius Deum esse veraciter, dixerit, tanquã Filium per naturã; secundum, quod Verbum factum est caro, & cõmunicauit similiter & nos carni, & sanguini: anathema sit.

VI. Si quis dicere audeat, Deum esse vel Dominum Christi Dei Patris Verbum; & non magis eundem ipsum confitetur Deum simul, & hominem: propterea quòd Verbum caro factum est, secundum Scripturas: anathema sit.

VII. Si

VII. Si quis dicit, velut hominem Iesum operante Deo Verbo actum esse; & Vnigeniti gloriam, tanquam alteri præter ipsum existenti, tribuit: anathema sit.

VIII. Si quis ausus fuerit dicere, assumptum hominem coadorandum Deo Verbo, & conglorificandum, & connuncupandum Deum, tanquam alterum in altero (nam, con, *syllaba superadiecta, hæc cogit intelligi;) ac non potius una adoratione veneratur Emmanuelem; unamq; ei glorificationem attribuit; iuxta quod Verbum caro factum est: anathema sit.*

IX. Si quis unum Dominum Iesum Christum glorificatum dicit à Spiritu sancto, tanquam qui aliena virtute per eum usus fuerit; & ab eo acceperit posse operari contra immundos spiritus; posse & coram hominibus diuina signa perficere; ac non potius proprium fatetur eius Spiritum, per quem diuina signa operatus est: anathema sit.

X. Pontificem & Apostolum confessionis nostræ factum esse Christum diuina Scriptura dicit; obtulisseq; semetipsum pro nobis in odorem suauitatis Deo & Patri. Si quis ergo Pontificem & Apostolum nostrum dicit factum non ipsum Dei Verbum, quando caro factum est; & homo, (iuxta nos homines;) sed velut alterum, præter ipsum specialiter, hominem ex muliere: aut qui dicit, quòd pro se obtulisset semetipsum oblationem, & non potius pro nobis solis. Non enim eguit oblatione, qui peccatum omnino nesciuit: anathema sit.

XI. Si quis non confitetur carnem Domini viuificatricem esse, & propriam ipsius Verbi Dei Patris; sed velut alicuius alterius præter ipsum, coniuncti eidem per dignitatem; aut quasi diuinam habentis habitationem; ac non potius viuificatricem esse, vt dicebamus; quia facta est propria Verbi, cun-

cta

cta viuificare habentis potestatem: anathema sit.

XII. Si quis non confitetur Dei Verbum passum carne, & crucifixum carne, & mortem carne gustasse: factumq; primogenitum ex mortuis, secundum quod vita est; & viuificator vt Deus: anathema sit.

PERSISTENTE IN SVA impietate Nestorio, Concilium Vniuersale Ephesi congregatur, in quo Synodali sententia ipse damnatur. Cap. VIII.

IGITVR epistolam, & anathematismos cum Cœlestini literis, quibus decretum corrigendi ab eo erroris sui continebatur, ad Nestorium per quatuor Episcopos, Theopentum, Danielem, Potamonem, atque Macarium, ab Alexandrina Synodo hac de causa ad ipsum Legatos; Cyrillus mittit. Obduratur magis Nestorius; ac vehementiori excandescens iracundia, actus in furias, adeò graues vndique commouet turbas, vt ad eas componendas, sedandasq; necessarium fuerit indicere Vniuersale Concilium. Locus habendæ Synodo eligitur Ephesus nobilis Ciuitas in Asia. Tempus statuitur dies Pentecostes. Conueniunt Patres literis Imperatoris Theodosij cohortati ad hunc necessarium conuentum; cui sanctus Cyrillus vices Summi Pontificis Cœlestini gerens, præfuit. Venit quoque Nestorius Ephesum, sed sistere se sacro Concilio noluit; quamquam à sancta Synodo fuerit canonicè requisitus; missis ad eum non modò

dò ter, ſed quater Epiſcopis, qui illum euocarent. Nicænum interea Fidei Symbolum legitur; ac pariter literæ à Cyrillo, atque Alexandrina Synodo ad Neſtoriũ miſſæ leguntur; & cum Symbolo prædicto conferuntur, atque à Patribus mirificè laudantur. Deinde ad comprobandam magis eorũ doctrinam de ineffabili myſterio Incarnationis Verbi Dei, quamplura ſanctorum Patrum teſtimonia in medium afferuntur. Poſtremò nefariæ Neſtorij blaſphemiæ ex diuerſis ſuis cõmentarijs, & homilijs recẽſentur, expenduntur, examinanturque. Ipſo autẽ in ſui cordis duritia magis ſemper perſiſtẽte; ſancta Synodus ſententiã, iuxta decretũ Cœleſtini Papæ in eum protulit, his verbis:

SANCTA SYNODVS dixit: CVM præter cetera impijſſimus Neſtorius, neque noſtræ citationi parere, neque ſanctiſſimos, religioſiſſimosq́ Epiſcopos à nobis deſtinatos admittere voluerit; neceſſariò deuenimus ad examinationem eorũ, quæ impiè docuit. Deprehendentes itaque partim ex literis, commentarijsq́ ipſius; partim ex ſermonibus, quos nuperrimè in hac Epheſiorum Metropoli habuit, quiq́ teſtimonijs comperti ſunt; illum impiè ſentire, & prædicare; coacti per ſacros canones, & epiſtolã Sanctiſſimi Patris noſtri, & comminiſtri Cæleſtini Romanæ Eccleſiæ Epiſcopi; lacrymis abundè perfuſi, ad lugubrem hanc contra eum ſententiam neceſſariò venimus. Igitur DOMINVS NOSTER IESVS CHRISTVS, quem ſuis ille blaſphemis vocibus impetiuit: per ſanctam hanc Synodum eundem Neſtorium Epiſcopali dignitate priuatum, & ab vniuerſo Sacerdotum conſortio, & cœtu alienum eſſe decreuit.

Hoc igitur pacto Neſtorius ab vniuerſali Concilio

San-

Sanctorum Patrum damnatus, & ab Ecclesia sancta Catholica separatus; eiectus fuit; quia, vt vidimus, primus ausus fuit asserere, quod hactenus inauditum fuerat: Beatissimam Virginem non esse Dei matrem:& diuisionem in Christo Domino nostro ponere.

FONS, ET ORIGO HÆRESEOS Nestorij detegitur. Cap. IX.

QVOMODO Nestoriana hæresis in Ecclesia Dei exorta est; & quo pacto à sanctis Patribus damnata; satis, vt arbitror, abundè vidimus. Sed quia in ægritudinibus corporis, haud sufficit nosse morbum esse febrim, vel aliquam aliam prauam humorum affectionem; sed necessarium est, quantum fieri potest; causas, ex quibus infirmitas processit, cognoscere; si quis ægroti curationem rectè instituere velit:ita,& nobis de pestilentissima hac hæresi agentibus, vt saluti animarum contagione hac pessima laborantium, prospiciatur; necesse est, post eius declarationem, causam, & originem, vnde ab initio fluxit; detegere. Nam, tametsi primus fuerit Nestorius, qui nefariam hanc blasphemiam in sanctissimam Dei Matrem palam euomuerit; habuit ipse nihilominus impietatis suæ auctores,atque magistros; quorum perniciosissima scripta ipso Nestorio iam damnato,atque in exilium expulso, combustisq; vbique locorum commentarijs,homilijs,& expositionibus de pessimo hoc suo dogmate ab ipso compositis; instaurare damnatissimam hæresim, summo cum Ecclesiæ Catholicæ detrimento, potue-

potuerunt: quos nisi Chaldæis indicaremus, apud quos, vt facile percipere potuimus, auctoritas, & doctrina eorundem damnatorum auctorum plurimum valet; frustra laborauissemus. Clerus Constantinopolitanus, qui primus blasphemias Nestorij audiuit, arbitratus est ipsum infectum fuisse Pauli Samosateni peruersa opinione: vt ex contestatione ipsius Cleri, hìc apposita, videre licet.

Contestatio publicè proposita à Clericis Constantinopolitanis, & in conspectu Ecclesiæ publicata: Quòd Nestorius eiusdem sit sententiæ cum Paulo Samosateno, ante CLX. annos ab Orthodoxis Episcopis anathemate condemnato. Descripta ex prima parte Concilij Ephesini, cap. 13.

QVICVMQVE *schedam hanc accepturi sunt, eos, per sacrosanctā Trinitatem adiuro, obtestorq́, vt eandē Episcopis, presbyteris, diaconis, lectoribus, necnon & laicis quoq́ Constantinopoli habitantibus, ostendant: eiusdemq́ si fieri potest, exēplum, ad euidentē hæretici Nestorij confusionem, ijsdem impertiantur: vt qui eadem prorsus, quæ Paulus Samosatenus, ante CLX. annos à Catholicis Episcopis anathemate condemnatus; docere, ac sapere apertè conuincitur. Quæ autē ab vtroque dicta comperiuntur, ea ad hunc modū se habent. Paulus Samosatenus ait: Maria Verbum non peperit. Nestorius ab huius sensu non recedens, inquit: Heus tu, bone vir, Maria diuinitatē non edidit. Addit Paulus: Neque enim erat ante sæcula. Nestorius ait: Diuinitati, quæ tēpora condidit, matrem temporaneā assignant. Rursum Paulus: Maria Verbū suscepit; neque est senior Verbo. Nestorius ait: Quì fieri queat, vt Maria ex se genuerit seniorē se? Paulus ait: Maria edidit hominem, nulla in parte nobis dissi-*

milem. Nestorius dicit: Qui ex Virgine natus est, tantum homo est. Paulus ait: Atqui per omnia præstantior est; nam iuxta Scripturas, de Spiritu sancto est, diuinoq; decreto, vberrima gratia donatus est. Nestorius ait: Vidi Spiritum descendentem quasi columbam, & manentem super illum, necnon ascensionis vim illi impertientem: quandoquidem præcipiens Apostolis, quos elegerat, per Spiritum sanctum assumptus est. Hic igitur ille est, qui hanc tantam gratiam Christo impertitus est. Paulus ait: Quare, qui genere ex Dauid ducto inunctus est; à sapientia alienus censendus non est: neque tantum sapientiæ in alio quopiam, quantum in ipso extitisse; putandum est. Sanè fuit illa ampla in Prophetis; vberior, ampliorq; in Moyse, & alijs nonnullis: at verò in Christo, tanquam in quodam Dei templo, amplissima extitit. Idem in alio loco, alium docet esse Iesum Christum; alium rursum, Deum Verbum. Nestorius ait: Fieri nequit, eum, qui ante omnia sæcula natus est semel; denuò nasci; idq; secundum diuinitatem. En manifestè legis transgressor deprehenditur Nestorius, vt qui eum, qui ex Patre genitus est, ex sacra Virgine nasci potuisse disertè neget: & Paulo Samosateno hæretico, qui alium asserit esse Verbum, & alium rursus Iesum Christum; neque vnum esse, vt Orthodoxa profitetur Ecclesia; planissimè adstipulatur. Hactenus Clerici Constantinopolitani. Quæ contestatio Cleri Constantinopolitani consonat ijs, quę scripserat hoc tempore Summus Pontifex sanctus Cœlestinus. Ipse enim scribens ad Clerum, & Populum Constantinopolitanũ, sic ait: *Apertè ergo dilectioni vestræ, quod sine lacrymis non possumus dicere; nuntiamus. Mouit disputator vester prælium veritati, antiquæ Fidei intulit manus: impugnat Apostolos: Prophetas respuit:*

ipsius

ipsius Domini nostri de se dicentis verba non sequitur. Cuius religionis, & quibus legibus seipsum Episcopũ dicit; abusus veteri, & nouo testamento? nam intellectum figuræ respuit, & inter nos versatam non recipit veritatem. Aliter denique de Christi Dei nostri iactat arcano, quàm Fidei nostræ patitur sacramentum, quod reuerenter secutus est omnis Catholicus disputator. Nemo enim bene religioni deditus, aliud de Christo sentit, quàm de se voluit ipse sentiri. Mouit aliquando hanc sacrilegam quæstionem Samosatenus Paulus, cum sanctæ apud Antiochiam præesset Ecclesiæ: sed eum de Throno, cui feraliter præsidebat, Sacerdotum Catholicorum sententia vnita deiecit.

Cœlestinus itaque, & Cõstantinopolitanus Clerus fontem, & originem huius hæreseos detexerunt: sed Patres in quinta vniuersali Synodo riuum, ductumque, vel cloacã potius, vnde cœnosus, virulentusq; hic humor proximè defluxit; patefecerunt: nempe Theodorum Mopsuestenũ, qui Nestorij doctor, ac magister fuerat. Damnato enim Nestorio ab Oecumenica sancta Synodo Ephesina, eiusq; cõmentarijs, atque scripturis per vniuersum orbẽ, Imperatoris edicto exustis; sectatores illius, occultato eius nomine, pessimam eius doctrinam studuerunt instaurare. Theodori igitur Mopsuesteni, quem vt diximus, Nestorius doctorem impietatis suæ habuerat; auctoritatem ad pessimum eorum consilium perficiendum adhibent: nam eius fama satis celebris erat; ob studium, constantemq; laborem, quo hæreticos, ac præcipuè Apollinarium exagitauerat. Apollinarius quippe dixerat: Deum Verbum carnem tantum humanam absque rationali anima assumpsisse; diuinitatemq; rationalis animæ vi-

cem suppleuisse; ex quo confusionem diuinæ, & humanæ naturæ in Christo Domino nostro stultè, impieq; ponebat. Contra verò Theodorus sic vtramque naturam distinguebat, vt inter eas diuisionem poneret. Atque adeò erant Patres intenti ad manifestam Apollinarij impietatem repellendã, vt virus in scripturis Mopsuesteni latens, tunc non animaduerterint; præsertim cum ipse malitiosè ageret, & nefandum dogma suum callidè occultaret. Idq; facilè agnosci potest in verbis ipsius ex octauo libro Incarnationis, recitatis in quinta vniuersali Synodo, collatione sexta, videlicet: *Sicut & Dominus de viro, & muliere dicit, quòd iam non sunt duo, sed vna caro: dicamus & nos rationabiliter, secundum vnitatis rationem, quoniam non sunt duæ personæ, sed vna; naturis scilicet discretis.* Et librò xj. similiter de Incarnatione, inquit: *Ad hæc itaque sufficiunt quidem, quæ diximus, vbi & naturarum differentiam ostendimus, & personæ vnitatem.* Quibus verbis quis non videt negatam esse personarum dualitatem, quam ipse Theodorus alijs in locis sceleste tenuisse deprehenditur in mysterio ineffabili dispensationis Dei Verbi: vt sapientissimè, atque luculentissimè Patres in eadem sancta Synodo quinta Vniuersali, verba superius allata expendentes, & cum Nestorij verbis componentes; demonstrauerunt? Mirum itaque non fuit, latuisse tunc sanctos Patres nequitiam Theodori, doctrinæ orthodoxæ specie, vt vidimus, fucatam; eo potissimum tempore quo manifestissima hæresis vigebat, huic è diametro cõtraria. Latuisset quoq; diutius, nisi Nestoriani præsidio Mopsuesteni tutari se curauissent. Nam, vt vidimus, longè aliter ab

initio

initio ſenſerunt Patres de Neſtoriana hæreſeos origine; quæ ambigua ſemper fuit, donec eam ſancta vniuerſalis Synodus declarauit. Ceterũ, quia Imperator Iuſtinianus, cuius tempore celebrata fuit Conſtantinopoli Quinta vniuerſalis Synodus; in epiſtola, qua ſanctos Patres, qui ad Concilium conuenerant, hortatur ad remouenda grauiſſima ſcandala hac de cauſa exorta, amputandasq; omnes hæreſes, atque contentiones ab Eccleſia Dei; vberius, & enucleatius cuncta narrat, quæ nos hactenus innuimus: ideò duximus epiſtolam illam, vt habetur initio Quintæ Synodi vniuerſalis, fideliter deſcribere.

EXEMPLVM EPISTOLÆ Iuſtiniani Imperatoris ad ſanctos Patres Quintæ Vniuerſalis ſanctæ Synodi. Ex actis eiuſdem ſanctę Synodi collatione prima. Cap. X.

IN NOMINE DOMINI DEI NOSTRI IESV CHRISTI. Imperator Cæſar Flauius Iuſtinianus, Alamannicus, Gotthicus, Francicus, Germanicus, Anticus, Alanicus, Vuandalicus, Africanus, pius, felix, inclytus, victor, ac triumphator ſemper Auguſtus. Beatiſſimis Epiſcopis, & Patriarchis, Eutychio Conſtantinopolitano, Domnino Theopolitano, Stephano, Georgio, & Damiano religioſiſſimis Epiſcopis, vicem agentibus Euſtochij viri beatiſſimi Archiepiſcopi Hieroſolymitani, & Patriarchæ, & reliquis religioſiſſimis Epiſcopis ex diuerſis Prouincijs in hac regia Vrbe degentibus.

SEMPER *studium fuit Orthodoxis, & pijs Imperatoribus patribus nostris, pro tempore exortas hæreses, per congregationem religiosissimorum Episcoporum amputare; & recta Fide sincerè prædicata, in pace sanctam Dei Ecclesiam custodire. Quapropter & Constantinus piæ recordationis, Ario blasphemante, & dicente: Non esse Filium consubstantialem Deo Patri, sed creaturam, & ex non extantibus factum esse; congregauit Nicææ ex diuersis diœcesibus trecentos decem & octo sanctos Patres: & cum ipse etiam Concilio interfuisset, & adiuuisset eos, qui consubstantialem Filium Patri confessi sunt; condemnata Ariana impietate, studium habuit rectam Fidem obtinere. Exposito itaque sancto Symbolo, vel mathemate Fidei; per hoc sancti Patres confessi sunt: Consubstantialem esse Filium Deo Patri; quod vsque tunc apud plurimos dubitabatur. Sed & Theodosius senior piæ recordationis, Macedonio negante Deitatem sancti Spiritus; & Apollinario, vel Magno eius discipulo, in dispensatione incarnati Dei Verbi blasphemantibus, & dicentibus: Sesum humanum non recepisse Deum Verbum, sed carni vnitum esse, animam irrationalem habenti: congregatis in Regia Vrbe centum quinquaginta sanctis Patribus, cum & ipse particeps fuisset Concilij; damnatis prædictis hæreticis, vnà cum impijs eorum dogmatibus; fecit rectam prædicare Fidem. Secuti enim ijdem sancti Patres expositam rectam Fidem à trecentis decem & octo sanctis Patribus, explanauerunt de Deitate sancti Spiritus, & perfectè de dispensatione incarnati Dei Verbi docuerunt. Iterum Nestorio impio alium dicente Deum Verbum, & alium Christum: & hunc quidem natura Filium Dei Patris, illum autem gratia Filium impiè introducente,*

cente; & sanctam gloriosam semper Virginem, Dei genitricem esse negante; cum penè omnes Orientales partes sua impietate adimplesset idem Nestorius; Theodosius iunior piæ recordationis congregauit priorem Ephesinam sanctam Synodum, cui præsidebant Cælestinus, & Cyrillus sancti Patres: & directis Iudicibus, qui deberent Concilio interesse, compulit & ipsum Nestorium ibi peruenire, & iudicium propter eum procedere: & tali examinatione facta; secuti ijdem sancti Patres per omnia, ea quæ de Fide definita sunt ab anterioribus sanctis Patribus; condemnauerunt Nestorium, vnà cum eius impietate. His itaque subsecutis, cum insurrexissent contra Cyrillum sequaces Nestorij impij; festinauerunt, quantum in ipsis fuit, refutare condemnationem contra Nestorium factam: sed prædictus piæ recordationis Theodosius, vindicans ea, quæ ita rectè contra Nestorium, & eius impietatem fuerunt iudicata; fecit firmiter obtinere contra eum factam condemnationem. Et post hæc iterum, cum Eutyches demens emersisset, negando consubstantialem nobis esse carnem Domini; multis interea motis tàm Constantinopoli, quàm Ephesi: tanta pro illo facta est hæreticorum circumuentio, vt etiam eijceretur propter eum Flauianus religiosæ memoriæ, regiæ Vrbis Episcopus. Piæ autem recordationis Marcianus congregauit Chalcedone sanctos Patres; & magna contentione inter Episcopos facta, non solum per suos Iudices, sed etiam per seipsum in Concilium peruenit, & ad concordiam omnes perduxit. Qui sancti Patres in omnibus secuti ea, quæ pro Fide definita sunt à prædictis tribus sanctis Concilijs; & quæ iudicata sunt de hæreticorum damnatione, & impietate eorum: damnauerunt, & anathematizauerunt Eutychem dementem,

& impia eius dogmata: necnon & Nestorium cũ impijs eorum dogmatibus, quoniam tunc festinauerunt quidam defendere Nestorium, & impia eius dogmata. Super hæc autem ijdem in Chalcedone sancti Patres anathematizauerunt eos, qui aliud Symbolum tradiderunt, aut tradunt, præter hoc, quod expositum est à trecentis decem & octo sanctis Patribus, & explanatum à centum quinquaginta sanctis Patribus. His itaque omnibus per diuersa tempora subsecutis; prædicti piæ recordationis nostri Patres, ea quæ in vnoquoque Concilio iudicata sunt; legibus suis corroborauerunt, & confirmauerunt: & hæreticos, qui definitionibus prædictorum sanctorum quatuor Conciliorum resistere, & Ecclesias conturbare conati sunt; expulerunt. Defuncto autem Marciano diuæ recordationis, cum contentio esset per diuersa loca de Chalcedonensi sancto Concilio; Leo piæ recordationis ad omnes vbique Sacerdotes scripsit, vt vnusquisque eorum propriam sententiam manifestaret de eodem sancto Concilio: & cum alius alium Episcopum non expectasset, ad hoc quod interrogati sunt, responderunt. Exiguo autem tempore transacto, iterum insurrexerunt Nestorij, & Eutychis sequaces, & tantas turbas in sanctis Dei Ecclesiis fecerunt, vt diuisiones, & schismata in eis fierent, & nullam communionem ad se inuicem Ecclesiæ haberent. Nec enim præsumebat aliquis de Ciuitate in aliam Ciuitatem veniens communicare; nec Clericus ex alia Ciuitate in aliam Ciuitatem veniens, in Ecclesiam procedere. Cum autem secundùm misericordiam suam Dominus Deus Reipublicæ gubernationem nobis credidit; initium, & fundamentum nostri Imperij fecimus, coniungere diuisos Sacerdotes sanctarum Dei Ecclesiarum ab Oriente vsque ad Occidentem: & om-

omnem contentionem amputantes, quæ contra Chalcedonensem sanctam Synodum ab Eutychis, & Nestorij impiorum sequacibus mouebatur; fecimus prædicare eandem sanctam Synodum, cum prædictis alijs sanctis tribus Concilijs in Dei Ecclesiis: certè scientes, quòd ea, quæ ab ea de Fide exposita sunt, consonant per omnia alijs tribus sanctis Concilijs: & multis quidem ad eandem sanctam Synodum contradicentibus, satisfecimus: alios autem, qui perseuerauerunt, eidem sancto Concilio contradicentes; expulimus sic à sanctis Dei Ecclesiis, & venerabilibus Monasterijs, vt concordia, & pace sanctarum Ecclesiarum, & eorum Sacerdotum firmiter custodita; vna, & eadem Fides, quam sanctæ quatuor Synodi confessæ sunt; in sanctis Dei Ecclesiis prædicetur. His itaque pro firmitate sanctarum quatuor Synodorum, Deo propitio, per nos factis, & obtinentibus in sancta Dei Ecclesia; Nestorij sequaces propriam impietatem applicare volentes sanctæ Dei Ecclesiæ, & non potentes hoc per Nestorium facere; festinauerunt eam introducere per Theodorum Mopsuestenum doctorem Nestorij: qui multo peiora Nestorio blasphemauit, & super alias innumerabiles suas blasphemias contra Christum Deum nostrum factas; alium dixit Deum Verbum, alium Christum: necnon & per impia conscripta Theodoreti, quæ contra rectam Fidem, & Ephesinam primam sanctam Synodum, & contra sanctæ memoriæ Cyrillum, & duodecim eius capitula exposuit: & insuper sceleratam epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, quæ plena est omni impietate Theodori Mopsuesteni, & Nestorij. Per hanc etenim impiam epistolam, non solum impietatem, sed etiam ipsas personas Theodori, & Nestorij, quas maximè

lau-

laudat, & iudicat eadem impia epistolà; festinauerunt condemnatione liberare; dicentes, eam susceptam esse à sancta Chalcedonensi Synodo. Hoc autem dicunt non pro defensione sanctæ Synodi; sed nomine eius, sicut putant, suam impietatem confirmare festinantes. Certum autem est, quòd impia intentio est ista vindicantium, vt si eis euenerit, non prædicetur Deus Verbum homo factus esse; nec sancta gloriosa semper Virgo Maria, Dei Genitrix prædicetur. Hæc enim Theodorus, & Nestorius in suis conscriptis impiè exposuerunt; & qui epistolam scripsit, in ea blasphemat. Nos igitur, sequentes sanctos Patres, & volentes rectam Fidem sine aliqua macula in Dei Ecclesiis prædicari, & impiorum conatum resecare; primum quidem, & in vestris vos degentes Ecclesiis, interrogauimus de prædictis impijs tribus capitulis; & vestram nobis voluntatem fecistis manifestam: pro qua & comprobauimus vos, quòd indubitanter, & cum omni alacritate rectam Fidem confessi estis, & impiam condemnastis. Quoniam verò, & post condemnationem, à vobis factam; in eisdem ipsis permanent quidam, eadem impia tria Capitula vindicantes; ideò vocauimus vos ad Regiam Vrbem; hortantes, communiter conuenientes, quam habetis pro his voluntatem, iterum manifestare. Et Vigilio enim religiosissimo Papæ antiquioris Romæ, cum peruenisset ad hanc Regiam Ciuitatem, de tribus Capitulis subtiliter omnia manifestauimus; & interrogauimus eum, quid sapit de hoc: & ipse non semel, nec bis, sed etiam sæpius in scriptis, & sine scriptis anathematizauit impia tria Capitula. Quòd verò eiusdem voluntatis semper fuit de condemnatione trium Capitulorum, & per plurima alia declarauit, & per condemnationem Rustici, & Sebastiani

ali-

aliquando Diaconorum antiquioris Romæ : qui cum primum susceptissent factum ab eo iudicatum, in quo anathematizauit eadem impia capitula; postea susceperunt, & defenderunt eorum impietatem. Sed etiam Valentiniano Episcopo Scythiæ, & Aureliano Arelati, quæ est prima sanctissimarum Galliæ Ecclesiarum; scripsit, & manifestauit de condemnatione istorum capitulorum: & præcepit eis nihil suscipere, quod à condemnatis Diaconis scribitur contrarium prædicto iudicato: & compendiosè dicere semper in eadem voluntate perseuerauit. Et hæc omnia per suum tempus vobis manifesta faciemus. Quomodo verò postea, cum peruenissetis, sicut dictum est, ad hanc Regiam Ciuitatem, scripta facta sunt ad inuicem à vestra Sanctitate, & à Vigilio religiosissimo Papa antiquioris Romæ, vt omnes vos vniti conueniatis: & propter illos, qui, siue ex ignorantia, siue scientia, impietatem Capitulorum defendunt; congruum iudicium eis, quæ à sanctis quatuor Synodis pro Fide definita sunt, proferatis; mandauimus illi etiam per nostros Iudices, & per quosdam ex vobis, vt vna cum omnibus conueniret, & communiter disceptaret de prædictis capitulis; vt forma daretur rectæ Fidei conueniens: & quòd ipsum, & vestram Sanctitatem in scriptis interrogauimus de hoc, vt aut tanquam impia capitula ab omnibus condemnarentur; aut si putat recta esse, apertè suam manifestaret voluntatem. Alienum enim est Christianorum, cum recta Fide impia suscipere, & non à malis recta discernere. Ille verò nobis mandauit, quòd de prædictis tribus capitulis per semetipsum faciens, porriget nobis. Adhortamur igitur vos de his disceptare. Scire etenim vos volumus, quòd nos ea, quæ à sanctis quatuor Concilijs, Nicæno, Constantinopolitano, Ephesino

sino primo, & Chalcedonensi, de vna, eademq́ Fide exposita, & definita sunt; & de Ecclesiastico statu regulariter dispositu, seruamus, & defendimus, & ea sequimur: & omnia, quæ consonant istis, suscipimus, & amplectimur. Quicquid autem non consonat istis, vel à quacumque persona scriptum inueniatur contra ea, quæ de vna, eademq́ Fide à sanctis quatuor Concilijs, vel vno ex his definita sunt; hoc tanquam alienum omnino pietatis execramur. Sequimur autem, & in omnibus sanctos Patres, & Doctores sanctæ Dei Ecclesiæ, Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium Theologum, & Gregorium Nyssænum, Ambrosium, Theophilum, Ioannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Augustinum, Proculum, Leonem: & omnia quæ ab his de Fide recta, & ad condemnationem hæreticorum conscripta, & exposita sunt; suscipimus. In prædictis igitur omnibus permanentes, illos Patres, & Sacerdotes suscipimus, qui ea, quæ à sanctis quatuor Concilijs de Fide exposita sunt, & à prædictis sanctis Patribus prædicata sunt; seruant, & prædicant in sancta Dei Ecclesia. Quando verò hæretici per omnia Theodorum, & Nestorium, & eorum impietatem vindicare volentes, sicut prædictum est; & susceptam esse dicunt à sancto Chalcedonensi Concilio impiam epistolam, quæ ad Marim Persam ab Iba scripta esse dicitur: hortamur vos considerare ea, quæ à Theodoro impiè tàm in alijs scripta sunt, quàm in Iudaico Symbolo: quod & Ephesi, & Chalcedone prolatum, anathematizatum est ab vtraque Synodo cum his, qui ita sapuerunt, vel sapiunt: considerare autem & quæ de ipso, & eius blasphemijs sancti Patres conscripserunt, & antecessores nostri promulgauerunt: necnon ea, quæ Ecclesiasticarum historiarum scripto-

res

res de eo exposuerunt. Ex his etenim omnibus cognoscetis, quòd ab illo tempore condemnatus est, tàm ipse, quàm blasphemiæ eius à sanctis Patribus; & quòd propter istas superioribus temporibus deletum est, & nomen eius à sacris diptychis Ecclesiæ, cuius fuit Episcopus. Hortamur etiam & illud disceptare, quod vanè profertur ab eis, qui dicunt, non oportere post mortem hæreticos anathematizari: & sequi in hoc doctrinam sanctorum Patrum, qui non solum hæreticos viuentes condemnauerunt; sed & post mortem, vtpotè in sua impietate mortuos; anathematizauerunt: sicuti eos, qui iniustè condemnati sunt, reuocauerunt post mortem, & in sacris diptychis scripserunt. Quod factum est, & in Ioanne, & in Flauiano religiosæ memoriæ, Episcopis Constantinopolitanis. Scit enim vestra reuerentia, quòd positum est à Domino in Euangelio de ipso: Quòd qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit in eum, iam iudicatus est, quòd non credit in nomine vnigeniti Filij Dei. Manifestum autem est, quòd hoc non tantùm de viuis, sed etiam de his dictum est, qui in sua impietate mortui sunt. Insuper autem hortamur vos inspicere, & quæ impiè scripta sunt à Theodoreto contra rectam Fidem, & Ephesinam primam sanctam Synodum; & contra sanctæ memoriæ Cyrillum; & contra duodecim eius capitula: & quæ impiè idem Theodoretus conscripsit pro Theodoro & Nestorio, & blasphemijs eorum contra sanctæ memoriæ Cyrillum. Examinare autem & de impia epistola, quæ dicitur ab Iba ad Marim Persam scripta esse: in qua scriptor eius abnegat, Deum Verbum hominem factum esse; & sanctam gloriosam semper Virginem Mariam, Dei Genitricem esse. Condemnat autem eadem impia epistola, & Ephesinam sanctam primam Synodum, tan-

quam sine iudicio, & quæstione Nestorio condemnato: & sanctæ quidem memoriæ Cyrillum Ecclesiæ doctorem, hæreticum vocat; & impia dicit duodecim eius capitula: Theodorum autem, & Nestorium, & eorum impietatem defendit, & laudat. Et quoniam sicut dictum est, præsumunt quidam dicere, & epistolam, quæ prædictam impietatem continet, susceptam esse à Chalcedonensi sancto Concilio; hortamur vos conferre ea, quæ dicta sunt ab eodem sancto Concilio in definitione pro Fide exposita, cum his, quæ in impia epistolâ continentur; vt vndique recta quidem confirmentur, impia autem condemnentur. Omnia igitur prædicta cum omni subtilitate disceptantes, sicut Sacerdotes decet; in mente habentes Dei timorem, & futurum iudicium; & nihil pietati, & rectæ Fidei & veritati, & Dei gloriæ, & honori præponentes: in mente autem habentes, & Apostolicam pronuntiationem, quæ contra eos, qui contraria rectæ Fidei tradunt; prolata est: manifestè dicentem: Quòd licet nos, vel Angelus de cælo euangelizauerit vobis, præter quam quod euangelizauimus vobis: anathema sit. Sicut prædiximus, & modò iterum dico: Si quis vobis euangelizauerit, præter quàm accepistis: anathema sit. Scientes & Petri Apostoli præceptum, dicentis: Parati semper estote ad satisfactionem omni petenti vos rationem de spe, quæ in vobis est; celeriter de his, quæ interrogauimus, vestram manifestate voluntatem. Cum enim qui de recta Fide interrogatur, diu protrahit, nihil aliud est, nisi abnegatio rectæ confessionis. In interrogationibus enim, & responsis, quæ de Fide sunt, non est primus, nec secundus; sed qui in recta confessione paratior inuenitur, acceptabilis apud Deum est. Diuinitas vos seruet per multos annos, sancti, ac religiosissimi

Pa-

Patres. Datum quarto Nonas Maias Constantinopoli, Imperij Domini. Iustiniani perpetui Augusti anno xxvij. *post Consulatum Basilij viri clarissimi anno* xij.

EX BLASPHEMIIS THEODORI Mopsuesteni, quod de origine Nestorianæ hæresis dictum est, confirmatur. Cap. XI.

LECTA igitur hac epistola, quę in actis Concilij, quoniam Imperator formam in ipsa præscripserat, qua grauissimum hoc negotium cupiebat agi; Forma appellatur; Sancti Patres decreuerunt, vt singillatim vnumquodque trium capitulorum examinaretur. A recognitione itaque errorum, atque blasphemiarum Theodori Mopsuesteni cœptum est. Quod factū fuit collatione, siue conuentu Patrū, hoc est actione Concilij quarta. Recensita autem fuerunt septuaginta & vnū loca, ex diuersis tractationibus, commentarijs, & expositionibus Theodori; ac eius quoque sceleratum symbolum recitatum. Nos è tam multis nonnulla hic describenda duximus: ex quibus apparerę satis apertè poterit, quàm verè dictum sit in epistola superius descripta: Nestorium à Theodoro pessimam suam doctrinam accepisse; ipsumq; Theodorum multo peiora Nestorio blasphemasse. Primus igitur locus ex relectis in Concilio, desumptus ex 3. libro Theodori contra impiū Apollinarium, habetur his verbis: *Quo modo igitur tu, quem super omnes maximè decet mentium regimen;*

gimen; illum qui ex Virgine natus est, Deū esse, & ex Deo consubstantialem Patri existimari dicis; nisi forte sancto Spiritui imputare illius creationem nos iubes? Sed quis est Deus ex Deo, & consubstantialis Patri? is idem, qui ex Virgine natus erat; (ò mirandum) & qui per Spiritum sanctum, secundum diuinas Scripturas, plasmatus est, & confictionem in muliebri accepit ventre? Incrat forsitan, quia mox quidem plasmatus est, & vt templū Dei esset, accepit. Non tamen existimandū nobis est, Deum de Virgine natum esse: nisi forte existimandū idem nobis est, & quòd natum est, & quòd est in nato templo; & qui in templo est, Deus Verbum: non tamen nec secundum tuam vocem pronuntiandum est, omnino ex Virgine Deum natum esse, & ex Deo consubstantialem Patri. Nam si non homo est, sicut dicis, assumptus, qui natus est ex Virgine; Deus verò incarnatus: quomodo qui natus est, Deus ex Deo, & consubstantialis dicetur Patri; carne non potente hanc vocem suscipere? Nam est quidem dementia, Deum ex Virgine natum esse dicere. Hoc enim nihil aliud est, quàm ex semine eum dicere Dauid, de substantia Virginis genitum; & in ipsa plasmatum: quia quod ex semine Dauid, & de substantia Virginis est; in materno ventre constitit: & sancti Spiritus plasmatum virtute, natum fuisse dicimus de Virgine. Vt autem aliquis ex hoc concedat dicere ipsis, quòd Deus ex Deo, & consubstantialis Patri, natus est ex Virgine, eo quòd est in templo nato; sed non per se natus est Deus Verbum; incarnatus verò, sicut dicit iste sapiens. Si igitur cum carne eum natum esse dicunt; quod autem natum est, Deus ex Deo, & consubstantialis Patri est; necesse est hoc, & carnem dicere. Quòd si non idcirco caro est, quoniam nec Deus ex Deo, nec

con-

consubstantialis Patri, sed ex semine Dauid, & consubstantialis ei, cuius semen est; & non id, quod natum est ex Virgine, Deus est ex Deo, & consubstantialis Patri: nisi fortè pars nati, prout ipse in inferioribus partem Christi nominat Deitatem: sed non diuina natura ex Virgine nata est. Natus autem est ex Virgine, qui ex substantia Virginis constat; non Deus Verbum, ex Maria natus est. Natus autem est ex Maria, qui ex semine est Dauid; non Deus Verbum ex muliere natus est; sed natus ex muliere, qui virtute Spiritus sancti plasmatus est in ea. Non ex matre natus, & consubstantialis Patri: sine matre enim est, secundum beati Pauli vocem; sed qui in posterioribus temporibus, in materno ventre, sancti Spiritus virtute plasmatus est, vtpote sine Patre propterea dictus. Hæc Theodorus; ex quibus Nestorius didicisse potuit nefandam distinctionem, immò blasphemam diuisionem templi, & Dei templum inhabitantis, à Mopsuesteno excogitatam. Sic quoque ex his, quæ modò subijciemus, secundo, tertio, ac sexto loco in Concilio lectis; videbimus accepisse ab eodem doctore, ac magistro impietatis suæ: Dominum nostrum Iesum Christum, tanquam purum hominem, diuinæ gratiæ beneficio (verumtamen modo præstantissimo, vtpote ex coniunctione inseparabili inhabitantis in se Dei Verbi;) paulatim ad virtutem profecisse; & sic redemptionis nostræ mysterium adimpleuisse: passione videlicet, morte, resurrectione, & ad cœlum ascensione sua. Pari quoque pacto meruisse coadorationem cum Deo Verbo, ex eius coniunctione. Quæ omnia postmodum Nestorius à

G Theo-

Theodoro mutuatus, impiè delirauit. Sed subijciamus verba Theodori ex eodem libro, paulò post illa, quæ superius descripta sunt. *Mox autem in ipso plasmato, Deus Verbum factus est: nec enim in cœlum ascendenti solum inerat, sed etiam ex mortuis resurgenti; vtpote & resuscitans eum secundum suam promissionem. Nec resurgenti ex mortuis solum inerat, sed etiã crucifixo, & baptizato, & euangelicam post baptisma conuersationem peragenti; necnon etiam ante baptisma legalem adimplenti constitutionem; & præsentato secundum legem, & circumciso, & partus pannis obuoluto. Erat autem fortè in ipso, & nascente, & cum in materno vtero esset, à prima statim plasmatione. Dispensationi enim, quæ circa eum erat, ordinem imponebat; vtpote, & particulatim ipsum ad perfectionem perducens.* Et post alia ex eodem libro tertio contra Apollinarium. *Et per tempus quidem ad baptisma ducens, post illud autem ad mortem: deinde secundum suam pronuntiationem, resuscitans, ducens in cœlum, collocans eum ad dexteram Dei per suam coniunctionem; ex qua sedet, & adoratur ab omnibus, & omnes iudicabit. Istorum autem omnium finem apud se habebat Deus Verbum, cum in eo erat, & omnia per ordinem complebat: quem ordinem ipse arbitrabatur bene habere, præfinitione quidem, & voluntate, quam antea statuit pro his, quæ euentura erant; & bona voluntate, quam circa eum habebat, ab initio similiter inerat ei: per ordinem autem sibi placitum, ad perfectionem ducebat ipsum.* Et post multa in eodem libro, inquit impius iste: *Quod enim dictum est, Ducebatur à Spiritu, aperte hoc significat, quòd ab eo regebatur; ab eo ad virtutem propositorum confor-*

tabatur; ab eo ad hæc quæ oportebat, ducebatur; ab eo, quod decebat, docebatur; ab eo cogitationibus corroborabatur, vt ad tantum certamen sufficeret: sicut & beatus Paulus dicit: Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei: duci Spiritu dicens illos, qui ab eo gubernantur, ab eo docentur, ab eo ad melius constituuntur, ab eo competentium doctrinam accipiunt. Cum dixisset autem Euangelista, quòd Spiritu sancto plenus regressus est à Iordane; apertè demonstrauit, quod huius causa Spiritus sancti habitationem in baptismate suscepit; vt inde propositam caperet virtutem. Vnde & ad certamen illud, quod pro nobis erat ad Diabolum effecturus; Spiritu ducebatur. Patere abundè credimus ex his, quod ab initio dictum est: Theodorum Nestorij doctorem fuisse. Quòd autem peiora Nestorio blasphemauerit; ex relectis in Concilio blasphemijs suis, ostendamus. Affirmauit impius, ac nefarius iste; quod non sine maximo animi horrore Christianæ aures audire possunt: Redemptorem nostrum, agnum Dei immaculatum, tētationibus corporalium libidinum, atque passionum obnoxium fuisse: quas tamen faciliùs vincebat, quàm ceteras animi passiones. Execranda eius verba, quæ non nisi magna necessitate compulsi, maiori tamen cordis nostri dolore, hìc describimus; hæc sunt, ex libro de Incarnatione: *Plus inquietabatur Dominus, & certamen habebat ad animæ passiones, quàm corporis: & meliore animo libidines vincebat, mediante Deitate, ad perfectionem. Vnde & Dominus ad hæc maximè instituens videtur certamen. Cupiditate enim pecuniarum non deceptus, & gloriæ desiderio non tentus; carni quidem præbuit nihil: nec enim illius erat*

talibus vinci. Et paulò post: *Et maius certamen instituit ad animæ passiones, minus autem ad carnis: quanto & amplius, & magis inquietare illas contingebat; & magis illa erat, quæ & amplioris indigebat medicinæ; videlicet, quòd & carnem, & animam assumens, per vtrasque pro vtrisque certabat: mortificans quidem in carne peccatum, & mansuetans eius libidines, & facilè capiendas meliori ratione animæ faciens: erudiens autem animam, & exercitans & suas passiones vincere, & carnis refrænare libidines. Hæc enim Deitas inhabitans operabatur: hæc inhabitans medebatur vtrique eorum*. His igitur inauditis blasphemijs Maiestatem Dei Verbi incarnati, iste teterrimus hostis mysterij ineffabilis nostræ salutis, lædebat. Sed eius gloriæ inuidens, etiam quòd ipsa Veritas de seipsa testata est; nempè, cuncta quæ euentura erant de eius incarnatione, nostraq; redemptione, à Spiritu sancto prædicta in Scripturis sanctis antea fuisse; impudentissimè negauit. In principio enim commenti, quod in duodecim Prophetas scripsit, abnegans prophetias de Christo esse prædictas; ita loquitur: *Sed non volentes ista considerare, voces omnes trahere ad Dominum tentant Christum: vt & quæ de populo facta sunt, simili modo intelligerent; & risum præstarent Iudæis: quando, ex scriptorum sequentia, nihil ad Dominum Christum pertinentes ostendunt voces*. Et post alia infert: *Tale est: Et quòd non derelicta est anima eius in inferno, nec caro eius vidit corruptionem. Nam propheta quidem supra modum ipsam ponit circa populum prouidentiam; volens dicere, quoniam inextentabiles eos ab omnibus conseruauit malis. Quoniam autem hoc verum, & ex ipsis rebus euentum acce-*

pit in Domino Christo; frequentissimè de eo loquens beatus Petrus vtitur Propheta voce: ostendens, quod de populo supra modum dictum est; hoc verum euentum in ipsis rebus accepit nunc in Domino Christo. Et post alia infert: *Eundem intellectum habet & illud: Diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestimentum meum miserunt sortem. Quòd enim psalmus nullatenus conuenit Domino, certũ est. Neque enim erat Domini Christi, qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius; dicere: Longe à salute mea verba delictorum meorum. Sed & ipse Dominus, dum secundum communem hominum legem in passione opprimeretur: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti; emisit vocem. Et Apostoli: Diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestimentum meum miserunt sortem; ad eum traxerunt manifestè: quoniam, quod supra modum dictum fuerat prius à Dauid, propter illata ei mala; hoc ex operibus euenit in Domino Christo; cuius & vestimenta diuiserunt, & sorti tunicam subiecerunt.* Nec desunt sanè alia loca, quibus eamdem blasphemiam iterauit Theodorus: quæ similiter recitata in Concilio fuerunt. Immò verò sanctis ipsis Scripturis fidem abrogare pluribus in locis conatur: præcipuè verò librum Iob, & Canticum Canticorum Salomonis reprobat. De quibus hæc scripsit, vt habetur ex cathalogo blasphemiarum eius, in actis Concilij. Asserit enim de libro Iob: non ab ipso Iob scriptum fuisse, sed ab alio; qui cupiditate vanæ gloriæ scribere viri Sancti vitam aggressus, multa importunè de paganicis fabulis in ea inseruerit. Inquit autem: *Erat igitur satis idoneum, superuacua quidem omnia verba auferre Scripturæ; quæ autem ad significationem vitæ eius ne-*

cessaria erant; exponere: quæ omnia sufficiebant quemlibet ad meliora conuertere, & æmulatorem facere boni. Nunc verò cum hoc non fecisset; ad vani honoris amorem non necessarium respiciens; non in minimis existimationi iusti nocuit apud eos, qui diuinas Scripturas non cum debita deuotione iudicare solent. Et ex hoc multos fecit scripta inculpare, & ad accusationē ea trahere beati Iob. Et post alia, vt magis ostenderet figmentum, atque fabulam esse scriptionem illam; subsequitur: *Ipsa statim verba, ex quibus incipere cum dicit conscriptor; cum peruenissent amici; quis consideranter omnia videns, putet, aut dicat, iusti vnquam menti conuenire? Maledicta enim tam multa colligere statim ab initio; & rebus ea imponere, quæ maledictum suscipere non possunt; quia nec subsistere creduntur: quis existimet ei conuenire, qui cum tanta sapientia, & virtute, & reuerentia suam vitam gubernasset?* Et per omnia reprobans scripturam Iob, & conscriptori (idest Spiritui sancto) maledicens; in fine interpretationis blasphemiæ suæ, ita dicit: *Paruum autem est istud flagitium ad hoc, quod in fine positum est. Hoc enim quod dixit, tertiam filiam suam Amalthea cornu eum vocasse; nihil aliud est, quàm ostendere cum paganicis fabulis assentientem, & idololatriæ figmenta diligentem: certo quidem constituto, quòd nec scire quidem de Ioue, de Saturno, & Iunone paganicas fabulas poterat Iob beatus, homo barbarus, & Edomitanus genere. Quòd si & sciret, sed non filiæ suæ mirabiliter diuinitus natæ, ex idololatriæ paganicis fabulis nomen imponeret; decorare eam existimans, si ita nominata fuisset.* Hæc de his, quæ in Iob Theodorus impiè blasphemauit. Quamplura etiam in Concilio, eiusdem in

eodem

eodem genere lecta fuerunt. Sed transeamus ad eius nefarium iudicium de Canticis Canticorum. Est enim, vt ex his verbis apparebit: *Cum me piguisset Cantica Canticorum perlegere, quoniam neque secundum propheticam speciem exposita sunt; neque secundum historiarum traditionem, sicut Scriptura Regum; neque demonstratiua admonitione studij vtuntur: nescio quomodo tuarum literarum præceptum, de Cantico Canticorum exigens à nobis irrecusabiliter causam; fecit me circa eam diligentiorem: violenter quidem. Et sic nec enim cessaui, & initio ipso lectionis quasi studiosa alacritate oscitans frequenter, & dormitans, sicut conuiuio codicis nuptiali, & hoc regali, percantatus.* Et post pauca subdit: *Sed sic per sapientiam, Gentibus, & Iudæis prædicabilem, & terribilem existentem, vt solertem. Vnde & pax ei firmior, quàm in anterioribus temporibus, erat; timore summæ circa eã prudentiæ, frenatis gentibus bella amantibus. Aegyptiacum conuiuium facit Salomonem apud Iudæos vitiosum, tanquam legum paternarum præuaricatorem; abdicantium alienigenas nuptias. Et ad puellæ conuiuium cecidit; fugiendæ quidem etiam ipso patrio deformi colore: (nocturnorum enim colorum Aegyptus genitrix) magis verò fugiendæ, quoniam genus habebat ex Cham, qui hæres fuit antiquæ maledictionis Noe; ex quibus passus est aliquid Salomon circa coniugis desiderium: & opprobrio præuaricationis irritatus, componit Canticam excusationem, vt gratior etiam vxori sit, Canticis delectatus pro ea factis: & improperantes sapienter percussit, tanquam conscripti causam illi dantes lætitiarum, & non pænitentiæ, propter nuptias tanquam prauas. Vnde ab osculis nuptialibus statim ei & initium est, tanquam sistenti nouam nu-*

nuptam reclamantem vituperantibus: Osculetur me Sponsus ab osculis oris eius: & vestrum mihi cura nulla opprobrium latrantium. Et quæ sequuntur.

Iam verò cuique satis abundè patere potest, quomodo de sacra Scriptura impius Theodorus sentiret; qui talia, vt vidimus scripsisset: quæ tametsi ad disputationem nostram non pertineant; voluimus nihilominus in medium afferre: cum, & peiora ipsum blasphemasse, vt sancti Patres dixerunt, appareret; tum, vt vnusquisque dignoscere posset, quàm vitanda sint cuncta, à nefando, pessimoq; hoc auctore conscripta. Sed adhuc euidentius constabit, quod dicimus, ex scelerato eius symbolo, ex actis eiusdem quintæ vniuersalis sanctæ Synodi inferius descripto.

SCELERATVM SYMBOLVM impij Theodori. Cap. XII.

EOS, *qui nunc primum erudiuntur Ecclesiasticorum dogmatum subtilitatem; seu ab aliquo hæretico errore transire volunt ad veritatem; doceri oportet, & confiteri, quòd Credimus in vnum Deum Patrem sempiternum, qui non postea cœpit esse, sed supra constitutum sempiternum: sed neque postremò factum Patrem, quia semper & Deus erat, & Pater. Credimus autem, & in vnum Filium Dei vnigenitum, qui est de substantia Patris, vt verè Filium, qui & eiusdem substantiæ est, cuius & est, & creditur Filius. Et in Spiritum sanctum, qui ex Dei substantia est: qui non Filius. Deus autem est secundum substantiam: quia illius est substantiæ, cuius*

ius est Deus, & Pater: ex quo secundum substantiam est. Nos enim, inquit, non spiritum huius mundi accepimus; sed Spiritũ, qui ex Deo est: à creatura quidẽ ipsum segregans omni; Deo autem coniungens, ex quo secundum substantiam est: propria autem ratione præter omnem creaturam, quam non secundum substantiam, sed causa opificationis; ex Deo esse putamus: & neque Filium putantes, neque per Filium essentiam accipientem. Confitemur autem Patrem vnum, perfectum persona; & Filium similiter, & Spiritum sanctum eodem modo. Salua autem ratione pietatis nobis, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, non tres aliquas substantias diuersas putare; sed vnam eandemq́ naturam Deitatis cognoscentes. Oportet autem & de dispensatione; quam pro nostra salute in ea dispensatione, quæ est circa Dominum Christum; Dominus effecit Deus; scire, quòd Deus verum hominem assumpsit, perfectum, à semine constitutum Abrahæ, & Dauid, secundum declarationem scripturarum diuinarum; hoc constitutum natura, quod erant illi, quorum de semine erat: hominem perfectum secundum naturam, & ex anima intellectuali, & carne consistentem humana. Quem hominem constitutum secundum nostram naturam, Spiritus sancti virtute in Virgine factum, & natum ex muliere, & factum sub lege, vt omnes nos redimeret à legis seruitute; quam longè ante statuit, adoptionem recipientes; ineffabiliter coniunxit sibi. Qui mortem quidem eum secundum legem hominum sustinere fecit: resuscitauit autem ex mortuis, & eduxit in cœlum, & sedere fecit in dextera Dei: vnde super omnem constitutus Principatum, & Potestatem, & Dominationem, & Virtutem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed

etiam

etiam in futuro; ab omni creatura suscipit venerationem, vt inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem, relatione Dei, & intellectu: omni ei creatura venerationem attribuente. Et neque duos dicimus Filios, neque duos Dominos; quoniam vnus Filius secundum substantiam, Deus Verbum, vnigenitus Filius Patri, cui iste coniunctus, & particeps, communionem habet Filij nomine, & honoris: & Dominus secundum substantiam Deus Verbum, cui coniunctus iste communionem habet honoris. Et ideò nec duos dicimus Filios, nec duos Dominos: quoniam certo constituto; secundum naturam, Domino & Filio; inseparabilem habens ad eum coniunctionem, qui pro nostra assumptus est salute; cum illo honorem; & nominationem Filij & Domini habet: non tamquam nostrum vnusquisque per seipsum subsistens filius (vnde, & Filij multi secundum beatum dicimur Paulum;) sed solus præcipuum habens hoc, vt in coniunctione ad Deum Verbum, tam filiationis, quàm dominationis particeps sit: amputans omnem intellectum dualitatis filiorum, & dominorum. Præbet autem nobis in coniunctione ad Deum Verbum, omnem habere eius, & Fidem, & intellectũ, & visionem: pro quibus & venerationem, relatione Dei, ab omni suscipit creatura. Vnum ergo Filium dicimus, & Dominum Iesum Christum, per quem omnia facta sunt: principaliter quidem Deum Verbum intelligentes: qui secundum substantiam, & Filius Dei, & Dominus est. Deinde simul mente accipientes sumptum Iesum, qui est de Nazareth, quem vnxit Deus spiritu, & virtute; vt coniunctione ad Deum Verbum, filiationis, & dominationis participem constitutum: qui secundus Adami à beato vocatur Paulo; eiusdem quidem naturæ constitutus Adam; & ostendens

dens nobis futurum statum; & tantam habens ad illum differentiam, quanta fiet eius, qui ineffabilia præbet futuri status bona, ad eum, qui præsentium tristium dedit initium. Simili autem modo, & secundus homo vocatur, vt statum secūdum manifestans: quia prioris quidem initium dedit Adam, mortalis, & passibilis, & multorum pleni dolorum; in quo & demonstrauit ad eum habere similitudinem: secundum autem ostendit Dominus Christus. Iste de cœlis in futurum visus, omnes nos in communionem educet suam. Nam primus, dicit, homo de terra terrenus: secundus homo Dominus de cœlo: idest inde in futuro apparíturus, vt omnes ad imitationem adducat sui. Vnde addit: Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Et quomodo induimus imaginem terreni, induamus & imaginem eius, qui de cœlo est. In eo apparente, & eum omnibus videntibus, qui iudicandi sunt; in occulto constituta diuina natura, faciet iudicium. Tempora enim ignorantiæ nostræ despiciens Deus, nunc annunciat hominibus, vt omnes vbique pœnitentiam agant: quoniam statuit diem, quo iudicet de orbe terrarum in æquitate; in viro, cui constituit fidem præstare, suscitans eum de mortuis. Ista est Ecclesiasticorum dogmatum doctrina: & omnis qui contraria ei sapit: anathema sit. Hactenus sceleratum symbolum impij Theodori. Quod quanta cum indignatione sanctæ Synodi auditum fuerit, declarant hæc verba, ex synodalibus actis descripta; videlicet:

Et postquam lectæ sunt blasphemiæ Theodori Mopsuesteni, & impium eius symbolum: SANCTA SYNODVS exclamauit: HOC symbolum Satanas composuit. Anathema ei, qui hoc symbolum composuit. Hoc symbolum Ephesina

na

na prima Synodus, vna cum auctore eius anathematizauit. Vnum tantummodo Fidei Symbolum scimus, quod Nicæni sancti Patres exposuerunt, & tradiderunt. Hoc & sanctæ tres Synodi tradiderunt: in hoc omnes baptizati sumus; & nos in hoc baptizamus. Anathema Theodoro Mopsuesteno. Iste Euangelia reprobauit, iste dispensationem iniuriauit. Anathema illis, qui non anathematizant illum. Defensores eius, Iudæi sunt: sequaces eius, pagani sunt.

DETECTA ORIGINE Nestorianæ hæreseos, fomenta illius patefiunt. Cap. XIII.

HACTENVS ex blasphemijs Theodori superiùs descriptis; & ex ipsius scelerato symbolo, cuiq; manifestum esse abundè credimus; quod ab initio ostendendum proposuimus: Nestorium nempè impietatis suæ doctrinam à Theodoro Mopsuesteno accepisse. Sed quoniam nostra hæc disputatio ad eradicationem Nestorianæ hæresis ex animis dilectissimorum fratrum Chaldęorum, instituta est; cum eius originem iam detexerimus, nunc ipsius fomenta ostendere, ex eiusdem sanctæ vniuersalis quintæ Synodi auctoritate; aggrediamur. Hæc autem sunt reliqua duo capitula, eidem sanctæ Synodo à Iustiniano Imperatore, vt examinarentur, proposita: scripta videlicet Theodoreti Episcopi Cyri aduersus duodecim Anathematismos sanctissimi Cyrilli; cæteraq; ab eodem Theodoreto pro Nestorio composita; & epistola Ibæ

Ibæ ad Marim Perſam. Deſcribenda autem hæc omnia hoc in loco duximus, quia fundamenta ſuorum dogmatum facilè Chaldæi in illis agnoſcere poterunt: quæ cum viderint damnata fuiſſe à ſanctis Patribus; non dubitamus, quin & ipſi pietatis zelo, & orthodoxæ doctrinæ ſtudio incenſi, alacri animo illa reijciant; atque Catholicam veritatem, quam ſancta Romana Eccleſia docet, libentiſſimè amplectantur.

EX HIS, QVÆ A THEODORETO ſcripta ſunt aduerſus duodecim Capitula S.Cyrilli. Et primo ex his, quę ad primum anathematiſmum ſcripſit; vt coram Patribus in Concilio lecta fuerunt, collatione V.

Cap. XIIII.

INQVIT Theodoretus: *Certum igitur eſt ex prædictis, quòd Dei forma non immutata in ſerui formam, ſed manens quod erat; ſumpſit ſerui formam. Si igitur non factus eſt caro Deus Verbum, ſed carnem viuam, & rationabilem recepit; non ipſe natura ex Virgine natus eſt, conceptus eſt, complaſmatus, & formatus; & initium inde, vt eſſet accipiens, qui ante ſæcula eſt, & Deus eſt, & apud Deum eſt, & cum Patre eſt, & cum Patre cognoſcitur, & adoratur: ſed cum ſibi templum in Virginali vtero complaſmauit, cum illo erat, qui complaſmatus, & conceptus, & formatus, & na-*

& natus est. Quapropter, & sanctam illam Virginem, Dei genitricem appellamus; non quòd Deum natura genuit, sed quòd hominem Deo unitum, qui eum complāsinauit. Et aduersus secundum anathematismum: *Vnum quidem Christum confitemur, diuinis doctrinis Apostolorum obedientes; & eundem per unitatem Deum, & hominem nominamus: unitatem verò, quæ est secundum subsistentiam, omninò ignoramus, tanquam nouam & alienigenam diuinarum scripturarum, & Patrum, qui eas interpretati sunt.* Et iterum contra quartum anathematismum. *Cui igitur adscribamus hoc quod est: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? & hoc quod est: Pater, si potest fieri, transeat calix iste à me. Et hoc quod est: Pater saluum me fac ab ista hora. Et hoc quod est: Horam illam nemo cognouit, neque filius hominis: & alia, quæ humiliter ab ipso, & à sacris Apostolis de ipso dicta, & scripta sunt? Cui esuritionem, & sitim applicemus? cui laborem, & somnum? cui ignorantiam, & formidinem? Quis est, qui Angelico indiguit auxilio? Si Dei Verbi hæc sunt, quomodo ignorauit sapientia?* Et post alia: *Non erat Dei Verbi ignorantia, sed serui formæ; quæ tantum in illo tempore cognoscebat, quantum inhabitans Deitas reuelauit.* Et contra decimum anathematismum hæc scribit: *Quis est, qui laboribus virtutis perfectus est, & non natura perfectus existens? Quis est, qui experimento cognouit obedientiam, & istam ignorans ante experimentum? Quis est, qui cum reuerentia vixit; & cum labore forti, & lacrymis supplicationes obtulit; & saluum se facere non potens, sed obsecrans illum, qui poterat saluum facere; & mortis liberationem postulans? Non Deus Verbum, qui immortalis est, qui impassibilis, qui incor-*

incorporalis. Et poſt alia: *Sed id, quod ex ſemine Dauid ſumptum ab ipſo eſt, quod eſt mortale, quod eſt paſſibile, quod timet mortem, licet poſtea deſtruxerit mortis potentiam, propter vnitatem Dei, qui hoc recepit, quod per omnem ambulauit iuſtitiam; & ad Ioannem dixit: Sine modo; ſic enim decet nos implere omnem iuſtitiam: hoc ſummi Sacerdotij appellationem accepit, ſecundum ordinem Melchiſedech. Illud enim habebat naturæ infirmitatem*. Eiuſdem Theodoreti ex epiſtola, quam ad Monaſteria contra ſanctum Cyrillum ſcripſit: *Qui propè ſtant, derident noſtram pugnam, & noſtris fruuntur malis, & gaudent videntes nos à nobiſmetipſis conſumptos. Cauſa verò iſtorum ſunt, qui Apoſtolicam Fidem corrumpere contendunt; & Euangelicis dogmatibus inſtabilem doctrinam imponere præſumunt; & impij Cyrilli capitula cum anathemate in Regiam Ciuitatem tranſmiſerunt: ſuſcipientes, & ſuis ſcriptionibus, vt putauerunt, confirmantes, quæ manifeſtè ex amara Apollinarij doctrina exorta ſunt: eandem enim habent Arij, & Eunomij blaſphemiam. Quòd ſi quis ſubtiliter perſpicere voluerit, nec ab inſania Valentini, &. Manæ, & Marcionis aliena ſunt. Nam in primo quidem capitulo, diſpenſationem pro nobis factam eiecit: non recepiſſe Deum Verbum carnem humanam, ſed ipſum in carnem mutatum eſſe docens; & ſuſpicione, & phantaſia Saluatoris noſtri, inhumanationem, ſed non verè factam eſſe, dogmatizans. Hæc verò ab impietate Marcionis, & Manæ, & Valentini generata ſunt. In ſecundo autem & tertio capitulo, quaſi oblitus eorum, quæ in principijs expoſuit: vnitatem, quæ eſt ſecundum ſubſiſtentiam, introducit, & conuentum per vnitatem*

tem naturalem: temperationem quandam, & confusionem, per hæc nomina factam esse docens, diuinæ naturæ, & serui formæ. Hoc verò ab Apollinarij hæretica insania natum est. In quarto verò capitulo, Euangelicarum, & Apostolicarum vocum diuisionem abdicat: & non permittit secundum orthodoxorum Patrum doctrinas, eas quidem, quæ Deo conueniunt, voces, in diuina excipere natura; humiliores verò, & humaniter dictas recipi, & applicari humanitati; & inde igitur est inuenire benè sapientes impietatis cognationem. Arius enim, & Eunomius creaturam, & ex his, quæ non sunt, & seruum, vnigenitum Dei Filium dicentes; humana, quæ à Domino Christo humaniter dicta sunt, Deitati ipsius applicare ausi sunt: alienum paternæ substantiæ, & dissimilem inde eum ostendere festinantes. Super hæc, vt compendiosè dicam; ipsam impassibilem, & non mutabilem Christi Deitatem & pati, & crucifigi, & mori dicit. Hoc verò & Arij, & Eunomij insaniam superat. Nec enim qui creaturam audent dicere Creatorem omnium & opificem, in istam excesserunt impietatem. Blasphemat verò & sanctum Spiritum; non ex Patre ipsum procedere dicens, secundum Domini vocem; sed ex Filio esse. Et iste verò Apollinarij seminum fructus est: propinquat verò & Macedonij malignæ culturæ. Tales sunt Aegyptij partus maligni; patris verò peior progenies. Hæc cum opporteret vel abortiua facere in ipsa conceptione, aut statim nata corrumpere, eos, quibus animarum medicina commissa est, vtpote perniciosa, & nostræ naturæ lesiones; nutriunt magnanimi; & multo digna esse studio iudicant, ad perniciem tàm suam, quàm aliorum, qui aures eis patiuntur præstare. Item ex allocutione Theodoreti

aduer-

aduersus sanctum Cyrillum, Chalcedone habita, statim post Ephesinam primam Synodum, cum ab Epheso ascendisset Constantinopolim, vna cum Orientalibus, pro Nestorio, quasi iniustè condemnato. *Vides*, inquit, *quomodo differentiam naturarum scio, & vnitatem non soluo, ô noue Christi impugnator, magis verò Dei impugnator? Hunc præscripto consilio, & præscientia Dei traditum capientes, per manum iniquorum adfigentes, interfecistis: quem Deus resuscitauit ex mortuis, solutis vinculis inferni.* Item & ex alia allocutione in eadem Ciuitate, contra sanctæ memoriæ Cyrillum: *Nunquid soluo vnitatem, ô noue hæretice, neque tu confundis naturas? Dic inconfusam vnitatem, & suscipio vocem. Sed quid dicis, quòd vna natura duæ naturæ factæ sunt? Quis te hoc Propheta erudijt? quis Apostolorum? primus, secundus, medius, vltimus, qui est post duodecim, Paulus, Barnabas? Quis posterior illis doctor? Disce tuum doctorem. Hoc Asterius Arianus genuit, & Apollinarius tuus pater. Teipsum enim filium illius constituisti: cuius dogmatum hæres factus es, sis & appellationis hæres meritò.*

Hæc ex his, quæ de conscriptis à Theodoreto contra orthodoxæ Fidei doctrinam in Concilio lecta sunt, descripsisse sufficiant. Prætermisimus autem eius epistolas ad Andræam Episcopum Samosatenum, ad ipsum Nestorium, & ad Ioannem Antiochenum; nonnullaq; loca ex eius allocutione Antiochiæ, post beati Cyrilli transitum habita; quæ similiter cum superioribus eius scriptionibus recitata fuerunt: quòd conuicijs magis, quàm doctrina referta sint. Et quòd in his facilè agno-

ſcere poſſint Chaldæi fundamenta illius doctrinæ,quam hactenus in myſterijs altiſſimis noſtræ Fidei explicandis, ſecuti ſunt: atque inſuper mendacia manifeſtiſſima, quorum ſcriptores iſti,hæreticorum fautores,inſimulant orthodoxos, ſanctosq; Patres, Eccleſiæ ſanctæ Apoſtolicos Doctores; impudentiſſimè illis aſcribentes, quòd diuinitatis, & carnis confuſionem, aut diuinitatis in carnem mutationem, impiè nos docere cum damnatiſſimis hæreticis voluerint. Sed iam addamus, quid egerit ſancta Synodus, poſtquam impia hæc ſcripta audiuit.

SANCTA SYNODVS dixit: ET ex his, quæ Theodoretus impiè conſcripſit, miranda eſt ſubtilitas ſancti Chalcedonenſis Concilij. Sciens enim eius blaſphemias, prius quidem multis ſæpius vſa eſt contra eum exclamationibus; poſtea verò non aliter eum ſuſcepiſſet, niſi prius anathematizaſſet Neſtorium, & eius blaſphemias, pro quibus antea ſcripſit, defendens eas. Hæc ſancta Synodus. Tranſeamus modò nos ad epiſtolam Ibæ, hoc eſt tertium capitulum à ſanctis Patribus in Concilio expenſum, examinatumque. Cuius epiſtolæ auctoritate maximè nitebantur Neſtoriani.

IN-

INTERPRETATIO EPISTOLÆ, quæ dicitur ab Iba Episcopo ſcripta ad Marim Perſam. Ex collatione vj. Vniuerſalis quintæ ſanctæ Synodi. Cap. XV.

COMPENDIOSE *verò ſapientia tua lucida, qua per pauca multa cognoſcit, qualia ante hoc, & nunc facta ſunt; manifeſtare feſtinauimus: ſcientes, quòd hac tua reuerentia ſcribentes, omnibus per tuum ſtudium, qui ibi ſunt; fuerint manifeſta, qua à nobis ſcribuntur; qui nullam immutationem à Deo data ſcriptura acceperunt. Facio verò initium cauſa ex verbis, qua & ipſe cognoſcis. Factum eſt certamen, ex quo tua reuerentia hic fuit, duobus hominibus iſtis Neſtorio, & Cyrillo: & conſcripſerunt contra ſe verba nocibilia, qua ſcandala erant audientibus. Neſtorius enim dixit in ſuis libris, ſicut & tua reuerentia cognoſcit: Quòd Beata Maria, Dei Genitrix non eſt; vt putaretur pluribus, de ſecta Pauli Samoſateni eſſe, dicentis, hominem purum eſſe Chriſtum. Cyrillus verò volens verba Neſtorij refutare, lubricauit; & inuentus eſt cecidiſſe in dogma Apollinarij. Conſcripſit enim & iſte ſimiliter illi: Quòd ipſe Deus Verbum factus eſt homo; vt non ſit differentia inter templum, & inhabitantem in eo. Conſcripſit enim duodecim Capitula, qua puto & tuam reuerentiam cognouiſſe: Quòd vna natura eſt Deitatis, & humanitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti: & Quòd non oportet, inquit, diuidere voces dictas; quas, aut ipſe Dominus pro ſe dixit; aut Euangeliſta de ipſo. Omni verò impietate ea plena ſunt & an-*

tequam nos dicamus., sicut & tua sanctitas cognoscit. Quomodo enim possibile est accipi Verbum, quod ab initio est; pro templo, quod ex Maria natum est? aut illud: Minorasti eum paulominus ab Angelis; de Deitate vnigeniti dictum fuisse? Ecclesia enim sic dicit, sicut & tua reuerentia cognoscit, & ab initio edocta est, & firmata diuina doctrina ex verbis beatissimorum Patrum: Duæ naturæ, vna virtus, vna persona; quod est vnus Filius Dominus Iesus Christus. Propter hoc certamen victores, & pij Imperatores iusserunt primates Episcoporum in Ephesinam ciuitatem congregari; & sub omnibus libros Nestorij, & Cyrilli iudicari. Antequam verò omnes Episcopi, qui iussi sunt congregagari, in Ephesum peruenirent; antecedens idem Cyrillus., aures omnium, veneno obcæcanti oculos sapientium, obtinuit: inuenit enim causam ex odio contra Nestorium. Et antequam in Synodum perueniret vir sanctissimus Archiepiscopus Ioannes; de Episcopatu Nestorium deiecerunt; iudicio, & quæstione non facta. Post duos verò dies deiectionis eius, venimus in Ephesum: & cum didicissemus, quòd in deiectione Nestorij, quæ ab his facta est; duodecim Capitula conscripta à Cyrillo contra constituta Fidei veræ, proposuerunt, & confirmauerunt, & eis consenserunt, vtpotè veræ Fidei consonantibus; omnes Orientis Episcopi ipsum Cyrillum deiecerunt; & contra alios Episcopos, qui consenserunt Capitulis, excommunicationem statuerunt. Et post hanc confusionem vnusquisque in suam Ciuitatem reuersus est. Nestorius verò, quoniam odio habebatur suæ Ciuitati, & maioribus in ea constitutis; illuc reuerti non potuit. Et mansit Synodus Orientalis non communicans Episcopis communicanti-

cantibus Cyrillo. Et propter hæc, tribulatio multa inter eos facta est: & in certamine, Episcopi ad Episcopos facti sunt; & populi ad populos: & quæ scripta sunt, opere impleta sunt: Quòd erũt inimici hominis domestici eius. Et ex hoc maleloquia multa contra nos facta sunt, tàm paganorum, quàm hæreticorum: nec enim audebat aliquis de ciuitate in ciuitatem, & à prouincia in prouinciam ire: sed vnusquisque proximum vt inimicum persequebatur. Multi verò non habentes timorem Dei ante oculos; occasione zeli pro Ecclesiis, quam habebant inimicitiam occultam in corde suo; ad effectum perducere festinauerunt. Quorum vnus ex ipsis est ciuitatis nostræ tyrannus, quem & ipse non ignoras: qui occasione Fidei, non solum cum eo viuentes persequitur; sed etiam eos, qui dudum ad Dominum abierunt. Qui vnus ex ipsis est beatus Theodorus prædicator veritatis, & doctor Ecclesiæ: qui non solũ in vita sua hæreticos percussit pro veritate suæ Fidei; sed etiam post mortem arma spiritalia in suis libris, filijs Ecclesiæ dereliquit; sicut & tua reuerentia cum eo collocuta, cognouit; & ex his, quæ ab eo conscripta sunt, credidit. Istum ausus est, qui omnia audet, in Ecclesia manifestè anathematizare: qui propter zelum Dei, non solum suam ciuitatem ab errore in veritatem conuertit; sed etiam longè ægrotantes Ecclesias erudiuit sua doctrina. Et de codicibus autem eius multa vbique inuestigatio facta est; non quòd Fidei veræ alieni fuerant (vidi enim, quòd illum viuentem frequenter laudabat, & in codicibus eius legebat;) sed propter inimicitiam occultam, quam habebat ad eum; quoniam conuicit eum manifestè in Synodo. Istis verò malis inter eos tenentibus; & vnoquoque vt volebat, sicut scriptum est, eunte: Deus noster adorandus, qui

semper sua clementia curat Ecclesiam; excitauit fidelissimi, & victoris Imperatoris cor, mittere virum magnum, & cognitum de suo Palatio, qui compelleret virum religiosissimum, & sanctissimum Archiepiscopum Ioannem conciliari Cyrillo: ab ipso enim, Episcopatu deiectus erat. Et postquam suscepit literas Imperatoris, direxit sanctissimum, & Reuerendissimum Paulum Episcopum Emesæ; scribens per eum veram Fidem; & mandans ei, quòd si isti Fidei consenserit Cyrillus, & anathematizauerit dicentes, Quòd Deitas passa est; & dicentes, Quòd vna natura est Deitatis, & humanitatis; vt ei communicet. Voluit autem Dominus, semper curans pro sua Ecclesia sanguine suo redempta, & cor Aegyptij mollire; vt sine vexatione, Fidei consentiret, vt eam susciperet, & omnes extra eam credentes anathematizaret. Et cum communicassent inuicem, certamen de medio ablatum est, & pax in Ecclesia facta est; & non iam de cetero in ea dissidium, sed pax, sicut prius est. Quæ verò sunt verba à viro sanctissimo, Reuerendissimoq; Archiepiscopo Ioanne scripta; & quæ rescripta suscepit à Cyrillo; ipsas epistolas huic, quæ ad tuam reuerentiam scripta est, coniungens; direxi tuæ reuerentiæ: vt legens cognoscas, & omnibus Patribus nostris pacem amantibus annunties, quòd certamen iam cessauit, & medius paries ablatus est inimicitiæ: & qui inordinatè contra viuentes, & mortuos irruerunt, in confusione sunt; satisfacientes pro suis culpis; etiam contraria priori suæ doctrinæ docentes. Non enim præsumit aliquis dicere, quòd vna est natura Deitatis, & humanitatis; sed confitentur in templum, & inhabitantem in eo, qui est vnus filius Iesus Christus. Hæc verò scripsi tuæ reuerentiæ ex multo affectu, quem habeo ad te: confidens, quòd tua Sancti-

tas

tas noctu, dieq́ in doctrina Dei teipsum exerces, vt & multis prodesse possis.

SENTENTIA SANCTORVM Patrum quintæ Vniuersalis sanctæ Synodi: qua Theodorus Mopsuestenus, eiúsq; nefaria doctrina; itidemq́; impia Theodoreti scripta; & epistola Ibæ, modo relata, damnantur.

Cap. XVI.

SED videamus tandem, quid sancti Patres censuerint de scripturis superiùs à nobis propositis. Habetur autem sanctorum Patrum sententia in actis ipsius sanctæ Vniuersalis quintæ Synodi, collatione viij. vt infra, videlicet:

Diodorus Archidiaconus, & Primicerius reuerentissimorũ Notariorum, dixit: Scit vestra sancta Synodus, quòd ante aliquot dies in diuersis conuentionibus acta sunt quædam apud vos de Theodoro Mopsuesteno; & quæ impiè conscripsit Theodoretus; & impia epistola, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Persam conscripta. Et quòd in vltima Actione promisit vestra sancta Synodus perfectam, & synodicam sententiam imponere his, quæ examinantur. Quoniam igitur ad hoc ipsum conuenistis; suggerimus ad quod placuerit. Sancta Synodus dixit: Ea quæ de propositis quæstionibus apud nos acta sunt, mani-

fcstentur. Et post lectionem, cum suscepisset Calonymus reuerentissimus Diaconus, & Notarius sententiam; recitauit.

MAGNO DEO, & Saluatore nostro Iesu Christo, secundum parabolam in Euangelijs dictam, pro vniuscuiusque viribus talenta distribuente, & operam eorum opportuno tempore exigente: si is, qui creditum sibi vnum talentum sine diminutione seruauit, eo quod non operatus est, & amplificauit hoc, quod sibi creditum est; condemnatur: quanto maiori & horribiliori iudicio subiacet, qui non solùm de ipso neglexerit; sed etiam alijs scandali, & perturbationis causam præbuit? cum sit omnibus manifestum, quòd quando de Fide ratio moueatur, non solum impius condemnatur; sed etiam ille, qui potest quidem prohibere impietatem, negligit verò aliorum correptionem. Et nos igitur, quibus regere Ecclesiam Domini creditum est; timentes maledictionem, quæ imminet his, qui negligenter opera Domini faciunt; festinamus bonum Fidei semen, purum conseruare ab impietatis zizanijs, quæ ab inimico inseminantur. Quoniam igitur videbamus, quòd Nestorij sequaces conati sunt per Theodorum impium, qui Mopsuestiæ fuit Episcopus; & impia eius conscripta; & insuper per ea, quæ impiè Theodoretus conscripsit; & per epistolam sceleratam, quæ ab Iba dicitur ad Marim Persam scriptam esse; suam impietatem Dei Ecclesiæ applicare: ideò ad eorum quæ mouebantur, correptionem surreximus: & pro Dei voluntate, & iussione pijssimi Imperatoris vocati ad hanc Regiam Vrbem; conuenimus. Et quia contigit, Vigilium religiosissimum, in hac Regia Vrbe degentem, omnibus interesse, quæ his tribus capitulis annotata sunt; & tàm sine scriptis, quàm in scripturis, ea sæpius condemnasse; postea tamen & consensit in

scriptis

ſcriptis, in Concilio conuenire, & diſceptare vna nobiſcum de his tribus capitulis, vt definitio communiter ab omnibus nobis præbeatur, Fidei rectæ conueniens: Piiſſimus Imperator, ſecundum quod inter nos placuit, tàm ipſum, quàm nos hortatus eſt communiter conuenire: eo quòd Sacerdotes decet communibus quæſtionibus finem communem imponere. Vnde neceſſariò petiuimus ipſius reuerentiam, ſcriptas ſuas promiſſiones adimplere; nec iuſtum eſſe amplius, ſcandalum pro tribus iſtis capitulis creſcere, & Dei Eccleſiam conturbare. Et pro his ad memoriam eius perduximus magna illa Apoſtolorum exempla, & Patrum traditiones. Licèt enim ſancti Spiritus gratia & circa ſingulos Apoſtolos abundaret, vt non indigerent alieno conſilio, ad ea, quæ agenda erant; non tamen aliter voluerunt de eo quod mouebatur; ſi oporteret gentes circumcidi; definire, priuſquam communiter congregati, diuinarum ſcripturarum teſtimonijs vnuſquiſque ſua dicta confirmauerunt. Vnde communiter de eo ſententiam protulerunt, ad gentes ſcribentes: Viſum eſt Spiritui ſancto, & nobis, nihil aliud imponere vobis, præterquam neceſſaria: vt abſtineatis ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione. Sed & ſancti Patres, qui per tempora in ſanctis quatuor Concilijs conuenerunt; antiquis exemplis vtentes, communiter de exortis hæreſibus, & quæſtionibus diſpoſuerunt: certo conſtituto, quòd in communibus diſceptationibus, cum proponuntur, quæ ex vtraque parte diſcutienda ſunt; veritatis lumen tenebras expellit mendacij. Nec enim poteſt in communibus de Fide diſceptationibus aliter veritas manifeſtari: cum vnuſquiſque proximi adiutorio indiget, ſicut in Prouerbijs dicit Salomon: Frater fratri adiutorium præſtans, exaltabitur

ſicut

ſicut Ciuitas munita: valet verò ſicut Regnum fundatum. Et iterum in Eccleſiaſte dicit: Optimi duo, quàm vnus; quibus eſt merces bona in laboribus ipſorum. Sed etiam ipſe Dominus dicit: Amen dico vobis, ſi duo ex vobis conuenerint ſuper terram; de omni re quamcumque petierint, continget illis à Patre meo, qui in cœlis eſt. Vbicumque enim fuerint duo, aut tres collecti in nomine meo, ego cum eis ſum in medio ipſorum. Cum autem ſæpius & à nobis inuitatus; & inſuper glorioſiſſimis Iudicibus miſſis ad ipſum à piiſſimo Imperatore; promiſit per ſeipſum de iiſdem tribus capitulis ſententiam proferre. Huiuſmodi reſponſo audito, Apoſtoli nos admonitiones in corde habentes, quòd vnuſquiſque pro ſe rationem reddet Deo: timentes autem & iudicium imminens eis, qui vel vnum ex minimis ſcandalizant; quanto magis Imperatorem ita Chriſtianiſſimum, & populos, & Eccleſias totas: & quod dictum à Deo ad Paulum: Ne timeas, ſed loquere, & ne taceas, quoniam ego ſum tecum, & non poterit nocere tibi: congregati ante omnia, compendioſè confeſſi ſumus Fidem illam tenere, quam Dominus noſter Ieſus Chriſtus verus Deus tradidit ſanctis ſuis Apoſtolis, & per eos ſanctis Eccleſiis; & qui poſt illos fuerunt ſancti Patres, & Doctores Eccleſiæ, creditis ſibi populis tradiderunt. Tenere autem, & ſeruare, & prædicare ſanctis Eccleſiis confeſſi ſumus hanc Fidei confeſſionem, quam latius expoſuerunt trecenti, decem, & octo ſancti Patres Nicææ congregati, qui ſanctum Mathema, ſiue Symbolum tradiderunt: inſuper autem, & centum quinquaginta in Conſtantinopoli collecti, expoſuerunt; qui eandem Fidei confeſſionem ſecuti ſunt, & eam explanauerunt: & ducentorum ſanctorum Patrum prius Epheſi collectorum, pro eadem

Fide

Fide consensum: & quæ à sexcentis triginta Chalcedone congregatis, definita sunt pro vna, eademq́ Fide; quam & ipsi secuti, prædicauerunt. Eos autem, qui pro tempore condemnati, vel anathematizati à Catholica Ecclesia, & prædictis quatuor Concilijs sunt; confessi sumus condemnatos, & anathematizatos habere. Cumq́ hæc ita confessi sumus, initium fecimus examinationis trium capitulorum; & proposuimus prius de Theodoro Mopsuesteno: & cum in medio prolatæ sunt blasphemiæ codicibus insertæ, mirati sumus in his Dei patientiam, quòd non diuino igni statim incensa est lingua & mens, quæ hæc eructauit: & nunquam concessissemus, procedere lectorem prædictarum blasphemiarum: pro sola memoria illarum, indignationem Dei timentes; (vtpote vnaquaque blasphemia magnitudine impietatis, antecedentem superante, & mentem auditoris funditùs permouente) nisi eos, qui talibus blasphemijs gloriantur, videremus indigere confusione, per manifestationem earum eis inferenda: vt nos omnes zelo blasphemiarum contra Deum expositarum incensi, & in medio lectionis, & post ipsam, inclamationes, & anathematismos contra Theodorum, vt viuentem & præsentem faceremus: Propitius sis Domine, dicentes: nec dæmones ausi sunt talia contra te loqui. O intolerabilem linguam illam? O prauitatem viri? O altam illam manum, quam extendit contra Creatorem suum. Scripturas scire, miser ille, pollicitus, non meminit Oseæ prophetæ, dicentis: Væ illis, quoniam exilierunt à me: famosi facti sunt, quia impij fuerunt in me; iniqua locuti sunt aduersum me, & aduersum me excogitantes, locuti sunt pessima. Ideò cadent in frameam propter improbitatem linguæ suæ. Hic contemptus eorum in sinu eorum: quia transierunt testamentum

tum

tum meum, & aduersus legem meam impiè egerunt. Istis Theodorus impius meritò subijcitur. Prophetias enim, quæ de Christo sunt, reijciens; festinauit dispensationis pro nostra salute magnum mysterium, quantum ad se pertinet; reprobare. Fabulas tantummodo ad risum propositas gentibus, diuina eloquia multis modis conatus ostendere: & contempsit tam alias propheticas pronuntiationes contra impios factas: & quod dixit diuinus Habacuc de his, qui mendaciter docent: Væ qui adaquat proximum sibi euersione turbata, & inebriat eum, vt inspiciat speluncas eorum: idest tenebrosas, & omnino à luce alienas doctrinas eorum. Et quid oportet multa dicere? Liceat volētibus codices impij Theodori præ manibus accipere; vel quæ ex impijs codicibus eius, gestis apud nos habitis, inserta sunt, impia capitula; & inuenire nimiam insaniam, & nefanda illa, quæ dixit. Vlterius enim procedere, & iterum memoria repetere nefanda illa veremur. Recitata nobis sunt & quædam, à sanctis Patribus contra illum, & omnes hæreticos superantem eius insaniam conscripta: & insuper historiæ, & leges Imperiales, illius impietatem ab initio diuulgantes. Et quoniam post hæc omnia, impietatis illius defensores, iniurijs contra Creatorem suum dictis gloriantes; dicebant non oportere eum post mortem anathematizare: licet cognosceremus Ecclesiasticam de impijs traditionem, quòd & post mortem hæretici anathematizantur; tamen necessarium putauimus, & de hoc perscrutari. Et fertur in gestis, quomodo diuersi hæretici & post mortem anathematizati sunt. Et per multa manifestum est apud nos, quòd qui hæc dicunt, nullam curam Dei iudicatorum faciunt; nec Apostolicarum pronuntiationum; nec paternarum traditionum. Libenter vtique interrogemus

eos,

eos, quid dicant de Domino, dicente de ſeipſo: Qui crediderit in eum, non iudicatur: qui autem non crediderit in eum, iam iudicatus eſt, quia non crediderit in nomine vnigeniti Filij Dei? Et Apoſtolo clamante: Licèt nos aut Angelus de cælo euangelizauerit vobis, præterquam euangelizauimus vobis: anathema ſit. Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: Si quis vobis euangelizauerit, præterquam quod accepiſtis: anathema ſit? Domino enim, quòd iam iudicatus eſt, dicente; & etiam Apoſtolo, Angelos ſi docerent, præter quod euangelizati ſumus, anathematizante: quomodo præſumunt dicere, qui omnia audent, de viuis tantummodo hæc dicta eſſe? Aut ignorant, magis autem ſcientes ignorare confingunt, quòd iudicium anathematis, nihil aliud eſt, niſi ſeparatio à Deo? Quod impius licet non verbo ab aliquo ſuſcepiſſet; tamen anathema re ipſa ſibi infert, per ſuam impietatem ſemetipſum à vera vita ſeparans. Quid autem dicunt & ad Apoſtolum iterum dicentem: Hæreticum hominem poſt vnam, & ſecundam correptionem euita; ſciens, quoniam peruerſus eſt huiuſmodi homo, & peccat, & eſt à ſemetipſo damnatus? Quibus conſonantia ſanctæ memoriæ Cyrillus in libris, quos contra Theodorum ſcripſit; ita dicit: Euitandi ſunt illi, qui tam peſſimis culpis detinentur, ſiue in viuis ſint, ſiue non. A nocente enim ſemper refugere neceſſarium eſt; & non ad perſonam magis reſpicere, ſed ad hoc quod Deo placet. Et iterum idem ſanctæ memoriæ Cyrillus ſcribens ad Ioannem Epiſcopum Antiochiæ, & congregatam ibi Synodum; de Theodoro, vtpotè vnà cum Neſtorio anathematizato, ita dicit: Erat igitur neceſſarium, claram propterea ducere feſtiuitatem, expulſa certè omni voce à quocumque dicta, quæ conſonat Neſtorij bla-

blasphemijs. Processit enim aduersus omnes, qui eadem sapiunt, vel sapuerunt aliquando, quod absolutè nos, & vestra Sanctitas dixit: Anathematizamus illos, qui dicunt Filios duos, & duos Christos. Vnus enim, vt dictum est, prædicatur à nobis & vobis, Christus, & Filius, & Dominus vnigenitus vt homo, secundum vocem sapientissimi Pauli. Sed etiam in epistola ad Alexandrum & Martinianum, & Ioannem, & Paregorium & Maximum presbyteros, & patres Monachorum, & eos qui cum ipsis erant, solitariam vitam exercentes; ita dicit: Iam quidem & sancta Synodus Ephesi secundum Dei voluntatem congregata, contra Nestorianam perfidiam iusta, & subtili prolata sententia; & aliorum vaniloquia, qui vel postea futuri sunt, vel iam fuerunt; eadem illi sapientes, & dicere, vel scribere tale aliquid præsumentes; vna cum ipso condemnauit; æqualem condemnationem ei imponens. Consequens enim erat, vno semel pro suis tam profanis vaniloquijs condemnato, non contra vnum tantum venire; (sed vt ita dicam) contra omnem eorum hæresim, siue calumniam, quam fecerunt contra pia Ecclesiæ dogmata; duos colentes Filios, & diuidentes indiuiduum, & anthropolatriæ crimen inferentes cælo, & terræ. Adorat enim nobiscum supernorum Spirituum sancta multitudo vnum Dominum Iesum Christum. Sed etiam Augustini religiosæ memoriæ, qui inter Africanos Episcopos splenduit; diuersæ epistolæ recitatæ sunt; significantes, quòd oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Talem autem Ecclesiasticam traditionem & alij Africani Reuerendissimi Episcopi seruauerunt. Sed & Romana sancta Ecclesia quosdam Episcopos & post mortem anathematizauit; licet pro Fide in vita sua non

essent

essent accusati: & vtrumque apud nos habita gesta significant. Sed quoniam euidentissimè veritatem impugnantes, Theodori, & ipsius impietatis discipuli; quædam verba sanctæ memoriæ Cyrilli, & Procli proferre conantur, quasi pro Theodoro scripta; oportunum est propositis aptare verba Prophetæ dicentis: Quia rectæ sunt viæ Domini, & iusti ambulant in eis: impij autem infirmabuntur in eis. Nam & isti malè excipientes ea, quæ benè & opportunè à sanctis istis Patribus scripta sunt; & excusantes excusationes in peccatis; hæc verba proferunt. Apparent enim Patres non liberantes anathemate Theodorum, sed dispensatiuè talibus quibusdam vtentes verbis, propter defensores Nestorij, & eius impietatis; vt ab eiusmodi errore eos abstrahentes, ad perfectum deducerent; & docerent non solum, discipulum impietatis, Nestorium addicere, sed etiam doctorem eius Theodorum. Itaque & in ipsis dispensationis verbis suam Patres intentionem ostendunt, de eo, quòd oportet anathematizari Theodorum; sicut per plurima in gestis apud nos habitis demonstratum est, ex his, quæ ad condemnationem Theodori, & eius impietatis, Cyrillus, & Proclus sanctæ memoriæ scripserunt. Et talem dispensationem in diuina Scriptura est inuenire: ad hoc & Paulus Apostolus in principio prædicationis fecisse ostenditur, propter eos, qui ex Hebræis erant, Timotheum circumcidens: vt per hanc dispensationē, & condescensionem, ad perfectum eos deduceret. Vnde postea interdicens circumcisionē, ad Galatas ità scripsit: Ecce ego Paulus dico vobis, quòd si circumcidamini, Christus vobis nihil prodest. Inuenimus autem & illud, quod solent hæretici facere, & à Theodori defensoribus factum. Quædam enim ex his, quæ sancti Patres scripserunt, circumciden-

tes,

tes, quædã vero falsa ex semetipsis componentes, & confingentes; Cyrilli sanctæ memoriæ epistola conabantur, quasi ex testimonio Patrum, prædictum impium Theodorum anathemate liberare: in quibus & ipsis veritas demonstrata est: his quidem, quæ circumcisa erant, per sequentiam anteriorum, & posteriorũ perlectis: mendacio autem falsitatis, per collationem eorum, quæ vera erant; per omnia conuicto. In omnibus autem istis, qui talia vana loquuntur, secundum quod scriptum est, Confidunt falsis, & loquuntur vana, quia concipiunt dolorem, & pariunt iniquitatem, telam araneæ texentes. His ita de Theodoro, & eius impietate discussis, pauca & ex his, quæ impiè à Theodoreto scripta sunt contra rectam Fidem, & duodecim Capitula sancti Cyrilli, & contra Ephesinam primam Synodum; necnon quædam ad defensionem Theodori, & Nestorij impiorum, ab eo conscripta; ad satisfactionem legentium, in gestis apud nos confectis, recitari, & inseri perspeximus: vt sciant omnes, quòd iustè isti eijciuntur, & anathematizantur. Tertio loco epistola, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, ad examinationem proposita; necessarium esse perspeximus & eam recitari. Statim igitur ex ipsa lectione, impietas ei inserta, omnibus manifestata est. Et oporteret quidem, vsque ad hoc quæstione facta; condemnationem, & anathematismum prædictorum trium capitulorum facere. Sed quia Theodori, & Nestorij impiorum defensores alio modo machinabantur confirmare eorum personas, & impietatem; & dicebant, istam impiam epistolam, quæ laudat, & defendit Theodorum, & Nestorium, & eorum impietatem; susceptam esse à sancto Chalcedonensi Concilio: necessarium esse putauimus per omnia ostendere, liberam esse sanctam Synodum

ab im-

ab impietate, quæ in epiſtola continetur: eò quod, qui talia dicunt, non fauore ſancti Concilij hoc faciunt; ſed vt per eius nomen, ſuam impietatem confirmarent. Et oſtendebatur in geſtis, quòd anterioribus temporibus accuſatus eſt Ibas propter eandem impietatem, quæ & in epiſtola continetur: primo quidem apud Proclum ſanctæ memoriæ Epiſcopum Conſtantinopolitanum; poſtea verò apud Theodoſium piæ recordationis, & Flauianum, qui poſt Proclum Epiſcopus ordinatus eſt: qui & cauſæ examinationem delegauerunt Photio Epiſcopo Tyri, & Euſtathio Epiſcopo Berytiorum ciuitatis. Poſtea verò inculpatus idem Ibas, ab Epiſcopatu deiectus eſt. His itaque ſubſecutis, quomodo præſumunt aliqui dicere, iſtam impiam epiſtolam ſuſceptam eſſe à ſancta Chalcedonenſi Synodo; eamq; per omnia ſecutum eſſe ſanctum Chalcedonenſe Concilium? Tamen ne quæcumque remaneret occaſio eis, qui tales calumnias applicant ſancto Chalcedonenſi Concilio; recitari perſpeximus ea, quæ apud ſanctas Synodos, Epheſinam primam, & Chalcedonenſem, pro epiſtolis ſanctæ memoriæ Cyrilli, & religioſæ memoriæ Papæ antiquioris Romæ Leonis mota ſunt. Et cum ex his accepiſſemus, quòd non aliter oportet ſuſcipi, quæ ab aliquo ſcribuntur, niſi prius rectæ Fidei ſanctorum Patrum conſonare demonſtrentur; interlocuti ſumus recitari & definitionem quæ de Fide expoſita eſt à ſancto Chalcedonenſi Concilio; vt conferantur, quæ in epiſtola, & quæ in definitione continentur. Quo facto demonſtratum eſt, contrariam per omnia epiſtolam eſſe his, quæ in definitione continentur. Nam definitio quidem conſonat his, quæ iudicata ſunt pro vna, eademq; Fide, tàm à trecentis decem & octo ſanctis Patribus, quàm à centum quin-

quaginta; & his, qui prius Ephesi conuenerunt: impia autem epistola, illa continet, quæ Theodorus & Nestorius hæretici blasphemauerunt; & defendit eos, & doctores sibi adscribit; sanctos autem Patres hæreticos vocat. Et illud autem omnibus facimus manifestum, quòd nec partes interlocutionum vnius, vel secundi, quibus vtuntur Theodori, & Nestorij sequaces, præterire sustinuimus; sed & istis, & alijs omnibus interlocutionibus in medio prolatis, & his quæ eis continentur, consideratis; inuenimus, quòd non aliter passi sunt prædictum Ibam suscipere, priusquam exegissent eum, Nestorium, & impia eius dogmata, quæ in epistola vindicantur, anathematizare. Et hoc fecerunt tàm alij religiosi Episcopi prædicti sancti Concilij, quàm illi duo, quorum interlocutionibus quidam vti conantur. Hoc enim & in Theodoreto obseruauerunt, & exegerunt eum, anathematizare ea, pro quibus accusabatur. Si igitur Ibam non alio modo suscipere sustinuissent, nisi impietatem, quæ in epistola continetur, condemnasset; & subscripsisset definitioni, quæ pro Fide à sancto Concilio data est: quomodo conantur dicere, susceptam esse eandem impiam epistolam ab eodem sancto Concilio? Quæ enim, vt verè dicamus, participatio est iustitiæ, & iniquitatis? & quæ societas est luci cum tenebris? quæ autem conuentio est Christi cum Belial? aut quæ pars est fideli cum infideli? quæ autem est commixtio templo Dei cum Idolis?

Repetitis igitur omnibus, quæ apud nos acta sunt, iterum Confitemur, quòd suscipimus sanctas quatuor Synodos: idest Nicænam, Constantinopolitanam, Ephesinam primam, & Chalcedonensem; & quæ pro vna, eademq; Fide definierunt,

runt, prædicauimus, & prædicamus. Eos autem, qui hæc non suscipiunt, alienos Ecclesiæ Catholicæ iudicamus: Condemnamus autem, & anathematizamus, vna cum omnibus alijs hæreticis, qui condemnati, & anathematizati sunt à prædictis sanctis quatuor Concilijs, & à sancta Catholica, & Apostolica Ecclesia; & Theodorum, qui Mopsuestiæ Episcopus fuit; & impia eius conscripta: & quæ impiè Theodoretus conscripsit contra rectam Fidem, & contra duodecim capitula sancti Cyrilli, & contra Ephesinam primam Synodum; & quæ ad Theodori defensionem, & Nestorij ab eo scripta sunt. Super hæc anathematizamus & impiam epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse: quæ denegat, Deum Verbum, de sancta Dei Genitrice, & semper Virgine Maria incarnatum, hominem factum esse; & sanctæ memoriæ Cyrillum, qui rectè docuit; tanquam hæreticum, & similiter Apollinario scribentem criminatur. Et inculpat quidem Ephesinam primam Synodum; tanquam sine examinatione, & quæstione Nestorio ab eo deposito; & duodecim S. Cyrilli capitula, impia, & contraria rectæ Fidei vocat: defendit autem Theodorum, & Nestorium, & impia eorum dogmata, & conscripta. Prædicta igitur tria capitula anathematizamus: idest Theodorum impium Mopsuestenum, cum nefandis eius conscriptis: & quæ impiè Theodoretus conscripsit: & impiam epistolam, quæ dicitur Ibæ: & defensores eorum: & qui scripserunt, vel scribunt ad defensionem eorum, vel recta ea dicere præsumunt; vel omnino impietatem eorum, nomine sanctorum Patrum, aut sancti Chalcedonensis Concilij, defenderunt, aut defendere conantur. His ita cum omni subtilitate dispositis, in memoria tenentes promissiones de sancta

Ecclesia factas; & qui dixit: Quòd portæ inferi non præualebunt aduersus eam; idest hæreticorum mortiferæ linguæ: recordantes autem, & quæ per Oseam de ea prophetata sunt, in quibus dicit: Et sponsabo te mihi in fide, & cognosces Dominum: hæreticorum quidem effrænatas linguas, & eorum impijssima conscripta, & eosdem ipsos impijssimos hæreticos, qui vsque ad mortem in sua impietate permanserunt, patri mendacij Diabolo connumerantes; illis dicimus: Ecce omnes vos ignem accendistis, & conualescere facitis flammam ignis: ambulabitis in lumine ignis vestri, & per flammam, quam accendistis.

Hactenus sententia sanctorum Patrum de tribus capitulis: cui sententiæ Canones quatuordecim adiunxerunt, quibus orthodoxa doctrina Fidei Catholicæ, de incomprehensibilibus mysterijs sanctissimæ Trinitatis, & Incarnationis Dei Verbi, summatim, breuiterque, ac dilucidè continentur; eosque nos quoque hìc subijciemus.

CANONES QVATVORDECIM ſanctæ Vniuerſalis quintæ Synodi. Cap. XVII.

MANDATVM *habentes, per doctrinam rectam exhortari populum, & loqui in cor Hieruſalem, id eſt Dei Eccleſiam; meritò ſeminare quidem in iuſtitia feſtinamus, vindemiantes fructum vitæ, & illuminantes nobis ipſis lumen ſcientiæ ex diuinis ſcripturis, & Patrum doctrina: neceſſarium eſſe putauimus capitulis comprehendere, & prædicationem veritatis, & hæreticorum, necnon eorum impietatis condemnationem.*

CANON I.

Si quis non confitetur, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti vnam naturam, ſiue ſubſtantiam; & vnam virtutem, & poteſtatem; Trinitatem conſubſtantialem, vnam Deitatem in tribus ſubſiſtentijs, ſiue perſonis adorandam: talis anathema ſit. Vnus enim Deus, & Pater, ex quo omnia; & vnus Dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia; & vnus Spiritus ſanctus, in quo omnia.

CANON II.

Si quis non confitetur, Dei Verbi duas eſſe natiuitates; vnam quidem ante ſæcula ex Patre ſine tempore incorporaliter; alteram verò in vltimis diebus eiuſdem ipſius, qui de cælis de-

ſcendit; & incarnatus de ſancta glorioſa Dei Genitrice, & ſemper Virgine Maria, natus eſt ex ipſa: talis anathema ſit.

CANON III.

Si quis dicit, alium eſſe Deum Verbum, qui miracula fecit; & alium Chriſtum, qui paſſus eſt; vel Deum Verbum cum Chriſto eſſe naſcente de muliere; vel in ipſo eſſe, vt alterum in altero: & non vnum, eundemq; Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, Dei Verbum incarnatum, & hominem factum; & eiuſdem ipſius miracula, & paſſiones, quas voluntariè carne ſuſtinuit: talis anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dicit, ſecundum gratiam, vel ſecundum operationem, vel ſecundum dignitatem, vel ſecundum æqualitatem honoris, vel ſecundum auctoritatem, aut relationem, aut affectum, aut virtutem; vnitionem Dei Verbi ad hominem factam eſſe, vel ſecundum bonam voluntatem, quaſi quòd placuit Deo Verbo homo, eò quod bene viſum eſt ei de ipſo; ſicut Theodorus inſaniens dicit: vel ſecundum homonymiam, per quam Neſtoriani Deum Verbum, Filium & Chriſtum vocantes; & hominem ſeparatim, Chriſtum & Filium nominantes; & duas perſonas euidenter dicentes, per ſolam nominationem, & honorem, & dignitatem, & adorationem; vnam perſonam; & vnum Filium, & vnum Chriſtum confingunt dicere: Sed non confitentur vnitatem Dei Verbi ad carnem animatam anima rationabili, & intellectuali, ſecundum

com-

compositionem, siue secundum subsistentiam factam esse; sicut sancti Patres docuerunt: & ideo vnam eius subsistentiam compositam, qui est Dominus noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate: talis anathema sit. Cum enim multis modis vnitas intelligitur; qui impietatem Apollinarij, & Eutychetis sequuntur, interemptionem eorum, quæ conuenerunt, colentes; vnitionem secundum confusionem dicunt. Theodori autem, & Nestorij sequaces, diuisione gaudentes, affectualem vnitatem introducunt. Sancta Dei Ecclesia vtriusque perfidiæ impietatem reijciens, vnitionem Dei Verbi ad carnem secundum compositionem confitetur; quod est secundum subsistentiam. Vnitio enim per compositionem in mysterio Christi, non solum inconfusè ea, quæ conuenerunt, conseruat; sed nec diuisionem suscipit.

CANON V.

Si quis vnam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi sic intelligit, tanquam suscipientem plurimarum subsistentiarum significationem; & per hoc introducere conatur in mysterio Christi duas subsistentias, seu duas personas; & duarum personarum, quas introducit, vnam personam dicit secundum dignitatem & honorem, & adorationem, sicut Theodorus, & Nestorius insanientes conscripserunt; & calumniantur sanctam Chalcedonensem Synodum, tanquam secundum istum impium intellectum, vnius subsistentiæ vtentem vocabulo; sed non confitetur, Dei Verbum carni secundum subsistentiam vnitum esse; & propter hoc vnam eius subsistentiam, seu vnam personam: & sic sanctum Chalcedonense Concilium

vnam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi confessum esse: talis anathema sit. Nec enim adiectionem personæ, vel subsistentiæ suscepit sancta Trinitas, ex incarnato vno de sancta Trinitate Deo Verbo.

CANON VI.

Si quis abusiuè, & non verè Dei Genitricem dicit sanctam gloriosam semper Virginem Mariam; vel secundum relationem, quasi homine puro nato, sed non Deo Verbo incarnato, & nato ex ipsa; referenda autem, sicut illi dicunt, hominis natiuitate ad Deum Verbum, eo quod cum homine erat nascente: & calumniatur sanctam Chalcedonensem Synodum, tanquam secundum istum impium intellectum, quem Theodorus execrandus adinuenit, Dei Genitricem Virginem dicentem: vel qui hominis genitricem vocat, aut Christotocon, idest Christi genitricem; tanquam si Christus, Deus non esset; & non propriè, & verè Dei genitricem ipsam confitetur, eo quod ipse, qui ante sæcula ex Patre natus est Deus Verbum, in vltimis diebus ex ipsa incarnatus, & natus est; & sic piè & sanctam Chalcedonensem Synodum Dei Genitricem eam esse confessam: talis anathema sit.

CANON VII.

Si quis in duabus naturis dicens, non vt in Deitate, & humanitate, vnum Dominum nostrum Iesum Christum cognosci confitetur; vt per hoc significet differentiam naturarum, in quibus inconfusè ineffabilis vnitio facta est, neque Deo Verbo in

bo in carnis naturam transmutato, neque carne in Verbi naturam transducta (manet enim vtrumque hoc, quod est natura, etiam facta vnitate secundum subsistentiam;) sed pro diuisione per partem, talem excipit vocem in mysterio Christi; vel numerum naturarum confitendo in eodem Domino nostro Iesu Christo Deo Verbo incarnato, non intellectu tantummodo differentiam excipit earum, ex quibus & compositus est; non interemptam propter vnitatem (vnus enim ex vtroque, & per vnum vtraque;) sed in hoc, numero vtitur, vt separatim vnaquæque natura suam habeat subsistentiam: talis anathema sit.

CANON VIII.

Si quis ex duabus naturis Deitatis, & humanitatis confitens vnitatem factam esse; vel vnam naturam Dei Verbi incarnatam dicens, non sic ea excipit, sicut Patres docuerunt: Quòd ex diuina natura, & humana, vnitione secundum subsistentiam facta; vnus Christus effectus est: sed ex talibus vocibus vnam naturam, siue substantiam Deitatis, & carnis Christi introducere conatur: talis anathema sit. Secundum subsistentiam enim dicentes, vnigenitum Deum Verbum carni vnitum esse, non confusionem aliquam naturarum in se inuicem factam esse dicimus: sed magis permanente vtraque hoc, quod est; vnitum esse carni Deum Verbum intelligimus. Propter quod & vnus est Christus, Deus & homo; idem ipse consubstantialis Patri, secundum Deitatem; & consubstantialis nobis idem ipse, secundum humanitatem. Aequaliter enim & eos, qui per partem diuidunt, vel incidunt; & eos,

qui

qui confundunt diuinæ dispensationis mysterium Christi: reijcit, & anathematizat Dei Ecclesia.

CANON IX.

Si quis in duabus naturis adorari dicit Christum; ex quo duas adorationes introducunt, separatim Deo Verbo, & separatim homini: vel si quis ad interemptionem, vel ad confusionem Deitatis, & humanitatis, vnam naturam, siue substantiam eorum, quæ conuenerunt, introducens; sic Christum adorat; sed non vna adoratione Deum Verbum incarnatum cum propria ipsius carne adorat, sicut ab initio Dei Ecclesiæ traditum est: talis anathema sit.

CANON X.

Si quis non confitetur, Dominum nostrum Iesum Christum, qui crucifixus est carne; Deum esse verum, & Dominum gloriæ, & vnum de sancta Trinitate: talis anathema sit.

CANON XI.

Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychem, Origenem cum impijs eorum conscriptis; & alios omnes hæreticos, qui condemnati, & anathematizati sunt à sancta Catholica, & Apostolica Ecclesia, & à prædictis sanctis quatuor Concilijs; & eos qui similia prædictis hæreticis sapuerunt, vel sapiunt, & vsque ad mortem in sua impietate permanserunt, vel permanent: talis anathema sit.

CA-

CANON XII.

Si quis defendit impium Theodorum Mopsuestenum, qui dixit, alium esse Deum Verbum, & alium Christum à passionibus animæ, & desiderijs carnis molestias patientem, & à deterioribus paulatim recedentem; & sic ex profectu operum melioratum, & à conuersatione immaculatum factum; & tanquam purum hominem baptizatum esse in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; & per baptisma, sancti Spiritus gratiam accepisse, & filiationem meruisse; & ad similitudinem Imperialis imaginis, in persona Dei Verbi adorari; & post resurrectionem, immutabilem cogitationibus, & impeccabilem omnino factum fuisse. Et iterum dixit idem impius Theodorus, talem factam esse vnitionem Dei Verbi ad Christum, qualem dixit Apostolus de viro & muliere: Erunt duo in carne vna. Et super alias innumerabiles blasphemias ausus est dicere, quòd post resurrectionem cum insufflasset Dominus Discipulis, & dixisset: Accipite Spiritum sanctum; non dedit eis Spiritum sanctum, sed figuratim tantummodo insufflauit. Iste enim, & confessionem, quam fecit Thomas, cum palpasset latus, & manus Domini post resurrectionem, dicens: Dominus meus, & Deus meus; inquit non esse dictam à Thoma de Christo. Nec enim dicit Theodorus, Deum esse Christum; sed ad miraculum resurrectionis stupefactum Thomam, glorificasse Deum, qui Christum resuscitauit. Et, quod peius est, etiam in interpretatione, quam in Actis Apostolorum scripsit Theodorus, similem fecit Christum Platoni, & Manichæo, & Epicuro, & Marcioni: dicens, quòd sicut illorum vnusquisque ex dogmate quod inuenit, suos discipulos fecit

vocari Platonicos, & Manichæos, & Epicuræos, & Marcionistas; simili modo, & cum Christus dogma inuenisset, & ipsos Christianos vocari. Si quis igitur defendit prædictum impium Theodorum, & impia eius conscripta, in quibus tàm prædictas, quàm alias innumerabiles blasphemias effudit contra magnum Deum, & Saluatorem Iesum Christum: & non anathematizat eum, & impia eius conscripta; & omnes qui suscipiunt, vel defendunt eum, & dicunt orthodoxè eum exposuisse; & qui scripserunt pro eo, & eadem illi sapuerunt, vel scribunt pro eo, vel impijs eius conscriptis; & eos, qui similia illis sapiunt, vel aliquando sapuerunt, & vsque ad mortem permanserunt, vel permanent in tali impietate: talis anathema sit.

CANON XIII.

Si quis defendit impia Theodoreti conscripta, quæ contra rectam Fidem, & contra primam Ephesinam sanctam Synodum, & S. Cyrillum, & duodecim eius capitula exposuit; & omnia quæ conscripsit pro Theodoro, & Nestorio impijs, & pro alijs, qui eadem prædictis Theodoro, & Nestorio sapuerunt; defendens eos, & eorum impietatem: & propter hoc, impios, vocans Doctores Ecclesiæ, qui vnitatem, secundum subsistentiam, Dei Verbi ad carnem confitentur; & non anathematizat ea, & eos, qui similia illis sapuerunt, vel sapiunt; insuper autem, & omnes qui scripserunt contra rectam Fidem, & sanctum Cyrillum, & duodecim eius capitula; & vsque ad mortem in tali impietate permanserunt: talis anathema sit.

CA-

CANON XIV.

Si quis defendit epiſtolam, quam dicitur Ibas ad Marim Perſam hæreticum ſcripſiſſe: quæ abnegat quidem Deum Verbum de ſancta Dei Genitrice ſemper Virgine Maria incarnatum, hominem factum eſſe; dicit autem purum hominem ex ipſa natum eſſe, quem templum vocat; vt alius ſit Deus Verbum, & alius homo: & ſanctum Cyrillum, qui rectam Fidem Chriſtianorum prædicauit, tanquam hæreticum, & ſimiliter Apollinario impio ſcripſiſſe, criminatur: & inculpat primam Epheſinam ſanctam Synodum, tanquam ſine examinatione, & quæſtione Neſtorium condemnantem; & duodecim capitula ſancti Cyrilli, impia, & contraria rectæ Fidei, vocat eadem impia epiſtola; & defendit Theodorum, & Neſtorium, & impia eorum dogmata, & conſcripta. Si quis igitur memoratam impiam epiſtolam defendit, & non anathematizat eam, & defenſores eius; & eos qui dicunt eam rectam eſſe, vel partem eius; & eos, qui ſcripſerunt, vel ſcribunt pro ea, vel pro impietate, quæ in ea continetur; & præſumunt eam defendere, vel inſertam ei impietatem, nomine ſanctorum Patrum, vel ſancti Chalcedonenſis Concilij; & in his vſque ad mortem permanent: talis anathema ſit.

Cum igitur hæc ita rectè confeſſi ſumus, quæ tradita nobis ſunt tàm à diuinis Scripturis, quàm à ſanctorum Patrum doctrina, & ab his, quæ definita ſunt de vna, eademq; Fide à prædictis ſanctis quatuor Concilijs: facta autem à nobis & condemnatione contra hæreticos, & eorum impietatem; necnon etiã contra eos, qui defenderunt, vel defendunt prædicta impia tria capitula, & permanſerunt in ſuo errore, vel qui permanent:

Si

Si quis conatus fuerit contra hæc, quæ piè disposuimus, vel tradere, vel docere, vel scribere; siquidem Episcopus, vel Clericus sit: iste, tanquam aliena à Sacerdotibus, & statu Ecclesiastico faciens, denudabitur ab Episcopatu, vel Clericatu: si autem monachus, vel laicus sit, anathematizabitur.

Eutychius misericordia Dei Episcopus Constantinopoleos, nouæ Romæ, decreui quæ proposita sunt: & confitens sic habere, sicut omnia supra Capitula & dogmata continẽt; & suscipiens sanctas quatuor Synodos, idest Nicænam, Constantinopolitanã, Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab his de vna, eademq; Fide definita sunt; & in omnibus his permanens, sicut supra scriptũ est: Condemno, & Anathematizo super alios hæreticos, & impia eorum conscripta, Theodorum impiũ, qui fuit Mopsuestiæ Episcopus; vna cum impijs eius conscriptis: & omnia, quæ impiè Theodoretus conscripsit, sicut prædictum est: & impiam epistolam, quæ dicitur Ibæ: & qui similia eis sapuerunt, & sapiunt: & subscripsi.

Apollinarius misericordia Dei Episcopus Alexandriæ, decreui quæ proposita sunt: & confitens sic habere, sicut omnia supra Capitula, & dogmata continent; & suscipiens sanctas quatuor Synodos, &c. vt supra in subscriptione Eutychij Episcopi Constantinopolitani.

Domninus misericordia Dei Episcopus Theopolitanæ Ciuitatis (idest Antiochiæ) *decreui, quæ proposita sunt, &c.* vt supra. Eodemq; pacto iijsdem verbis subscripserunt

Stephanus Episcopus Rapheotanæ Ciuitatis, vicem agens Eustochij Patriarchæ Hierosolymitani. Ac subinde alij quoque Episcopi centum sexaginta.

N E-

NESTORIVM, ATQVE THEODORVM maximè differre à ſanctis Patribus in ſignificatione vocis, *Perſonæ;* ipſosq́; etiam aliquo modo vnam perſonam in Christo ponere: quorum imitatione Chaldæos dicere vnum Parſopa Chriſti; ex quo vnam quoque eſſe eius voluntatem, atque virtutem.

Cap. XVIII.

AIT Ibas in epiſtola ad Marim Perſam, à ſanctis Patribus damnata, vt modò vidimus: *Eccleſia enim ſic dicit, ſicut & tua reuerentia cognoſcit, & ab initio edocta eſt, & firmata diuina doctrina, ex verbis beatiſſimorum Patrum: Duæ naturæ, vna virtus, vna perſona; quod eſt vnus Filius Dominus Ieſus Chriſtus.* In quibus verbis Patres duo notauerunt. Alterum eſt: Neſtorium, & Theodorum naturas pro perſonis accipere. Alterum verò: Vnitatem, quam in Chriſto Domino noſtro ponunt. Quamuis enim vnam eſſe dicant perſonam; eam tamen non eſſe ſecundum ſubſiſtentiam, ſed ſecundum affectum, ideſt accidentalem. Sed deſcribamus verba ſanctorum Patrum, ex Actis quintæ ſanctæ vniuerſalis Synodi, collatione ſexta. Inquiunt itaque Patres: *Scri-*

ptor.

ptor epistolæ dicens, duas naturas, & vnam virtutem, & vnam personam, & vnum Filium; & non confitens, quòd Deus Verbum incarnatus, & homo factus est, (quod est duarum naturarum secundum subsistentiam vnitas) cuius duas naturas dicit: certum est, quòd pro personis naturas ponit, & affectualem vnitatem dicit, secundum Theodorum, & Nestorium impios, quos defendit, & laudat scriptor epistolæ. Et isti enim duas personas, & duos Christos, & duos filios, dicentes; suam impietatem obumbrare volentes, duas naturas, & vnum Filium dixerunt. Quo loco maximè attendere debemus, quòd quamuis Nestorius, atque Theodorus diuisionem naturarum in Christo Domino posuerint; oretenus tamen negauerunt dualitatem personarum in eo. Dicit enim impius Nestorius in epistola ad Alexandrum Hierapolitanum Episcopum, eadem ei sapientem: *Non duas personas, vnam personam facimus; sed vna appellatione Christi, duas naturas simul significamus.* Dixerat quippè paulò superius in eadem epistola Nestorius: *Oportet manere naturas in suis proprietatibus, & sic per mirabilem, & omnem rationem excedentem vnitatem, vnam intelligi gloriam, & vnum confiteri Filium.* Sed eius doctor Theodorus adhuc enucleatius libro octauo de Incarnatione. Inquit autem: *Sicut & Dominus de viro, & muliere dicit, quòd non sunt duo, sed vna caro; dicamus & nos rationabiliter, secundum vnitatis rationem, quoniam non sunt duæ personæ, sed vna; scilicet naturis discretis.* Igitur personarum dualitas in Christo, & à Theodoro, & ab eius discipulo Nestorio, oretenus vt diximus, apertè negata est. Qui tamen ob hanc blasphemam personarum dualita-

tem,

tem, meritò à ſanctis Patribus damnati fuerunt. Quo loco conſiderandum ſe nobis offert diſcrimen, quod intercedit inter orthodoxos, atque hæreticos in ſignificatione vocis *Perſonæ*. Notare igitur debemus, quòd cum duo ſint, quæ in myſterio ineffabili diſpenſationis Dei Verbi concurrunt, natura diuina, & natura humana; & humana natura in perſona diuina ſubſiſtat; (Diuina quippè natura, humanam, quam aſſumpſit, in ſui ipſius aſſumentis perſona ſubſtentat. Et hæc eſt vnitas admirabilis ſecundum ſubſiſtentiam; quam vt vidimus, hæretici non admittunt;) ideò in huius altiſſimi myſterij explicatione vtimur his vocibus, natura, perſona, atque ſubſiſtentia. Verum apud ſanctos Patres cùm Græcos, tùm Latinos, perſona, atque ſubſiſtentia pro vno, eodemq; accipiuntur; quamquàm Græci frequētius vtantur voce, ſubſiſtentia, quæ Græcè dicitur hypoſtaſis; Latini verò libentius dicunt perſonam, eo quòd hæc vox magis illis ſit familiaris, & ob id opportunior ad explicandum id, quod intelligunt. Sed, vt diximus, idem eſt apud orthodoxos, quod ſignificatur per vocem, hypoſtaſim, & perſonam. At apud hæreticos, præcipuè apud Neſtorium, & Theodorum, eorumq; ſectatores, non item: ſiquidem magnum diſcrimen ponunt inter perſonam & hypoſtaſim. Nam, hypoſtaſim, intelligunt naturam per ſe ſubſiſtentem, quæ tantum mente percipiatur: perſonam verò, ipſam eandem naturam ſubſiſtentem, vt ſenſui patet, & per ſenſum cognoſcitur. Sed cum propriè, perſonam, intelligant id, quod oculis ſe offert; non tamen negant, aliquo pacto accipi poſſe pro hy-

postasi. Idq; ex verbis ipsius Theodori eodem libro octauo de Incarnatione manifestè colligitur; sic enim inquit: *Quando etenim naturas discernimus; perfectam naturam Dei Verbi dicimus, & perfectam personam (nec enim sine persona est subsistentiam dicere;) perfectam autem & hominis naturam, & personam similiter. Quando autem ad coniunctionem respicimus; vnam personam tunc dicimus.* Hæc Theodorus: in quibus, vt manifestè apparet, de duplici cognitione loquitur, intellectiua atque sensitiua. Nam dubium non est, quin ipse tribuat intellectui discernere naturas perfectas: respicere autem coniunctionem naturarum, sensui. Hinc facilè manasse credimus ad Chaldęos hanc distinctionem vocis, hypostasis, &, personæ; apud quos, vt accepimus, magna est auctoritas Theodori Mopsuesteni: siquidem & ipsi in explicatione dispensationis Verbi Dei incarnati, adhibeant tria hæc nomina, *Chianè, Chnuma, & Parsopa*; idest, naturam, hypostasim, & personam. Dicunt enim, in Christo esse duas Chianas, duasq; Chnumas, & vnum Parsopa. Parsopa autem appellant, id quod oculis cernitur; quasi verò Græca voce Prosopon paulò immutata, quæ communiter significat vniuscuiusque faciem: & propterea, vt Christi Domini Parsopa, appellant humanum ipsius aspectũ; & Spiritus sancti Parsopa, columbam, & ignem, sub quibus speciebus apparuit: ita & Patris æterni Parsopa, dicunt ignem illum, quo succensum rubum minimè comburi Moses videbat. Pari quoque pacto facilè nobis persuademus, quòd cum Ibas dicat, in Christo esse duas naturas, vnam virtutem, & vnam personam: Chaldæi ex

pessima

peſſima huius epiſtolæ doctrina acceperint impium, execrandumq; dogma vnius voluntatis, & operationis in Christo. Nam & ipſi dicunt vnam eius virtutem, vt dicit Ibas, & vnam voluntatem. Et ratio, qua inducimur, vt ita exiſtimemus, eſt, quia impia hæc epiſtola fuit ab eodem auctore in Syriacum idioma conuerſa; ſicut Proclus Epiſcopus Conſtantinopolitanus teſtatur in epiſtola ad Ioannem Epiſcopum Antiochenum; vt habemus in actis Quintæ Vniuerſalis ſanctæ Synodi, collatione ſexta: quæ epiſtola Ibæ, maximam auctoritatem apud Neſtorij, atque Theodori fautores habebat. Quamquam idipſum à Neſtorio didiciſſe potuerint: qui vt ſanctus Agatho Papa in epiſtola ad Conſtantinum Imperatorem, atque Heraclium, & Tiberium Auguſtos ſcribit; vnicam & ipſe voluntatem, atque operationem Chriſto Domino tribuit. Epiſtola hæc ſancti Agathonis, inter acta ſextæ ſanctæ vniuerſalis Synodi relata eſt, actione quarta. Verba autem Neſtorij, ex quibus eius peruerſa opinio de vnitate voluntatis, & operationis Chriſti colligitur; deſumpta ex libro ſecundo, quem inſcripſit: *Præclaram initiationem*; vt teſtatur ſanctiſſimus Pontifex; hæc ſunt: *Inconfuſas cuſtodimus naturas, non ſecundum ſubſtantiam arbitrio tantum copulatas; propter quod earum vnam voluntatem, & operationem, & dominationem videmus dignitatis æqualitate oſtenſas*. Sed, ſiue ab epiſtola Ibæ, ſiue à Neſtorij commentarijs Chaldæi execrandum hoc dogma acceperint; illud quidem ab vnitate perſonæ deducunt, atque defendunt, vt Macarius Antiochenus, & ceteri Monothelitæ, nempe Theodorus

Episcopus Pharanitanus, Sergius, Pyrrhus, Paulus, & Petrus Episcopi Constantinopolitani, atque Cyrus Episcopus Alexandrinus; quorum impietas in sexta Vniuersali sancta Synodo, hac de causa Constantinopoli congregata; à sanctis Patribus damnata fuit. Ceterum, vt fratres nostri desideratissimi Chaldæi intelligant, quibuscum habeant communionem, defendentes vnitatem voluntatis, atque operationis in Christo; & quàm impossibile sit conuenire cum Ecclesia sancta Catholica; describamus Monothelitarum dogma, vt à Macario Episcopo Antiocheno fuit expositū, professione suæ impietatis; quam Imperatore Constantino in Concilio residente, atque interrogāte eundem Macarium de fide sua; audientibus Patribus, proprio ore exposuit; ac similiter libello eiusdem blasphemæ professionis, eidem Imperatori ab ipso Macario oblato; vt in ipso possint Chaldæi recognoscere similitudinem, immò potius identitatem communis erroris. Postmodum sanctorum Patrum sententiam adijciemus; qua commoti, alacrius execrandum dogma, vt confidimus; detestentur.

PRO-

PROFESSIO NEFARII DOGMATIS vnius voluntatis, & vnius operationis in Christo: Habita à Macario Episcopo Antiocheno, in Concilio Patrum sextæ Vniuersalis sanctæ Synodi, ipso Imperatore præsente, & Macarium interrogante. Descripta ex Actis eiusdem Synodi, Actione octaua. Cap. XIX.

CONSTANTINVS *piissimus Imperator dixit: Si placet vestræ sanctæ Synodo, aduenient codicilli testimoniorum, qui dudum porrecti sunt à Macario venerabili Archiepiscopo Antiocheno, qui & à vobis sigillati sunt; vt legantur, & conferantur cum authenticis codicibus, qui repositi sunt in hic sito venerabili Patriarchio. Sancta Synodus dixit: Quod & nunc à vestra Serenitate piè iussum est, fiat. Et prolati sunt per Photinum magnificum à secretis, & Imperialem Secretarium codicilli tres sigillati: qui & dati sunt, & oblati assistenti Macario venerabili Archiepiscopo Antiochiæ; vt recognosceret, si ipsi sunt, qui ab eo dudum fuerant prolati codicilli. Quos in manibus accipiens, & inspiciens idem venerabilis Macarius, dixit: Etiam verè ipsi sunt, & recognosco eos. Constantinus piissimus Imperator dixit: Edicat Macarius venerabilis Archiepiscopus Antiochiæ, & Stephanus religiosus presbyter & Monachus, eius discipulus, quid sibi coaceruantes, huiusmodi deflorauerunt*

testimonia. Macarius sanctissimus Archiepiscopus dixit: De ipsa vna voluntate, quæ est Patris, & Domini nostri Iesu Christi, & sancti Spiritus. Constantinus pijssimus Imperator dixit: De dispensatione Domini nostri Iesu Christi, vnius sanctæ Trinitatis Dei Verbi, quomodo sentitis? Macarius venerabilis Archiepiscopus dixit: Confiteor, Dominum Iesum Christum vnum sanctæ Trinitatis esse; & post incarnationem in duabus perfectis naturis inconfusè, & indiuisè in vna persona, & vna subsistentia; nusquam naturarum differentia perempta, propter vnitionem; sed saluata potius proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam, & vnam subsistentiam concurrente. Quoniam verò alteram personam, & post humanationem vnius sanctæ Trinitatis non assumpsit; propter hoc nec aliquid peccati dicimus eum assumpsisse; quia absque carnalibus voluntatibus, & cogitationibus humanis, in imagine nouitatis confitemur vnum Dominum nostrum Iesum Christum. Qui enim vnam voluntatem habens, est ad susceptionem harum omnium passionum idoneus; vnam, eandemq; habuit virtutem ad tolerantiam horum omnium, secundum sanctum, & acceptabilem Augustinum. De hoc enim & confessionem Fidei iam pridem exposuimus, & consentimus tàm sanctis quinque Synodis, quàmque Honorio à Deo erudito, Sergio, Paulo, atque Petro, & reliquis, quorum mentionem & in his, quæ Domino porreximus testimonijs, fecimus: confitentes vnam voluntatem subsistentialem in vno Domino nostro Iesu Christo, & Deiuirilem eius operationem. Nec enim quæ diuina sunt, secundum Deum, neque quæ humana sunt, secundum hominem; sed humanam, & Dei nouam quandam Deiuirilem operationem

tionem in conuersatione demonstrasse confitemur, secundum sanctum Dionysium. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Confessio, cuius mentio facta est, quòd data sit nobis à Macario Archiepiscopo Antiochiæ, propriæ eius Fidei lectione pandatur. Et prolata est per Photinum à secretis, & Imperialem Secretarium: & relecta est per Diogenem à secretis, & Imperialem Secretarium; quæ continet in verbis ita:

Pacis Dei, quæ exuperat omnem sensum, summa est pietas, per quam vno ore, vnoq; corde Deo viuenti, & vero, Trinitati seruientes, tenemus confessionem, pace Dei constricti. Hac non ab homine, neque per hominem, sed diuina gratia, ò fidelissime Imperator, instructus; cetera omnia inferiora ponens, vt condecebat diuinum, sacrumq; fastigium; diuinum zelum, qui tibi inditus est, exacuisti: & Ecclesiæ oculos suscitans, Pontifices, inquam; inuitas vnumquemque, vt quod in eo est, orthodoxiæ proferat lumen, quatenus fulgeat amplius in mundo. Annuat tibi quoque Deus, temporibus pij tui Imperij, Christianissimæ prædicationis indeficiens lumen; & hæreticorum nouæ caligines extinguantur. Obedio quippe præparatus, Deo placito vestro consilio. Quis ego sum, Domine à Deo decrete, vilis, & abiectus, nec apparens, & in pauimento reiacens? Dicam quoque, immeritus terribili seruire, atque assistere tribunali. Verùm à vobis dignus habitus, hanc professionem facio Fidei, quam Patres nostri, qui in Nicæa, & dehinc fuerunt; promulgauerunt: cum qua genitus, & edoctus sum, cum hac & abscedam. Credo igitur in vnum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum nostrum Iesum Christum, filium eius vnigenitum, qui ex eo natus est ante omnia sæcu-

la: Deum verum ex Deo vero, perfectum Filium, perfectum Patris Verbum, effictricem Sapientiam, essentialem virtutem, totius creaturæ factorem. Et in Spiritum sanctum, ex Patre procedentem, & per Filium manifestatum, videlicet hominibus; vitam viuentium causam; immortalem sanctitatem, totiusq́ sanctificationis largitorem. Trinitatem perfectam gloria, & æternitate, & imperio, & consilio non diuisam; vnã Deitatem, & dominationem. Nihil enim seruili in Trinitate, vel subiectum, & introductitium; tanquã prius quidem non extitisset, post verò intromissum. Neque enim deficit Filius Patri, neque Filio Spiritus; sed inconuertibilis semper, & consubstantialis sancta Trinitas Deus noster. Deum verò cum dico, vno lumine illustror, & tribus. Tribus quidem secundum proprietates, siue subsistentias, & personas: vno verò secundum essentiæ rationem, idest Deitatis. Diuiditur quippe indiuisibiliter, vt ita dicam; & coniungitur diuisibiliter. Vnum nempè in tribus ipsa Deitas; & ipsa tria vnum, in quibus Deitas, siue (vt expressius dicatur,) quæ est Deitas. Et neque ipsam Vnitatem, confusionem opinamur; neque ipsam diuisionem, alienationẽ. Absit à nobis ex æquo & Sabellij confusio, & Arij diuisio, quæ è regione mala sunt, & similia quidem impietate. Quid enim est opus aut Deum confundere malè, aut concidere in inæqualia? Nobis verò vnus Deus Pater, ex quo omnia: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia: & vnus Spiritus sanctus, in quo omnia: vnus hæc tria Deus, & hæc tria vnum, sicut diximus. Confitemur autem, vnum sanctæ Trinitatis Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, propter nos in vltimis diebus descendisse de cœlis, & incarnatum esse de Spiritu sancto, & sancta,

imma-

immaculataq; domina nostra Dei Genitrice, semperq; Virgine Maria; & humanatum esse, hoc est veram carnem accepisse de ea, animatam anima rationali, atque intellectuali: & hanc nullo modo ante hoc subsistentem, mirabiliter in seipso formasse; & hanc, propriam, per vnitionem dispensatiuam fecisse; non ex semine humano, vel operatione viri extitisse, neque ex voluntate carnis; sed operatione, & volūtate virtutis Altissimi Dei. Ait enim Angelus ad gloriosam, & verè Dei Genitricem: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. Ex hoc quippe solum, Dei Genitricem propriè, atque secundum veritatem, Dei Verbi Virginem Matrem glorificamus; quoniam, qui præerat Deus super naturam, ex se peperit incarnatum: & ita factus est secundum nos humanatus Deus Verbum, vt non quod erat amitteret: sed sicut factus est in assumptione carnis, & sanguinis, ita quoque mansit quod erat Deus; natura scilicet, & veritate. Nec enim carnem dicimus in Diuinitatis transire naturam; neque iterum in naturā carnis ineffabilem Dei Verbi deriuari naturam; sicut Apollinarius, Eutyches, & Seuerus impudenter asseruerunt. Nusquam enim propter vnitionem differentia naturarum euanescit. Saluatur autē magis proprietas vtriusque naturæ in vna persona, vnaq; subsistentia. Vnitum quippe esse carni secundum subsistentiam confitentes Verbum, vnum illum adoramus, Filium vnigenitum, verum Deum, Dominum omnium Iesum Christum, in duabus naturis inconfusè, & indiuisè cognoscendum; non per partes ponentes, ac segregantes hominem, & Deum: neque illum operatum quidem fuisse miracula; hūc verò passum fuisse quæ humana sunt, sicut diuidentes

dentes

dentes Theodorus & Nestorius dicunt: sed vnũ, eundemq; confitemur Deum, & hominem perfectum, consubstantialem Patri secundum Deitatem, & consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem: eiusdẽ vtrasque natiuitates prædicantes, tàm quæ ante sæcula ex Patre, secundũ Deitatẽ; quàm quæ in vltimis diebus ex Maria Virgine Dei Genitrice, secundum humanitatẽ; eiusdem miracula, & passiones, & omnem simul Deo decibilem, atque homini condecentem operationem, ex eodem vno Christo Deo nostro, & conuenienter, noua ratione processisse credimus. Neque enim quæ diuina sunt, secundum Deum: neque rursus, quæ sunt hominis, secundum hominem: sed humanatus Deus Verbum, nouam quandam Deiuirilem operationem, & hanc totam viuificatricem demonstrat. Tametsi nouum videtur, & perturbat aliquorum auditus, suspicantium, in peremptionem hanc nos proferre earum, quæ in Christo Domino nostro sunt, inconfusè, & secundum subsistentiam, adunatarum duarum naturarum: quod non est vnquam, nec fiat. Vnum igitur, eundemq; operatum fuisse dicimus; id est, mirè operatum esse salutem nostram: eundemq; passum propria carne, & omnes verè sustinuisse salutares passiones, idem est dicere, & miracula; vt sit quidem carnis, pati, non separatæ videlicet à Diuinitate, quamuis non Diuinitatis fuit pati; ipsius autem Dei operatio, quamuis per humanitatem eius, hoc est, totam nostram conspersionem hanc adimpleuerit, vna, & singulari voluntate diuina; vtpotè non existente in eo & alia voluntate, siue obsistente, & aduersante diuinæ eius, & potenti illius voluntati. Impossibile autem est, in vno, eodemq; Christo Deo nostro duas simul, & ad inuicem contrarias, seu dissimiles existere voluntates. Salutaris verò à

Deo

Deo instructorum Patrum doctrina manifestè instruit, quia nunquã intellectualiter animata Domini caro, diuisè, atque ex proprio appetitu, vniti sibi subsistẽtialiter Dei Verbi naturalem sui fecisset motionem: sed quando, & quantam, & qualem idem Deus Verbum volebat: & vt clarius dicatur; quemadmodum nostrum corpus regitur, & ornatur, atque ordinatur ab intellectuali, & rationali anima nostra; ita & in Domino Christo tota humana eius conspersio, ab eiusdem Verbi diuinitate semper, & in omnibus mota, Deo mobilis erat, secundum Nyssenum Gregorium, dicentem aduersus Eunomium ita: Secundum quod Deus est, Filius impassibilis est per omnia, & immortalis. Si autem passio de eodem in Euangelio dicatur; per humanitatem, quæ per omnia passionis est capax, hoc operatus est. Operatur enim verè Diuinitas per corpus, quod circa eam est, omnium salutem: vt corporis quidem sint passiones, Dei verò operatio, per quã & saluati sumus; & huiusmodi saluti nullam introducimus diuisionem. Semel enim moriens, & multorum abluens peccata, redemptionem, & salutem ex seipso nobis, qui iam in peccatis sumus, acquirens; resurrexit, & consuscitauit, & viuificauit nos, pacem perpetuam donans: ascendensq; in cœlos, sedet ad dexteram Patris eius. Et iterum veniet cum gloria iudicaturus viuos, & mortuos; cuius Regni non erit finis. Speramus enim resuscitari omnes, & diuino assistere tribunali, vt percipiat vnusquisque iustam ab eo retributionem, finem non habituram. Necessariè verò & illud adijcimus: asserentes quippe mortem, quoad carnem vnigeniti Filij Dei, idest Iesu Christi, & ex mortuis ascensum, & in cœlos assumptionem confitentes; incruentum sacrificium in Ecclesiis celebramus. Ita quippe accedimus ad benedi-

nedictiones arcanas, & sanctificamur, participes effecti, tàm sanctæ carnis, quàmq; praeciosi sanguinis Christi omnium nostri Saluatoris: & non vti communem carnem suscipimus, absit: neque iterum vt viri sanctificati, & copulati Verbo per vnitatem dignitatis, siue vt diuinam inhabitationem habentis; sed sicuti verè viuificatricem, & propriam Verbi: Vita enim est naturaliter, vt Deus. Quia ergo factus est vnum ad carnem suam, viuificam eam demonstrauit. Vnde cùm dicit ad nos: Amen, Amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem. Non sicut hominis vnius ex nobis, & ipsam æstimamus esse: quomodo enim hominis caro viuificare poterit, secundum propriam sui naturam? Sed vt verè propriam Filij Dei, qui pro nobis etiam factus filius hominis est, & appellatus. Ceterum voces Saluatoris nostri, quæ in Euangelijs sunt, neque subsistentijs duabus, neque personis partimur. Sed tàm humanas, ad hæc & diuinas ab vno dictas recipimus, rectè sentientes. Vni igitur personæ vniuersas voces, quæ sunt in Euangelio, deputare oportet, vni subsistentiæ Verbi incarnati. Deus enim vnus est Iesus Christus, secundum Scripturas. Hæc sapere sumus edocti à sanctis Apostolis, & Euangelistis; ab omni quoque à Deo inspirata Scriptura; & à vera confessione beatissimorum Patrum eorum, qui in Nicæa & Constantinopoli, & deinceps, idest sanctarum, & vniuersalium quinque Synodorum: in quibus & epistolæ sanctorum Cyrilli, & Leonis, & quæq; prædicauerunt, & susceperunt, suscipimus, & prædicamus: & quæq; abiecerunt, & nos anathematizamus; & omnem hæresim à Simone vsque in præsens, præcipuè Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Sabellium, Nouatum, & Sabbatium,

batium, Diodorum, & Nestorium, Eutychem quoque, Dioscorum, & Seuerum, & Iulianum, & ignorantem Themistium, & omne eorum profanum consortium; Origenem quoque, & Didymum, & Euagrium, & fabulosa eorum deliramenta. Ad hæc anathematizamus, & quos sancta quinta Synodus abiecit: Theodorum, inquam, Mopsuestenum, maledictum illius Maximi hæreseos, diuisionisq; doctorem: & impia Theodoreti scripta, quæ aduersus orthodoxam Fidem, & duodecim capitula beati Cyrilli: & epistolam, quæ dicitur ab Iba scripta fuisse ad Marim Persam. Super his etiam omnibus hæreticis, & eum, qui his subortus est, Maximum nefandum, cum eius discipulis; qui manichaizare, & proijcere corpus Christi Domini nostri ille paganus edocebat: & impium diuisionis eius dogma, quod & olim nostri Patres respuerunt; idest, Honorius, Sergius, & Cyrus, & reliqui Ecclesiarum doctores; ad hæc etiam, & piæ memoriæ Heraclius proauus vester, cuius prosapiam Deus Orthodoxiæ, huic pio Imperio assignauit: cum indignatione quippe cum sanctis Patribus nostris etiam ipse exortam hanc Maximianorum hæresim condemnauit. Quos secuta & ea, quæ hic facta est per iussionem piæ memoriæ patris vestri, sancta Congregatio; Petrus quoque sanctissimus, & vniuersalis Patriarcha; & præcessor meæ paruitatis Macedonius beatæ memoriæ; & Vicarius Alexandriæ Theodorus; præsentibus vna cum eis & qui aduenerant, Episcopi, & sacro senatu, quæ circa eum fuerant, in scripto discutientes; hunc anathematizauerunt, & exilio damnauerunt, cum impijs eius discipulis. Sed vniuersos hæreticos apud se anathematibus congemiscere derelinquens, iterum conuertor ad Dominum, & ab eo conseruari vestram pietatem

expo-

exposco, quæ orthodoxiæ sermonem corroborat. Vos enim cum sitis & à proauis luminaria Fidei, luminaria Fidei Domine illustra. Orthodoxiæ custodes, Domine custodi. Deus exaltet cornu vestrum; Deus pacificet Imperium vestrum, persequens omnem hostem, & pacem profundam Ecclesiis, & vniuerso Mundo condonans. Et subscriptio. Macarius misericordia Dei Episcopus Theopoleos, dictans omnem supradictum Orthodoxiæ textum, iuxta editiones sanctarum, & vniuersalium quinque Synodorum, & sanctorum probabilium Patrum, qui nominatim à me positi sunt; qui explanauerunt iuxta præfixam virtutem, vnā voluntatem in vno Domino Iesu Christo Deo nostro, qui Deiuirilem demonstrauit nobis suam operationem. Et quia impium sit dicere, in eodem Christo Deo nostro duas voluntates; consentiens, atque confessus, & ita sentiens, & docens, & sperans assistere terribili Dei tribunali, vna cum hac mea orthodoxa Fide; subscripsi.

Constantinus piissimus Imperator, & sancta Synodus dixerunt: Per tenorem oblatæ confessionis à Macario Deo amabili Archiepiscopo Antiochiæ, Fidei eius agnitionem accepimus. Edicat autem idem Deo amabilis Macarius, si consentit testimonijs ab eo prolatis, & porrectis. Macarius sanctissimus Archiepiscopus dixit: Vtique Domine. Constantinus piissimus Imperator, & sancta Synodus dixerunt: Prosequatur idē Deo amabilis Macarius, si confitetur duas naturales volūtates, & duas operationes naturales in Incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi? Macarius venerabilis Archiepiscopus dixit: Non dico duas naturales volūtates, aut duas operationes naturales in Incarnationis dispensatione Dñi nostri Iesu Christi, nec si membratim incidar, & mittar in mare.

Ha-

Hactenus professio impij dogmatis Macarij de vna voluntate, & operatione Christi Domini nostri. Nunc videamus sanctorum Patrum Synodalem sententiam.

DEFINITIO ORTHODOXÆ Fidei: Facta in Regia Vrbe, temporibus pijssimi, atque tranquilissimi Domini nostri Constantini Magni, Victoris Imperatoris. Descripta ex Actis sextæ Vniuersalis sanctæ Synodi, actione xvij. Cap. X X.

PRAESENS *sancta vniuersalis Synodus, fideliter suscipiens, & expansis manibus amplectens tàm suggestionem, quæ à sanctissimo, ac beatissimo Agathone Papa antiquæ Romæ facta est, ad Constantinum pijssimum, atque fidelissimum nostrum Imperatorem; quæ nominatim abiecit eos, qui docuerunt, vel prædicauerunt (sicut superius dictum est) vnam voluntatem, & vnam operationem in Incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri; adæque amplexa est & alteram synodalem suggestionem, quæ missa est à sacro Concilio, quod est sub eodem sanctissimo Papa, centum vigintiquinque Deo amabilium Episcoporum, ad eius à Deo instructam tranquillitatem; vtpotè consonantem sancto Chalcedonensi Concilio, & tomo sacerrimi, ac beatissimi Papæ eiusdem antiquæ Romæ Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum; quem columnam rectæ*

Fidei

Fidei, huiusmodi Synodus appellauit: ad hæc, & synodicis epistolis, quæ scriptæ sunt à beato Cyrillo aduersus impium Nestorium, & ad Orientales Episcopos. Aßecuti quoque sancta quinque vniuersalia Concilia, & sanctos, atque probabiles Patres, consonanterq́ confiteri definientes Dominum nostrum Iesum Christum, Dominum verum nostrum, vnum de sancta, & consubstantiali, & vitæ originem præbente Trinitate; perfectum in Deitate, & perfectum eundem in humanitate; Deum verè, & hominem verè; eundem ex anima rationali, & corpore; consubstantialem Patri secundum Deitatem; & consubstantialem nobis secundũ humanitatem; per omnia similem nobis absque peccato; ante sæcula quidem ex Patre genitum, secundum Deitatem; in vltimis diebus autem eundem propter nos, & propter nostram salutem de Spiritu sancto & Maria Virgine propriè, & veraciter Dei Genitrice; secundum humanitatem. Vnum eundemq́ Christum, Filium Dei vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, inconuertibiliter, inseparabiliter, indiuisè cognoscendum; nusquam extincta harum naturarum differentia propter vnitionem: saluataq́ magis proprietate vtriusque naturæ: & in vnam personam, & in vnam subsistentiam concurrentem. Non in duas personas partitum, vel diuisum; sed vnum, eundemq́ Filium Vnigenitum, Deum Verbum, Dominum Iesum Christum; iuxta quod olim Prophetæ de eo, & ipse nos Dominus Iesus Christus erudiuit, & sanctorum Patrum nobis tradidit symbolum: & duas naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes indiuisè, inconuertibiliter, inseparabiliter, inconfusè, secundũ sanctorum Patrum doctrinam, adæquè prædicamus: & duas naturales voluntates; non contrarias, absit;

(absit:) iuxta quod impij asseruerunt hæretici: sed sequentem eius humanam voluntatem, & non resistentem, vel reluctantem; sed potius & subiectam diuinæ eius, atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim, carnis volũtatem moueri; subijci verò voluntati diuinæ, iuxta sapientissimũ Athanasium. Sicut enim eius caro, caro Dei Verbi dicitur, & est; ita & naturalis carnis eius voluntas, propria Dei Verbi dicitur, & est; sicut ipse ait: Quia descendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, sed eius, qui misit me, Patris; suam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis eius. Nã & caro propria eius facta est. Quemadmodum enim sanctissima, atque immaculata animata eius caro deificata, non est perempta; sed in proprio sui statu, & ratione permansit: ita & humana eius voluntas deificata, non est perempta; saluata est autem magis, secundum Deiloquum Gregorium, dicentem: Nam illius velle, quod in Saluatore intelligitur, non est contrarium Deo; deificatum est totum. Duas autem naturales operationes indiuisè, inconuertibiliter, inconfusè, inseparabiliter in eodem Domino nostro Iesu Christo, vero Deo glorificamus: hoc est, diuinam operationem, & humanam operationem, secundum diuinum prædicatorem Leonem, apertissimè asserentem: Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est; Verbo scilicet operante, quod Verbi est; & carne exequente, quod carnis est. Nec enim in quoquam vnam dabimus naturalem operationem Dei, & creaturæ: vt neque quod creatum est, in diuinam educamus essentiam; neque quod eximium est diuinæ naturæ, ad competentem creaturis locum deijciamus. Vnius enim, eiusdemq; tàm miracula, quàm passiones cognoscimus, secundum aliud, & aliud earum, ex quibus est, naturarũ, & in

L quibus

quibus habet esse, sicut admirabilis inquit Cyrillus. Vndique igitur inconfusum, atque indiuisum conseruantes, breui voce cuncta proferimus; vnum sanctæ Trinitatis, & post Incarnationem Dominum nostrum Iesum Christum, verum Deum nostrum esse credentes; asserimus duas eius esse naturas, in vna eius radiantes subsistentia; in qua tam miracula, quamq; passiones, per omnem sui dispensatiuam conuersationem; non per phantasiam, sed veraciter demonstrauit, ob naturalem differentiam in eadem vna subsistentia cognoscendam; dum cum alterius communione, vtraque natura indiuisè, & inconfusè propria velit, atque operetur: iuxta quam rationem, & duas naturales voluntates, & operationes confitemur, ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes. His igitur cum omni vndique cautela, atque diligentia à nobis formatis: Definimus, aliam Fidem nulli licere proferre, aut conscribere, componereve, aut sapere, vel etiam aliter docere. Qui verò præsumpserit Fidem alteram componere, vel proferre, vel docere, vel tradere aliud symbolum volentibus conuerti ad agnitionem veritatis ex Gentilitate, vel Iudaismo, aut ex qualibet hæresi: aut qui nouitatem vocis, vel sermonis adinuentionem, ad subuersionem eorum, quæ nunc à nobis determinata sunt, introducere: horum, siquidem Episcopi fuerint, aut Clerici; alienos esse, Episcopos quidem ab Episcopatu, Clericos verò à Clero: sin autem Monachi fuerint, vel laici: anathematizari eos.

Et subscriptiones.

Theodorus humilis Presbyter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & locum gerens Agathonis ter beatissimi, & Vniuersalis Papæ Vrbis Romæ, subscripsi.

Geor-

Georgius humilis Presbyter, ſicut ſupra.

Ioannes humilis Diaconus, ſicut ſupra.

Georgius, miſericordia Dei Epiſcopus Conſtantinopoleos nouæ Romæ, definiens ſubſcripſi.

Petrus miſericordia Dei Presbyter, & locum ſeruans Apoſtolicæ Sedis Alexandrinæ magnæ Ciuitatis, ſubſcripſi.

Theophanes miſericordia Dei Epiſcopus Theopoleos (ideſt Antiochiæ), *definiens ſubſcripſi.*

Georgius humilis Presbyter, & locum gerens Theodori Deo amabilis Presbyteri, & loci ſeruatoris Apoſtolicæ Sedis ſanctæ Chriſti Dei noſtri Hieroſolymorum Ciuitatis, ſubſcripſi.

Ioannes miſericordia Dei Epiſcopus Theſſalonicenſis, & Vicarius Apoſtolicæ Sedis Romæ, & Legatus, definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei Epiſcopus Ciuitatis Thremethuntenæ Inſulæ Cypri, & locum gerens Epiphanij ſanctiſſimi Archiepiſcopi, definiens ſubſcripſi.

Theodorus humilis Presbyter ſanctæ Rauennatis Eccleſiæ, locum gerens Theodori beatiſſimi Archiepiſcopi, ſubſcripſi.

Eodem modo ſubſcripſerunt alij centum quadraginta octo Epiſcopi.

L *2* CHAL-

CHALDÆORVM DOGMATA cum veritate Catholica concordari non posse; & impossibile esse, duas in Christo personas ponere, & simul Virginem sanctissimam, verè Dei Matrem appellare. Cap. XXI.

HACTENVS quæ arbitrabamur necessariò proponenda esse Chaldęis, ex sacrorum Conciliorum Vniuersalium decretis, antequam agere inciperemus de illorum dogmatibus. Nec dubitamus, quin satis manifestè appareat, quàm decipiantur, qui dicunt: diuersitatem, quæ inter nostram, Chaldæorumq; Fidem intercedit; in ceremonijs tantum, atque ritibus consistere: vel qui existimant, non reiectis omnino primum Nestorij, Theodori, atque Macarij erroribus; eos vnum, idémq; de Fide nobiscum sentire; verba, non sensum verborum, tantummodo differre. Profectò qui hæc dicunt, aut prorsus ignorant horum damnatissimorum hæreticorum peruersa dogmata; aut, quod facilè nobis persuademus, nunquam legerunt acta sanctorum Conciliorum, atque decreta. Sed quando etiam adeò manifesta sanctorum Conciliorum non refragaretur auctoritas; vel res ipsa, paulò diligentius considerata, falsitatem huius opinionis facilè detegeret. Dicentibus enim, duas in Christo fuisse personas, repugnat omnino sanctissimam Virginem, Dei Genitricem appellare. Etenim, si quemadmodum duæ sunt in Christo naturæ, duæ simul fuissent personæ, Virgo nunquam Deum, (vt Ecclesia

sancta

ſancta Catholica credit, & confitetur;) ſed purum hominem peperiſſet. Ex duabus namque perſonis vnum fieri nullo pacto poteſt. Eſt enim perſona, incommunicabilis vniuſcuiuſque ſubſiſtentia. Nam (vt inquit ſanctus Baſilius Magnus, in epiſtola de differentia ſubſtantiæ & hypoſtaſis, ad Gregorium eius fratrem;) hypoſtaſis, ſiue perſona circumſcribit, & ſiſtit, proprietatibus mediantibus, quod in vnoquoque commune, & incircumſcriptum eſt naturæ: hoc eſt, naturam communem proprietatibus determinat, vt in ſe ſubſiſtat, & ab alio diſtinguatur. Verba ſancti Baſilij ſunt hæc: *Hypoſtaſis eſt notio, quæ mediantibus apparentibus proprietatibus, quod commune eſt, & incircumſcriptum ſubſtantiæ, in vnoquoque ſubiecto ſiſtit, atque circumſcribit.* Et quidem, quod ſanctus iſte Pater inquit, re ipſa cùm in humanis, tùm in diuinis perſonis comprobatur. Oſtendit hoc idem ſanctus Baſilius eodem loco, auctoritate ſanctæ Scripturæ, ex principio hiſtoriæ ſancti Iob. Inquit enim: *Eſt autem hoc conſuetum Scripturæ, & in alijs multis, & præſertim in hiſtoria Iob. Etenim cum deberet narrare, quæ ad ipſum pertinebant; primum cum meminerit, quod commune erat, dicens,* Homo; *ſtatim illud diuidit eo, quod proprium facit; appoſitione nempe articuli,* Quidam: *tacuit autem deſcriptionem ſubſtantiæ, tanquam nihil afferentem vtilitatis, ad inſtituti ſermonis ſcopum aſſequendum. Et illud,* Quendam, *proprijs etiam indicijs deſignat: locum dicens, & mores, & quæcumque extrinſecùs accepta, ipſum ſeparare, ac diſtinguere poterant à communi ſignificatione; vt ex omnibus manifeſta fieret deſcriptio illius, de quo inſtituta erat hiſtoria:*

videlicet, ex nomine, ex loco, ex animi proprietatibus, & ex his, quæ extrinsecùs de ipso cognoscebantur. Quòd si de substantia sermonem haberet; nulla vtique eorum, quæ dicta sunt, mentio fieret in explicatione naturæ. Siquidem erat eadem ratio, & in Baldad Suhites, & in Sophar Naamathites, & in vnoquoque hominum ibi memoratorum. Igitur differentiæ rationem, quam nouisti substantiæ, & personæ in nobis; eamdem si ad diuina transtuleris, non aberrabis. Ergo ex huius sancti Patris doctrina, vt natura vnit, sic persona separat; idq; tum in humanis, tum in diuinis. Verùm hæc separatio in diuinis, citra diuisionem est: persona quippe diuina distinguit, non diuidit. Nam Pater, & Filius, & Spiritus sanctus sunt vnus Deus; licet Pater non sit, qui Filius; nec Filius, qui est Spiritus sanctus; nec Spiritus sit Pater, aut Filius: ita vt in personis proprietatem agnoscamus, & in natura vnitatem adoremus. Quapropter Theologi recentiores distinctionem hanc diuinarum personarum sine diuisione ostendere volentes; illam oppositione relatiua originis declarant; demonstrata prius summa, perfectissimaq; diuinæ naturæ vnitate, ex simplicitate incomparabili diuinæ essentiæ, & æqualitate Maiestatis, gloriæ, omnipotentiæ, æternitatis, immensitatis, ceterorumq; quæ de Deo absolutè dicuntur. Vna enim, eademq; est Patris, Filij, & Spiritus sancti diuinitas; æqualis gloria; coæterna maiestas. Ac similiter increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus: immensus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanctus: æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus: omnipotens Pater, omnipotens Filius,

lius, omnipotens Spiritus ſanctus: & propterea hi tres vnum ſunt, ſancta Trinitas, vnus Deus. Sed quia Pater generat, & Filius eſt genitus; & Spiritus ſanctus à Patre & Filio procedit, tanquam ab vno, eodemq; principio: Et qui genitus eſt, alius verè eſt ab eo, qui generat; & qui procedit, ſimiliter eſt alius ab ijs, ex quibus procedit; diſtinguuntur enim ad inuicem, ſecundum principium, & ſecundum quod à principio; hoc eſt relatione vera, & non ſecundum rationem tantum; fundata nempè oppoſitione originis: ideò tres perſonæ in diuinis verè diſtinctæ ſunt inter ſe, ac verè vnum ſunt: diſtinguuntur itaque, & non diuiduntur. Sed in humanis ex perſona, id eſt ex concurſu proprietatum; natura communis maximè diuiditur: hominis enim ſpecies diuiditur in plures, ſingularesq; homines numero differentes: Petrus namque à Paulo, & Ioannes ab vtriſque diuiditur ratione proprietatum perſonæ, cum eorum natura vna ſit, atque eadem. Igitur perſonæ, ſeparare, ac diuidere, proprium eſt. Quod ſi hoc de perſonis, quæ ſunt vnius, eiuſdemq; naturæ, neceſſario affirmare debemus: quanto magis vbi perſonæ, & naturæ maximè differunt; vt mortale, & æternum; humanum, & diuinum? Quare ſi in Chriſto ſimul cum perſona diuina, humana quoque perſona extitiſſet; vnus verè, ac ſimpliciter non fuiſſet. Excluditur quippè vnitas, ſi adſit innata ſubſiſtendi per ſe vtriuſque perſonæ proprietas; quæ ſalua ratione perſonarum remoueri ab ipſis neque re, neque cogitatione vnquam poteſt. Ergo nec Verbum caro factum eſſet: quo enim pacto fieri poterat, ſi perſona humana, ne

vnum cum propria carne fieret, obſiſtebat? Nec Deus verè incarnatus, nec verè natus ex immaculata Virgine diceretur. Ad hanc impietatem ineuitabiliter adigit duarum in Chriſto poſitio perſonarum. Nec vnitas commentitia aſpectus, ſiue ſpeciei, quæ tantum corporeis ſe offert oculis; quam Chaldæi Parſopa vocant; diuiſioni ex dualitate perſonarum neceſſario procedenti, reſiſtit: ſed externam tantum, & accidentalem coniunctionẽ oſtendit. Quam vnitatem, vtpotè non contrariam diuiſioni naturarum, quam impiè Neſtorius in Chriſto ponebat; & ipſemet quoque in epiſtola ad Cyrillum admittit. Sic enim inquit: *Sentio promiſſam in proœmio loquendi breuitatem, fræno cohibitam, ad ſecundum caput epiſtolæ tuæ greſſum dirigere: in quo naturarum diuiſionem, ſecundum humanitatis, atque diuinitatis rationem; & harum, in vna dumtaxat perſona, coniunctionem laudabam.* Et impium ſenſum, quo laudem dictis à Cyrillo tribuit, cum expoſuiſſet; nonnulliſq; alijs ad confirmationem nefarij ſui dogmatis additis; ſubiungit: *Quapropter ſi rem diligentius conſideremus; ſacra Virgo, non Deipara, ſed Chriſtipara appellanda erit.* hactenus Neſtorius. Igitur manifeſta ſe implicat contradictione, qui perſonarum dualitatem in Chriſto tuetur, & beatiſſimam Virginem, Dei Matrem nominat. Reijciatur itaque importunum ſtudium conciliandi inter ſe adeò repugnantes ſententias: & veritas pura ac ſimplex, quam ſemel per beatos Apoſtolos à Spiritu ſancto Eccleſia Catholica edocta, ſemper cuſtodiuit; ab omnibus Chriſtifidelibus vno ore, ijſdemq; verbis enuncietur. Non enim vna eſt Fides, niſi vna pariter ſit cõfeſſio. Nam ſicut cor-

de creditur ad iuſtitiam; ita ore fit confeſſio ad ſalutem.

Sanctorum Patrum doctrinam, diuinarum Scripturarum oraculis confirmatam, indubitabili Fide, puroq; corde retinentes; ſanctiſſimam Mariam ſemper Virginem, Matrem Dei verè, ſimpliciterq; appellemus: & Filium eius vnigenitum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, vnum, eundemq; verum Deum, & verum hominem confiteamur. Vnum videlicet, non confuſione, aut tranſmutatione diuinitatis, & carnis; ſed vnitate vera, ſubſtantiali, indiuiſibili, intrinſeca perſonæ: ita vt quemadmodum anima rationalis, & corpus vnus eſt homo; ita Deus & homo vnus eſt Chriſtus. Hanc Fidei confeſſionem nos docuerunt tercenti decem, & octo Patres, Nicææ in Spiritu ſancto congregati: qui profeſſi ſunt, credere in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium eius vnigenitum; ex Patre ante omnia ſæcula, ex Matre in fine temporum natum. Vnum non confuſione ſubſtantiæ, ſed vnitate perſonæ. Sic enim definitionem Incarnationis Dei Verbi ijdem Patres expoſuerunt, aduerſus Paulum Samoſatenum; vt habetur in Actis ſanctæ vniuerſalis Epheſinæ Synodi, parte tertia, cap. 5. In qua definitione illud animaduertere debemus: quòd ſicut ſancti Patres mentionem carnis facientes, non carnem ſimpliciter, ſed animatam rationali anima intelligunt; ita, & de Spiritu loquentes, non ſpiritum intelligunt, quo nos homines viuimus; ſed diuinitatem, quatenus diuina natura ſpiritualis eſt; & vt Deus dicitur ſpiritus: vt ab

eius

eius ineffabili, atque incomprehensibili puritate omnis ratio corporis, atque materiæ excludatur. Nam si Spiritum hoc in loco pro spiritu, qui communis nobis est, acciperetur; idest, pro anima rationali; vtique & caro, de qua Patres loquuntur, sine anima rationali, vt Apollinarius dicebat, intelligenda esset: quod veritati aduersaretur, & ipsorum sanctorum Patrum sententiæ, qui in hac eadem definitione dicunt, Christi Domini nostri personam constare ex diuinitate cœlesti, atque ex humana carne. Sed describamus totam definitionem. Verba sanctorum Patrum hæc sunt: *Confitemur Dominum nostrū Iesum Christum, ex Patre quidem secundum Spiritum ante sæcula genitum; nouissimis diebus secundum carnem ex Virgine natum. Vnam personam compositam ex Diuinitate cœlesti, & humana carne; vnum quatenus homo est; & quidem totum Deum, & totum hominem. Totum sanè Deum cum corpore, sed non secundum corpus Deum. Et totum hominem cum diuinitate, sed non hominem secundum diuinitatem. Sic totum adorandum cum corpore, sed non adorandum secundum corpus. Totum adorantem cum diuinitate, sed non adorantem secundum diuinitatem. Totum increatum, etiam cum corpore, sed secundum corpus non increatum. Totum plasmatum etiam cum diuinitate, sed non secundum diuinitatem plasmatum. Totum consubstantialem Deo, etiam cum corpore; sed non secundū corpus consubstantialem Deo: sicuti neque secundum diuinitatem hominibus consubstantialis est; quamuis nobis, secundum carnem, consubstantialis, etiam cū diuinitate existens. Etenim quando dicimus ipsum consubstantialē Deo secundum spiritum; non sane dicimus consubstantialem*

lem hominibus ſecundũ ſpiritum. Et è contra, quando prædicamus ipſum conſubſtantialem hominibus, ſecundum carnem; non prædicamus ipſum, ſecundum carnem, conſubſtantialem Deo. Sicut enim non eſt nobis conſubſtantialis ſecundum ſpiritum, quia ſecundum hunc conſubſtantialis eſt Deo: ſic neque ſecundum carnem conſubſtantialis eſt Deo; quia ſecundum hanc, conſubſtantialis eſt nobis. Quemadmodum autem hæc diſtincta, & declarata ſunt, non ad diuiſionem vnius perſonæ indiuiſibilis; ſed ad declarationem impermixtionis proprietatum carnis, & Verbi: ſic & ea, quæ ad indiuiſibilem pertinent compoſitionem, prædicamus.

Quam expoſitionem vnitatis perſonæ, ſine confuſione vtriuſque naturæ, etiam fuiſſe munitam à Patribus cõminatione anathematis; ſanctus Athanaſius, qui interfuit Synodo, auctor eſt in libro, quem ipſe compoſuit de Incarnatione Dei Verbi: *Confitemur* (inquit) *eſſe eundem Filium Dei, & Deum, ſecundum ſpiritum: filium hominis, ſecundum carnem*. Et identitate hac ex vnitate perſonæ, iuxta ſanctorum Patrum doctrinam, pluribus expoſita; demũ concludit: *Si quis præter hæc ex ſanctis Scripturis docet, affirmans alterum Filium Dei, & alterum ex Maria, per gratiam, Filium, ſicut nos, factum; ita vt ſint duo Filij, vnus ſecundum naturam Filius Dei, qui ex Deo; & vnus per gratiam, qui ex Maria eſt homo. Vel ſi quis carnem Domini noſtri, è cœlo, non ex Maria Virgine dicit; vel diuinitatem conuerſam in carnem; vel confuſam; vel mutatam; vel diuinitatem Domini paſſibilem; aut Domini noſtri carnem, tanquam hominis, non adorandam: hunc anathematizat ſancta Catholica Eccleſia.*

EVAN-

EVANGELICIS TESTIMONIIS, aliarumq; ſanctarum Scripturarum auctoritatibus, Vnitas perſonæ Chriſti Domini noſtri oſtenditur: diuinæ humanæq; naturæ diuiſio omnino ab ea remouetur.

Cap. XXII.

AT fortaſſe inaudita erat hæc veritas ante Nicææ ſanctorum Patrum conuentum. Immò verò, quid vnitate hac manifeſtius verè in Chriſto credentibus? Nonne Præcurſor illius, ſtatim ac Saluatorem digito primum oſtendit hominibus; ipſum, eundemque, quem hominem videbant, Deum declarauit; dicens: *Hic eſt, de quo dixi: Poſt me venit vir, qui ante me factus eſt, quia prior me erat*. Et Fidei noſtræ petra, ac fundamentum, Princeps Apoſtolorum Petrus, quando interroganti Domino reſpondit: *Tu es Chriſtus Filius Dei viui*; alium fortè mente concipiebat ab eo, quem natum ex Maria ſciebat, atque intuebatur? Et quomodo redemptos nos prætioſo eius ſanguine dixiſſet, ac regeneratos *in ſpem viuam ex mortuis, per reſurrectionem eius, in hæreditatem incorruptibilem, incontaminatam, immarceſcibilem, conſeruatam in cœlis*; niſi vnum, eundemq; fuiſſe Deum, & hominē, qui nos redemit, & regenerauit, indubitanter credere nos voluiſſet; cum ſanguinem fundere, & mori, ſit hominis;

minis; redimere ab æterna morte, ac regenerare in hæreditatem conseruatam in cœlis, sit Dei. Sed & discipulus ille, qui testimonium perhibet de his; & scimus, quia verum est testimonium eius; qui cum fluenta Euangelij de ipso sacro Dominici pectoris fonte potauisset; illud admirabile, *Verbum caro factum est*, ex intimo corde postea eructauit; planè vnitatem hanc personæ Verbi incarnati, non solum mentis nostræ oculis inspiciendam, sed manibus etiam corporeis palpandam exposuit: *Quod fuit ab initio,* (ait ille,) *quod audiuimus, quod vidimus, quod perspeximus, & manus nostræ contrectauerunt de Verbo vitæ: & vita manifestata est, & vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis.* Et quidem, nisi carnem, Verbi esse propriam intellexisset; nunquam aliquid de Verbo vitæ se contrectasse asseruisset. Neque sanè id illi soli contigit; immò verò quando post resurrectionem suam Dominus discipulis apparuit, palpandum omnibus liberè se obtulit. *Palpate* (inquit) *& videte, quoniam spiritus carnem, & ossa non habet.* Vbi illud maximè admirabile, quòd qui postea manum incredulus admouit, hominem tetigit, & agnouit Deum. Ceterum Doctor gentium, & veritatis prædicator Paulus Apostolus, factus electionis vas, vt nomen Domini portaret coram gentibus, ac Regibus, & filijs Israel; siue ministerium, quod accepit, euangelizandi Verbi Dei exponat; siue Fidem eorum, ad quos scribit, commendet; siue illos doceat, aut moneat; manifestè vnitatem personæ in Christo semper supponit: peculiariter tamen in epistolâ ad Hebræos, admirabili illa, mysterijq; plena comparatione

tione Domini nostri Iesu Christi, ad Melchisedech Regem Salem, Sacerdotem Dei summi; ipsum declarat. Quem sine patre,& sine matre,neque habentem initium dierum, neque finem cum dicat; illum assimilauit filio Dei. Et quomodo sine patre, & sine matre Filium Dei diceret; nisi vnum, eundemq; in vnitate personæ Deum & hominem intelligeret,& prædicaret Christum? Nam si duæ naturæ in ipso attendantur, Verbum Dei vtique Patre non caret,homo matrē planè habet. Remanet igitur, vt ex personæ vnitate in duabus naturis; sine patre, & sine matre dicatur. Sine patre quidem in terris, sine matre autem in cœlis. Sic & quia vna est Christi persona; & proprio Filio suo Deum non pepercisse dicit, & Filium se exinaniuisse. Non pepercit sanè Filio suo Deus, dum secundum carnem flagellandum, atque crucifigendum illum Iudæis tradidit.

Secundum carnem itaque, & non per adoptionem, est proprius Filius Dei. Qui verè non se exinaniuisset, nisi cum verus Deus sit, verus homo factus fuisset; vnus, idemq; in vna persona permansisset. Et ideò Apostolus, vtpotè de hac vnitate minimè dubius; quem crucifixum tamquam hominem prædicauit; Deum, distinctione à ceteris hominibus sola,atque simplici,ostendit. Sic enim ad Galatas scribit: *Paulus Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem; sed per Iesum Christum.* Ergo si non ab hominibus, neque per hominem; sed per Iesum Christum; dicendum est, quòd intelligere debeamus, per Iesum Christum; idest,per Deum. Et paulò infra: *Notum enim vobis facio, fratres, Euangelium, quod euangelizatum est*

à me;

à me; quia non est secundum hominem: neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici; sed per reuelationem Iesu Christi. Sed adhuc testimonium huius veritatis maius, quàm quod accepimus ab Apostolis, quærimus? Patrem æternum manifestè dicentem de homine, qui baptizabatur: *Hic est Filius meus dilectus*, audiamus: Vel potius Dominum nostrum Iesum Christum, semetipsum Deum verum, cœco à natiuitate mirabiliter a se illuminato, manifestantem. Cum enim illum Dominus interrogaret, crederet ne in Filium Dei? ille è contra sciscitaret ab eo, quis nam Filius Dei esset? ipse, in cuius ore dolus nunquã inuentus est, respondit: *Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ille est*. Non alia profectò de causa, nisi quia secundum hanc personæ vnitatem, idem Deus, & homo est.

Diuinis itaque vocibus, Apostolicisq; documentis instructi, manifestam veritatem vnitatis personæ in Christo, inconfusis, immutatisq; permanentibus duabus eius naturis; omnes pariter, qui sincero corde profitentur Catholicam Fidem, confiteantur: & admonitione terribili B. Ioannis Apostoli, dicentis: *Omnis spiritus, qui soluit Iesum, ex Deo non est*, perterriti; quamcũque non modo diuisionem, sed diuisionis in Christo suspicionem studeant euitare. Qua suspicione non caret illa nominum Verbi Incarnati distinctio in libello expositionis Fidei Orientalium posita: Quòd, Iesus, sit nomen humanitatis; Christus, nomen diuinitatis, & humanitatis; Dominus noster, nomen diuinitatis. Eadem enim hac nominum distinctione vsos fuisse Nestorium, & Theodorum comperimus; ad diuisionem naturarum, quam impiè in Christo

pone-

ponebant, insinuandam: cui distinctioni aduersatur planè sanctarum Scripturarum auctoritas. Nam, vt de admirabili, adorandoq; nomine Iesu tantummodo agamus: Nonne ab Angelo inditum præcepto diuino fuit, vt conceptus Altissimi Filius in vtero ab immaculata Virgine, suo tempore ex ea nasciturus, hoc nomine appellaretur? Nonne in nomine Iesu omne genu flectendum est, cœlestium, terrestrium, & infernorum? Et cui omnia genua flectenda, nisi Deo? Immò verò de ipso Christo Patres Niceni, in expositione definitionis Incarnationis Dei Verbi, nos docuerunt: *Quamuis totus adorandus sit Christus etiam cum corpore; non tamen secundum corpus adorandus.* Et Ioannes in Euangelio: *Hæc autem scripta sunt, vt credatis, quòd Iesus Christus est Filius Dei: & vt credẽtes, vitam habeatis in nomine eius.* Neque tantummodo vita in nomine Iesu promittitur; sed, quod maius est donum, vt credentes in hoc diuino nomine, sint quoque Filij Dei: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine eius.* Recipere vitam, & fieri Filium Dei, ex Fide, quam quis habeat in aliquo nomine; nomen illud demonstrat, esse diuinitatis, an humanitatis? Quamquam abundè sufficeret ad diuinitatem ostendendam nominis, quòd debeamus in ipsum credere: cum fides soli Deo debeatur.

DE

DE MYSTERIO VNITATIS personæ in Chriſto, magna cum modeſtia agendum eſſe; humanarumq; rationum importunam curioſitatem vitandam. Cap. XXIII.

OPORTET igitur, omnes, qui de altiſſimo huius vnitatis myſterio dignè agere cupiunt; maxima cum circumſpectione, atque reuerentia ad illud contemplandum accedere: & quantumuis in ſanctarum Scripturarum lectione exercitatos; humanæ mentis imbecillitatem agnoſcẽtes, fateri ſe impares tantæ ſpeculationi. Propterea quando ad intelligendum Natiuitatis Chriſti ſacramentum accedimus; *procul abigatur* (vt ſapientiſſimè nos admonet ſanctus Leo Papa) *caligo terrenarum rationum; & ab illuminato Fidei oculo, mundanæ ſapientiæ fumus prorſus abſcedat*. Nec ſanè prohibet ſanctiſſimus iſte Pater, vt ex his quę facta ſunt, & oculis noſtris patent; intelligere inuiſibilia Dei ſtudeamus; ſed vt vitemus illã ſapientiam, de qua dixit Apoſtolus: *Iudæi ſigna petunt, & Græci ſapientiam quærunt*. Quæ non in oſtenſione ſpiritus, & virtutis; ſed in perſuaſibilibus verbis conſiſtit; qua hæretici decepti, à veritatis Euangelio receſſerunt: & Incarnationem Verbi intelligere non valentes, de cauſa illuminationis, fecerunt ſibi materiam cœcitatis: in quod incommodum incurrerunt, aut omninò non vitauerunt Chaldæi. Qui perſuaſibilibus hiſce propoſitionibus acquieſcentes: *Nulla natura eſt ſine perſona*. Et: *Na-*

M *tura*

tura ex persona demonstratur: nullaq; facta examinatione veritatis illarum; recesserunt à sanctorum Patrum doctrina de personis, atque naturis; hæreticorum commento de Parsopa recepto. Sed expendamus veritatem propositionum modò propositarum. Etsi nulla natura sine persona subsistere, & natura ex persona demonstrari dicatur; profectò non ob id sequitur, quòd vna ab altera dependeat; idest, quòd ex vnitate, aut multiplicitate vnius; vnitas, vel multiplicitas alterius inferatur. Neque enim quia vna est natura in diuinis, ideò quoque in diuinis est vna persona; vel quia sunt tres personæ diuinæ, ideò sunt tres diuinæ naturæ. Sed ab essentia, natura; & à subsistentia, persona determinatur. Quia igitur vna est essentia trium diuinarum personarum, vna est earum natura; & quia vna natura in tribus subsistentijs subsistit, ideò tres sunt personæ. Concurrentibus igitur duabus essentijs in vnicam subsistentiam; duę naturæ perfectæ in vna persona subsistunt. Humano vsu, & consuetudine, quod credimus caret: humanarum ergo rationum importuna curiositas reijciatur. Diuina auctoritas est, cui credimus; diuina est doctrina, quam sequimur. Hanc autem edocti, primum didicimus, Virginem sanctissimam Matrem Dei nulla mentis hæsitatione appellare; quamuis quomodo Deus factus sit homo, & ex Virgine natus; humanis rationibus nemo possit ostendere. Nam generationem eius quis enarrabit? Verè Matrem Dei dicimus, vt sectatorum Nestorij blasphemia omnino ab ore fidelium prohibeatur: nam & ipsi Virginem sanctissimam, Matrem Dei, sed non verè, dixerunt. Id ostendunt

verba

verba Theodoreti in reprehensione primi anathematismi aduersus Nestorium. Inquit autem, loquens de forma serui in Christo: *Quoniam non nuda erat à forma Dei, sed erat templum habens Deum Verbum inhabitãtem, secundũ Pauli vocem: In ipso enim, inquit, complacuit omnem plenitudinem diuinitatis inhabitare corporaliter: non hominis genitricem, sed Dei genitricem Virginẽ appellamus; illam quidem figmento, & formationi, & conceptui; hanc autem vnitioni imponentes appellationem.* Ex quibus Theodoreti verbis apparet, non sufficere, Virginem sanctissimam, Matrem Dei, appellare; sed oportere, verè Matrem Dei credere; hoc est, quòd ipsa pepererit vnica prole verum Deum, & verum hominem; non appellatione filiationis vnum, neque coniunctione indissolubili naturarum facta per gratiam; sed vnitate vera, atque substantiali vnius personæ. Cum itaque Beatissimam Virginem dici Matrem Dei hoc pacto, Catholica Ecclesia non permittat; mirari non debent Chaldæi, si illam appellari ab ipsis Matrem Christi non approbet; qui cum hac appellatione Matris, duas Filij personas defendunt. Non enim reprobatur nomen, quia & nos quoque immaculatam Virginem, Matrem Christi, vocamus; sed non recipimus eos, qui hoc nomine vtuntur, ad duas in Christo personas significandas.

DE DVABVS CHRISTI DOMINI nostri voluntatibus, & operationibus; deq; causa, qua decepti hæretici, vnicam voluntatem, atque vnicam operationem eius dixerunt. Cap. XXIV.

OMNIS itaque fidelium lingua confiteatur, sanctissimam, semperq; Virginem Mariam verè Dei Genitricem esse; & Dominum nostrum Iesum Christũ, natum ex ea; vnum, eundemq; Filium Dominum Vnigenitum, in duabus naturis, inconfusè, inseparabiliter, indiuisè, inconuertibiliter agnoscendum: nunquam sublata naturarum differentia per vnitatem, magisq; salua proprietate vtriusque naturæ; & in vnam personam, atque subsistentiam concurrente: non in duas personas partitum, atque diuisum; sed vnum, eundemq; Filium Vnigenitum, Deum Verbum, Dominum Iesum Christum; sicut post Ephesinam sanctam Synodum vniuersalem, etiam in omnibus vniuersalibus Concilijs sancti Patres semper credere professi sunt. Hinc duæ voluntates, & duæ operationes in Christo manifestè cognoscuntur; cum voluntas non à persona, sed à natura procedat; quod hæretici ignorauerunt, aut intelligere noluerunt. Et ideò quod debetur naturæ, tribuentes personæ; pari ignorantia, atque peruicacia vnicam fuisse volũtatem, atque operationẽ in Christo; dixerunt. Et quidẽ S. Agatho Papa illos irrefragabili ratione perstringit, in epistola, quã aduersus

hanc

hanc hæresim scripsit ad Constantinum Imperatorem, atque ad Heraclium & Tiberium Augustos, eius fratres; cuius superius mentionem fecimus: nempe, quòd si à persona, & non à natura voluntas penderet; vtique cum tres sint personæ sanctissimæ Trinitatis; non vna esset trium diuinarum personarum voluntas. Quam impietatem, atque falsitatem ne dum dicere, sed neque cogitare vllus potest. Et ita omnes Patres Orthodoxi senserunt, cùm Latini, tùm Græci; cùm Occidentalis, tùm Orientalis Ecclesiæ: qui pariter duas voluntates, ac duas operationes in Christo ponunt; quia in eo duas naturas agnoscunt. Contra verò hæretici, quia vnus est Christus, vnam tantum esse eius voluntatem, atque operationem affirmant; decepti, quòd sicut actiones, & passiones dicuntur suppositi, pari pacto ab illius vnitate determinentur. Sed valdè falluntur, cum & in hominibus etiam vnitas subiecti diuersitatem affectionum non tollat. Sic & Paulus dicebat: *Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ*. Multò minus igitur hoc præstat eiusmodi vnitas, vbi tanta intercedit formarum differentia, diuinæ scilicet, & humanæ naturæ. Verùm illud quidem efficit personæ vnitas, quòd vna nihil operatur ab alia separata. Propterea sanctus Leo Papa dicit in admiranda illa epistola ad sanctum Flauianum Constantinopolitanum Patriarcham; quam Patres, columnam, & monumentum Fidei, appellauerunt: *Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est: Verbo scilicet operante, quod Verbi est; & carne exequente, quod carnis est. Vnum horum coruscat miraculis, aliud suc-*

cumbit iniurijs: & sicut Verbum ab æqualitate Paternæ gloriæ non recessit, ita caro naturam nostri generis non reliquit. Differentibus itaque Patribus Catholicis ab impijs hæreticis, quia isti vnitatem voluntatis ab vnitate personæ Christi determinant; illi autem duas esse Domini nostri voluntates, duasq; operationes, ex duabus eius naturis demonstrant; quomodo cum Chaldæis idem de Fide sentire possumus; cum ipsi, vt habetur in libello conciliationis, ab vnitate filiationis, & à perfecta naturarum coniunctione, vnam esse in Christo virtutem, atque voluntatem profiteantur? Hæc sunt verba ex libello conciliationis descripta: *Orientales vnam voluntatem in Christo fatentur, non eo quòd alteram voluntatem conculcent, sed ne sit confusio in vna filiatione vnita Christo.* Et paulò infra: *Et si Orientales vnam voluntatem in Christo fatentur in duabus naturis rationabilibus, & perfectis Christi; quare de eo dicunt: Homo completus, & Deus completus? Sed patet, quòd dicunt propter coniunctionem perfectam.* At fortasse dicent non dissentire à nobis, quia non adimunt humanam voluntatem; tantum cauere ne confundantur naturæ. Sed hoc minimè sufficit, quia & Macarius Antiochenus naturas impermixtas, & inconfusas in vnitate personæ confitebatur: sed quia ex vnitate suppositi, voluntatem in Christo vnicam esse dicebat, à Patribus damnatus fuit, vt ostensum est. Sed eius verba iterum consideremus; inquit enim in libello professionis suæ Fidei superius descripto: *Vnitum quippè esse carni secundũ subsistentiam confitentes Verbum, vnum illum adoramus, Filium Vnigenitum, Deum verum, Dominum omnium Iesum Christum,*

in dua-

in duabus naturis inconfusè, & indiuisè cognoscendum, non per partes ponentes, ac segregantes hominem, & Deum: neque illum operatum quidem fuisse miracula; hunc verò passum fuisse quæ humana sunt, sicut diuidentes Theodotus & Nestorius dicunt: sed vnum, eundemq; confitemur Deum, & hominem perfectum, consubstantialem Patri secundum Deitatem; & consubstantialem nobis secundum humanitatem: eiusdem vtrasque natiuitates prædicantes; tàm quæ ante sæcula ex Patre secundum Deitatem, quàm quæ in vltimis diebus ex Maria Virgine Dei Genitrice secundum humanitatem; eiusdem miracula, & passiones, & omnem simul Deo decibilem, atque homini condecentem operationem, ex eodem Christo Deo nostro decenter processisse credimus. Neque enim quæ diuina sunt, secundum Deum; neque rursus, quæ sunt hominis, secundum hominem: sed humanatus Deus Verbum, nouam quandam Deiuirilem operationem, & hanc totã viuificatricem demonstrat. Tametsi nouum videtur, & perturbat aliquorum auditum, suspicantium hanc nos proferre in peremptionem earum, quæ in Christo Deo nostro sunt inconfusè, & secundum subsistentiam adunatarum duarum naturarum. Quod non est vnquam, nec fiat. Iam verò impius iste protestatur, vt patet, conseruatas velle impermixtas, & inconfusas vtrasque in Christo naturas; nulloq; pacto interemptas ab hac, quam ipse appellat Deiuirilem operationem: & nihilominus à sanctis Patribus damnatur, & è patriarchali throno Antiochenæ Ecclesiæ deijcitur; quia voluntates, & operationes Christi non à naturis, sed à persona pendere docebat. Nunquid igitur eosdem sanctos Patres allatam modò ex libello conciliationis expositionem vni-

tatis, voluntatis, & virtutis in Christo, tamquam Fidei nostræ Catholicæ minimè contrariam, admissuros esse, credendum est? Mihi sanè non probatur: nam Patres ipsi in prosphonetico ad Constantinum, ab ipsis post absolutum Concilium, habito, ità loquuntur: *Duas igitur in eo* (idest Christo) *naturales voluntates, & duas naturales operationes communiter, atque indiuisè procedentes prædicamus: superfluas autem vocum nouitates, & horum adinuentores procul ab Ecclesiasticis septis abijcimus, & anathemati meritò subijcimus.* Hæc Patres. Et ideò aut velùti nouam eiecissent prædictam expositionem vnitatis virtutis, & operationis, ex vnitate filiationis; aut cum vnitate personali, quam hæretici impiè imaginati sunt; vnam, eandemq; censuissent. Nam si expositiones requiramus sanctorum Patrum de illis verbis Domini: *Pater, si possibile est, transeat à me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis.* Et: *Verumtamen non mea voluntas; sed tua fiat;* omnes vno ore dicere reperiemus; duas fuisse voluntates in Christo, quia duæ erant in eo naturæ. Sic Athanasius in libro aduersus Apollinarium hæreticum de Trinitate, & Incarnatione. Sic Gregorius Nyssenus lib.ij.contra Eunomium. Sanctus Ioannes Chrysostomus in sermone ad eos, qui ad Missas non occurrerent; & de consubstantiali. Et Cyrillus Alexandrinus in libro Thesaurorum: ac demum omnes Patres Orthodoxi Ecclesiæ Orientalis. Quòd si libet sententias sanctorum Patrum Ecclesiæ Occidentalis recognoscere; præter auctoritates ex Decretalibus Epistolis Summorum Pontificum à nobis relatis; possumus proferre expositio-

poſitionem eorundem verborum Domini, quam beatus Ambroſius in ij. libro ad Gratianum Auguſtum, & beatus Auguſtinus aduerſus Maximianum Arianum afferunt; ambo Eccleſiæ ſanctæ præſtantiſſimi Doctores; qui pariter differentiam voluntatum in naturarum differentiam referunt. Quare quando Chaldæi expoſitionem hanc ſuam veritati contrariam non exiſtimarent; ſaltem nouam non eſſe affirmare non poſſent; & ideò tanquam nouam, ſanctorum Patrum auctoritate, atque definitione, vt vidimus, reprobandam. Sed ſi, vt in libello profeſſionis Fidei dictum eſt, Chaldæi profiterentur, ſe non Dei Genitricem, ſed Chriſti matrem, ſanctam Virginem appellare; ob refutationem Apollinarij, atque Pauli Samoſateni (excuſatio quidem, vt videtur, longè petita:) cùr non magis refugiunt dicere vnicam voluntatem, & virtutem in Chriſto? in quo manifeſtè deprehenduntur conſentire cum tot damnatiſſimis hæreticis, Theodoro Pharanitano, Sergio, Paulo, Pyrrho, & Petro Conſtantinopolitanis, Cyro Alexandrino, Macario Antiocheno; qui vnius voluntatis, & vnius operationis execrabilem nouitatem induxerunt, Arij, Apollinarij, Eutychetis, & Seueri perditiſſimam ſectam inſtaurantes.

EPILOGVS TOTIVS Disputationis.

IAm verò satis manifestè ostendisse credimus, ex sacræ Scripturæ, sacrorumq; Conciliorum, & sanctorum Patrum auctoritatibus, (Pater admodum Reuerende) Beatissimam Virginem Mariam, verè, simpliciterque appellandam esse Dei Matrem; & in Domino nostro Iesu Christo duas esse naturas in vnica persona; duasq; itidem voluntates & operationes ipsius; contrarias autem sententias nullo modo cum hac Catholica veritate conciliari posse; cunctaq; diuinarum Scripturarum testimonijs, sanctorum Conciliorum auctoritatibus, probatissimorum Patrum documentis sufficienter confirmauisse. Abstinuimus autem de industria à maiori copia testimoniorum, & auctoritatum diuinæ Scripturæ, atque sanctorum Patrum: quia cum hæc abundè sufficerent, breuitati consulendum existimauimus: rationem habentes difficultatis conuertendi hunc nostrum commentariolum in Syriacum sermonem. Abundant quidem apud nos volumina à probatissimis Ecclesiæ Doctoribus sapientissimè de his scripta; quorum tibi copia fieri potuisset, nisi diuersitas idiomatis obstitisset. Quantum autem ad processionem Spiritus sancti, quia dicentes Spiritum sanctum à Patre procedere, non negatis, quòd etiam à Filio procedat, sicuti schismatici faciunt; hortamur vos, cum sancta Romana Ecclesia Catholica, & Apostolica aperte confiteri, Spiritum sanctum à Patre, Filioq; procedere;

cedere ; ſicut in Oecumenica Synodo Florentina definitum eſt ; vt ex Decreto patet Eugenij Papæ Quarti , ſub quo Pontifice Vniuerſale Concilium Florentinum celebratum fuit : quod in fine noſtræ huius Diſputationis poſuimus , ad abſolutam veritatis notitiam .

Reſtat modo, vt à Paternitate tua petamus , nobis pro tua humanitate ignoſcas , ſi fortè dogmata à ſanctis Patribus damnata redarguentes, aſperius aliquando egi, nimio fortaſſe zelo , ſed tamen minimè disiuncto à charitate , qua te in viſceribus Christi proſequor, fratresq; noſtros Chaldæos amplecti deſidero . Veniam igitur poſtulo toto mei cordis affectu : ſicuti ſumma animi demiſſione , quicquid hactenus ſcripſi , correctioni ſanctæ Catholicæ Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ ſubijcio .

Ita profiteor , & affirmo ego idem Petrus Stroza manu propria .

SAN-

SANCTÆ VNIONIS LITERÆ.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Consentiente ad infrascripta charissimo filio nostro Ioanne Palæologo Romæorum Imperatore illustri, & loca tenentibus venerabilium fratrum nostrorum Patriarcharum, & ceteris Orientalem Ecclesiam repræsentantibus.

LAetentur cæli, & exultet terra; sublatus est enim de medio paries, qui Occidentalem, Orientalemq́ diuidebat Ecclesiam: & pax, atque concordia rediit: illo angulari lapide Christo, qui fecit vtraque vnum; vinculo fortissimo charitatis, & pacis, vtrumque iungente parietem; & perpetuæ vnitatis fœdere copulante ac continente; postq́ longam mœroris nebulam, & dissidij diuturni atram, ingratamq́ caliginem serenum omnibus vnionis optatæ iubar illuxit. Gaudeat & mater Ecclesia, quæ filios suos hactenus inuicem dissidentes, iam videt in vnitatem, pacemq́ rediisse: & quæ antea in eorum separatione amarissimè flebat, ex ipsorum modò mira concordia, cum ineffabili gaudio, omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles vbique per orbem, & qui Christiano censentur nomine, Matri Catholicæ Ecclesiæ collætentur. Ecce enim Occidentales, Orientalesq́ Patres, post longissimum dissentionis, atque discordiæ tempus, se maris, ac terræ periculis exponentes, omnibusq́ superatis laboribus; ad hoc sacrum Oecumenicum Concilium, desiderio sacratissimæ vnionis, & antiquæ charitatis reintegrandæ gratia, læti, alacresq́ conuenerunt; & intentione sua nequaquam fru-

frustrati sunt. Post longam enim, laboriosamq́ indaginem, tandem Spiritus sancti clementia, ipsam optatissimam, sanctissimamq́ unionem consecuti sunt. Quis igitur dignas omnipotentis Dei beneficijs gratias referre sufficiat? Quis autem diuinæ miserationis diuitias non obstupescat? cuiusue ferreum pectus tanta supernæ pietatis magnitudo non molliat? Sunt ista prorsus diuina opera, non humanæ fragilitatis inuenta; atque ideò eximia cum ueneratione suscipienda, & diuinis laudibus prosequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Christe fons misericordiarum, qui tantum boni sponsæ tuæ Catholicæ Ecclesiæ contulisti, atque in generatione nostra tuæ pietatis miracula demonstrasti, ut enarrarent omnes mirabilia tua. Magnum siquidem, diuinumq́ munus nobis Deus largitus est; oculisq́ nostris uidimus, quod ante nos multi, cum ualde cupierint, aspicere nequiuerint. Conuenientes enim Latini & Græci in hac sacrosancta Oecumenica Synodo, magno studio inuicem usi sunt, ut inter alia, etiam articulus ille de diuina Spiritus sancti processione, summa cum diligentia, & assidua inquisitione discuteretur. Prolatis uerò testimonijs ex diuinis Scripturis, plurimisq́ auctoritatibus sanctorum Doctorum Orientalium & Occidentalium; aliquibus quidem, ex Patre & Filio; quibusdam uerò, ex Patre per Filium procedere dicentibus Spiritum sanctum; & ad eandem intelligentiam aspicientibus omnibus, sub diuersis uocabulis: Græci quidem asseruerunt, quòd id, quod dicunt, Spiritum sanctum ex Patre procedere, non hac mente proferrent, ut excludant Filium. Sed quia eis uidebatur (ut aiunt) Latinos asserere, Spiritum sanctum ex Patre, Filioq́ procedere, tanquam ex duobus principijs, & duabus spirationibus; ideò abstinue-

stinuerunt à dicendo, quòd Spiritus sanctus ex Patre procedat, & Filio. Latini verò affirmauerunt, non se hac mente dicere, Spiritum sanctum ex Filioq; procedere, vt excludant Patrem, quin sit fons, ac principium totius Deitatis, Filij scilicet, & Spiritus sancti; aut quòd id, quòd Spiritus sanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat; siue quòd duo ponant esse principia, seu duas spirationes: sed vt vnum tantum asserant esse principium, vnicamq; spirationem Spiritus sancti, prout hactenus asseruerunt. Et cum ex his omnibus vnus, & idem eliciatur veritatis sensus; tandem in infrascriptam sanctam Deo amabilem, eodem sensu, eademq; mente vnionem, vnanimiter concordarunt, & consenserunt. IN NOMINE IGITVR SANCTAE TRINITATIS, PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI, *hoc sacro vniuersali approbante Florentino Concilio: Diffinimus, vt hæc Fidei veritas ab omnibus Christianis credatur, & suscipiatur; sicq; omnes profiteantur, quia Spiritus sanctus ex Patre, & Filio æternaliter est; & essentiam suam, suumq; esse subsistens habet ex Patre simul & Filio; & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica spiratione procedit. Declarantes, quòd id, quod sancti Doctores & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum; ad hanc intelligentiam tendit, vt per hoc significetur, Filium quoque esse, secundum Græcos quidem, causam; secundum Latinos verò, principium subsistentiæ Spiritus sancti, sicut & Patrem. Et quoniam omnia, quæ Patris sunt, ipse Pater vnigenito Filio suo gignendo dedit, præter esse Patrem; hoc ipsum quòd Spiritus sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus*

nitus est. Diffinimus insuper, explicationem verborum illorum, Filioque, *veritatis declarandæ gratia, & imminēte tunc necessitate, licitè, ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam. Item, in azimo, siue fermentato pane triticeo, corpus Christi veraciter confici, Sacerdotesq; in altero ipsum Domini corpus conficere debere, vnumquemque scilicet iuxta suæ Ecclesiæ, siue Occidentalis, siue Orientalis consuetudinem. Item, si verè pœnitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de cōmissis satisfecerint, & omissis; eorum animas pœnis purgatorijs post mortem purgari; & vt à pœnis huiusmodi releuentur, prodesse eis fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta: illorumq; animas, qui post baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt; illas etiam, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus (prout superius dictum est) sunt purgatæ; in cœlum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum trinum & vnum, sicuti est; meritorum tamen diuersitate alium alio perfectiùs. Illorum aùtem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Item diffinimus, sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in vniuersum orbem tenere primatum; & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere: & ipsi in beato Petro, pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo plenam potesta-*

testa-

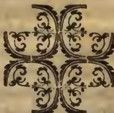
teſtatem traditam eſſe; quemadmodum etiam in geſtis Oecumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur: Renouantes inſuper ordinem traditum in Canonibus, ceterorum venerabilium Patriarcharum: vt Patriarcha Conſtantinopolitanus ſecundus ſit poſt ſanctiſſimum Romanum Pontificem; tertius verò Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hieroſolymitanus: ſaluis videlicet priuilegijs omnibus, & iuribus eorum. Datum Florentiæ in ſeſſione publica Synodali, ſolemniter in Eccleſia maiori celebrata, anno Incarnationis Dominicæ M. CCCC. XXXIX. pridie Nonas Iulij, Pontificatus noſtri anno nono.

Et ſubſcriptiones.

Ego Ioannes Palæologus, fidelis in Chriſto Rex, & Imperator Romæorum, ſubſcripſi.

Ego Antonius humilis Metropolita Heracleñ. & Conſiliarius Edeſſenorum, totius Thraciæ & Macedoniæ Pontifex, & Philothei ſanctiſſimi Patriarchæ, & Sedis Apoſtolicæ Alexandrinæ locum tenens, ſubſcripſi.

Ego Gregorius Protoſingelus, confeſſor ſpiritualis, ac Sedis Apoſtolicæ Alexandriæ, & eius Domini Patriarchæ locum tenens, ſubſcripſi. Eodem modo ſubſcripſerunt ceteri Patres, tùm Orientalis, tùm Occidentalis Eccleſiæ.

APPENDIX.

DISPVTATIONI finem impoſuimus: nunc autem ſupereſt, vt cum præpoſuerimus epiſtolam Patriarchæ Babylonis, correctionem Fidei ſuæ poſtulãtis; adijciamus, quid Sanctiſſimus D. N. ad eius poſtulata reſponderit. Subijciemus itaque Apoſtolicum Breue ad Babylonis Patriarcham; neque hoc tantummodo, ſed Commentarium quoque, quẽ ipſe Adam Patriarchæ Legatus ante ſuũ diſceſſum compoſuit de Fide Orthodoxa; vt nobis oſtenderet, quantũ profecerit ex diſputationibus, quas toto ferè triennio, quo in Vrbe permanſit, habuit cum diuerſis eruditis, ac pijs viris, de doctrina Catholicæ Fidei.

S. D. N. PAVLI PP. V. EPISTOLA AD ELIAM BABYLONIS PATRIARCHAM.

PAVLVS PAPA V.

VENERABILIS *Frater, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Duplici affectu, lætitia, atque commiſeratione, nec ſanè leui; commouerunt charitatis noſtræ viſcera literæ, quas à Fraternitate tua Nobis reddidit dilectus filius Adam Archidiaconus, vt ſcribis, Cameræ tuæ Patriarchalis, & Monachorum*

tuorum Archimandrita, quem ad Nos misisti. Lætabamur quidem summoperè, ex reuerentia, ac deuotione, quam profiteris summam erga sanctam Beatissimi Petri Principis Apostolorum Sedem; eoq; magis, quia hoc verè Christianæ pietatis studium perpetuò viguisse in Ecclesia tua scribis. Miserebamur autem, vel potius angebamur; quòd cum hac veneratione Apostolicæ Sedis, non eandem doctrinam Catholicæ Fidei, quam ipsa profitetur; reperiebamus. Sed misericordiarum Patri Deo gratias agimus, quia te quoque vehementer commotum fuiße ob hanc diuersitatem vidimus: in quo diuitias ineffabilis eius clementiæ agnoscimus, & peculiarem quandam erga te immensæ misericordiæ suæ gratiam. Nam tametsi ex diligentia, atque sollicitudine, qua rationem tantæ discrepantiæ exquisiuisti; te valdè prudentem, & accuratum in pastorali tuo munere deprehenderimus; nihilominus, cum nimis compertum sit, quantum referat non modò in his, quæ ad Fidem pertinent; sed in qualibet doctrina, quomodo quis educatus fuerit; fatendum planè videtur, totum hoc miserentis Dei opus fuisse; vt dum omnes antecessores tui, ac nationis vestræ Doctores semper existimauerunt, vt dicis; se rectè de Fide sentire, nec ab Ecclesia sancta Catholica, & Apostolica Romana in alio, quàm in modo loquendi differre; primus dubitare cœperis; sedulò veritatem quæsieris; nec temerè tuorum responsioni, quamuis desiderio tuo congruerit; acquieueris; sed piè, ac sapienter Nos, ac sanctam hanc Sedem consulere volueris. Peramanter itaque Archidiaconum tuum excepimus; professionem Fidei vestræ, & quo pacto tàm diuersa dogmata componi, & ad vnum sensum redigi posse existimaret; audiuimus. Sed mutauit ille suam sententiam: etenim cum

nullam prorsus haberet notitiam sacrorum Conciliorum, vt manifestè apparebat ex Commentario, quem de hac compositione, & consensu, scriptum à se, mandato tuo, ad Nos attulerat; & ex disputationibus, quas habuit satis diuturnas, ac frequentes cum viris pietate, ac doctrina praestantibus, quibus vt illum docerent Catholicam veritatem, mandauimus; & ipse quoque ingenuè fatebatur: posteaquam ostensum illi fuit, damnatum fuisse Nestorium à sanctis Patribus in Concilio Ephesino, ob has nefarias blasphemias; nempe quia impiè asserebat, Christum Dominum nostrum fuisse purum hominem; & Verbum Dei inhabitasse in eo, tanquam in templo; ita vt Diuinitatem, & Humanitatem diceret in ipso accidentaliter coniunctas, & non substantialiter, & hypostaticè vnitas; & Beatissimam, immaculatamq; Virginem Mariam hac de causa non Matrem Dei, sed tantum Matrem Christi appellandam: similiter duas in vno Filio fuisse personas; puri scilicet hominis, ac Verbi Dei: Hominem à Deo assumptum, ob assumentis coniunctionem, non autem propriè, dicendum esse Deum; eguisse propitiatione, sicuti ceteri homines egent; paulatim ad Pontificiam dignitatem euectum esse; & non minus pro se, quàm pro nobis sacrificium Deo obtulisse; à Spiritu sancto tanquam ab aliena virtute glorificatum; ac demum non aliter, quàm Moyses dictus fuit Deus Pharaonis, Dominum nostrum Iesum Christum existimandum esse Deum. Quibus omnibus diligenter, ac sedulò recognitis, post annum elapsum, & amplius; Nestorium tandem, & omnes, qui cum eo hæc, & similia sentiunt; alacri animo damnauit, & anathematizauit. Pari quoque pacto fuit illi demonstratum ex determinatione sextæ Synodi

vniuersalis, quæ tertia est Constantinopolitana: Duas esse in Christo Domino voluntates, ac duas operationes, sicut duæ sunt in eo naturæ: contrarium autem, tanquam blasphemum, & hæreticum, à sanctis Patribus fuisse reprobatum; qui synodali decreto Macarium Patriarcham Antiochenum episcopali dignitate propterea priuauerunt, & à communione Ecclesiæ sanctæ Catholicæ separauerunt; quia ausus fuerat impiè asserere cum Theodoro Episcopo Pharanitano; Sergio, & Petro Episcopis Constantinopolitanis; Cyro Episcopo Alexandrino, damnatis hæreticis; vnam tantum esse in Christo voluntatem, atque vnicam operationem. Vidit similiter Decretum in Concilio Florentino vniuersali, à felicis recordationis Eugenio Quarto prædecessore nostro factum, de processione Spiritus sancti à Patre, & Filio; cui Patres omnes Ecclesiæ Latinæ, ac Græcæ pariter subscripserunt, ipso Græcorum Imperatore præsente; qui ad remouendum Græcorum schisma, Synodi vniuersalis congregationem curauerat; & ex Regia Vrbe Constantinopolitana in Italiam venerat. Ex quibus omnibus Archidiaconus tuus Orthodoxa veritate percepta, quam Ecclesia sancta Catholica Apostolica Romana docet, de altissimis mysterijs Incarnationis Verbi Dei, & processionis Spiritus sancti; errores suos proprios, atque nationis vestræ communes agnouit; quos spontè, & ingenuè coram dilecto filio Magistro Commissario Officij sanctæ Inquisitionis confessus, ac detestatus est; illosq́, auctoresq́ illorum, Nestorium, Theodorum Mopsuestenum, Diodorum Tarsensem, Macarium Antiochenũ, ceterosq́ omnes hæreticos, atque hæresiarcas ab Ecclesia sancta Romana damnatos; cũ eorũ hæresibus, & impietatibus abiurauit, dãnauit, & anathematizauit. Et quia venerabilis Frater à Nobis

effica-

efficaciter postulasti, ut tibi errores significaremus, quos in Fide vestra reperyssemus; illosq́ corrigeremus; paratum quippe te exhibebas cum Archiepiscopis, & Episcopis obedientiæ tuæ subiectis, ad correctionem recipiendam: iusto, pioq́ tuo desiderio satisfacere cupientes, ac simul ut adimpleremus præceptum, quod à Domino in beati Petri persona accepimus; ut videlicet confirmaremus fratres nostros in fide: mandauimus, cuncta, quæ dilecto filio Adæ Archidiacono tuo ostensa fuerunt de sacrorum Conciliorum Decretis, diligenter describerentur, & in Chaldæum idioma fideliter verterentur; & ad fraternitatem tuam mitterentur. Igitur accipies cum his nostris literis descriptionem errorum, immò blasphemiarum impij Nestorij, ut in Concilio coram Patribus recitatæ fuerunt; cuius initium tale est: Petrus presbyter Alexandriæ, Notariorum Primicerius dixit: Habemus præ manibus Reuerendissimi Nestorij blasphemiarum commentarios, &c. *Accipies pariter epistolam à beato Cyrillo Episcopo Alexandrino, atque Synodo Alexandriæ congregata, ad Nestorium scriptam; qua fraternè illum erroris sui admonent; atque duodecim capitibus, quid de ineffabili mysterio Incarnationis tenendum Catholicè sit; declarant. Incipit autem sic:* Cum Saluator noster apertè pronuntiet, &c. *Monuerat beatus Cœlestinus primus prædecessor noster Nestorium; & de illius salute sollicitus, correctionem eius curandam beato Cyrillo mandauerat: ea ratione, ut nisi ad præfinitum tempus resipuisset; illum auctoritate Apostolica, ab Ecclesiæ communione separaret. Itaque Cyrillus coacta Alexandriæ Synodo; epistolam, cuius exemplum tibi mittimus; scripsit. Sed Nestorius ex admonitione deterior, ac magis contumax, detestabiliores semper euomens blas-*

Dispu. cap. vij. pag 65.

Disput. cap. vij. pag. 69. b

N 3 *phemias;*

phemias; grauiores turbas in Ecclesia excitabat. Quare Synodus vniuersalis Ephesi conuocatur, cui Cyrillus vices Cælestini Papæ gerens, auctoritate eius Apostolica præfuit: in qua recognitis, examinatisq; erroribus Nestorij; cum ipse noluisset sistere se Concilio; vnanimi Patrum sententia Synodali decreto damnatus fuit: cuius damnationis exemplum tibi quo-
Disput cap. viij. pag. 79. *que mittimus, quod ita incipit:* Sancta Synodus dixit: Cum præter cetera, &c. *Sed damnato, depositoq; Nestorio, atque in exilium ad Libyæ deserta deportato; scriptisq; suis vbique locorum concrematis; nihilominus ignis hæreseos extinctus omninò non est; sed flamma tantum compressa, quæ longè, latèq; diffusa erat. Nam scintillæ, vnde hoc incendium initium habuerat; latitantes permanserant: scripta nempè Theodori Episcopi Mopsuesteni, qui Nestorij magister extiterat. Neque enim à Patribus antea animaduersa fuerant; vel quia non satis vulgata, vel quia Theodorus ob grauissimam pugnam, quam susceperat, atque sustinuerat de mysterio Incarnationis aduersus Apollinaristas; tantam sibi doctrinæ, ac pietatis famam comparauisset, vt ne dum suspectus non esset; immò verò inter orthodoxos, grauissimosq; Ecclesiæ Patres haberetur. Igitur hæretici, quod Nestorij nomine amplius profiteri non poterant; Theodori auctoritate docere, ac tueri nitebantur. Hinc temporis progressu adeò magna perturbatio exorta est in Ecclesia Dei, vt post Chalcedonensem Synodum, quartam videlicet vniuersalem; iterum sancti Patres coacti fuerint conuenire Constantinopolim ad vniuersale Concilium; in quo Theodori Mopsuesteni dogmata recitata, diligenterq; animaduersa, & examinata, ac demum damnata, & anathematizata fuerunt. Huius autem examinis, atque damnatio-*

nationis exemplum; necnon Fidei sceleratum symbolum Theodori Mopsuesteni, ex actis eiusdem quintæ Synodi vniuersalis descriptum tibi mittimus, cuius initium est: Sancta Synodus dixit: Ad longum tempus extensis quæ de Theodoro mouentur, qui Mopsuestenæ sanctæ Ecclesiæ fuit Episcopus, &c. *Quibus omnibus existimauimus, fore vt satis innotescere fraternitati tuæ possent errores, qui cum Nestorio, atque Theodoro Mopsuesteno vobis communes sunt: & quàm execrabile, atque Catholicæ Fidei contrarium sit, negare, Beatissimam, semperq; Virginem Mariam esse verè matrem Dei; & in Christo duas personas ponere. Pari pacto tibi mittimus Decretum sextæ Synodi vniuersalis Constantinopoli celebratæ; quo sancti Patres actione decima octaua definierunt, eadem ratione confitendum esse duas in Christo esse voluntates, atque operationes, quâ credimus, duas eius esse naturas, in vna eius radiantes subsistentia; nec vlli licere aliam Fidem profiteri, aut docere. Incipit autem sic:* Præsens sancta, & vniuersalis Synodus, fideliter suscipiens, &c. *Ex quo non tantum quid Catholicè credendum sit, intelliges; verum etiam cognosces, quàm grauiter peccent, qui importunis interpretationibus contrariam sententiam, damnatamq; impietatem tueri student. Postremò mittimus tibi Decretum à felicis recordationis Eugenio Quarto etiam prædecessore nostro, in Synodo vniuersali Florentina factum, de processione Spiritus sancti; cuius initium est:* Eugenius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Lætentur cœli, &c. *Aperte in hoc Eugenij Decreto videbis, omnes pariter Latinæ, & Græcæ Ecclesiæ Patres confessos fuisse, Spiritum sanctum à Patre, & Filio, tanquam ab vno prin-*

Errores istos inuenies cap. xj. pag. 95.

Disput. cap. xx. pag. 159.

Post Epilogum. pag. 188.

cipio procedere. Et quamuis Græci à Patre per Filium procedere Spiritum sanctum dicant; non ob id tamen, qui rectè sentiunt; processionem hanc aliter, quàm ab vtroque æqualiter intelligunt. Nullo autem modo dicendum, Spiritum sanctum à Patre solo procedere; hoc enim hæreticum, atque damnatum est. Ideò sancta Romana Ecclesia, omnium aliorum Mater, & Magistra, diuinitus illustrata; ad euitandam omnem suspicionem huius impietatis, opportunè declaratura eiusmodi processionem; non addens, sed exponens, posuit in Symbolo illud: Filioq; procedit. *De incomprehensibilibus igitur mysterijs salutiferæ Incarnationis Verbi Dei, atque æternæ processionis Spiritus sancti, sic definitum fuit à sanctis Patribus; & ita credat, oportet, quicunque profitetur Catholicam Fidem. Declarationes, expositiones, conciliationes omnes, quæ vel contrarias sententias defendunt, vel eas ad sensum orthodoxæ veritatis redigere conantur; non modò vanæ, ac superfluæ; sed damnatæ, ac reprobatæ. Sunt enim hæreticorum commenta, quibus eorum impietatem, quam profiteri amplius manifestam non poterant; fucatam defendere conabantur. Nam sectatores Nestorij nefaria eius dogmata, ex commentarijs, vt diximus, Theodori Mopsuesteni, à quo virus perditissimæ hæresis hauserat; & ex his, quæ ab eius fautoribus contra beatum Cyrillum, sanctamq; Ephesinam Synodum scripta fuerunt; callidè instaurare, atque in vulgus serere studuerunt. Vnde magna Orientis pars postmodum infecta fuit; præcipuè Chaldæi, qui hac de causa deinceps Nestoriani dicti sunt. Propterea monemus fraternitatem tuam, atque efficacissimè hortamur, vt Theodori Mopsuesteni scripta; pariterq; Diodori Tarsensis, qui cum eo pessimè*

ſimè ſentiebat; lethalis huius meſſis infauſta ſemina; ſi, vt accepimus, apud vos reperiuntur; delere, effringere, penitusq́ ex veſtra natione exterminare, omnino ſtudeas. Quippè Theodorus tanquàm hæreticus, ac peſſimæ doctrinæ auctor, à ſanctis Patribus in quinta vniuerſali Synodo, vt videre poteris; ſecunda videlicet Conſtantinopolitana, damnatus eſt. Remoto autem hoc obſtaculo, facilè vt confidimus, cooperante diuina gratia; Catholicam veritatem contra aduerſariorum mendacia tueberis, præſidio auctoritatis ſanctorum vniuerſalium Conciliorum, quorum decreta tibi mittimus. Quibus ſicut fraternitatem tuam, ceterosq́ venerabiles fratres Archiepiſcopos, & Epiſcopos, atque eruditiores Monachos, & Sacerdotes veſtræ nationis inſtruere aduerſus hæreticos curauimus; ita & reliquorum neceſſitati, quantum cum Domino poſſumus, conſulere cupientes; quamplurimos libellos profeſſionis Catholicæ Fidei, & Chriſtianæ doctrinæ typis Arabicis excuſos, eidem Adæ Archidiacono tuo, perferendos ad vos dedimus. Abundè ſatisfeciſſe nos hactenus tuo deſiderio credimus, venerabilis, ac dilectiſſime frater. Habes namque à Nobis certiſſimam doctrinam Catholicæ Fidei, & firmiſſima fundamenta, quibus ipſa nititur. Docere igitur tuos veritatem, aduerſariorum mendacia, atque malitiam redarguere ſufficienter poteris. Reliquum modò eſt, vt eodem zelo, quo veritatem cognoſcere concupiuiſti; cures, nitaris, efficias, vt ipſam nunc vobis declaratam, & patefactam, ceteri quoque recipiant. Nos autem alacri animo pios labores, atque conatus tuos in propagatione Orthodoxæ Fidei ſemper adiuuabimus: & quò maiores progreſſus veſtros in recta doctrina audierimus; eò magis prompti, ac parati erimus ad

noſtrum

nostrum auxilium vobis subministrandum; sicut Archidiacono tuo vberius declarauimus. A quo particulam salutiferi ligni sanctissimæ Crucis Domini nostri, inclusam parua cruce aurea, ornata lapidibus cælestis coloris, in maioris crucis formam; atque librum sanctorum Euangeliorum, Arabico idiomate typis excusum; & cum his argenteum calicem, & patenam, atque thiaram, ac vestes Pontificales pro solemni celebratione incruenti sacrificij, diuinorumq; officiorum; necnon duos alios libros ijsdem characteribus Arabicis impressos, vtiles ad medicinæ corporalis doctrinam, & ad intellectus acumen augendum: nam fore illos tibi valdè gratos, ipse communis noster filius Adam Nobis ostendit. Quæ omnia fraternitati tuæ ex benedictionibus sancti Petri mittimus; vt signum aliquod à Nobis habeas sinceræ, ac perfectæ dilectionis, qua te in visceribus Christi complexi sumus. Quem tuum Archidiaconum valdè tibi commendamus; & pro peculiari nostro in eum amore, tanquam filium Nobis valdè charum, vt præcipuè diligas; desideramus. Toto enim tempore, quo apud Nos mansit, piè admodum vixit; monasticæ vitæ suæ institutum religiosè obseruauit; zelum veritatis agnoscendæ eximium prætulit; assiduus in expeditione negotij sibi à te commissi, fuit; in exponendis vestris de Fide opinionibus diligens, & accuratus, sed minimè peruicax; in recipienda vestrorum errorum correctione docilis, atque morigerus: demum ita se in omnibus gessit, vt meritò beneuolentiam omnium, qui aliqua de causa cum eo egerunt; sibi conciliauerit. Quare si rem Nobis gratissimam facere desideras; virtutem, & probitatem ipsius, omni honorificentia maiori, qua poteris, nostra causa augebis; non enim dubitamus, quin

optimè

optimè collocaueris quicquid honoris, ac dignitatis in eum contuleris; ac præterea debitum laboribus suis tàm magnis, tàmq; laudabilibus præmium tribues, quod maximè desideramus. Deum misericordiarum, ac Patrem luminum oramus, vt opus, quod ineffabilis sua clementia cœpit in te; perficere per humilitatis nostræ ministerium, ad sanctissimi nominis sui gloriam, ac vestrarum animarum salutem dignetur: & ex intimis nostri cordis visceribus tibi, dilectisq; filijs nationis vestræ, qui Fidei Catholicæ notitiam verè, & ex animo concupiscunt; benedictionem nostram Apostolicam impartimur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die sanctissimæ Annuntiationis Beatæ Virginis Mariæ. viij. Calendas Aprilis M. DC. XIV. Pontificatus Nostri Anno Nono.

Petrus Stroza.

VIDERAT Adam hoc Apostolicum Breue, dum in Chaldaicum idioma conuerteretur: cumq; in eo legisset, se laudatum fuisse, quòd rectam Fidei doctrinam accepisset; vt hanc de se conceptam opinionem magis confirmaret; statim Commentarium composuit; in quo, quasi fratres suos Chaldæos erudituris esset; exposuit singillatim quid de vnitate diuinæ essentiæ, de incomprehensibili sanctissimæ Trinitatis mysterio, deq; ineffabili dispensatione Incarnationis Dei Verbi sentiret; potissimum aduersus Nestorium, & Theodorum perditissimos hæresiarcas: habita in primis

mis ſatis eleganti, & pia diſputatione de præeminentia ſummi Pontificis, atque ſanctæ Apoſtolicæ Sedis, & de neceſſitate, qua omnes Chriſtifideles ſubijci debent eius doctrinæ, atque præceptis.

SERMO ADAE ARCHIDIACONI CAMERÆ PATRIARCHALIS BABYLONIS.

DE FIDE CATHOLICA AD FRATRES SVOS CHALDAEOS.

Proemium, in quo agit de Primatu sanctæ Apostolicæ Sedis, & de præeminentia auctoritatis, & doctrinæ Summi Pontificis.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

E Fide Catholica, deq; professione Orthodoxa loqui volumus, fratres. Itaque proximi in Domino nostro, & charissimi in Iesu spe nostra, petimus à vobis, per humilitatem, & mansuetudinem, & obedientiam Iesu Christi; ne quis contendat extra legem contra veritatem, sed in lege pro veritate; vt coronetur. Neque enim fas est nobis

nobis contradicere Deo, propter propensionem nostræ voluntatis; sed debemus subijcere nos voluntati suæ, pro salute animarum nostrarum: quia sicut est vnus Deus Pater, & vnus Dominus Christus; sic vna est Fides de illo, & vna Ecclesia sancta caput omnium Ecclesiarum; & vna est petra solida, in qua positi sunt ordines Ecclesiastici à sapiente architecto, ædificatore Vniuersi. Neque enim frustra, & vanè dedit claues altitudinis, & profunditatis Petro fundamento Ecclesiæ suæ; neque fortuitò tradidit ipsi greges rationales, emptos sanguine suo pretioso. Et sic longa successione post Petrum, accepit summum Pontificatum Pater noster sanctus Papa, caput sublime totius Christianitatis; & est verus Vicarius Christi Domini nostri super terram vniuersam, per successionem veram & legalem, quæ ab illo deriuauit. Propterea fratres in Christo, & membra Iesu: non enim fœnum & paleam, sed aurum, & lapides pretiosos debemus ponere super hoc fundamentum verum, quia probatio in igne fit; & præter hoc fundamentum nemo aliud potest ponere; & si audeat, & ponit; super arenam fit ædificium eius, & non ascendit ad culmen; quia errat à fine recto, quicũque est contra lapidem perfectum capitis anguli, qui colligat parietes ad inuicem. Itaque fratres, & patres petimus à vobis, propter amorem Christi, ne vllus celet veritatem. Omnibus hæc dicimus; transacta iam sunt antiqua: modo verò quamnam veritatem rectam inuenietis, præter eam, quæ est Romæ, secundum voluntatem Dei? Ecce enim quàm multis in locis ordinantur Pontifices illegitimè? Sunt enim aliqui, qui munere; alij vi; alij fucis, & dolis; alij per subscriptionem barbarorum; alij per hypocrisiam; alij per imperium Regum huius mundi, & non per ordinem

Dei:

Dei: & hi omnes præter voluntatem Spiritus sancti sunt. An ne nos hæc dicimus? Ecce enim Synodus reprehendit, & damnat ordinantem, & ordinatum illegitimè. Etiam in lege noua ac veteri reprobantur ij, qui non eliguntur secundum voluntatem Spiritus sancti, per ordinem Summi Pontificis, qui fidelis est super omnes greges Iesu. Ecce enim audistis, familiam Corè, quæ surrexit contra præceptum Dei, & voluit abripere Sacerdotium; quomodo aperuit terra os suum, & viuos deglutiuit: & Simonem illum seductorem, qui obtulit argentum Apostolis, propter hoc donum quid respondit ei Simon Petrus? Argentum tuum vadat tecum in perditionem: quia putasti donum Dei possessione sæculi possideri; non habes partem, neque sortem in hac fide. Sic enim ambigit, & aberrat à veritate, quicumque vtitur talentis spiritualibus inconuenienter. Gratis accepistis, gratis date omnibus dignis; ordinauit Dominus talentorum. Et hunc ordinem rectum, & fidem veram tenet ab ipso Ecclesia sancta Romæ, vsque ad hanc diem; dum congregantur omnes Patres illustres, & laudabiles, ad Ecclesiam magnam & sanctam sancti Petri; & per ieiunia, & orationes orant, & supplicant coram Deo; & volunt ingenuè in omni humilitate; & obediunt ei, qui eligitur à Spiritu sancto: & sic ordinatur Papa, & Pontifex fidelis Ecclesiæ Christi. Igitur fratres, non ille, qui laudat semetipsum, est probatus; sed ille, quem Dominus laudabit; neque vllus sibi sumit honorem, sed qui vocatur à Deo, sicut Aaron. Et sic Dominus Papa non seipsum laudat, vt sit Pontifex; sed ille, qui dixit ei: Pasce mihi agnos meos, pasce mihi agnos meos, pasce mihi oues meas. Sic etiam eligitur, & honoratur à congregatione sancta beatorum Patrum, in voluntate

tate Spiritus sancti. Ideo fratres in Christo, decet omnes Christianos vbicumque seruare præcepta sua plena vitæ, vt pupillam oculi; & abiurare, & refutare omnes hæreses; & anathematizare eos omnes, qui à verbo suo discedunt, & aduersantur Ecclesiæ sanctæ & Apostolicæ, & adducunt fallacias è sanctis libris, iuxta eorum voluntatem; & ignoranter colligunt folia pro fructibus; & scelestè confirmant sermonem suum mendacem. Ecclesia autem Catholica Romæ, per anathematismum determinat contra quemcumque, qui variat veritatem Synodorum sanctarum, & electarum. Propterea conuenit fideles veros, per voluntatem suam liberam adhærere Fidei veræ, & Canonibus rectis, & ordinatis; quos docet & prædicat Pater Patrum, & summus Pastor Dominus Papa; vt lucrentur vitam animabus suis, eo mediante; & benedicantur benedictionibus suis Apostolicis. Amen.

De Confessione vnius Dei. Cap. I.

ITaque credimus propter hoc, & etiam loquimur: Credimus enim, & Confitemur vnum Deum verum, immortalem, æternum, non habentem principium, neque finem. Quia non in tempore solum est, sed ante tempus; & sine principio, & sine fine est; & in æternum tempora omnia in eo includuntur; cum sit eleuatus ab omni intellectu; eo quòd id quod habet, semper habet: quia non erat aliquando, & modò est; sed est, & futurus est; & est causa omnis entis, & causa causæ causarum omnium; neque cadit natura ipsius sub decem prædicamenta. Sermo enim de nobis ostendit vt sumus, aut supra id quod sumus, aut infra. Sermo verò de Deo non ha-

bet

bet quid supra se, vt de ipso demonstret; neque vt est, potest dici. Demonstrationes ergo infra se remanebunt; quia nullus iudicia eius penetrauit, & viæ eius sunt ininuestigabiles. Quantumuis enim homines multiplicent scientiam, hìc despicitur; scriptum enim est: Noli nimis scire, ne mireris. Et Gregorius Theologus ait: Ego multa intra me cogitaui per discursum intellectus, & vndique rectificaui sermonem; & volens demonstrationem de hoc toto negotio accipere, nihil ex inferioribus habui, vt compararem mihi scientiam Naturæ Diuinæ, licet parua similitudo inueniatur. Et Paulus præcipit, ne altiora cogitemus, quàm decet cogitari; quia Deum ex suis creaturis tantùm inueniunt inuestigatores, & non ex essentia; dum intellectus Sanctorum illuminatur à Spiritu sancto: & nullus ex his comprehendit vsiam Dei; sed originem vsiarum, & vitæ, & sapientiæ, quæ ex summa bonitate perfectissimæ essentiæ effunditur super omnes substantias. Proptcrea dicitur de Deo, quòd sit charitas, eo quòd charitas est complementum omnis bonitatis; & bonum est contrarium malo, & sic malum bono. Et si dominaretur malum totale, nunquam quicquam constitueretur; sed non existit malum totale: nam cum bonum totale includat omne, & quod est, & quod potest esse; priuat necessariò malum omni essentia. Et sic dicimus, quòd bonum tribuat malo priuationem perfectam. Perfecta autem priuatio nihil est; & nihil non habet existentiam. Ergo valde errant dicentes, esse alium Deum malum. Et sic est Essentia Diuina dissipans malum naturaliter; & est principium bonitatis perfectæ, & causa bonorum; & effunditur in omnes essentias per suam prouidentiam perfectam;

O &

& in hoc ipso bono est causa omnium, quæ sunt: neque per artem, neque per calliditatem, & inuentiones; sed propter bonitatem naturalem dedit omnibus esse. Naturæ enim spirituales excellenter eam desiderant; & homines per cogitationes; & belluæ in ea per sensum existunt; plantæ per virtutem plantalem, & nutritiuam; & inanimata per id, quo sunt. Et sic inuenitur in ipso existentia omnium naturarum diuersarum, quas creauit per bonitatem suæ gratiæ ineffabilis.

De Trinitate Personarum Diuinarum. Cap. II.

DEus enim vocatur, & est principium bonitatis, & causa bonorum: & hoc bonum bonitas essentiæ suæ reuelauit Sanctis suis; & patefecit distinctiones proprietatum personarum, Patris, & Filij, & Spiritus sancti; & per Filium patuit, & explicatum est hoc mysterium, præcipientem baptizari in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Pater genitor, & Filius genitus, & Spiritus sanctus procedens. Pater genitor Filij, & non genitus; Filius genitus à Patre, & non genitor; Spiritus sanctus procedens à Patre & Filio, tanquam ab vno principio; nec genitor, nec genitus. Distincti proprietatibus, & personis. Vnum natura & essentiâ. Propterea omnia sunt vnum in Diuinis, vbi non obstat relationis oppositio: reliqua enim, vt essentia, intellectus, & voluntas, communia sunt tribus personis. Pater distinguitur à Filio, paternitate; & Filius à Patre, filiatione; &

Spi-

Spiritus sanctus à Patre, & Filio, spiratione passiua; & Pater & Filius à Spiritu sancto spiratione actiua: & hæc spiratio actiua non constituit personam, at communis est Patri, & Filio; & per eam opponuntur Spiritui sancto, oppositione originis. Et sicut sunt tres personæ, sic tres subsistentiæ, quæ dicuntur ad inuicem; & non sunt distinctæ ab essentia, re, sed fundamentaliter tantum; actualiter autem per intellectum; & Pater per intellectionem sui intellectus generat Filium. Et quia opus intellectus præcedit opus voluntatis; idcirco proprietate originis generat Filium, & dat illi omne quod habet, præter Personam Paternitatis; & Spiritus sanctus procedit per modum amoris & voluntatis; & in hoc nulla est oppositio inter Patrem, & Filium, quia Pater amat Filium, & Filius amat Patrem: & ab hoc amore procedit Spiritus sanctus, & vocatur spiratio actiua Spiritus in Patre, & Filio; & est sine diuisione tanquam in vno; & sic dant Spiritui sancto omne quod habent, præter Personas, quæ non communicantur ad inuicem, quia ex relationibus oppositis originis existunt. Et istæ tres personæ proprietate personali constituuntur; & vnaquæque illarum intellectualiter à nobis concipitur; & Deum, & substantiam, & naturam confitemur. Supra modum factibilium, vna est natura, vna est potentia, vna voluntas, vna essentia, vna dominatio, vna magnificentia, vna possessio, vnus intellectus, vna mens; propterea tres Personæ vnus Deus sunt. Tres autem dicimus in proprietatibus, non excludentes vnam Deitatem: & non dicimus tres Deos, aut substantias, aut naturas; sed vnum Deum, vnam naturam,

& vnam substantiam. Et sic veneramur Vnitatem in Trinitate, & Trinitatem in Vnitate: trinè intelligitur proprietatibus, & vnè cognoscitur Deitate. Ne mireris (inquit Basilius ad fratrem) si dicamus, eundem vnitum & distinctum esse. Hæc enim per Fidem, & non per demonstrationes tenere oportet; & Fides à quæstione libera est: at intellectus non quiescit ab inuestigando, sed audet extendere se per omnia; sicut & habet duas potentias, vnam naturalem, alteram supernaturalem: per naturalem, per syllogismum, à sensibilibus potest figurare diuina; & per supernaturalem non eget syllogismo, per quem sciat Deum; quando est purus, & castus: at Fides sufficit. Non enim dicit, quis ascendit in cælum, & descendere fecit Christum; & quis descendit in abyssum inferni, & resurgere fecit Christum è mortuis? sed tantum Fide viuit. At non est vnusquisque capax huius rei; propterea vtimur rationibus. Itaque inuestigamus Deum, qui est nobis proximus, per quem viuimus, mouemur, & sumus; & à creaturis suis inuenimus eum, qui est id quod est, immortalis, viuus, & intellectualis. Quia ex his tribus donis videmus creaturas existere: nam sunt, viuunt, & intelligunt; eo quòd nihil potest esse constitutum in creaturis, cuius principium non sit apud ipsum Deum. Igitur in ipso est principium bonitatis perfectæ, continentis omnes substantias per suam totalem prouidentiam; & in ipso est principium sapientiæ intellectualis omnium creatricis, quia ipse est Sapiens solus, vt inquit Paulus; & in ipso est principium vitæ viuificantis omnia, vt inquit Salomon: Spiritus tuus bonus in omnibus inhabitat. Pater ex sua

præ-

præsentia est, & non ex aliqua causa: propterea ab ipso denominatur omnis Paternitas. Filius est Verbum Dei, & Sapientia; & per ipsum creata sunt omnia. Spiritus verò sanctus est fons vitæ essentiæ, per quem omnia viuunt. Et istæ tres personæ, eo quòd sunt perfectissimæ, nobis sunt vnus Deus, sicut dixit Theologus; diuisiones verò gratiarum sunt, idem autem Spiritus; & diuisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus; & diuisiones operationum sunt, idem autem Deus. Nomina verò conuenientia Deo, toti Diuinitati competunt; & nomina communia de tota Diuinitate dicuntur; & quicquid fit per virtutem naturalis Deitatis, tribuitur toti Trinitati. Et sic sumunt omnes naturæ existentiam ab vno fonte abundanti essentiæ æternæ: & sicut Sol producit splendorem, & caliditas procedit ab vtroque, hoc est à Sole, & splendore; sic Filius generatur à Patre, & Spiritus sanctus procedit à Patre & Filio. Non enim dicimus vnquam, caliditatem procedere à Sole sine splendore, nec à splendore sine Sole; sed sic ordine recto dicimus, quòd splendor habet modum generationis à Sole, & caliditas modum processionis à Sole & splendore: & sic Filius genitus, & Spiritus sanctus procedens est, alio modo à modo Filij. Propterea Pater & Filius æquales sunt in spiratione actiua, eo quòd sunt vita, & principium vitæ perfectæ; quia exponitur Spiritus vita, spirituales autem (hoc est habentes vitam.) Et vita intellectualium est ex igne & spiritu non elementali, sicut canit Dauid: Fecit Angelos suos spiritus, & ministros eius ignem ardentem: & vita plantarum, & ceterorum est ex igne, & spiritu elementali; & ista simul euanescunt, secundum Scripturam: Aufers spiritum eorum, & morientur, &

ad terram eorum reuertentur. Et intellectuales, etiamsi naturaliter viuant; attamen sunt facti, & causati. Sequitur necessario, quòd per gratiam viuant, & non perfectè ex se, & per se; vt Apostolus ait: per quem viuimus, & mouemur, & sumus. Etiam scriptum est: Dedit eis vitam æternam; hoc perpetuitatem gratiæ indicat: nec cohibet suam gratiam; deficeret enim perpetuitas vitæ eorum. Ergo donum non succiditur, nec vita corrumpitur. Vita enim diuina non sic; sed est supra omnes mutationes, & accidentia; & est simplex, & origo omnis vitæ, & causa; quia simplicitatem puram habet natura diuina, sine compositione. Deus enim Spiritus est; & non sicut nos, sumit spiritum attractiuè: propterea Spiritus sanctus non procedit attritione vocum, neque commotione aeris; propterea non est creatus à sapientia; ergo non est priuatus persona, sed est persona perfecta, & omnipotens cum Patre, & Filio. Propterea Spiritus Dei est semper cum Verbo suo; & sic ex se, & per se viuit semper natura diuina, vita simplici, sine medietate alicuius rei; eo quòd est origo omnis vitæ, sicut psallit filius Isai: Quia tecum est fons vitæ. Spiritus autem, qui est in nobis, non habet tantum ex natura sua vitam, sed medietate aeris. Spiritus enim Dei non est sic; non enim attrahit aliquid extra, quia non est compositus, sicut nos: omne compositum, quia imperfectum; componitur, vt perficiatur. Deus enim est perfectus omnibus suis proprietatibus. Ergo motio Spiritus sancti est in se; propterea non procedit tantùm ab vna persona. Itaque audite quid Dominus dicat: Ego sum via, veritas, & vita. Et: Cum veniet Spiritus veritatis, ipse reget vos in omni veritate. Ergo Spiritus veritatis à veritate procedit sine dubio.

Etiam

Etiam dicit: Ego in Patre meo, & Pater meus in me est. Et: Ego, & Pater meus vnum sumus. Si Filius Pater vnum sunt ad inuicem; & ipse est via, & porta; & sine ipso nihil ingreditur ad Patrem: ergo & sine ipso nihil à Patre procedit. De Spiritu autem Sancto sic dicit: De meo accipiet, & renunciabit vobis. Et, Omne quod meum est, tuum est; & tuum meum est, dixit ad Patrem. Si Spiritus sanctus à suo accipiet, & ipse est æqualis Patri in omni possessione; quia in ipso inhabitat omnis plenitudo Diuinitatis, quis negabit; priuando eum Spiritu sancto? Ecce vt Pater habet vitam in se; sic dedit Filio habere vitam in se. Ergo iustè oportet credere verè, & indubitanter cum Ecclesia sancta Romæ, quòd Spiritus sanctus procedat à Patre, & Filio, tanquam ab vno principio, & vna spiratione actiua.

De generatione æterna Verbi Dei ex Deo Patre. Cap. III.

IN *principio erat Verbum, indicauit Ioannes. Berescith, autem est vocabulum hebraicum; Chaldaicè principium interpretamur. Et quare dixit: in principio; & non: in primo? quia primo refertur ad secundum; si est primum, necessario & secundum; si secundum, & primum. Non autem sic principium: quia si est primum, est etiam principium; non autem si est principium, est primum. Principium est hora prima diei primi; sicut etiam scripsit Moyses: In principio creauit Deus cælum & terram: sed etiam si principium sit hoc vocabulum, sed determinatum est; quia in ea incepit Deus creare creaturas. Berescith autem Ioannis non est principium:*

quia non inchoauit Deus nouiter generare Filium; propterea non est determinatum; eo quòd sequitur: Erat Verbum: Indeterminatè autem, quando erat. Ecce apertè sublati sunt terminus & tempus, & quidditas, quando; & quomodo, è medio; quia ad Berescith Moseos de operibus Dei nobis ostendere pertinebat. Berescith autem Ioannis, de generatione æterna, & incomprehensibili Dei veri de Deo vero, nobis aperiebat. Et sciendum est, nullum ex Apostolis, aut Paulum; sed solum ipsum Ioannem, ac nullum alium; vsum esse nomine Verbi, ad ostendendam æternitatem generationis Filij. Et etiam dicit, quòd ipsum Verbum erat apud Deum, & Deus erat ipsum Verbum. Ostendit autem Natiuitatem Filij essentialem à Patre essentiali; qui non est genitus, vt corpora, in loco & tempore, & decisione & natura; sed sicut verbum ex anima; quod quotiescumque anima est, & cogitat; necessariò etiam verbum secum est; & quotiescumque verbum, & anima; & omnis anima est verbalis, & omne verbum est animale. At ex anima verbum, & non ex verbo anima. Et sicut voluntas animæ per verbum procedit ad manifestationem; sic voluntas latens Patris; per Filium, virtutem eius, & sapientiam, manifestata, & patefacta cælestibus, & inferioribus; sicut indicauit Theologus filius Tharsorum: Sapientiam autem loquimur apud perfectos; sapientiam non huius sæculi, neque principatus mundi huius; sed loquimur sapientiam Dei in mysterio; quæ erat cælata, & Deus prædestinauit eam ante sæcula, ad gloriam nostram. Etiam dicit, quòd hoc erat in principio apud Deum. Deus enim est hoc Verbum, & apud Deum est; cum non sit aliud, id quod est: sed id quod est, est quod est apud ipsum. Varietas enim in

nullo substantialiter; sed in personis est distinctio; eo quòd vnus est apud alium. Ecce sicut Sol ex internubibus apparuit. Ibi enim Verbum apud Deum; hic vero Deus apud Deum. Ibi demonstratio apud veritatem; hic verò veritas apud veritatem. Bene vides: scriptor totum mysterium Theologiæ terminauit in breuitate sermonis. Et etiam dixit: Omnia per ipsum, & sine illo factum est nihil. In hoc enim; omnia: nihil reliquit, quod non est inclusum, & determinatum in ipsis. Prosdiorismos enim includens omnia. Nihil enim est extra omnia. Ergo fidele est verbum, & dignum vt credatur, quòd Verbum erat in principio non determinato, & non temporali; ipsemet quia in Beresith determinato, & temporaneo creauit cælum, & terram; iuxta Paulum: In ipso autem fecit sæcula, & per ipsum creatum est omne, quod est in cælo, & in terra; omne quod videtur, & non videtur. Igitur patet, omne quod est, intellectu & sapientia fit; sicut Sapiens affirmat, quòd Dominus in sua sapientia posuit fundamenta terræ, & constituit cælum in sua intellectione. Propterea Filius Verbum, intellectus Dei vocatur à Philosophis spiritualibus; quia ipse est virtus, & sapientia, & splendor gloriæ eius. Et Theologus etiam affirmat, Christum esse virtutem Dei, & Sapientiam Dei; & Sapientia etiam dicit de seipsa: Ego ex ore Altissimi processi. Et Salomon etiam in sua Sapientia magna affirmat; quòd Deus sit Pater suus, & Dominus omnium dilexit eam; quia est à secretis Dei, & à consilijs: & sic per Verbum Filium Sapientiam Patris, omne quod est, accipit esse; & per gratiam suam magnam, in principio compactionis suæ, principij generis nostri; vocauit nos, & fecit nos ad imaginem, & similitudinem suam: & om-

nis

nis imago participat idæam in identitate nominis, etiamsi non in identitate termini. Et dum hunc gradum magnum honoris, siue dignitatis, suscepit genus nostrum; inuidit ei Satan, & traxit naturam humanam ad legem peccati; & corrupta est, & maculata est effigies imaginis suæ; & senuit pulchritudo eius in peccato; & cum multi medici extiterint, nullus ex ijs potuit facere, vt possideat sanitatem.

De secunda generatione Filij æterni, qui incarnatus est, & natus est iterum cum carne. Cap. IV.

QVid igitur? Videns omnium factor, quòd corruptum est opus manuum suarum; & fuerunt Sacerdotes & Leuitæ, & Prophetæ, nec potuerunt vlcera eius sanare, nec subleuare; misertus est eius, & cœpit opem ferre ei. Et quia congruebat vt genus humanum per eum haberet renouationem, per quem acceperat esse; propterea ille, qui natus est ante tempora, à Patre sine Matre; factus est homo in generatione temporanea, à Matre sine Patre; sicut dixit Baruch: Nascetur ex Virgine in Bethelem, & natiuitas eius ante sæcula; eo quòd ei tantùm conueniebat hæc dispensatio. Et cum esset in forma Dei inuisibilis, exinaniuit seipsum, formam serui accipiens; & descendit Filius Deus Verbum à sinu Patris, & habitauit in ventre matris suæ Mariæ Virginis, & sumpsit ab ea naturam humanam perfectam anima & corpore; & vniuit eam substantialiter suæ personæ, ne sagittæ inimici eius in genus humanum iaciantur; & venenum aspidis, sicut antea, illud offendat. Et sic ambæ naturæ, diuina & huma-

humana, terminatæ sunt in vna persona Verbi; eo quòd natura humana non secum tulit personam humanam, quia non habebat subsistentiam: propterea terminata est in persona Verbi; quia substantia significat id quod est; & persona est quæ facit subsistere id quod est. Et sic ambæ naturæ perfectæ, diuina & humana, terminatæ sunt in vna persona Verbi; eo quòd natura humana non secum tulit personam humanam, quia adhuc non subsistebat: propterea terminata est à persona Verbi; quia substantia significat id quod est; & persona, id quod facit subsistere id quod est. Natura autem humana Christi, antequam sit id quod est, terminata est à persona illius, quod erat: quia cum efformatione facta in ventre, impleta est Spiritu sancto; & à Spiritu sancto concepta est, & vnita est personæ Verbi substantialiter. Ac etiam si à Spiritu sancto concepta est; & eo impleta est; nihilominus Verbum incarnatum est, & genitum est ex beata Maria semper Virgine. Ne quis autem ponere possit in medium blasphemiam hæreticam, Angelus confirmauit hoc apertè, eo quod inquit: Quòd Spiritus sanctus superueniet, & virtus Altissimi obumbrabit tibi; propter hoc id quod nascetur ex te, sanctum est, & filius Altissimi vocabitur. Quia Spiritus sanctus in dispensationibus dirigit ad id quod decet intellectuales; sicut scriptum est: Misisti enim Spiritum sanctum tuum de cælis, & sic semitæ factæ sunt super terram, & didicerunt homines voluntatem tuam. Et quemadmodum facta est visitatio ad Saulum, primus impletus est Spiritu sancto in impositione manus Ananiæ; & cecidit ex oculis quod simile squammis; & mox cœpit prædicare de Iesu, quòd sit Filius Dei. Propterea post suam obedientiam determinauit, & confirmauit, quòd

non

non sit vllus, qui in Spiritu Dei loquatur, & dicat quòd Iesus sit anathema: neque vllus dicere potest, quòd Dominus est Iesus, nisi à Spiritu sancto. Propterea Spiritus sanctus cœpit splendere in dispensatione Domini, & à Spiritu sancto conceptus est. Sed Verbum factum est caro, & vniuit naturam humanam suæ personæ, & sustinuit humilia cum sua carne; & natus est ex sua Matre, cum non mutatus sit, aut variatus in sua natura æterna; neque separatus est, aut secessit à sinu Paterno; quia illi æqualis est in essentia: non quòd sua natura per conuersionem caro facta sit, aut conuersa in totum hominem ex anima & corpore. Et neque natura illius diuina principium sumpsit à Maria Virgine sancta; sed naturam humanam vniuit suæ personæ: & sic in vna hypostasi natus est ex beatissima Virgine. Quia Verbum per vnionem substantialem, Caro factum est in vtero puræ Virginis; & ex Spiritu sancto Virgo concepit, iuxta annunciationem Angelicam. Igitur id quod concipitur, necesse est vt nascatur: & sic Deus Verbum appropriauit sibi natiuitatem carnis ex beata, & benedicta sancta Virgine Maria. Propterea rectè vocatur, & verè est conceptrix Dei, & Genitrix Dei, & Mater Dei.

De

De distinctione recta personæ. Cap. V.

Dicimus autem, quòd essentia significat id quod est; & persona est, quæ facit subsistere id quod est. Essentia autem continet principia speciei, quæ definitione explicantur. Persona autem addit ad principia speciei, principia indiuiduationis. Igitur persona est indiuisibilis in se, & incommunicabilis alteri; ita vt persona sit subsistens in natura intellectuali in se, & ex se, dum est distincta actualiter à natura, quam ipsa facit subsistere. At in Diuinis non sic: sed substantia & essentia, & similia, quæ non dicuntur ad inuicem; tribus Personis sunt communia. Et quia ponitur relatio opposita originis, propterea actualiter distinguuntur hypostases à se inuicem, & non ab essentia, quæ est communis Personis Diuinis. In his autem creatis substantia est communis essentiæ, & subsistentiæ, & personæ, quia hæ omnes sunt substantia. Essentia autem est substantia, quæ declaratur per genus & differentiam; subsistentia est substantia, quæ vltimo constituit res, vt sint extra suas causas; persona autem est substantia, per quam aliquid stat per se, & ex se, dum est distinctum ab omni alio. Essentia enim in Paulo, est animal rationale. Subsistentia est id, per quod vltimo est extra suas causas. Persona autem est id, per quod existit incommunicabiliter. Paulus enim non communicat cum Petro; sicut si quis dicat: Ego, tu, Paulus distincti sumus ab inuicem. Ego autem personam meam ostendo, quæ facit subsistere meam naturam: nisi ego essem, neque natura mea subsisteret. Et sic tu, & Petrus facitis vnusquisque subsistere naturam, ne cadat. Propterea

pterea dicimus in vnione Christi naturas personæ, & non personas naturarum. Vt si quis dicat: anima mea; corpus meum; natura mea. Eodem modo puta de singulis personis. Et etiam operationes animæ & corporis prædicantur ad inuicem; & operationes vtriusque prædicantur de persona; vt illud Sampsonis: Moriatur anima mea cum Philistijn. Patet enim animam non mori. Et ecce dicitur de illa mors corporis: & fuerunt etiam mortui, qui mortui sunt in morte Sampsonis, qui est persona; plures quàm mortui sunt in vita eius.. Ecce etiam dicitur mors de persona, quia illius sunt anima & corpus; eo quòd ipsa est, quæ terminat ea. Itaque fratres, qui vult relinquere omnes hæreses, & conformare se orthodoxè in Fide Catholica; sic debet considerare duas naturas vnitas, Dei & hominis, cum vult perfectè tribuere omnes proprietates, & actus personæ Verbi; tam sublimia & alta, quæ habet natura Diuina; quàm infima, & vilia, quæ habet natura humana; & sic liberatur ab omni fictione. Si autem corpus & anima, quæ sunt composita ad tempus, & per mortem iterum dissoluitur illorum compositio; sic terminat persona omne quod habent, sicut semper ostendimus; quantò magis persona Verbi, quæ neque per mortem amisit suum? Anima enim relinquit corpus; at Verbum per vnionem substantialem non recessit neque à corpore, neque ab anima. Quod enim assumpsit, non amisit, nec amittet. Sic enim omnis possessio perfecta vtriusque naturæ inuariabilis in suis proprietatibus; est propria personæ Verbi. Et ex his quæ diximus, patet, quòd Filius Christus totus est Deus perfectus, & totus est homo perfectus sine varietate naturarum.

De

De duabus voluntatibus, & duabus operationibus in Christo. Cap. VI.

OMnis qui fatetur vnum Filium, eget reciprocatione proprietatum Dei & hominis: quia quemadmodum habet duas naturas perfectas; sic duas operationes, duas voluntates, & duos intellectus; eo quòd naturæ Deitatis, & humanitatis non mutatæ sunt per vnionem substantialem. Sequitur etiam proprietates earum conseruari in eis sine mutatione. Propterea diximus, in Verbo esse duas voluntates; Diuinam scilicet, quæ est communis alijs Personis Diuinis; & humanam, quam propriè habebat; eo quòd ipse solus, & non alia persona, terminabat naturam humanam. Idipsum apertè ostendit Dominus noster, dicens Patri suo: Fac transire à me calicem istum, & mox: At non mea, sed tua voluntas sit. His verbis apertè demonstrauit se habere duas voluntates: quando enim dixit: Non sit voluntas mea: non poterat loqui, nisi de humana tantùm voluntate, quam ipse solus habebat. Quando autem dixit: Sit voluntas tua: patet ipsum loquutum esse de Diuina, quæ actu erat in tribus Personis; eo quòd non erat ad alium, neque opposita alteri Personæ, oppositione originis: vt enim diximus superius, omnia sunt vnum in Diuinis, vbi non obstat relationis oppositio. Et quemadmodum habet duas voluntates, sic & duas operationes: quia ea, quæ habent vnam operationem, necessariò & vnam naturam. Ex duabus naturis dissimilibus non potest procedere vna operatio. At operationes, & voluntates Dei & hominis, non per se, & ex se singulæ in natura sua diuisibiliter, & separabi-

raliliter operabantur; sed ordine ad inuicem agebant sua naturalia; sicut naturæ ordinatæ erant sine confusione, & diuisione; quia vnus erat, à quo fiebant. Sicut culter in igne comburit, & incidit; incisio autem est ferri, & combustio ignis; & incisio est aliud, & combustio aliud; & ab vno ambo fiunt proprie. Et sic in Filio admirationis Iesu reperiuntur duæ operationes, ordinatæ ineffabili admiratione: cui, & Patri, & Spiritui sancto gloria indiuisibilis per omnia sæcula sæculorum. Amen.

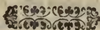
Completa est Fides facta à Patre Adam Orientali, per gratiam Domini Presbytero, & Monachorum, ac Presbyterorum Domini Eliæ Babylonis Patriarchæ capite. Anno 1974. Regis Græcorum, Romæ. Diebus Beatissimi Patris, & Petri nostri temporis, Domini Papæ Pauli Quinti; cuius oratio nobiscum sit. Amen.

SER-

SERMO CONTRA HAERESES DISSENTIENTES A VERITATE ECCLESIAE CATHOLICAE ROMAE.

QVIS autem, fratres, ex veris Christianis, qui nesciat verè Iesum Christum, qui in carne venit, esse Deum Magnum, iuxta Paulum: & hunc esse Dominum omnium, secundum Petrum? Quam veritatem amplectitur Ecclesia Apostolica Romæ: sed quia multæ hæreses ab hæreticis prolatæ sunt; necesse est vti argumentis, & quæstionibus contra opiniones, & dogmata falsa. Horum vnus est Nestorius, qui callidè seducit opiniones simplices à veritate; docens per suam scelestam doctrinam, Iesum Christum esse hominem simplicem. Et videtur etiam asserere duos filios ex tota doctrina sua; vnum assumptum, alium assumentem; vnum latentem, alium patentem; vnum habitationem, alium habitatorem; & tanquam per societatem, ipsam vnionem substantialem Diuinitatis & humanitatis includit: & similia huiusmodi asserit, quæ auris Catholica ferre non potest. Propterea sic contra eum dicimus; Si enim verè est vnio ad duo, necessario duo sunt: at vnus est solus Christus; in vnione enim substantiali & vera inconfusæ permanserunt naturæ: ergo & proprietates naturarum.

rum. Nam etsi ex alio, & alio constitutus est Christus, at non est alius, & alius. Omne compositum, ex partibus imperfectis componitur; ideò patitur mutationem accidentium. Non ita vnitas Christi: ex duabus enim naturis perfectis constituitur, vnitis substantialiter; propterea est supra omnes mutationes, & accidentia: natura enim Diuina incommutabilis est, vt scriptum est: Ego sum Deus, & non mutor: & etiam natura humana similiter ex se, & in se existeret, nisi à Persona Diuina assumeretur tamquam magis hypostasis terminaretur. At id quod est proprium Verbo, non est commune Trinitati, etiamsi tres Personæ mysterium Incarnationis sint operatæ: sed Verbum solum incarnatum est, & homo factum in vnitate personæ, non naturæ. Si vnus est Filius, ergo & vna persona; non enim possunt duæ hypostases existere simul in vno. Propter hoc testatum est Verbum de vnitate suæ personæ, quæ terminat duas naturas, dicens: Amen, Amen dico vobis, quòd veniet hora, & nunc est, cum mortui audient vocem Filij Dei; & ij qui audiant, viuent. Et demonstrans vnam hypostasim indiuisibilem terminantem duas naturas; iterum dixit, quòd sit ipse Filius hominis: Non admiremini, quòd veniet hora, cum omnes qui sunt in sepulchris, audient vocem eius, & egredientur. Etiam dicit Nestorius: Infans Domini, & Dominus infantis. At non sic: Hìc enim necessario ingreditur relatio, ad aliquid, & diuidit in duo; sed statim caro, caro Domini; statim anima, anima Domini; statim infans, infans Dominus; & sine præpositione Daleth, quæ est apud Chaldæos signum relatiui. Etiam dicit de Sacramentis viuificantibus, corpore, & sanguine hominis simpli-

cis

tis sine Deo nutriri nos. Absit: verum enim corpus Dei manducamus, sed Dei incarnati; verè sanguinem hominis bibimus, sed hominis Dei; verè corpore, & sanguine hominis reficimur; at hominis, qui fuit in anima viuens, & in spiritu viuificans; illius hominis, quem vocauit Daniel, Vitam Dei, dicens: Quòd inspicietis vitam Dei ambulantem super terram, & non intelligetis; quia in similitudine hominis ambulabit super terram; illius hominis, qui dixit: Ego sum panis, qui de cælo descendi; illius hominis, qui promisit se ascendere ad regionem, in qua erat prius; illius hominis, qui dixit: Nemo ascendit ad cælum, nisi Filius hominis, qui de cælo descendit. Non enim vnquam manducamus id sine Deo; Absit. Si Filius verè est Sapientia Patris, secundum Theologos; ergo scriptum est de Sapientia, quòd ædificauit domum, hoc est Ecclesiam; & constituit in ea septem columnas, hoc est septem Sacramenta Dominica, quæ recipit Ecclesia Romæ; de qua specialiter dictum est hoc, quòd sit fundamentum verum, & Mater Ecclesiarum; & etiam mactauit suum sacrificium, & commiscuit vinum suum, & præparauit mensas suas, hoc est corpus, & sanguinem Domini. Igitur hoc corpore, & sanguine Filij Sapientiæ Patris proculdubio nutrimur. Etiam distinguit nomina Dominica, quòd Iesus sit humanitatis, & Dominus Diuinitatis, & Christus Diuinitatis & humanitatis. sed non ita: Si enim naturæ non possunt diuidere vnitatem Christi, quanto minus nomina, quæ sunt extra naturas? Sed omnia nomina Dominica, cum naturis, & proprietatibus vna persona Verbi terminat, vt dictum est. Scriptum est etiam in Isaia: Ego viuo, ait Dominus, & mihi incuruabitur

omne genu. Et Apostolus concludit: In nomine Iesu omne genu flectatur. Ergo Deus est verus Iesus, & non homo simplex. Audi quid dicat ad Patrem: Pater clarifica nomen tuum; & vox audita est de cœlo: Clarificaui, & iterum clarificabo. propterea iterum dixit: Quia Pater est, qui me clarificat. Et scriptum est: Gloriam meam alteri non dabo. Ergo non est alter à Deo, Iesus Christus: sed ipsemet est Deus, qui operatur diuina & humana; quia eiusdem sunt ambo: eiusdem est natiuitas ante tempora; & eiusdem est natiuitas temporalis: idem Filius Dei, & idem filius Mariæ; est vnum quid cum Patre, & vnum quid cum matre; ipse qui iacet in præsepe, & eo plenum est cœlum & terra: ipse est infans, qui crescebat statura; & ipse est senex dierum, quem vidit Daniel in reuelatione; ipse est splendor à Patre, & resplenduit etiam à domo Dauid, sicut prophetauit Hieremias; ipse in Caluario, & ipse super thronum gloriæ; in carne eius sunt infixi claui, & lancea; & sanguis stillabat super membra eius: & qui non comprehenditur, includitur in sinu; ipse, qui descendit ad inferiora terræ, & ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Patris sui. Igitur fratres ne admiremini, neque perturbemini, audientes hæc vocabula de vno Filio, sicut fecerunt multi deficientes à veritate, ponentes diuisionem in vnitate indiuisibili, quæ existit in vna hypostasi; variè vocabula confundentes, quæ de illo prædicantur; & iuxta duas naturas non similes, quas habet; quia hæ naturæ postulant proprietates necessario. Propterea aliquando diuinè, aliquando humanè operatur; aliquando diuina de homine, aliquando humana de Deo dicuntur in vna persona Verbi. Idcirco omnis, qui sollicitè non

amplectitur hoc dogma, numquam liberatur à seductione obscura hæresum. Igitur debemus fugere à vocibus blasphemis, & audire Fidem rectam Iesu Christi, qui substantialiter erat perfectus & rectus; & non per accidens iustificatus est, & perfectus, iuxta opinionem hæreticorum. Absurdum enim est, fratres, vt quis cogitet de illo, qui à Spiritu sancto conceptus est, & Spiritu sancto impletus est, dum est in ventre materno; egere sacrificijs, vt pro se offerret, & sic paulatim perficeretur, & dignus fieret dignitate Pontificia. Peccatum enim non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius; sicut ipse testatus est: Quis ex vobis potest me arguere de peccato? Ideo dictum est illi à Deo per Dauid: Tu es Sacerdos in æternum. Et Apostolus vocat eum, Filium perfectum in æternum. Itaque patet, nullum esse in creatis, cuius dignitas Pontificia in æternum duret; nec in rationalibus, qui habeat perfectionem totalem, nec in hoc sæculo, nec in illo futuro; sicut dixit quidam Theologus, quòd perfectio huius noui sæculi, quam docent Scripturæ, & Patres asserunt, non sit in comparatione perfectionis completæ Dei; sed in comparatione carentiæ, & defectus, & compositionis sæculi huius in comparatione ad illud sæculum spirituale. Si enim in sæculo nouo ita perficiuntur Sancti, vt non sit sumere gratiam, nec dare gloriam, nec soluere, neque præstare gratiarum actionem, ob perfectionem illorum; defecit igitur ratio, vt sint sine necessitate completè: nulla est enim perfectio completa, sed soli Naturæ Diuinæ, quæ dat perfectè, & non deficit. Ita Iesus Christus non est perfectus, eo quòd accipit, vt Sancti, perfectè; sed eo quòd perfectè dat, vt Deus. Non enim surrexit inter natos mulierum maior filio Zachariæ; & clamat: Ego

à te baptizari; neque vllus est perfectior Ioanne minori, qui in suo Berescith tetigit occulta ante sæcula, & patefecit abscondita diuina; & testatur nos omnes accepisse à plenitudine eius. Ex hoc necessario sequitur, vt Iesus Christus, Dominus gloriæ, substantialiter, & propriè sit perfectus in æternum. Benè igitur Theologus determinatè vocat Filium, Perfectum in æternum. Etiam dicit Nestorius, tanquam in templo Diuinitatem in humanitate inhabitare accidentaliter, & non substantialiter; & Christum esse hominem simplicem: idcirco non vocari Mariam Virginem, sanctam Dei Genitricem; sicut nec matrem Moysis appellari Matrem Dei, eo quòd vocatus est Filius eius, Deus. Et hæc blasphemia scelere est plena, eo quòd Moyses non est Filius Dei, sed filius Amsam; & sequitur necessario esse illius à quo natus est. Christus enim est Filius Dei, propterea Deus est. An ne audistis, Legem per Moysem datam esse; veritatem autem & gratiam per Iesum Christum existere? Moyses enim metaphoricè nominatus est Deus Pharaonis vnius parsopæ. Christus autem non nuncupatus est, sed est Deus super omnia. Deus magnus, inquit Paulus. Et alibi, esse multos Deos, multosque Dominos: sed nobis est vnus Deus Pater, per quem omnia, & nos per ipsum; & vnus est Dominus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum. Igitur falsa est hæc opinio, existimare Christum esse hominem Deiferum, aut non perfectum Deitate, sed in parte plusquam alij Sancti. Quidam Theologus sic dixit, Diuinitatem Christi non esse partem, neque totum. At Apostolus indicauit, quòd Filius Dei Iesus Christus non erat, est, & non; sed, est, erat in ipso: propterea non est Deus in Christo dubitanter; sed Deus in natura est

Chri-

Christus, eo quòd habitauerit in eo plenitudo Diuinitatis corporaliter. Hoc est, non solũ spiritualiter habitauit Deus in Christo per gratiam, sicut in alijs Sanctis; sed etiam corporaliter in illius corpore, quod erat substantialiter vnitum Personæ Diuinæ. Et si dicas: Apostolus dixit plenitudinem Diuinitatis; & non specialiter, Deum Verbum: & hoc sequitur tres Personas; propterea impossibile est. Parce mihi; audi Filiũ dilectum, quid dicat: Pater meus, qui in me habitat, ipse facit hæc opera. Modò certum est, nullum accidens, aut mutationẽ esse in natura Diuina: sed est, sicut erit; & erit, sicut est. Igitur essentialiter habitat in ipso Pater; & ex hoc necesse est, vt Spiritus sanctus ex eo procedat, tanquam ex Patre: & ipse habet substantialiter corpus naturæ suæ humanæ; & sic in ipso inhabitat omnis plenitudo Diuinitatis corporaliter. Et si forte non sufficit tibi hoc; audi, dicam aliud clarius. Apostolus enim sollicitudine magna in epistola ad Colossenses, agens de plenitudine Diuinitatis & humanitatis Christi, quomodo existant in vna hypostasi indiuisibili, & indistincta; propterea sic primo dicit: Ille, qui est similitudo Dei inuisibilis, &c. quæ de sua Diuinitate ostendunt. Et mox de sua humanitate dicit, quòd ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium, & primogenitus ex mortuis, vt sit in omnibus ipse primatum tenens; & in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare. Modò verò in ipso capite corporis Ecclesiæ inhabitat omnis plenitudo cum donis, quæ sunt in ea, siue quæ sunt in cælo, siue in terra: at non sine Diuinitate sua, sed cum Diuinitate sua; eo quòd prius affirmauerit ipsum esse imaginem Dei inuisibilis, & inde mox in ipso inhabitare omnem plenitudinem Diuinitatis corporaliter: hoc est, non sine humanitate, sed cum sua humanitate; nec spiritualiter tantum, sed

etiam corporaliter. Ibi enim corpus corporatum secum tulit imaginem Dei inuisibilis, ad communicationem plenitudinis eius. Hìc enim inuisibilis communicauit corpori in sua plenitudine; & volens Apostolus congregare duas plenitudines in vna hypostasi, iterum praecepit Colossensibus: Expoliate hominem veterem cum omnibus suis actibus; & induimini nouum hominem, qui renouatur in agnitionem, secundum imaginem eius, qui creauit illum; vbi non est Gentilis, & Iudaeus; nec circumcisio, & praeputium; nec barbarus, & Scytha; seruus, & liber; sed omnia, & in omnibus Christus: Hìc enim terminatur, quod scriptum est: Deus omnia, & in omnibus: & tota haec plenitudo, & perfectio cōpleta eius, qui omne in omnibus perficit.

Deprecatio Auctoris.

ACcensus est calamus, & charta in igne tuo Iesu, intellectus intellectuum rationabilium; & defatigatus est, & quieuit subtilis intellectus ab inuestigando mysteria ineffabilia. Inflammati sunt oculi, & debilitati digiti; & permanserunt ab effigurando tuas similitudines; cum non sit praeter te aliquid, per quod comprehendaris. Propterea concitatum est cor meum supra calamum, & volo effringere eum, qui me decepit, & gratis me defatigauit in frequentia scripturarum atramentalium; & non perduxit me ad portum terminorum tuorum interminatorum. Sed tu omnipotens educ me tuo rete, à profundo ignorantiae ad portum gratiarum tuarum; & sim tua pars. Amen.

Oppo-

Oppoſitio contra dogmata Theodorica.

THeodorus dixit: Stultitiam dicere, poſt reſurrectionem, ſufflantem Dominum noſtrum in ſuos Diſcipulos, dediſſe eis Spiritum ſanctum; aliter fruſtra diceretur eis: Manete in ciuitatem Ieruſalem, donec induamini virtutem ab alto. Nos enim dicimus, illam eſſe magnam ſtultitiam, vt quis ponat terminum, & tempus, & limites Perſonis Diuinis ſimplicibus. Ecce enim Filius à Spiritu ſancto conceptus eſt in ſuo baptiſmo, deſcendit ſuper eum Spiritus ſanctus, ſicut corpus columbæ: & certum eſt, quod non accepit de nouo Spiritum ſanctum, quaſi non haberet. Propterea credimus, & fatemur, verè Apoſtolos accepiſſe Spiritum ſanctum à Domino noſtro Ieſu Chriſto ante paſſionem; & poſt reſurrectionem ſuam, ante Aſcenſionem; & poſt per donum dignitatum. Ante paſſionem enim, cum ordinauit eos miniſtros; & miſit eos binos, binos; & dedit eis poteſtatem ſuper ſpiritus immundos expellendos. Et hoc apertè demonſtrauit Dominus, cum eos miſit, aſſerens eis: Non enim vos eſtis, qui loquimini; ſed Spiritus Patris veſtri loquetur in vobis: non enim dixit, loquetur pro vobis; ſed, in vobis. Et ſic poſt reſurrectionem ſuam inſufflauit in eos; & acceperunt Spiritum ſanctum, & virtutem dimittendi peccata. Etiam ante Aſcenſionem extendit manus ſuas ſuper eos, & benedixit eis; id eſt, & conſolabatur eos, promiſſione Paraclyti, dicens: Ego orabo Patrem meum, & alium paraclytum dabit vobis; quod interpretatum eſt, Spiritus ſanctus; vt conſolaretur illorum triſtitiam. Et volens magis confirmare eos, dixit: Eſt in vobis, & habitat apud vos. non enim

P s dixit:

dixit: apud vos habitat tantummodò; sed, & in vobis est: ostendens per hoc, quòd sit vnus, quem accepistis antea, & quem accipietis postea. At diuisiones gratiarum distinctæ sunt, sed vnus est Spiritus; & sic Apostoli per descensum Paraclyti susceperunt consolationem, & spem rectam: Etiam affirmat, quando dixit Thomas: Dominus meus, & Deus meus, Christo; non dixisse ei, ac si ipse esset Dominus eius, & Deus eius; sed clarificasse Deum propter opus mirabile, quod vidit in sua resurrectione. At respondit apertè Thomas, & dixit: Dominus meus, & Deus meus: per hanc dictionem ei clarè ostendit, tantum Christo dixisse: Dominus meus, & Deus meus. nisi enim adesset hæc dictio, fortè aliquis dubitare de hoc posset. Etiam de eo, quod dixit Simon in Actibus Apostolorum: Pænitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Domini Iesu; dicit hoc nomen non esse Dei, sed hominis Iesu; & quia ab eo inuentus est baptismus, nuncupatur suo nomine; & habet distinctum sensum ab eo, quod præcepit Dominus baptizari in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. At neque hæc opinio vera est: nomen enim pertinet ad communitatem, & non impedit Personas Diuinas, præter personam genitoris, & geniti, & processionem actiuam, & productionem. Propterea dum aliquis dicit: In nomine Patris: commemorat tres Personas Diuinas; In nomine Filij, aut in nomine Spiritus sancti, tres Personas inuocat. Non enim præcepit Dominus baptizari in nominibus Patris, Filij, & Spiritus sancti pluraliter; sed in nomine Patris, &c. singulariter; quia vnus est Deus, sicut dixit Filius: Pater clarifica nomen tuum. & etiam dicit: Est Pater, qui me clarificat. Ecce enim vnum nomen prædicatur de ambobus, quia non est oppositio

rela-

relationis. Etiam dixit: Paraclytum Spiritum sanctum mittet Pater in nomine meo; & si in nomine Filij, etiam Spiritus sanctus mittitur à Patre. Ergo nullo modo distinguitur sensus illius sermonis Simonis, qui praecepit in nomine Domini Christi; ab eo quod praecepit Dominus noster, baptizari in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Illud enim, quod praecepit Simon baptizari in nomine Domini Iesu; hoc est, ut obtemperent praecepto Domini Iesu, & baptizentur baptismo, quem docuit; quia neque ignorabat Simon id quod praecepit Dominus baptizari in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Etiam negat prophetias factas esse de Christo. O homo quid respondes Iacob? qui prophetauit de Christo nascituro de semine Iudae, qui apertè dicit: Non peribit sceptrum è Iuda, & dux à pedibus eius, donec veniat, cuius est venire; & ipsum expectabunt gentes. Et Daniel affirmat de hoc, dicens ad suos: Veniet, & sui non cognoscent eum. & dixit: Non possum explicare de illo, quid sit; sed in spiritu secretum de illo dicam. Etiam Philippus inueniens Nathanael, sic ei dixit: Quem scripsit Moyses in lege, & in Prophetis, inuenimus, Iesum filium Ioseph à Nazareth. Et clarius Iesus docuit Lucam, & Cleopham; incipiens à Moyse & Prophetis, interpretari illis de seipso. Breue mihi iam tempus enarrare de singulis Prophetis, quomodo de illo prophetauerunt, & quomodo completa sunt de ipso verba eorum: non enim dico, quia prophetauerunt de ipso, venit; sed quia, venturus erat, prophetauerunt. Etiam dicit, quòd Deus Verbum non substantialiter ex Virgine natus est; sed associatus est cum eo, qui est ex substantia Virginis: propterea omnino non decet vocari Matrem Dei, sed Christi tantum. Et exponens verbum Domini

mini dicentis: Pater qui in me habitat, facit opera hæc; hoc confirmat ab homine Iesu dictum esse ad Patrem Deum. Hoc est: Ego ex natura mea humana non possum quicquam facere; sed habitat in me Filius unigenitus; & verè Pater in ipso est: propterea ipse facit hæc opera. Non sic: Si enim homo templum est tantùm Diuinitatis, iuxta sermonem tuum; quare non dixit: Ille qui in me habitat, hæc opera facit? Sed: Pater meus, qui in me habitat, apertè dixit. Hoc ostendit de una hypostasi, quæ terminat ambas naturas unius Filij: & quemadmodum Deus, Pater huius unius Filij est; sic est etiam Maria, mater huius unius Filij. Et si, ut dixisti, homo est habitatio Diuinitatis, & habitat in ipso Pater, sicut & habitat in ipso Filius; ergo frustra diceretur: Verbum caro factum est; quod absurdum est. Etiam dicis: Humanitas est tanquam forma, quæ complet similitudinem illius, quod non est præsens. Bene dicis: illius, quod non est præsens: ore proprio iudicaris; quia humanitas Christi non est forma illius, quod non est præsens; sed illius, qui est præsens: propterea homo est imago plena ab Idæa, quæ est Deus; & sic Idæa complectitur imaginem; & ambæ fusæ sunt in una formula, quæ est persona Verbi; & in una sphæra splendescit gloria ambarum; & sic una adoratione adorantur simul, non tamquam forma vacua à sua Idæa; & formatur ab alio, quod non est suum. Ecce enim dictum est à Domino Deo: Venite, faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, quæ est apud Adam antiquum, formatum exemplar illius; & apud Adam nouum opere completum est. Itaque omnis imago, quæ habet similitudinem perfectam suæ Idææ, non est imago simplex, sed ipsamet Idæa, sicut Philosophi asserunt. Etiam Theodorus de Christo dicit,

quòd Spiritus sanctus ducebat eum ad decentia semper; & egebat ab illo habere virtutem, qua aduersa vinceret, & purus, & iustus videretur. Non sic: Si Verbum substantialiter vniuit naturam humanam suæ Personæ; ergo in ipso est omnis operatio perfecta: quia singulæ singulæ Personæ Diuinæ sunt ex se, & in se perfectæ, & non egent cooperatione alterius ad perficienda sua opera; quia persona remouet omnem imperfectionem ab eo quod terminat; & sic subsistit in se, & ex se sine necessitate; & si inueniatur in aliquo imperfectio, ibi non prædicatur persona. Ecce enim homo componitur ex duabus rebus, hoc est, corpore & anima; & vnumquodque illorum habet operationes distinctas: at non potest anima perficere suas operationes sine corpore, nec corpus sine anima; propterea non prædicatur persona, nec de anima, nec de corpore: & dum copulantur ad inuicem, tunc terminantur ab vna persona necessario; & sic producunt suas actiones in actum, & existunt vna perfectione, & vna connexione compositæ. In Diuinis non sic: sed vnaquæque Persona est perfectè Deus, & natura perfecta, & vsia perfecta: propterea sunt tres. & illa vnitas indiuisibilis, quam habent ad inuicem, non est vt auxilium sumant, & virtutem ad perficiendas suas operationes: sed naturaliter sunt vnitæ inter se sine confusione, quia vna est natura illarum, vna potestas, vna virtus, vna essentia, vna maiestas, vna fortitudo; & non est vna maior altera, minor; neque prior, neque posterior; propterea vnus Deus sunt. Et sic Spiritus sanctus non adhærebat Filio propter necessitatem ipsius Filij, sed propter vnitatem naturæ. Etiam interpretatur id, quod dixit Dominus custodienti suum sermonem: Ego & Pater meus veniemus, & mansionem

apud

apud eum faciemus; dixit: hoc non potest esse iuxta carnem, vt possit facere mansionem apud singulos Sanctos; propterea affirmabat hoc tantum conuenire Filio Verbo. Nos enim dicimus, quòd duæ naturæ vnitæ substantialiter non diuidunt vnitatem vnius Filij. Et etiam peruersa videtur interpretatio huius rei. Si enim homo causa Filij est Filius, Filius inquam non Filij, sed Patris: Ergo etiam Filius Verbum causa hominis, est Filius matris. Si enim illum, qui non est participans in generatione æterna, nisi causa vnionis hypostaticè; vocas, & est Filius Dei; quanto magis ille, qui est particeps vnionis hypostaticè in generatione temporali, vocandus, & debet esse verè filius Mariæ? Et si dicas: non comprehensus est Deus in ventre Virginis: etiam hoc nos tecum confitemur. At non est comprehensus; quia non habet limites; non quòd pars aliqua eius vnita sit homini; sicut tu fateris; sed perfectè in tota sua incomprehensibilitate humanatus est. Et sic humanitas cum tota sua Incarnatione Deificatas est. Propterea credimus verè, quòd faciat mansionem cum suo Patre apud vnumquemque Sanctorum; quemadmodum, & cum corpus eius sit in cælo, in Ecclesiis impertitur in Sacramento Altaris; & singuli sumptores sumunt totum corpus perfectum, & non particulam; & ipse est, qui est in cælo & in terra. An ne ego hæc assero? Vnigenitus Deus, qui est in sinu Patris sui, explicauit mysterium suæ Incarnationis, dicens: Nemo ascendit in cælum, nisi Filius hominis, qui de cælo descendit. Igitur quomodo descendit de cælo, qui in ventre efformatus est? Et etiam dixit: Videbitis Filium hominis ascendentem in regionem, in qua erat prius. In qua regione erat prius, (quatenus Filius hominis) nisi in vulua Virginali? At propter vnionem suam hypostaticam

eam cum Persona Verbi, prædicantur de illo diuina. Et si homo ille, secundum te, est simplex homo; expone nobis, quæ sunt ista mirabilia, quæ de ipso dicuntur. Sed hic multi intellectus phantasmata passi sunt, & aberrauerunt à vero, volentes figurare Deum similitudinibus, & non potuerunt. Propterea beabo eum, qui illuminatus est in eius sapientia, & comprehendit scientiam illam sublimiorem omnibus scientijs, quæ est nutrix puerorum in Christo, in quo sunt absconditi thesauri sapientiæ & scientiæ. Iesus collectus, & simplex in parte, & in toto, fac me dignum tuis misericordijs æternis; per quas hoc omne ad esse adduxisti. O lumen splendidum & perfectum, à cuius spissitudine radiorum tuorum, & splendorum tui candoris radiantis, qui non patiuntur includi sub velamine in nube obscura; te figurauit balbutiens filius Amsam: detege velamen antiquum ignorantiæ ab intellectu Israelitarum tuorum, ne declinent à semitis tuis Fidei tuæ veræ. Amen.

Completus est Sermo Patris Adæ Orientalis.

INDEX CAPITVM.

PROLEGOMENA.

DISPVTATIO.

APPENDIX.

Indicis Capitum Finis.

REGISTRVM.

a A B C D E F G H I K L M N O P.

Omnes sunt Quaterniones, præter a, *Ternionem,* E, *Sesternionem,* & P, *Quinternionem.*

ROMÆ, Ex Typographia Bartholomæi Zannetti. MDCXVII.

SVPERIORVM PERMISSV.

20